

**Protokoll fört vid Stockholms kommunfullmäktiges
sammanträde onsdagen den 12 december 2018****Tid:**

kl. 10:00-21:40

Lokal:

Rådssalen

Närvarande:

Se bilaga

§§1-10

Justerat den 21 december 2018 Anslaget den 21 december 2018

Cecilia Brinck

Rana Nasrindotter

Ann-Katrin Åslund

Mats Larsson
Sekreterare

§ 1 Anmälningar

Inga skrivelser finns att anmäla till dagens sammanträde.

§ 2
Närvaro

Närvaro antecknas enligt **bilaga 1**.

**§ 3
Justering**

Förste vice ordföranden Rana Nasrindotter (S) och andre vice ordföranden Ann-Katrin Åslund (L) justerar dagens protokoll tillsammans med ordföranden Cecilia Brinck (M). Justering sker den 21 december 2018.

§ 4

Budget för 2019 för Stockholms stad med inriktning för 2020 och 2021 samt ägardirektiv för 2019-2021 för koncernen Stockholms Stadshus AB samt vissa ärenden som avslutas eller besvaras i samband med budgeten
KS 2018/1502

Beslut

1. Överläggningen får inledningsvis röra sig om budgetutlåtandet i dess helhet, därefter behandlas budgeten nämnd för nämnd och avslutas med avsnittet Finansförvaltning m.m.
2. Stadsdelsnämndernas verksamhetsområden behandlas var för sig.
3. Besluten anses preliminära till dess att budgeten är behandlad i sin helhet.
4. Ordförandens förslag till beslutsordning godkänns.
5. Ordförandens förslag att därefter behandla beslutsordningen efter att överläggningarna avslutats för respektive dag och inför att beslut ska fattas, eller då ordföranden bedömer det nödvändigt, godkänns.

Ärendet

Kommunfullmäktige behandlar kommunstyrelsens utlåtande med förslag till budget 2019 för Stockholms stad och inriktning för 2020 och 2021 samt ägardirektiv 2019-2021 för koncernen Stockholms Stadshus AB samt ärenden som avslutas eller besvaras i samband med kommunfullmäktiges beslut om budget 2019 för Stockholms stad, basnyckeltal som utgår eller ändras, utnyckling av centrala it-kostnader, antagande av fastighets- och lokalpolicy för kommunkoncernen Stockholms stad.

Kommunstyrelsen har gett finansborgarrådet rätt att vid behov justera budgetförslaget. Samtliga justeringar har tillställts fullmäktige. Kommunstyrelsens förslag nedan är inklusive dessa justeringar.

I debatten yttrar sig borgarråden König Jerlmyr, Wanngård, Lindblom, Edholm och Helldén, Peter Wallmark, borgarråden Ernlund och Slottner samt Sissela Nordling Blanco.

Förslag till beslut

Borgarråden König Jerlmyr (M), Edholm (L), Helldén (MP), Ernlund (C) och Slottner (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag till budget med finansborgarrådets justeringar (kommunstyrelsens förslag).

Borgarrådet Wanngård (S) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Socialdemokraternas förslag till budget.

Borgarrådet Lindblom (V) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Vänsterpartiets förslag till budget.

Peter Wallmark (SD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Sverigedemokraternas förslag till budget.

Sissela Nordling Blanco (Fi) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Feministiskt initiativs förslag till budget.

Beslutsordning

Under varje block finns kommunstyrelsens förslag till budget och ett förslag till budget från respektive Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Sverigedemokraterna och Feministiskt initiativ.

Därutöver har partierna begärt att ett antal yrkanden ur deras budgetförslag ställs under särskild proposition, det vill säga prövas särskilt.

Ordföranden frågar om fullmäktige godkänner följande beslutsordning.

Först ställs de yrkanden som begärts under särskild proposition mot majoritetens förslag som innebär avslag med hänvisning till budgetförslaget. Därefter ställs kommunstyrelsens förslag till budget mot partiernas budgetförslag i övrigt.

§ 5**Rotel I Finansroteln, Rotel II Stadsbyggnadsroteln**

Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser

Servicenämnden

Valnämnden

SDN: Övergripande och ekonomi

Stockholms Stadshus AB samt övriga bolag som inte nämns
nedan

Stockholms Business Region AB, RI

Mässfastigheter i Stockholm AB, RI

Stockholm Globe Arena Fastigheter AB, RII

Stockholms Hamn AB, RII

STOKAB, RII

S:t Erik försäkrings AB

S:t Erik Livförsäkring AB

Stockholm Exergi Holding AB

Storstockholms Brandförsvär m.fl., RI

Personalfrågor

Reservationer 1, 24, 5-6, 35, 46, 50, 45, 41-42, 47-48 och 51-
52

Beslut

1. Kommunfullmäktige avslår förslagen till beslut under särskild proposition.
2. Kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Sverigedemokraterna och Feministiskt initiativ reserverar sig mot beslutet till förmån för egna förslag.

Ärendet

I debatten yttrar sig Rikard Warlenius, borgarrådet Luhr, Patrik Silverudd, Martin Westmont, Ulla Sjöberg, Nike Örbrink, Stefan Hansson, Lisa Palm, Ingela Edlund, borgarråden König Jerlmyr och Lindblom, Arvid Vikman, Eva Risberg, borgarrådet Larsson, Johan Nilsson, Lars Bäck, Elisabet Carlsson, Martin Hansson, Anna Rantala Bonnier, Torun Boucher, Anders Göransson, borgarrådet Jönsson, Fredrik Lindstål, borgarrådet Helldén, Banar Sabet, borgarrådet Wanngård, Ulla Hamilton och borgarrådet Helldén.

Förslag till beslut

Johan Nilsson (M), Patrik Silverudd (L), borgarrådet Helldén (MP) och Fredrik Lindstål (C) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Ulla Sjöberg (S), borgarrådet Lindblom (V) och Anna Rantala Bonnier (Fi) föreslår att kommunfullmäktige beslutar, dels enligt egna förslag till budget, dels enligt förslag framställda i Reservationer 1, 24, 5-6, 35, 46, 50, 45, 41-42, 47-48 och 51-52 som redovisas i **bilaga 2**.

Beslutsordning

Kommunfullmäktige godkänner följande beslutsordning.

Ordföranden ställer respektive förslag under särskild proposition mot avslag och finner att samtliga förslag avslås. Där omröstning begärs verkställs sådan enligt vad som framgår nedan.

Ordföranden ställer kommunstyrelsens förslag till budget i övrigt mot respektive förslag och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Omröstningsordning

Resultatet redovisas i **bilaga 3**.

Kommunfullmäktige godkänner följande omröstningsordning.

Den som vill bifalla kommunstyrelsens förslag röstar ja.

Den som vill bifalla förslaget röstar nej.

Reservation 1:1

Med 52 ja-röster och 37 nej-röster beslutar kommunfullmäktige att avslå Socialdemokraternas, Vänsterpartiets och Feministiskt initiativs yrkande.

Reservation 1:3

Med 59 ja-röster och 37 nej-röster beslutar kommunfullmäktige att avslå Socialdemokraternas, Vänsterpartiets och Feministiskt initiativs yrkande.

Reservation 35:3

Med 52 ja-röster och 22 nej-röster beslutar kommunfullmäktige att avslå Socialdemokraternas yrkande.

Reservation 35:4

Med 60 ja-röster och 12 nej-röster beslutar kommunfullmäktige att avslå Vänsterpartiets yrkande.

§ 6**Rotel I Finansroteln, Rotel II Stadsbyggnadsroteln, Rotel III Bostads- och fastighetsroteln, Rotel X Kultur- och stadsmiljöroteln**

Exploateringsnämnden RI

Fastighetsnämnden RIII

Stadsbyggnadsnämnden RII

S:t Erik Markutveckling RI

SDN: stadsmiljö RX

Skönhetsrådet RX

Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB) RII

Micasa Fastigheter i Stockholm AB RII

Reservationer 18-19, 27, 49, 12, 39 och 37

Beslut

1. Kommunfullmäktige avslår förslagen till beslut under särskild proposition.
2. Kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Sverigedemokraterna och Feministiskt initiativ reserverar sig mot beslutet till förmån för egna förslag.

Ärendet

I debatten yttrar sig borgarråden Larsson och Valeskog, Sara Stenudd, Björn Ljung, Cecilia Obermüller, Peter Wallmark, Fredrik Lindstål, borgarrådet Slottner, Madeleine Karascho Fridh, Anna Rantala Bonnier, borgarråden Naddebo och Bjuggren, Isabel Smedberg Palmqvist, Lennart Tonell, Martin Hansson, Maria Ljuslin, Peter Backlund, Ulf Walther, borgarråden Lindblom och Wedin, Maria-Elsa Salvo och Lars Bäck.

Förslag till beslut

Borgarrådet Larsson (M), Björn Ljung (L), Cecilia Obermüller (MP), Fredrik Lindstål (C) och borgarrådet Slottner (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Borgarrådet Valeskog (S), Sara Stenudd (V) och Madeleine Karascho Fridh (Fi) föreslår att kommunfullmäktige beslutar, dels

enligt egna förslag till budget, dels enligt förslag framställda i reservationer 18-19, 27, 49, 12, 39 och 37 som redovisas i **bilaga 2**.

Beslutsordning

Kommunfullmäktige godkänner följande beslutsordning.
Ordföranden ställer respektive förslag under särskild proposition mot avslag och finner att samtliga förslag avslås. Där omröstning begärs verkställs sådan enligt vad som framgår nedan.

Ordföranden ställer kommunstyrelsens förslag till budget i övrigt mot respektive förslag och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Omröstningsordning

Resultatet redovisas i **bilaga 4**.

Kommunfullmäktige godkänner följande omröstningsordning.
Den som vill bifalla kommunstyrelsens förslag röstar ja.
Den som vill bifalla förslaget röstar nej.

Reservation 18:1

Med 60 ja-röster och 34 nej-röster beslutar kommunfullmäktige att avslå Socialdemokraternas yrkande.

Reservation 18:2

Med 60 ja-röster och 13 nej-röster beslutar kommunfullmäktige att avslå Vänsterpartiets yrkande.

Reservation 18:3

Med 53 ja-röster och 22 nej-röster beslutar kommunfullmäktige att avslå Vänsterpartiets yrkande.

Reservation 27:4

Med 89 ja-röster och 8 nej-röster beslutar kommunfullmäktige att avslå Sverigedemokraternas yrkande.

§ 7**Rotel III Bostads- och fastighetsroteln**

Bostadsförmedlingen i Stockholm AB

Bostadsbolagen

Kyrkogårdsnämnden

Reservationer 38, 36 och 22

Beslut

1. Kommunfullmäktige avslår förslagen till beslut under särskild proposition.
2. Kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Sverigedemokraterna och Feministiskt initiativ reserverar sig mot beslutet till förmån för egna förslag.

Ärendet

I debatten yttrar sig borgarråden Wedin, Wanngård och Lindblom, Björn Ljung, Martin Hansson, Peter Wallmark, Kristin Jacobsson, Michaela Hollis, Madeleine Karascho Fridh, Ulf Walther, Anna Rantala Bonnier, Fredrik Lindstål, Arvand Mirsafian, Anders Göransson, Åsa Odin Ekman, Peter Backlund, Sara Stenudd, Margareta Stavling, Isabell Smedberg Palmqvist, Cecilia Obermüller, Sissela Nordling Blanco, Banar Sabet, Mattias Eriksson och Elisabet Carlsson.

Förslag till beslut

Björn Ljung (L), Martin Hansson (MP), Kristin Jacobsson (C) och Michaela Hollis (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Borgarråden Wanngård (S) och Lindblom (V), Peter Wallmark (SD) och Madeleine Karascho Fridh (Fi) föreslår att kommunfullmäktige beslutar, dels enligt egna förslag till budget, dels enligt förslag framställda i reservationer 38, 36 och 22 som redovisas i **bilaga 2**.

Beslutsordning

Kommunfullmäktige godkänner följande beslutsordning.
Ordföranden ställer respektive förslag under särskild proposition mot avslag och finner att samtliga förslag avslås. Där omröstning begärs verkställs sådan enligt vad som framgår nedan.

Ordföranden ställer kommunstyrelsens förslag till budget i övrigt mot respektive förslag och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Omröstningsordning

Resultatet redovisas i **bilaga 5**.

Kommunfullmäktige godkänner följande omröstningsordning.
Den som vill bifalla kommunstyrelsens förslag röstar ja.
Den som vill bifalla förslaget röstar nej.

Reservation 36:1

Med 60 ja-röster och 37 nej-röster beslutar kommunfullmäktige att avslå Socialdemokraternas, Vänsterpartiets och Feministiskt initiativs yrkande.

Reservation 36:2

Med 60 ja-röster och 37 nej-röster beslutar kommunfullmäktige att avslå Socialdemokraternas, Vänsterpartiets och Feministiskt initiativs yrkande.

§ 8**Rotel V Trafikroteln**

Trafiknämnden

Stockholms Stads Parkerings AB

KS råd för funktionshinder - tillgänglighetsfrågor

Reservationer 28 och 43

Beslut

1. Kommunfullmäktige avslår förslagen till beslut under särskild proposition.
2. Kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Sverigedemokraterna och Feministiskt initiativ reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

I debatten yttrar sig borgarråden Helldén och Valeskog, Ulla Hamilton, Rikard Warlenius, Peter Backlund, Mads Lundgaard, Johan Fälldin, Mikael Valier, Anna Rantala Bonnier, Lorentz Tovatt, Emelie Fors, Martin Westmont, Lars Sundberg, Patrik Silverudd, Ingela Edlund, Åsa Janlöv, Johan Sjölander, Arvid Vikman och Stian Raneke.

Förslag till beslut

Ulla Hamilton (M), Peter Backlund (L), borgarrådet Helldén (MP), Johan Fälldin (C) och Mikael Valier (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Borgarrådet Valeskog (S), Rikard Warlenius (V), Mads Lundgaard (SD) och Anna Rantala Bonnier (Fi) föreslår att kommunfullmäktige beslutar, dels enligt egna förslag till budget, dels enligt förslag framställda i reservationer 28 och 43 som redovisas i **bilaga 2**.

Beslutsordning

Kommunfullmäktige godkänner följande beslutsordning.

Ordföranden ställer respektive förslag under särskild proposition

mot avslag och finner att samtliga förslag avslås. Där omröstning begärs verkställs sådan enligt vad som framgår nedan.

Ordföranden ställer kommunstyrelsens förslag till budget i övrigt mot respektive förslag och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Omröstningsordning

Resultatet redovisas i **bilaga 6**.

Kommunfullmäktige godkänner följande omröstningsordning.

Den som vill bifalla kommunstyrelsens förslag röstar ja.

Den som vill bifalla förslaget röstar nej.

Reservation 28:1

Med 53 ja-röster och 31 nej-röster beslutar kommunfullmäktige att avslå Socialdemokraternas yrkande.

§ 9**Rotel IX Miljö- och klimatroteln**

Miljö- och hälsoskyddsnämnden
Stockholm Vatten och Avfall AB
Avfallsnämnden
KS råd för mänskliga rättigheter

Reservationer 23, 40 och 17

Beslut

1. Kommunfullmäktige avslår förslagen till beslut under särskild proposition.
2. Kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Sverigedemokraterna och Feministiskt initiativ reserverar sig mot beslutet till förmån egna förslag.

Ärendet

I debatten yttrar sig borgarråden Luhr och Bjuggren, Christoffer Järkeborn, Arvand Mirsafian, Christoffer Jönsson, Martin Westmont, Gunnar Fagerström Caperius, Nike Örbrink, Anna Rantala Bonnier, Rikard Warlenius, Lennart Tonell, Lars Lundberg, Cecilia Obermüller, Tobias Johansson, Stian Raneke, Linda Agetoft, Susanne Wicklund, Lorentz Tovatt, Sissela Nordling Blanco, Anders Lindell, borgarrådet Jönsson och Joakim Hedelin.

Förslag till beslut

Christoffer Järkeborn (M), borgarrådet Luhr (MP), Gunnar Fagerström Caperius (C) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Borgarrådet Bjuggren (S), Arvand Mirsafian (V), Martin Westmont (SD) och Anna Rantala Bonnier (Fi) föreslår att kommunfullmäktige beslutar, dels enligt egna förslag till budget, dels enligt förslag framställda i reservationer 23, 40 och 17 som redovisas i **bilaga 2**.

Beslutsordning

Kommunfullmäktige godkänner följande beslutsordning.

Ordföranden ställer respektive förslag under särskild proposition mot avslag och finner att samtliga förslag avslås. Där omröstning begärs verkställs sådan enligt vad som framgår nedan.

Ordföranden ställer kommunstyrelsens förslag till budget i övrigt mot respektive förslag och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Omröstningsordning

Resultatet redovisas i **bilaga 7**.

Kommunfullmäktige godkänner följande omröstningsordning.

Den som vill bifalla kommunstyrelsens förslag röstar ja.

Den som vill bifalla förslaget röstar nej.

Reservation 23:1

Med 60 ja-röster och 37 nej-röster beslutar kommunfullmäktige att avslå Socialdemokraternas, Vänsterpartiets och Feministiskt initiativs yrkande.

**§ 10
Ajournering**

Beslut

Sammanträdet ajourneras till torsdagen den 13 december kl.
10:00.

Närvarolista

upprättad vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 12 december 2018

Plats	Ledamot	Ersättare	Parti	Ankom	Utgick
49	Brinck, Cecilia (Ordförande)		M	09:58	21:43
104	Carlstedt, Rana (1:e v Ordf)		S	09:58	21:43
50	Åslund, Ann-Katrin (2:e v Ordf)		L	09:58	21:43
82	Abdulahi Mohamed, Ahmed		MP	10:05	21:43
56	Abdullahi Ali, Nassir		S	09:59	21:43
99	Agetoft, Linda		S	10:02	21:43
23	Bjuggren, Emilia		S	09:58	21:42
7	Boucher, Torun		V	09:58	21:43
24	Burell, Olle		S	09:59	15:57
24	Burell, Olle	Janlöv, Åsa	S	16:15	21:42
91	Byström, Felix		SD	10:01	21:43
61	Bäck, Lars		V	09:58	21:43
36	Carlsson, Christian		KD	09:58	13:58
36	Carlsson, Christian	Örbrink, Nike	KD	14:05	21:43
72	Cederschiöld, Anna		M	10:00	21:43
17	Edholm, Lotta		L	09:58	21:43
58	Edlund, Ingela		S	09:59	21:43
60	Edvardsson, Inger		S	09:58	21:43
41	Elfvén, Anne-Lie		L	09:58	17:30
41	Elfvén, Anne-Lie	Jönsson, Christoffer	L	17:31	21:43
54	Elmgren, Claes	Carlsson, Elisabet	S	10:01	17:30
54	Elmgren, Claes	Salvo, Maria-Elsa	S	19:19	21:43
20	Ernlund, Karin		C	09:58	21:43
76	Fava, Daniele		L	09:58	19:29
10	Fernell-Ingelström, Yvonne		M	09:58	17:32
10	Fernell-Ingelström, Yvonne	Gustavsson, Berthold	M	17:38	21:43
78	Fors, Emilie		L	09:58	21:43
42	Fälldin, Johan		C	09:58	19:24

42	Fälldin, Johan	Kåberg, John	C	19:30	21:43
77	Gerdes, Hanna	Backlund, Peter	L	10:00	21:43
33	Granswed Baat, Sophia		M	10:00	21:43
25	Gustafsson, Karin		S	09:58	21:43
53	Göransson, Anders		S	09:58	21:42
11	Hamilton, Ulla		M	10:00	21:43
86	Hansson, Martin		MP	09:58	21:43
52	Hansson, Stefan		S	09:58	15:27
52	Hansson, Stefan	Raneke, Stian	S	17:40	21:43
94	Hedelin, Joakim		SD	10:01	21:43
73	Hedrup, Tom		M	09:58	21:43
48	Helldén, Daniel		MP	10:01	21:43
71	Hellström, Anette	Gustavsson, Berthold	M	09:58	17:32
71	Hellström, Anette	Arkelsten, Bo	M	17:31	21:42
95	Herke, Bengt		-	09:58	21:42
14	Hollis, Michaela		KD	09:58	21:43
70	Häggman, Börje		M	09:58	21:42
80	Jacobsson, Kristin	Kupersmidt, Isak	C	10:01	15:58
80	Jacobsson, Kristin		C	16:02	21:43
29	Johansson, Tobias		V	09:58	21:43
13	Järkeborn, Christoffer		M	10:01	21:43
18	Jönsson, Jan		L	09:58	21:43
12	Jönsson, Peter	Tigerström, Jan	M	09:58	12:18
12	Jönsson, Peter		M	12:18	21:43
30	Kratz, Tina	Jama, Hassan	V	09:58	15:58
30	Kratz, Tina		V	17:31	21:43
6	König Jerlmyr, Anna		M	09:58	21:43
92	Larsson, Björn	Wallsén, Mona	SD	10:04	21:43
5	Larsson, Joakim		M	09:59	21:43
74	Lennaárd, Fritz		M	09:58	21:43
9	Lindblom, Clara		V	10:00	17:30
9	Lindblom, Clara	Herrström, Cecilia	V	17:33	21:43
84	Lindell, Anders	Moreira Duarte, Mariana	MP	09:58	15:58
84	Lindell, Anders		MP	16:23	21:43

46	Lindhagen, Åsa		MP	09:58	14:02
46	Lindhagen, Åsa	Vikhe Patil, Nila	MP	14:02	17:30
87	Lindhagen, Åsa	Okojevoh, Tiemon	MP	17:39	21:43
101	Lindholm, Alexander		S	09:58	14:01
101	Lindholm, Alexander	Eriksson, Mattias	S	14:06	21:43
45	Lindstål, Fredrik		C	09:58	17:33
45	Lindstål, Fredrik	Fagerström Caperius, Gunnar	C	17:42	21:43
16	Ljung, Björn		L	09:58	21:43
64	Ljuslin, Maria		V	09:58	16:00
64	Ljuslin, Maria	Jama, Hassan	V	16:21	19:32
47	Luhr, Katarina		MP	09:58	21:43
35	Lutz, Kristina	Jilmstad, Lars	M	09:58	14:01
35	Lutz, Kristina		M	14:05	21:43
93	Malmström, Jeanette		SD	10:01	21:43
31	Mattsson Åkerström, Alexandra		V	09:58	13:58
31	Mattsson Åkerström, Alexandra	Berrios, Gerardo	V	14:05	21:43
63	Mirsafian, Arvand		V	09:58	21:43
28	Mjörnberg, Robert		V	09:58	21:43
37	Modigh, Sofia	Lönnberg, Ulf	KD	09:58	21:43
65	Mohammed, Rashid		V	09:58	21:43
19	Naddebo, Jonas		C	09:58	15:58
19	Naddebo, Jonas	Bessner, Linn	C	16:01	21:43
67	Nilsson, Johan		M	09:58	21:42
107	Nordling Blanco, Sissela		FI	10:01	21:43
79	Nyberg, Claes		C	09:59	21:43
83	Obermüller, Cecilia		MP	10:01	21:43
59	Odin Ekman, Åsa		S	10:00	21:43
85	Olsson, Elin	Tonell, Lennart	MP	09:58	16:00
85	Olsson, Elin		MP	16:01	21:43
68	Paccamonti, Johan	Tigerström, Jan	M	12:18	21:43
105	Palm, Lisa		FI	10:00	14:04
105	Palm, Lisa	Kaharascho Fridh, Madeleine	FI	14:04	21:43
106	Rantala Bonnier, Anna		FI	10:01	21:43
51	Rashid, Salar	Risberg, Eva	S	10:02	14:03

51	Rashid, Salar		S	14:03	19:32
69	Redin, Jennyfer	Persson, Ole-Jörgen	M	09:58	19:28
62	Rooth, Rose-Marie Gabriella		V	09:58	21:43
26	Räihä, Mirja		S	10:00	21:43
44	Sabet, Banar		C	10:00	21:43
57	Said, Suleiman	Sundberg, Lars	S	09:59	21:43
39	Silverudd, Patrik		L	09:58	21:43
100	Sjöbergh, Ulla		S	09:58	21:43
103	Sjölander, Johan	Salvo, Maria-Elsa	S	09:59	15:59
103	Sjölander, Johan		S	16:08	21:43
15	Slottner, Erik		KD	09:58	21:43
40	Smedberg Palmqvist, Isabel		L	09:58	21:42
75	Solberg, Eva		M	09:58	21:42
55	Stavling, Margareta		S	09:58	21:43
27	Stenudd, Sara		V	09:58	21:43
34	Ström, Andrea		M	09:58	21:43
66	Sundin, Bo		M	09:58	21:42
32	Svård, Lars		M	09:58	21:43
81	Tovatt, Lorentz	Larsson, Ewa	MP	09:58	16:02
87	Tovatt, Lorentz	Okojevoh, Tiemon	MP	16:05	17:34
81	Tovatt, Lorentz		MP	17:40	21:43
22	Valeskog, Jan		S	09:58	21:42
38	Valier, Mikael	Örbrink, Nike	KD	10:01	13:59
38	Valier, Mikael		KD	14:04	21:43
98	Vikman, Arvid		S	09:58	21:43
90	Vinge, Linnéa	Lundgaard, Mads	SD	10:01	21:43
89	Wallmark, Peter		SD	09:58	21:43
102	Walther, Ulf		S	09:58	21:43
21	Wanngård, Karin		S	09:58	21:42
8	Warlenius, Rikard		V	09:58	21:43
4	Wedin, Dennis		M	09:58	21:43
88	Westmont, Martin		SD	09:58	21:43
43	Wicklund, Susanne		C	10:00	21:43

Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Förslag till **Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser** godkänns.

Yrkanden som begärts under särskild proposition

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ yrkar:

1. Nämnder och bolag ska fortsätta arbeta enligt gällande vision 2040 om ett Stockholm för alla.
2. Nämnder och bolag ska säkerställa att barnkonsekvensanalyser görs och barnchecklistor tas fram.
3. Nämnder och bolag ska säkerställa att tjänsteutlåtanden innehåller en jämställdhetsanalys.

Kommunstyrelsen m.m.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

2. Förslag till budget 2019 och inriktning för 2021 och 2021 för **Kommunstyrelsen m.m.** godkänns.

Yrkanden som begärts under särskild proposition

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ yrkar:

1. Kommunstyrelsen ska i samverkan med berörda nämnder säkerställa att upphandlingar som genomförs ska innehålla krav på kollektivavtalsliknande villkor avseende lön, semester och pensionsvillkor.
2. Kommunstyrelsen ska med berörda nämnder ta fram handlingsplaner för att minimera användningen av allmän visstidsanställning (AVA).
3. Kommunstyrelsen ska stoppa alla pågående och planerade privatiseringar av väl fungerande kommunala verksamheter.
4. Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna stärka kvinnors organisering.
5. Kommunstyrelsen ska med berörda nämnder säkerställa rimliga förutsättningar för chefer att utöva ett närvarande ledarskap med fokus på kvinnodominerade yrken.
6. Kommunstyrelsen inför ett nytt mål om en klimatneutral bygg- och anläggningssektor till år 2040 och upprättar en handlingsplan för att nå dit.
7. Kommunstyrelsen ska utveckla åtgärder för att tillsammans med berörda nämnder sänka climateffekten från stadens livsmedelskonsumtion med 25 procent till 2025.
8. Kommunstyrelsen ska bibehålla kommunstyrelsens råd för mänskliga rättigheter samt utveckla det stads-övergripande arbetet för mänskliga rättigheter för att leva upp till Sveriges åtagande i de olika internationella FN-konventionerna.
9. Kommunstyrelsen ska i samverkan med trafiknämnden och miljönämnden slutföra utredningen om miljözoner för att med sådant kunskapsunderlag som grund införa miljözoner där det finns behov av det.
10. Kommunstyrelsen ska bibehålla ett övergripande och strategiskt ansvar för stadens arbete med jämställdhetsbudgetering och fortsätta stödja nämnder och bolagsstyrelser arbete med könsuppdelad statistisk och jämställdhetsintegrering.
11. Kommunstyrelsen ska behålla personal- och jämställdhetsutskottet och fortsätta arbetet med frågor som bland annat komptensutvecklingsfonden, rätten till heltid, minimering AVA och normkritiskt arbete.

Socialdemokraterna och Vänsterpartiet yrkar:

12. Kommunstyrelsen ska säkerställa fortlevnaden för den sociala investeringsfonden i staden genom att reservera en del av det prognosticerade överskottet från kommande bokslut.
13. Kommunstyrelsen ska inleda förhandlingar med staten och regionen syftande till att tidigarelägga tunnelbanedragningen mellan Älvsjö och Fridhemsplan i enlighet med Sverigeförhandlingen.

Socialdemokraterna och Feministiskt initiativ yrkar:

14. Kommunstyrelsen ska bistå nämnder och styrelser med stöd i arbetet mot våldsbejakande extremism genom samverkan med exempelvis Försvärshögskolan (FHS) och Torgny Segerstedt-institutet.

Vänsterpartiet och feministiskt initiativ yrkar:

15. Kommunstyrelsen ska tillsammans med stadsbyggnads- och exploateringsnämnden aktivt påbörja planeringen av en ny stadsdel på Bromma flygplats som möjliggör minst 35 000 nya bostäder.

Socialdemokraterna yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

16. Kommunstyrelsen ska tillsammans med berörda nämnder och bolag planera för och ta fram regelverk för införandet av en bostadsgaranti för unga.
17. Kommunstyrelsen ska aktivt medverka till att en utveckling av Arlanda flygplats samt tillsammans med stadsbyggnads- och exploateringsnämnden påbörja planeringen av en ny stadsdel på Bromma flygplats som möjliggör minst 35 000 nya bostäder.
18. Kommunstyrelsen ska medverka till att Sverige ska kunna arrangera OS och Paralympics 2026 med Stockholm som huvudort.
19. Kommunstyrelsen ska säkerställa att arbetet att genomföra tvärförbindelse Södertörn fortgår med mål att snarast möjligt påbörja projektering.
20. Kommunstyrelsen ska göra en översyn av organiseringen av stadens råd för funktionshinderfrågor i syfte att stärka och tydliggöra rådets roll.

Vänsterpartiet yrkar:

21. Kommunstyrelsen ska se till att arvoden för borgarråd sänks till samma nivå som i Göteborgs kommun, 744 000 kr per år oavsett funktion eller antal år som borgarråd.
22. Kommunstyrelsen ska se över ersättningssystemet för hemtjänsten för att öka incitamenten till förebyggande arbete och tydligare fokus på individens behov och vilja samt resultatuppföljning och anpassning till ramtid.
23. Kommunstyrelsen ska i samarbete med äldre- och omsorgsnämnden se över hur staden kan skapa utförarverksamhet inom vård- och omsorgsbolag för dövblinda, profilhemtjänst och trygghetslarm samt överföra verksamheten vid Gamlebo från socialnämnden till äldre- och omsorgsnämnden.
24. Kommunstyrelsen ska bilda en klimatpanel sammansatt av forskare med rådgivande funktion för att bidra med expertkunskap om vilken klimatpåverkan stadens beslut har.
25. Kommunstyrelsen ska i samarbete med kulturnämnden utreda möjligheterna till kulturverksamhet i tullhuset på Blasieholmen.
26. Kommunstyrelsen ska i samverkan med äldre- och omsorgsnämnden utreda möjligheterna att öka likställigheten mellan biståndshandläggare, inom äldreomsorg, socialpsykiatri och stöd och service för personer med funktionsnedsättning, och socialsekreterare ifråga om titulatur, lön och förutsättningar att ägna sig åt socialt arbete.
27. Kommunstyrelsen ska uppdatera yrkestitulaturen utifrån fastställda kompetenskrav för befattningar inom äldreomsorg och stöd och service för personer med funktionsnedsättning.
28. Kommunstyrelsen får med berörda nämnder i uppdrag att genomföra ett Trygghetspaketet med socialt förebyggandeinsatser såsom fältassistenter, socialarbetare, ökat öppethållande i parker och fritidsgårdar samt satsning på

- socialpedagoger i grundskolan. Tyngdpunkten för satsningen ska ligga på de sju prioriterade stadsdelsnämnderna.
29. Kommunstyrelsen ska utreda möjlighet att öppna ett kallbadhus i staden samt en ny sim- och multihall i Skarpnäck.
 30. Kommunstyrelsen ska gentemot staten driva frågan om en ny lag om kommuners förköpsrätt för markförsäljning och tomträttsöverlåtelser inom kommunen. Staden kommer att behöva äga mark för att kunna ta sitt ansvar enligt Lag om kommunernas bostadsförsörjningsansvar.
 31. Kommunstyrelsen ska i samarbete med alla nämnder se över nuvarande nämndorganisation med mål att skapa en större likvärdighet i staden, upprätthålla kvalitén i verksamheterna och de demokratiska aspekterna för invånarna. Översyn ska syfta till en hållbar organisation över mandatperioderna.
 32. Kommunstyrelsen ska tillsammans med idrottsnämnden och stadsdelsnämnderna se över stadens motionsspår i syfte att öka likställigheten och utöka trygghetsarbete.
 33. Kommunstyrelsen ska i samarbete med andra berörda aktörer etablera säkra uppställningsplatser med tillgång till latrin, sophämtning, vatten och el för utsatta EU-medborgare, där socialnämndens EU-team ska informera och bedriva ett fördjupat uppsökande arbete.

Sverigedemokraterna yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

34. Kommunstyrelsen ska upprätta en ekonomisk redovisning över invandringens kostnader för Stockholms stad.
35. Kommunstyrelsen ska minska stadens kostnader för inköp av administrativa konsulttjänster.
36. Kommunstyrelsen ska inrätta en utredningstjänst liknande den som finns i riksdagen.

Feministiskt initiativ yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

37. Kommunstyrelsen ska ha ett strategiskt ansvar för att motverka hatbrott och stävja hot mot minoriteter. Ett säkerhetsbidrag ska inrättas för organisationer som riskerar att utsättas för hatbrott.
38. Kommunstyrelsen ska ta fram riktlinjer för att förhindra uthyrning av kommunal mark till nazistiska organisationer.
39. Kommunstyrelsen ska i samverkan med berörda nämnder påbörja satsningar inom äldreomsorg och förskola på samiska och meänkieli.
40. Servicenämnden ska i egna upphandlingar tillämpa, och i andra nämnders upphandlingar bistå med råd för att tillämpa kollektivavtalsliknande villkor rörande exempelvis löner och rätt till tjänstepension syftande till bra och likvärdiga arbetsvillkor, samt uppföljningskrav på antidiskrimineringsklausulen.

Valnämnden

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

4. Förslag till budget 2019 och inriktning för 2020 och 2021 för **Valnämnden** godkänns.

Stadsdelsnämnderna

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

5. Förslag till budget 2019 och inriktning för 2020 och 2021 för **Stadsdelsnämnderna** godkänns.

Stadsdelsnämnderna

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

5. Förslag till budget 2019 och inriktning för 2020 och 2021 för **Stadsdelsnämnderna** godkänns.

Yrkanden som begärts under särskild proposition

Pedagogisk verksamhet: Förskoleverksamhet

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ yrkar:

1. Stadsdelsnämnderna ska genomföra insatser för att öka inskrivningsgraden i förskolan i områden med låg inskrivningsgrad.
2. Stadsdelsnämnderna ska förbättra arbetsvillkoren samt öka personaltätheten i förskolan och därigenom minska barngruppernas storlek.

Vänsterpartiet yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

3. Stadsdelsnämnderna ska erbjuda möjligheter till arbete exempelvis som serviceassistent/förskoleassistent i förskolan parallellt med studier till barnskötare inom ramen för Stockholmsjobben.

Sverigedemokraterna yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

4. Genuspedagogik ska inte vara en del av förskoleverksamheten.
5. Att förbättra stadens information om vilka barnomsorgsformer som erbjuds.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

5. Förslag till budget 2019 och inriktning för 2020 och 2021 för **Stadsdelsnämnderna** godkänns.

Yrkanden som begärts under särskild proposition

Verksamhet för barn, kultur och fritid

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

1. Stadsdelsnämnderna ska bidra till ökad trygghet genom att erbjuda ett brett utbud av aktiviteter. Exempel på sådana insatser i stadsdelarna är fler fritidsgårdar, öppna parklekar och lekplatser samt fler anställda fältassistenter med relevant utbildning som arbetar lokalt med preventivt och uppsökande arbete för stadens unga.

Vänsterpartiet yrkar:

2. Stadsdelsnämnden ska utöka bemanningen och öppettiderna i parklekarna med målsättningen att samtliga parklekar ska vara öppna även på helgerna.
3. Stadsdelsnämnderna ska utreda möjligheterna att öppna nya parklekar under mandatperioden.

Feministiskt initiativ yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

4. Stadsdelsnämnderna ska fortsätta utveckla ett jämställdhetsarbete i fritidsverksamheterna och utöka särskilda aktiviteter och platser för unga med funktionsvariation, tjejer och hbtq-ungdomar.
5. Stadsdelsnämnderna ska utveckla ungas organisering med målet att stärka ungas egenmakt och utveckla demokratin.
6. Stadsdelsnämnderna ska motivera ungdomar att delta i idrotts – eller kulturaktiviteter med hjälp av fritidslotsar.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

5. Förslag till budget 2019 och inriktning för 2020 och 2021 för **Stadsdelsnämnderna** godkänns.

Yrkanden som begärts under särskild proposition

Äldreomsorg

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

1. Stadsdelsnämnderna ska etablera fler team för tryggt mottagande för att säkerställa en trygg hemgång från sjukvård till egna boendet.
2. Äldreomsorgens avgifter inom hemtjänsten ska vara oförändrade under 2019.

Vänsterpartiet yrkar:

3. Stadsdelsnämnderna ska utreda behovet av anpassade tjänstecyklar för stadsdelsnämndens hemtjänstpersonal.
4. Stadsdelsnämnden ska i samarbete med äldrenämnden fortsätta utvecklingsarbetet med schemaläggning inom hemtjänsten i syfte att öka personalkontinuiteten, främja cykelandvändningen samt minska klimatpåverkan genom minskade biltransporter.

Sverigedemokraterna yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

5. Stadsdelsnämnderna ska öka möjligheten för äldre att inom hemtjänsten kunna påverka innehållet av servicetjänster.
6. Stadsdelsnämnderna förbättrar välbefinnandet inom äldreomsorgen genom näringsriktig mat, sociala aktiviteter, utevistelser och kulturupplevelser.
7. Stadsdelsnämnderna ska aktivt verka för att utveckla valfrihet för medborgarna genom en mångfald av utförare inom hemtjänst, vård- och omsorgsboende.
8. Personalen inom äldreomsorgen ska kunna göra sig förstådd på god svenska.

Feministiskt initiativ yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

9. Stadsdelsnämnderna ska öka personalens kunskap i språk, antidiskriminering och interkulturell kompetens.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

5. Förslag till budget 2019 och inriktning för 2020 och 2021 för **Stadsdelsnämnderna** godkänns.

Yrkanden som begärts under särskild proposition

Stöd och service till personer med funktionsnedsättningar

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

1. Stadsdelsnämnderna ska verka för att värna kvaliteten, rättssäkerheten och valmöjlighet inom verksamheter för personer med funktionsnedsättningar.

Vänsterpartiet yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

2. Stadsdelarna ska i samråd utreda förutsättningarna för att starta en pilot i någon av stadens stadsdelar baserat på Laholmsmodellen gällande insatsen ledsagning.

Sverigedemokraterna yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

3. Stadsdelsnämnderna ska samarbeta med Arbetsmarknadsnämnden i syfte att få de som deltar i dagligverksamheten att få ett arbete på den ordinarie arbetsmarknaden.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

5. Förslag till budget 2019 och inriktning för 2020 och 2021 för **Stadsdelsnämnderna** godkänns.

Yrkanden som begärts under särskild proposition

Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

1. Stadsdelsnämnderna ska fortsätta arbeta för att förbättra arbetssituationen för socialsekreterarna.
2. Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med kommunstyrelsen verka för att landstinget etablerar fler hembesöksprogram för förstagångsföräldrar i ytterstaden.

Vänsterpartiet yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

3. Stadsdelsnämnden ska utreda tillgången på öppna träfflokaler för att tillgoda att det finns träfflokaler i stadens alla stadsdelar för personer med psykiska funktionsnedsättningar.

Feministiskt initiativ yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

4. Stadsdelsnämnderna ska fortsätta arbeta för att förbättra arbetssituationen för socialsekreterarna och anställa fler socialsekreterare.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

5. Förslag till budget 2019 och inriktning för 2020 och 2021 för **Stadsdelsnämnderna** godkänns.

Yrkanden som begärts under särskild proposition

Stadsmiljöverksamhet

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

5. Förslag till budget 2019 och inriktning för 2020 och 2021 för **Stadsdelsnämnderna** godkänns.

Yrkanden som begärts under särskild proposition

Ekonomiskt bistånd

Sverigedemokraterna yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

1. Stadsdelsnämnderna ska granska utbetalningar för att säkerhetsställa godushållning av skattemedel.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

5. Förslag till budget 2019 och inriktning för 2020 och 2021 för **Stadsdelsnämnderna** godkänns.

Yrkanden som begärts under särskild proposition

Arbetsmarknadsåtgärder

Socialdemokraterna yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

1. Stadsdelsnämndens ska tillsammans med arbetsmarknadsnämnden öka antalet feriejobb i staden till minst 10 000 under 2019

Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

2. Stadsdelsnämnden ska inom ramen för Stockholmsjobben ge kvinnor utbildning och handledning och utöka det uppsökande arbetet mot kvinnor långt från arbetsmarknaden i syfte att fler ska nå egenförsörjning.

Arbetsmarknadsnämnden

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

6. Förslag till budget 2019 och inriktning för 2020 och 2021 för **Arbetsmarknadsnämnden** godkänns.

Yrkanden som begärts under särskild proposition

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

1. Arbetsmarknadsnämnden ska öka antalet Stockholmsjobb.

Socialdemokraterna yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

2. Arbetsmarknadsnämnden fastslå ett övergripande mål att minska antalet hushåll som är i behov av försörjningsstöd på grund av arbetslöshet med minst 25 % till 2022.
3. Arbetsmarknadsnämnden ska säkerställa att det tillskapas fler inriktningar inom yrkesutbildning och Sfi

Vänsterpartiet yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

4. Arbetsmarknadsnämnden stärka och utveckla stadens egen sfi-undervisning.
5. Arbetsmarknadsnämnden ska skapa utökade reguljära utbildningsvägar inom yrkeshögskolan för befattning som stödpedagog inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning.

Sverigedemokraterna yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

6. Stockholms stad ska inte kvotera efter kön eller etnicitet vid anställningar.
7. Arbetsmarknadsnämnden ska skapa en innovationsfond.
8. Arbetsmarknadsnämnden ska bredda svenskundervisningen och samhällsorienteringen inom ramen för SFI.

Feministiskt initiativ yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

9. Arbetsmarknadsnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna kommande år stegvis öka antalet feriejobb i staden till minst 10 000 jobb under 2019 och uppmana till val av feriejobb som går utanför traditionella könsmönster.

10. Arbetsmarknadsnämnden ska utveckla den lagstadgade samhällsorienteringen för nyanlända till att omfatta information om sexuella och reproduktiva rättigheter, om kvinnors, barns och hbtq-personers rättigheter, samt om rättigheter till SFI-undervisning, föräldraledighet och förskola.
11. Arbetsnämnden ska utveckla arbetssätt för hur verksamheter som möter unga som varken studerar eller arbetar ska utveckla sitt arbete för att nå fler unga kvinnor.

Avfallsnämnden

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

7. Förslag till budget 2019 och inriktning för 2020 och 2021 för **Avfallsnämnden** godkänns.

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

1. Avfallsnämnden ska utreda hur delar av sophämtningen kan återtass i kommunal regi i syfte att minska sårbarheten.

Exploateringsnämnden

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

8. Förslag till budget 2019 och inriktning för 2020 och 2021 för **Exploateringsnämnden** godkänns.

Yrkanden som begärts under särskild proposition

Socialdemokraterna yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

1. Exploateringsnämnden ska, tillsammans med stadsbyggnadsnämnden, tillse att exkluderande design inte används i stadsplaneringen, exempelvis genom att Årstafältet fortsätter projekteras i enlighet med ambitionen att bygga bostäder och öppna parkområden och därigenom motverka stora områden med aktiviteter slutna för allmänheten och med betydande barriäreffekter.

Vänsterpartiet yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

2. Exploateringsnämnden ska tillsammans med miljö- och hälsoskyddsnämnden utvidga naturreservatet i Årtaskogen till att omfatta hela skogen och inrätta naturreservat i Hagsätraskogen och i Kyrkhamn, påbörja planeringen av en ekodukt mellan Älvsjöskogen och Hagsätraskogen.
3. Exploateringsnämnden ska öka antalet markanvisningar till allmännyttan så att målet om 3 000 bostäder för påbörjade lägenheter/år kan upprätthållas.
4. Exploateringsnämnden ska utreda förutsättningarna att indexera tomträttsavgälden för större förutsägbarhet och långsiktiga spelregler för byggaktörer, samtidigt som staden bör kunna ta del av ökade markvärden. Utredningen ska även omfatta möjligheterna att pröva rabatterade avgälder för fler boendetyper än studentbostäder, till exempel seniorbostäder

Sverigedemokraterna yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

5. Exploateringsnämnden ska arbeta med berörda parter för att frigöra mark för bostadsbyggande genom att upphäva hindrande markrestriktioner.
6. Exploateringsnämnden ska i områdesplanering och markanvisningar gällande Bromma flygplats närområde utgå från det avtal som löper till 2038.
7. Exploateringsnämnden ska, tillsammans med Stadsbyggnadsnämnden, verka för att handläggningstiden från markanvisning till godkänd plan kortas.

Feministiskt initiativ yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

8. Exploateringsnämnden ska under 2019 markanvisa enligt fördelningen om 60 % hyresrätter.
9. Exploateringsnämnden ska i samarbete med trafiknämnden fasa ut P-talet.

Fastighetsnämnden

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

9. Förslag till budget 2019 och inriktning för 2020 och 2021 för **Fastighetsnämnden** godkänns.

Yrkanden som begärts under särskild proposition

Socialdemokraterna yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

1. Fastighetsnämnden ska utreda möjligheten för en skyndsam och effektiv försäljning av Östermalmshallen och Sturehofs slott
2. Fastighetsnämnden ska investera i förnybar energiproduktion, exempelvis genom solceller, på stadens fastigheter.

Sverigedemokraterna yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

3. Fastighetsnämnden ska prioritera vård av stadens äldre fastigheter.

Idrottsnämnden

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

10. Förslag till budget 2019 och inriktning för 2020 och 2021 för **Idrottsnämnden** godkänns.

Yrkanden som begärts under särskild proposition

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

1. Idrottsnämnden ska öppna upp fler idrottshallar under skolledighet och sommarlov.
2. Idrottsnämnden ska tillsammans med utbildningsnämnden utreda möjligheten för staden att tillsammans med föreningslivet införa ”prova på dagar” under skolloven där barn och unga gratis får prova olika idrotter.
3. Idrottsnämnden ska fortsätta intensifiera insatserna för ökad simkunnighet.

Socialdemokraterna yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

4. Idrottsnämnden ska utöka trygghetsarbetet kring dess evenemang och på dess anläggningar.

Vänsterpartiet yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

5. Idrottsnämnden ska införa att inträdet för pensionärer på stadens simhallar tas bort under vissa tider på dagen.

Sverigedemokraterna yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

6. Idrottsnämnden ska prioritera och verka för byggandet av fler inomhushallar.
7. Idrottsnämnden ska öka trygghetsåtgärderna i stadens simhallar och badhus.

Feministiskt initiativ yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

8. Idrottsnämnden ska utöka trygghetsarbetet kring dess evenemang och på dess anläggningar för att motverka sexuella trakasserier.
9. Idrottsnämnden ska genomföra insatser för förbättrad folkhälsa för kvinnor och flickor i ytterstaden med exempelvis särskilt riktat föreningsstöd.

Kulturnämnden: kulturförvaltningen och stadsarkivet

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

11. Förslag till budget 2019 och inriktning för 2020 och 2021 för **Kulturnämnden** godkänns.

Yrkanden som begärts under särskild proposition

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

1. Kulturnämnden ska utöka de ordinarie öppettiderna på stadens bibliotek och utöka öppettiderna på kvällar, helger och lov.
2. Kulturnämnden ska säkra att biblioteken även fortsättningsvis ska drivas i stadens regi.
3. Kulturnämndens avgifter i kulturskolan ska vara oförändrade under 2019
4. Kulturnämnden fortsätta arbetet med etableringen av ett kvinnohistoriskt museum.

Socialdemokraterna och Vänsterpartiet yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

5. Kulturnämnden ska fortsätta uppförandet av professionella muralmålningar.

Vänsterpartiet yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

6. Kulturnämnden ska utreda möjligheten att införa kostnadsfri uthyrning av instrument inom kulturskolans verksamhet.
7. Kulturnämnden ska utreda hur kulturarenor på skolor, så som skolbiblioteken, kan utformas för att utvidga kulturverksamheten och skapa fler möten mellan Stockholms ungdomar och kulturen.

Sverigedemokraterna yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

8. Kulturnämnden ska dra in och kräva tillbaka stöd från organisationer som bevisats stödjer extremism och antidemokratiska åsikter.
9. Kulturnämnden ska värna att biblioteken är tysta och trygga för alla besökare.

Feministiskt initiativ yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

10. Kulturnämnden ska starta ett litteraturhus i Stockholm.

Kyrkogårdsnämnden

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

12. Förslag till budget 2019 och inriktning för 2020 och 2021 för **Kyrkogårdsnämnden** godkänns.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

13. Förslag till budget 2019 och inriktning för 2020 och 2021 för **Miljö- och hälsoskyddsnämnden** godkänns.

Yrkanden som begärts under särskild proposition

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

1. Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska tillsammans med berörda nämnder utveckla åtgärder för att sänka klimateffekten från stadens livsmedelskonsumtion med 25 procent till 2025.

Vänsterpartiet yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

2. Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska utreda havsnivåhöjningarnas långsiktiga effekter för staden, hur vi bäst skyddar oss och implikationer för stadsutvecklingen idag.

Sverigedemokraterna yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

3. Att antalet inspektioner i livsmedelsaffärer ska öka för att kunna upprätthålla god hantering av livsmedel

Servicenämnden

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

14. Förslag till budget 2019 och inriktning för 2020 och 2021 för **Servicenämnden** godkänns.

Yrkanden som begärts under särskild proposition

Socialdemokraterna och Vänsterpartiet yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

1. Servicenämnden ska i egna upphandlingar tillämpa, och i andra nämnders upphandlingar bistå med råd för att tillämpa, kollektivavtalsliknande villkor rörande exempelvis löner och rätt till tjänstepension syftande till bra och likvärdiga arbetsvillkor.

Sverigedemokraterna yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

2. Servicenämnden ska säkerställa att samma krav ställs på utländska leverantörer av livsmedel som det ställs på svenska avseende djurhållning, miljö och klimat.

Feministiskt initiativ yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

3. Servicenämnden ska i egna upphandlingar tillämpa, och i andra nämnders upphandlingar bistå med råd för att tillämpa kollektivavtalsliknande villkor rörande exempelvis löner och rätt till tjänstepension syftande till bra och likvärdiga arbetsvillkor, samt uppföljningskrav på antidiskrimineringsklausulen.

Socialnämnden

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

15. Förslag till budget 2019 och inriktning för 2020 och 2021 för **Socialnämnden** godkänns.

Yrkanden som begärts under särskild proposition

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

1. Socialnämnden ska genom SHIS öka utbudet av genomgångsbostäder för att tillgodose behoven för äldre i hemlöshet, våldsutsatta och barnfamiljer i osäkra boendesituationer.
2. Socialnämnden ska tillsammans med andra nämnder och i samverkan med civilsamhället ge råd och stöd till unga ensamkommande som beviljats tillfälliga uppehållstillstånd i syfte att stödja deras etablering på arbetsmarknaden i Stockholm.

Socialdemokraterna och Vänsterpartiet yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

3. Staden ska stödja verksamheter som syftar till att stärka kvinnors deltagande i arbetslivet, som exempelvis Livstycket, så att dessa verksamheter kan fortsätta.

Vänsterpartiet yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

4. Socialnämnden ska instifta ett stödcentrum för personer utsatta för sexuella övergrepp.

Sverigedemokraterna yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

5. Illegala invandrare ska inte erbjudas sociala förmåner som försörjningsstöd, bostad och subventionerad tandvård och vård.
6. Socialnämnden ska prioritera och hjälpa hemlösa svenska medborgare.
7. Stockholms stad ska införa ett förbud mot tiggeri.
8. Socialnämnden ska informera och ta fram informationsmaterial om Stockholms stads kommunala återvandringsbidrag.
9. Socialnämnden ska verka för att kommunala ålderbedömningar genomförs i de fall där det inte redan har skett genom Migrationsverket.

Feministiskt initiativ yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

10. Socialnämnden ska införa en certifiering av socialtjänsten kring hedersrelaterat våld och förtryck.

11. Socialnämnden ska utöka sitt stöd till Origos verksamhet mot hedersrelaterat våld och förtryck.
12. Socialnämnden ska inrätta ett nytt skyddat boende avsedd för målgruppen pojkar och unga killar som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck.
13. Socialnämnden ska utveckla långsiktiga boendelösningar för utsatta EU-medborgare.

Stadsbyggnadsnämnden

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

16. Förslag till budget 2019 och inriktning för 2020 och 2021 för Stadsbyggnadsnämnden godkänns.

Yrkanden som begärts under särskild proposition

Socialdemokraterna yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

1. Stadsbyggnadsnämnden ska fortsätta arbetet att förtäta med flerbostadshus i stadens samtliga stadsdelar och fortsätta bygga bort fysiska och sociala barriärer mellan bostadsområden.

Vänsterpartiet yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

2. Stadsbyggnadsnämnden ska säkra att förskolegårdar i huvudsak ska ha en friyta på 30 kvm per barn och skolgårdar 20 kvm per barn. Om kraven inte kan uppfyllas behöver kompletterande investeringar göras i närliggande naturområden eller parker.

Sverigedemokraterna yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

3. Stadsbyggnadsnämnden ska i samråd med berörda parter ta fram en genomgripande plan för byggandet av nya stadskvarter.
4. Stadsbyggnadsnämnden ska i områdesplanering och planarbete inom Bromma flygplats närområde utgå från att flygtrafiken fortsätter enligt det avtal som löper till 2038.

Trafiknämnden

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

17. Förslag till budget 2019 och inriktning för 2020 och 2021 för **Trafiknämnden** godkänns.

Yrkanden som begärts under särskild proposition

Socialdemokraterna yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

1. Trafiknämnden ska påbörja genomförandet av en ombyggnation av Brommaplansrondellen för ökad framkomlighet
2. Trafiknämnden ska investera i stadens trafiksignaler i syfte att skapa bättre trafikflöden.
3. Trafiknämnden ska säkerställa att parkeringsavgifterna utvecklas på ett sådant sätt att parkeringsplanens mål uppfylls

Vänsterpartiet yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

4. Trafiknämnden ska utreda hur staden fram till 2030 kan minska vägtrafikarbetet med 30 procent från 2017 års nivå samt minska utsläppen från transportsektorn med 80 procent jämfört med 2010.

Sverigedemokraterna yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

5. Trafiknämnden ska verka tillsammans med berörda parter för att omstrukturerar den nyligen införda parkeringsstrategin.
6. Trafiknämnden ska ges i uppdrag att placera ut fler trygghetshinder för att för att öka tryggheten i Stockholms stad.
7. Trafiknämnden ska arbeta för att fler trygghetskameror placeras på offentliga platser i Stockholms stad.
8. Trafiknämnden ska, i samarbete med berörda nämnder, styrelser, fastighetsägare och intressenter verka för ökad belysning av broar, öppna platser, parker och fastigheter i staden.

Feministiskt initiativ yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

9. Trafiknämnden ska inte ge nazistiska organisationer möjlighet att hyra mark eller lokaler av staden.
10. Trafiknämnden ska utreda en permanent bilfri innerstad.

Utbildningsnämnden

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

18. Förslag till budget 2019 och inriktning för 2020 och 2021 för **Utbildningsnämnden** godkänns.

Yrkanden som begärts under särskild proposition

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

1. Utbildningsnämnden ska anställa fler lärarassistenter och andra kompletterande kompetenser i syfte att öka förutsättningarna för lärare att få mer tid till undervisning.

Socialdemokraterna och Vänsterpartiet yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

2. Utbildningsnämnden ska fortsätta och utveckla projektet med lönetillägg för lärare i grundskolor med högt socioekonomiskt index.

Vänsterpartiet yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

3. Utbildningsnämnden ska utreda arbetssituationen för kuratorerna och skapa ett riktvärde för ett eventuellt maxtak för elever per kurator och termin.
4. Utbildningsnämnden ska möjliggöra för fler barnskötare inom fritidsverksamheten att utbilda sig till fritidspedagog och utbildade att läsa till barnskötare.
5. Utbildningsnämnden ska utreda hur studievägledare skulle kunna stötta de elever som omfattas av den nya gymnasielagen, såväl inom grundskola och gymnasium samt att ytterligare platser behöver beredas.
6. Utbildningsnämnden ska utreda på vilket sätt stadens skolor och fritidshem kan stärkas i sitt arbete med sex- och samlevnadsundervisningen med avstamp i den nya samtyckeslagen och Metoo.

Sverigedemokraterna yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

7. Utbildningsnämnden ska utöka undervisningen i svenska.
8. Utbildningsnämnden ska effektivisera hemspråksundervisningen.
9. Utbildningsnämnden ska inrätta en förberedelseskola för nyanlända invandrare där läroplanen har ett större fokus på svenska och samhällsorientering.
10. Utbildningsnämndens målsättning ska vara en nolltolerans mot mobbning, tråkasserier och skadegörelse. Elever som förstör för andra elever ska förflyttas till särskilda jourkolor.

Feministiskt initiativ yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

11. Utbildningsnämnden ska öka andelen behöriga lärare i grundskolor och gymnasieskolor i ytterstaden.
12. Utbildningsnämnden ska se till att alla stadens grundskolor och gymnasieskolor har handlingsplan mot hedersrelaterat våld och förtryck.
13. Utbildningsnämnden ska se till att alla stadens grundskolor och gymnasieskolor erbjuder tillgång till gratis mensskydd.
14. Utbildningsnämnden ska genomföra ett kompetenslyft om sexuella och reproduktiva rättigheter och hälsa.
15. Utbildningsnämnden ska göra en särskild satsning för att motverka sexuella trakasserier i skolan och öka kunskapen om samtycke.
16. Utbildningsnämnden ska aktivt arbeta för att motverka rasism och antisemitism i skolan och öka kunskapen om mänskliga rättigheter.

Äldrenämnden

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

19. Förslag till budget 2019 och inriktning för 2020 och 2021 för Äldrenämnden godkänns.

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

1. Äldrenämnden ska se till att alla som arbetar inom privat eller kommunal äldreomsorg ska ha rätt till kollektivavtalsenliga villkor.
2. Äldrenämnden ska tillsammans med berörda införa en nollvision för äldre i hemlöshet.

Socialdemokraterna och Vänsterpartiet yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

3. Äldrenämnden ska tillämpa principen att kommunal regi är ickevals-alternativet i hemtjänsten och att det så kallade mormors-lotteriet därmed inte ska tillämpas.

Vänsterpartiet yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

4. Äldrenämnden ska införa en arbetstidsförkortning i hemtjänsten med bibehållen lön/35-timmars arbetsvecka i hemtjänsten med bibehållen lön.

Feministiskt initiativ yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

5. Äldrenämnden ska utveckla äldreboende för nationella minoriteter.

Överförmyndarnämnden

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

20. Förslag till budget 2019 och inriktning för 2020 och 2021 för **Överförmyndarnämnden** godkänns.

Central medelsreserv

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

- 21. Till **Central medelsreserv** reserveras följande belopp för år 2019 med fördelning enligt budgetförslaget i denna titel.
- 21.1 Till kommunfullmäktiges förfogande för oförutsedda behov reserveras 5,0 mnkr.
- 21.2 Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov reserveras 614,6 mnkr.
- 21.3 Till kommunstyrelsens förfogande för prestationsförändringar inom förskola, skolbarnsomsorg, grundskola, gymnasieskola, komvux, särskola, svenska-undervisning för invandrare (sfi), flyktingmottagande, stöd och service till personer med funktionsnedsättning, kommunalt bostadstillägg för funktions-nedsatta, arbetsmarknadsnämnden samt arvoden med mera inom överförmyndarnämnden reserveras 653,9 mnkr.
- 21.4 Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter reserveras 400,0 mnkr.

Finansförvaltningen

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

- 22.1.1 Ram för kommunkoncernens totala externa upplåning samt ram för utlåning till och borgensteckning för bolagen fastställs i Finanspolicy för kommunkoncernen Stockholms stad.
- 22.1.2 Kommunstyrelsen får i uppdrag att i samband med den årliga översynen av finanspolicyn uppdatera de finansiella risklimiterna utifrån aktuella finansiella förutsättningar.
- 22.2 Kommunal inkomstskatt utdebiteras med kronor 17:74 per skattekrona för att fylla stadens uttaxeringsbehov för 2019.
- 22.3 Begravningsavgift utdebiteras med 6:50 öre per skattekrona för 2019.
- 22.4 Internräntan fastställs till 1,0 procent för 2019.
- 22.5 Regler för ekonomisk förvaltning fastställs enligt bilaga 8.
- 22.6 I övrigt godkänna detta förslag till budget 2019 och inriktning för 2020 och 2021 för Finansförvaltningen, samt dels förslag till peng, schabloner och ersättningsnivåer samt volymer enligt bilaga 6, dels till avgifter enligt bilaga 7 godkänns.

Yrkanden som begärts under särskild proposition

Socialdemokraterna yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

1. Kommunal inkomstskatt utdebiteras med kronor 17:90 per skattekrona för 2019.

Vänsterpartiet yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

2. Kommunal inkomstskatt utdebiteras med kronor 18:04 per skattekrona för att fylla stadens uttaxeringsbehov 2019.
3. Begravningsavgiften utdebiteras med 7:50 öre per skattekrona för 2019.

Sverigedemokraterna yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

4. Kommunal inkomstskatt utdebiteras med kronor 17:65 per skattekrona för att fylla stadens uttaxeringsbehov 2019.

Feministiskt initiativ yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

5. Kommunal inkomstskatt utdebiteras med kronor 18:00 per skattekrona för 2019.
6. Begravningsavgiften utdebiterats med 7:50 öre per skattekrona för 2019.

Stockholms Stadshus AB

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

23. Förslag till mål och ägardirektiv för 2019-2021 för **Koncernen Stockholms Stadshus AB** godkänns.

Yrkanden som begärts under särskild proposition

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

1. Stockholms Stadshus AB ska i samverkan med berörda bolag säkerställa att upphandlingar som genomförs ska innehålla krav på kollektivavtalsliknande villkor avseende lön, semester och pensionsvillkor,
2. Stockholms Stadshus AB ska bistå kommunstyrelsen i arbetet med att planera för och implementera ett nytt mål om en klimatneutral bygg- och anläggningssektor till år 2040.

Socialdemokraterna yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

3. Stockholms Stadshus AB ska tillsammans med berörda nämnder och bolag planera för och ta fram regelverk för införandet av en bostadsgaranti för unga.

Vänsterpartiet yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

4. Stockholms Stadshus AB ska tillsammans med kommunstyrelsen bilda ett särskilt bolag inom koncernen för produktion och handel med solceller.
5. Stockholms Stadshus AB ska bistå kommunstyrelsen i planeringen av en storskalig anläggning för biokol. Obligatorisk matavfallsinsamling ska fasas in till år 2021.

Bostadsbolagen

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

24. Förslag till mål och ägardirektiv för 2019-2021 för **Bostadsbolagen: AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder och AB Stockholmshem** godkänns.

Yrkanden som begärts under särskild proposition

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

1. Bostadsbolagen ska inte genomföra beståndsförsäljningar eller ombildningar av hyresrätter.
2. Bostadsbolagen ska öka antalet hyresrätter med rimliga hyror både genom att inte sälja ut ur befintligt bestånd och säkerställa nyproduktion av Stockholms-hus med investeringsstöd.
3. Stockholmshem AB ska implementera pilotmodell för livscykelanalys vid nyproduktion.

Socialdemokraterna yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

4. Bostadsbolagen ska planera för och ta fram regelverk för införandet av en bostadsgaranti för unga.

Sverigedemokraterna:

Kommunfullmäktige beslutar följande

5. Bostadsbolagen ska verka och prioritera byggandet av hyreslägenheter.
6. Nyanlända invandrare ska inte få förtur till kommunens hyreslägenheter.

Micasa Fastigheter i Stockholm AB

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

25. Förslag till mål och ägardirektiv för 2019-2021 för **Micasa Fastigheter i Stockholm AB** godkänns.

Yrkanden som begärts under särskild proposition

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

1. Micasa Fastigheter i Stockholm AB ska säkerställa att äldreboendeproduktionen följer den av staden fastslagna planen.

Vänsterpartiet yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

2. Micasa Fastigheter i Stockholm AB ska förmedla seniorlägenheter till äldre med hemlöshetsproblematik.

Bostadsförmedlingen i Stockholm AB

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

26. Förslag till mål och ägardirektiv för 2019-2021 för **Bostadsförmedlingen i Stockholm AB** godkänns.

Yrkanden som begärts under särskild proposition

Socialdemokraterna yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

1. Bostadsförmedlingen i Stockholm AB ska planera för och ta fram regelverk för införandet av en bostadsgaranti för unga.

Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB)

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

27. Förslag till mål och ägardirektiv för 2019-2021 för **Skolfastigheter i Stockholm AB** godkänns

Stockholm Vatten och Avfall AB

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

28. Förslag till mål och ägardirektiv för 2019-2021 för **Stockholm Vatten och Avfall AB** godkänns.

Stockholms Hamn AB

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

29. Förslag till mål och ägardirektiv för 2019-2021 för **Stockholms Hamn AB** godkänns.

AB Stokab

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

30. Förslag till mål och ägardirektiv för 2019-2021 för **AB Stokab** godkänns.

Stockholms Stads Parkerings AB

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

31. Förslag till mål och ägardirektiv för 2019-2021 för **Stockholms Stads Parkering AB** godkänns.

Yrkanden som begärts under särskild proposition

Sverigedemokraterna yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

1. Stockholms Stads Parkering AB ska utreda möjligheterna att bygga ett cykelgarage i anslutning till Centralstationen.

Stockholms Stadsteater AB

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

32. Förslag till mål och ägardirektiv för 2019-2021 för **Stockholms Stadsteater AB** godkänns.

Stockholm Globe Arena Fastigheter AB

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

33. Förslaget till mål och ägardirektiv för 2019-2021 för **Stockholm Globe Arena Fastigheter AB** godkänns.

Stockholm Business Region AB

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

34. Förslag till mål och ägardirektiv för 2019-2021 för **Stockholm Business Region AB** godkänns.

Yrkanden som begärts under särskild proposition

Sverigedemokraterna yrkar:

Kommunfullmäktige beslutar följande

1. Stockholm Business Region AB ska fortsätta arbeta aktivt för att öka antalet kryssningsfartyg till Stockholms stad.

S:t Erik försäkrings AB

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

35. Förslaget till mål och ägardirektiv för 2019-2021 för **S:t Erik Försäkrings AB** godkänns.

S:t Erik Livförsäkrings AB

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

36. Förslaget till mål och ägardirektiv för 2019-2021 för **S:t Erik Liv försäkrings AB** godkänns.

S:t Erik Markutveckling AB

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

37. Förslag till mål och ägardirektiv för 2019-2021 för **S:t Erik Markutveckling AB** godkänns.

Intressebolag i Stockholms Stadshus AB

Mässfastigheter i Stockholm AB

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

38. Förslaget till mål och ägardirektiv för 2019-2021 för **Mässfastigheter i Stockholm AB** godkänns.

Intressebolag i Stockholms Stadshus AB

Stockholm Exergi Holding AB samägt med Stockholms stad

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

39. Förslag till mål och ägardirektiv för 2019-2021 för **AB Fortum Värme Holding samägt med Stockholms stad** godkänns.

Stockholms stads organisering i kommunalförbund

Storstockholms brandförsvär

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

40. Förslaget till inriktning för 2019-2021 för **Storstockholms brandförsvär** godkänns.

Stockholms stads organisering i stiftelser

SHIS Bostäder – Stiftelse hotellhem i Stockholm

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

41. Förslaget till inriktning för 2019-2021 för Stiftelsen hotellhem i Stockholm godkänns.

Revisorskollegiet

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

3. Förslag till budget 2019 och inriktning för 2020 och 2021 för **Revisorskollegiet** godkänns.

2018-12-12 21.07

Omröstningssresultat

Ärendenr: 6.
Beskrivning: Reservation 1:1

Ärendemening:

Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser,
Servicenämnden, Valnämnden, SDN: Övergripande och ekonomi, Stockholms
Stadshus AB samt övriga bolag som inte omnämns

Ja:52 Nej:37 Avstår:8 Kvittade: 4 Frånvarande:0

Avstår:

Felix Byström, Joakim Hedelin, Bengt Herke, Mads Lundgaard, Jeanette Malmström,
Peter Wallmark, Mona Wallsén, Martin Westmont

Röstat Ja:

Bo Arkelsten, Peter Backlund, Linn Bessner, Cecilia Brinck, Anna Cederschiöld,
Lotta Edholm, Karin Ernlund, Gunnar Fagerström Caperius, Emilie Fors, Sophia
Granswed Baat, Berthold Gustavsson, Ulla Hamilton, Martin Hansson, Tom Hedrup,
Daniel Helldén, Michaela Hollis, Börje Häggman, Kristin Jacobsson, Christoffer
Järkeborn, Christoffer Jönsson, Jan Jönsson, Peter Jönsson, John Kåberg, Anna König
Jerlmyr, Joakim Larsson, Fritz Lennaárd, Anders Lindell, Björn Ljung, Katarina Luhr,
Kristina Lutz, Ulf Lönnberg, Johan Nilsson, Claes Nyberg, Cecilia Obermüller,
Tiemon Okojevoh, Elin Olsson, Banar Sabet, Patrik Silverudd, Erik Slottnér, Isabel
Smedberg Palmqvist, Eva Solberg, Andrea Ström, Bo Sundin, Lars Svärd, Jan
Tigerström, Lennart Tonell, Lorentz Tovatt, Mikael Valier, Dennis Wedin, Susanne
Wicklund, Ann-Katrin Åslund, Nike Örbrink

Röstat Nej:

Nassir Abdullahi Ali, Linda Agetoft, Gerardo Berrios, Emilia Bjuggren, Torun
Boucher, Lars Bäck, Rana Carlstedt, Ingela Edlund, Inger Edvardsson, Mattias
Eriksson, Karin Gustafsson, Anders Göransson, Cecilia Herrström, Åsa Janlöv,
Tobias Johansson, Madeleine Kaharascho Fridh, Tina Kratz, Arvand Mirsafian,
Robert Mjörnberg, Rashid Mohammed, Sissela Nordling Blanco, Åsa Odin Ekman,
Stian Raneke, Anna Rantala Bonnier, Rose-Marie Gabriella Rooth, Mirja Räihä,
Maria-Elsa Salvo, Ulla Sjöbergh, Johan Sjölander, Margareta Stavling, Sara Stenudd,
Lars Sundberg, Jan Valeskog, Arvid Vikman, Ulf Walther, Karin Wanngård, Rikard
Warlenius

Kvittade:Daniele Fava, Hassan Jama, Ole-Jörgen Persson, Salar Rashid

2018-12-12 21.08

Omröstningsresultat

Ärendenr: 6.
Beskrivning: Reservation 1:3

Ärendemening:

Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser,
Servicenämnden, Valnämnden, SDN: Övergripande och ekonomi, Stockholms
Stadshus AB samt övriga bolag som inte omnämns

Ja:59 Nej:37 Avstår:1 Kvittade: 4 Frånvarande:0

Avstår:

Bengt Herke

Röstat Ja:

Bo Arkelsten, Peter Backlund, Linn Bessner, Cecilia Brinck, Felix Byström, Anna Cederschiöld, Lotta Edholm, Karin Ernlund, Gunnar Fagerström Caperius, Emilie Fors, Sophia Granswed Baat, Berthold Gustavsson, Ulla Hamilton, Martin Hansson, Joakim Hedelin, Tom Hedrup, Daniel Helldén, Michaela Hollis, Börje Häggman, Kristin Jacobsson, Christoffer Järkeborn, Christoffer Jönsson, Jan Jönsson, Peter Jönsson, John Kåberg, Anna König Jerlmyr, Joakim Larsson, Fritz Lennaárd, Anders Lindell, Björn Ljung, Katarina Luhr, Mads Lundgaard, Kristina Lutz, Ulf Lönnberg, Jeanette Malmström, Johan Nilsson, Claes Nyberg, Cecilia Obermüller, Tiemon Okojevo, Elin Olsson, Banar Sabet, Patrik Silverudd, Erik Slottnér, Isabel Smedberg Palmqvist, Eva Solberg, Andrea Ström, Bo Sundin, Lars Svärd, Jan Tigerström, Lennart Tonell, Lorentz Tovatt, Mikael Valier, Peter Wallmark, Mona Wallsén, Dennis Wedin, Martin Westmont, Susanne Wicklund, Ann-Katrin Åslund, Nike Örbrink

Röstat Nej:

Nassir Abdullahi Ali, Linda Agetoft, Gerardo Berrios, Emilia Bjuggren, Torun Boucher, Lars Bäck, Rana Carlstedt, Ingela Edlund, Inger Edvardsson, Mattias Eriksson, Karin Gustafsson, Anders Göransson, Cecilia Herrström, Åsa Janlöv, Tobias Johansson, Madeleine Kaharascho Fridh, Tina Kratz, Arvand Mirsafian, Robert Mjörnberg, Rashid Mohammed, Sissela Nordling Blanco, Åsa Odin Ekman, Stian Raneke, Anna Rantala Bonnier, Rose-Marie Gabriella Rooth, Mirja Räihä, Maria-Elsa Salvo, Ulla Sjöbergh, Johan Sjölander, Margareta Stavling, Sara Stenudd,

Lars Sundberg, Jan Valeskog, Arvid Vikman, Ulf Walther, Karin Wanngård, Rikard Warlenius

Kvittade:

Daniele Fava, Hassan Jama, Ole-Jörgen Persson, Salar Rashid

2018-12-12 21.15

Omröstningsresultat

Ärendenr: 6.
Beskrivning: Reservation 35:3

Ärendemening:

Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser,
Servicenämnden, Valnämnden, SDN: Övergripande och ekonomi, Stockholms
Stadshus AB samt övriga bolag som inte omnämns

Ja:52 Nej:22 Avstår:22 Kvittade: 4 Frånvarande:1

Avstår:

Gerardo Berrios, Torun Boucher, Felix Byström, Lars Bäck, Joakim Hedelin, Bengt Herke, Cecilia Herrström, Tobias Johansson, Madeleine Kaharascho Fridh, Tina Kratz, Jeanette Malmström, Arvand Mirsafian, Robert Mjörnberg, Rashid Mohammed, Sissela Nordling Blanco, Anna Rantala Bonnier, Rose-Marie Gabriella Rooth, Sara Stenudd, Peter Wallmark, Mona Wallsén, Rikard Warlenius, Martin Westmont

Röstat Ja:

Bo Arkelsten, Peter Backlund, Linn Bessner, Cecilia Brinck, Anna Cederschiöld, Lotta Edholm, Karin Ernlund, Gunnar Fagerström Caperius, Emilie Fors, Sophia Granswed Baat, Berthold Gustavsson, Ulla Hamilton, Martin Hansson, Tom Hedrup, Daniel Helldén, Michaela Hollis, Börje Häggman, Kristin Jacobsson, Christoffer Järkeborn, Christoffer Jönsson, Jan Jönsson, Peter Jönsson, John Kåberg, Anna König Jerlmyr, Joakim Larsson, Fritz Lennaård, Anders Lindell, Björn Ljung, Katarina Luhr, Kristina Lutz, Ulf Lönnberg, Johan Nilsson, Claes Nyberg, Cecilia Obermüller, Tiemon Okojevoh, Elin Olsson, Banar Sabet, Patrik Silverudd, Erik Slottnér, Isabel Smedberg Palmqvist, Eva Solberg, Andrea Ström, Bo Sundin, Lars Svärd, Jan Tigerström, Lennart Tonell, Lorentz Tovatt, Mikael Valier, Dennis Wedin, Susanne Wicklund, Ann-Katrin Åslund, Nike Örbrink

Röstat Nej:

Nassir Abdullahi Ali, Linda Agetoft, Emilia Bjuggren, Rana Carlstedt, Ingela Edlund, Inger Edvardsson, Mattias Eriksson, Karin Gustafsson, Anders Göransson, Åsa Janlöv, Åsa Odin Ekman, Stian Raneke, Mirja Räihä, Maria-Elsa Salvo, Ulla Sjöbergh, Johan Sjölander, Margareta Stavling, Lars Sundberg, Jan Valeskog, Arvid Vikman, Ulf Walther, Karin Wanngård

Kvittade:

Daniele Fava, Hassan Jama, Ole-Jörgen Persson, Salar Rashid

2018-12-12 21.16

Omröstningsresultat

Ärendenr: 6.
Beskrivning: Reservation 35:4

Ärendemening:

Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser,
Servicenämnden, Valnämnden, SDN: Övergripande och ekonomi, Stockholms
Stadshus AB samt övriga bolag som inte omnämns

Ja:60 Nej:12 Avstår:25 Kvittade: 4 Frånvarande:0

Avstår:

Nassir Abdullahi Ali, Linda Agetoft, Emilia Bjuggren, Rana Carlstedt, Ingela Edlund, Inger Edvardsson, Mattias Eriksson, Karin Gustafsson, Anders Göransson, Åsa Janlöv, Madeleine Kaharascho Fridh, Sissela Nordling Blanco, Åsa Odin Ekman, Stian Raneke, Anna Rantala Bonnier, Mirja Räihä, Maria-Elsa Salvo, Ulla Sjöbergh, Johan Sjölander, Margareta Stavling, Lars Sundberg, Jan Valeskog, Arvid Vikman, Ulf Walther, Karin Wanngård

Röstat Ja:

Bo Arkelsten, Peter Backlund, Linn Bessner, Cecilia Brinck, Felix Byström, Anna Cederschiöld, Lotta Edholm, Karin Ernlund, Gunnar Fagerström Caperius, Emilie Fors, Sophia Granswed Baat, Berthold Gustavsson, Ulla Hamilton, Martin Hansson, Joakim Hedelin, Tom Hedrup, Daniel Helldén, Bengt Herke, Michaela Hollis, Börje Häggman, Kristin Jacobsson, Christoffer Järkeborn, Christoffer Jönsson, Jan Jönsson, Peter Jönsson, John Kåberg, Anna König Jerlmyr, Joakim Larsson, Fritz Lennaárd, Anders Lindell, Björn Ljung, Katarina Luhr, Mads Lundgaard, Kristina Lutz, Ulf Lönnberg, Jeanette Malmström, Johan Nilsson, Claes Nyberg, Cecilia Obermüller, Tiemon Okojevoh, Elin Olsson, Banar Sabet, Patrik Silverudd, Erik Slottnér, Isabel Smedberg Palmqvist, Eva Solberg, Andrea Ström, Bo Sundin, Lars Svärd, Jan Tigerström, Lennart Tonell, Lorentz Tovatt, Mikael Valier, Peter Wallmark, Mona Wallsén, Dennis Wedin, Martin Westmont, Susanne Wicklund, Ann-Katrin Åslund, Nike Örbrink

Röstat Nej:

Gerardo Berrios, Torun Boucher, Lars Bäck, Cecilia Herrström, Tobias Johansson, Tina Kratz, Arvand Mirsafian, Robert Mjörnberg, Rashid Mohammed, Rose-Marie Gabriella Rooth, Sara Stenudd, Rikard Warlenius

Kvittade:Daniele Fava, Hassan Jama, Ole-Jörgen Persson, Salar Rashid

Stockholms kommunfullmäktige

Sida 83 (268)

2018-12-12 21.24

Omröstningsresultat

Ärendenr: 7.
Beskrivning: Reservation 18:1

Ärendemening:

Exploateringsnämnden, Fastighetsnämnden, Stadsbyggnadsnämnden, S:t Erik Markutveckling, SDN: stadsmiljö, Skönhetsrådet, Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB), Micasa Fastigheter i Stockholm AB

Ja:60 Nej:34 Avstår:3 Kvittade: 4 Frånvarande:0

Avstår:

Madeleine Kaharascho Fridh, Sissela Nordling Blanco, Anna Rantala Bonnier

Röstat Ja:

Bo Arkelsten, Peter Backlund, Linn Bessner, Cecilia Brinck, Felix Byström, Anna Cederschiöld, Lotta Edholm, Karin Ernlund, Gunnar Fagerström Caperius, Emilie Fors, Sophia Granswed Baat, Berthold Gustavsson, Ulla Hamilton, Martin Hansson, Joakim Hedelin, Tom Hedrup, Daniel Helldén, Bengt Herke, Michaela Hollis, Börje Häggman, Kristin Jacobsson, Christoffer Järkeborn, Christoffer Jönsson, Jan Jönsson, Peter Jönsson, John Kåberg, Anna König Jerlmyr, Joakim Larsson, Fritz Lennaárd, Anders Lindell, Björn Ljung, Katarina Luhr, Mads Lundgaard, Kristina Lutz, Ulf Lönnberg, Jeanette Malmström, Johan Nilsson, Claes Nyberg, Cecilia Obermüller, Tiemon Okojevoh, Elin Olsson, Banar Sabet, Patrik Silverudd, Erik Slottnér, Isabel Smedberg Palmqvist, Eva Solberg, Andrea Ström, Bo Sundin, Lars Svärd, Jan Tigerström, Lennart Tonell, Lorentz Tovatt, Mikael Valier, Peter Wallmark, Mona Wallsén, Dennis Wedin, Martin Westmont, Susanne Wicklund, Ann-Katrin Åslund, Nike Örbrink

Röstat Nej:

Nassir Abdullahi Ali, Linda Agetoft, Gerardo Berrios, Emilia Bjuggren, Torun Boucher, Lars Bäck, Rana Carlstedt, Ingela Edlund, Inger Edvardsson, Mattias Eriksson, Karin Gustafsson, Anders Göransson, Cecilia Herrström, Åsa Janlöv, Tobias Johansson, Tina Kratz, Arvand Mirsafian, Robert Mjörnberg, Rashid Mohammed, Åsa Odin Ekman, Stian Raneke, Rose-Marie Gabriella Rooth, Mirja Räihä, Maria-Elsa Salvo, Ulla Sjöbergh, Johan Sjölander, Margareta Stavling, Sara Stenudd, Lars Sundberg, Jan Valeskog, Arvid Vikman, Ulf Walther, Karin Wanngård, Rikard Warlenius

Kvittade: Daniele Fava, Hassan Jama, Ole-Jörgen Persson, Salar Rashid

2018-12-12 21.25

Omröstningsresultat

Ärendenr: 7.
Beskrivning: Reservation 18:2

Ärendemening:

Exploateringsnämnden, Fastighetsnämnden, Stadsbyggnadsnämnden, S:t Erik Markutveckling, SDN: stadsmiljö, Skönhetsrådet, Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB), Micasa Fastigheter i Stockholm AB

Ja:60 Nej:13 Avstår:23 Kvittade: 4 Frånvarande:1

Avstår:

Nassir Abdullahi Ali, Linda Agetoft, Emilia Bjuggren, Rana Carlstedt, Ingela Edlund, Inger Edvardsson, Mattias Eriksson, Karin Gustafsson, Anders Göransson, Åsa Janlöv, Sissela Nordling Blanco, Åsa Odin Ekman, Stian Raneke, Mirja Räihä, Maria-Elsa Salvo, Ulla Sjöbergh, Johan Sjölander, Margareta Stavling, Lars Sundberg, Jan Valeskog, Arvid Vikman, Ulf Walther, Karin Wanngård

Röstat Ja:

Bo Arkelsten, Peter Backlund, Linn Bessner, Cecilia Brinck, Felix Byström, Anna Cederschiöld, Lotta Edholm, Karin Ernlund, Gunnar Fagerström Caperius, Emilie Fors, Sophia Granswed Baat, Berthold Gustavsson, Ulla Hamilton, Martin Hansson, Joakim Hedelin, Tom Hedrup, Daniel Helldén, Bengt Herke, Michaela Hollis, Börje Häggman, Kristin Jacobsson, Christoffer Järkeborn, Christoffer Jönsson, Jan Jönsson, Peter Jönsson, John Kåberg, Anna König Jerlmyr, Joakim Larsson, Fritz Lennaárd, Anders Lindell, Björn Ljung, Katarina Luhr, Mads Lundgaard, Kristina Lutz, Ulf Lönnberg, Jeanette Malmström, Johan Nilsson, Claes Nyberg, Cecilia Obermüller, Tiemon Okojevoh, Elin Olsson, Banar Sabet, Patrik Silverudd, Erik Slottnér, Isabel Smedberg Palmqvist, Eva Solberg, Andrea Ström, Bo Sundin, Lars Svärd, Jan Tigerström, Lennart Tonell, Lorentz Tovatt, Mikael Valier, Peter Wallmark, Mona Wallsén, Dennis Wedin, Martin Westmont, Susanne Wicklund, Ann-Katrin Åslund, Nike Örbrink

Röstat Nej:

Gerardo Berrios, Torun Boucher, Lars Bäck, Cecilia Herrström, Tobias Johansson, Tina Kratz, Arvand Mirsafian, Robert Mjörnberg, Rashid Mohammed, Anna Rantala Bonnier, Rose-Marie Gabriella Rooth, Sara Stenudd, Rikard Warlenius

Kvittade: Daniele Fava, Hassan Jama, Ole-Jörgen Persson, Salar Rashid

2018-12-12 21.26

Omröstningsresultat

Ärendenr: 7.
Beskrivning: Reservation 18:3

Ärendemening:

Exploateringsnämnden, Fastighetsnämnden, Stadsbyggnadsnämnden, S:t Erik Markutveckling, SDN: stadsmiljö, Skönhetsrådet, Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB), Micasa Fastigheter i Stockholm AB

Ja:53 Nej:22 Avstår:22 Kvittade: 4 Frånvarande:0

Avstår:

Nassir Abdullahi Ali, Linda Agetoft, Emilia Bjuggren, Rana Carlstedt, Ingela Edlund, Inger Edvardsson, Mattias Eriksson, Karin Gustafsson, Anders Göransson, Åsa Janlöv, Åsa Odin Ekman, Stian Raneke, Mirja Räihä, Maria-Elsa Salvo, Ulla Sjöbergh, Johan Sjölander, Margareta Stavling, Lars Sundberg, Jan Valeskog, Arvid Vikman, Ulf Walther, Karin Wanngård

Röstat Ja:

Bo Arkelsten, Peter Backlund, Linn Bessner, Cecilia Brinck, Anna Cederschiöld, Lotta Edholm, Karin Ernlund, Gunnar Fagerström Caperius, Emilie Fors, Sophia Granswed Baat, Berthold Gustavsson, Ulla Hamilton, Martin Hansson, Tom Hedrup, Daniel Helldén, Bengt Herke, Michaela Hollis, Börje Häggman, Kristin Jacobsson, Christoffer Järkeborn, Christoffer Jönsson, Jan Jönsson, Peter Jönsson, John Kåberg, Anna König Jerlmyr, Joakim Larsson, Fritz Lennaárd, Anders Lindell, Björn Ljung, Katarina Luhr, Kristina Lutz, Ulf Lönnberg, Johan Nilsson, Claes Nyberg, Cecilia Obermüller, Tiemon Okojevo, Elin Olsson, Banar Sabet, Patrik Silverudd, Erik Slottnér, Isabel Smedberg Palmqvist, Eva Solberg, Andrea Ström, Bo Sundin, Lars Svärd, Jan Tigerström, Lennart Tonell, Lorentz Tovatt, Mikael Valier, Dennis Wedin, Susanne Wicklund, Ann-Katrin Åslund, Nike Örbrink

Röstat Nej:

Gerardo Berrios, Torun Boucher, Felix Byström, Lars Bäck, Joakim Hedelin, Cecilia Herrström, Tobias Johansson, Madeleine Kaharascho Fridh, Tina Kratz, Mads Lundgaard, Jeanette Malmström, Arvand Mirsafian, Robert Mjörnberg, Rashid Mohammed, Sissela Nordling Blanco, Anna Rantala Bonnier, Rose-Marie Gabriella Rooth, Sara Stenudd, Peter Wallmark, Mona Wallsén, Rikard Warlenius, Martin Westmont

Kvittade: Daniele Fava, Hassan Jama, Ole-Jörgen Persson, Salar Rashid

2018-12-12 21.30

Omröstningsresultat

Ärendenr: 7.
Beskrivning: Reservation 27:4

Ärendemening:

Exploateringsnämnden, Fastighetsnämnden, Stadsbyggnadsnämnden, S:t Erik Markutveckling, SDN: stadsmiljö, Skönhetsrådet, Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB), Micasa Fastigheter i Stockholm AB

Ja:89 Nej:8 Avstår:0 Kvittade: 4 Frånvarande:0

Röststat Ja:

Nassir Abdullahi Ali, Linda Agetoft, Bo Arkelsten, Peter Backlund, Gerardo Berrios, Linn Bessner, Emilia Bjuggren, Torun Boucher, Cecilia Brinck, Lars Bäck, Rana Carlstedt, Anna Cederschiöld, Lotta Edholm, Ingela Edlund, Inger Edvardsson, Mattias Eriksson, Karin Ernlund, Gunnar Fagerström Caperius, Emilie Fors, Sophia Granswed Baat, Karin Gustafsson, Berthold Gustavsson, Anders Göransson, Ulla Hamilton, Martin Hansson, Tom Hedrup, Daniel Helldén, Cecilia Herrström, Michaela Hollis, Börje Häggman, Kristin Jacobsson, Åsa Janlöv, Tobias Johansson, Christoffer Järkeborn, Christoffer Jönsson, Jan Jönsson, Peter Jönsson, Madeleine Kaharascho Fridh, Tina Kratz, John Kåberg, Anna König Jerlmyr, Joakim Larsson, Fritz Lennaárd, Anders Lindell, Björn Ljung, Katarina Luhr, Kristina Lutz, Ulf Lönnberg, Arvand Mirsafian, Robert Mjörnberg, Rashid Mohammed, Johan Nilsson, Sissela Nordling Blanco, Claes Nyberg, Cecilia Obermüller, Åsa Odin Ekman, Tiemon Okojevo, Elin Olsson, Stian Raneke, Anna Rantala Bonnier, Rose-Marie Gabriella Rooth, Mirja Räihä, Banar Sabet, Maria-Elsa Salvo, Patrik Silverudd, Ulla Sjöbergh, Johan Sjölander, Erik Slottner, Isabel Smedberg Palmqvist, Eva Solberg, Margareta Stavling, Sara Stenudd, Andrea Ström, Lars Sundberg, Bo Sundin, Lars Svärd, Jan Tigerström, Lennart Tonell, Lorentz Tovatt, Jan Valeskog, Mikael Valier, Arvid Vikman, Ulf Walther, Karin Wanngård, Rikard Warlenius, Dennis Wedin, Susanne Wicklund, Ann-Katrin Åslund, Nike Örbrink

Röststat Nej:

Felix Byström, Joakim Hedelin, Bengt Herke, Mads Lundgaard, Jeanette Malmström, Peter Wallmark, Mona Wallsén, Martin Westmont

Kvittade: Daniele Fava, Hassan Jama, Ole-Jörgen Persson, Salar Rashid

Stockholms kommunfullmäktige

Sida 87 (268)

2018-12-12 21.36

Omröstningsresultat

Ärendenr: 8.
Beskrivning: Reservation 36:1

Ärendemening:
Bostadsförmedlingen i Stockholm AB, Bostadsbolagen, Kyrkogårdsnämnden

Ja:60 Nej:37 Avstår:0 Kvittade: 4 Frånvarande:0

Röstat Ja:

Bo Arkelsten, Peter Backlund, Linn Bessner, Cecilia Brinck, Felix Byström, Anna Cederschiöld, Lotta Edholm, Karin Ernlund, Gunnar Fagerström Caperius, Emilie Fors, Sophia Granswed Baat, Berthold Gustavsson, Ulla Hamilton, Martin Hansson, Joakim Hedelin, Tom Hedrup, Daniel Helldén, Bengt Herke, Michaela Hollis, Börje Häggman, Kristin Jacobsson, Christoffer Järkeborn, Christoffer Jönsson, Jan Jönsson, Peter Jönsson, John Kåberg, Anna König Jerlmyr, Joakim Larsson, Fritz Lennaárd, Anders Lindell, Björn Ljung, Katarina Luhr, Mads Lundgaard, Kristina Lutz, Ulf Lönnberg, Jeanette Malmström, Johan Nilsson, Claes Nyberg, Cecilia Obermüller, Tiemon Okojevoh, Elin Olsson, Banar Sabet, Patrik Silverudd, Erik Slottnér, Isabel Smedberg Palmqvist, Eva Solberg, Andrea Ström, Bo Sundin, Lars Svärd, Jan Tigerström, Lennart Tonell, Lorentz Tovatt, Mikael Valier, Peter Wallmark, Mona Wallsén, Dennis Wedin, Martin Westmont, Susanne Wicklund, Ann-Katrin Åslund, Nike Örbrink

Röstat Nej:

Nassir Abdullahi Ali, Linda Agetoft, Gerardo Berrios, Emilia Bjuggren, Torun Boucher, Lars Bäck, Rana Carlstedt, Ingela Edlund, Inger Edvardsson, Mattias Eriksson, Karin Gustafsson, Anders Göransson, Cecilia Herrström, Åsa Janlöv, Tobias Johansson, Madeleine Kaharascho Fridh, Tina Kratz, Arvand Mirsafian, Robert Mjörnberg, Rashid Mohammed, Sissela Nordling Blanco, Åsa Odin Ekman, Stian Raneke, Anna Rantala Bonnier, Rose-Marie Gabriella Rooth, Mirja Räihä, Maria-Elsa Salvo, Ulla Sjöbergh, Johan Sjölander, Margareta Stavling, Sara Stenudd, Lars Sundberg, Jan Valeskog, Arvid Vikman, Ulf Walther, Karin Wanngård, Rikard Warlenius

Kvittade:Daniele Fava, Hassan Jama, Ole-Jörgen Persson, Salar Rashid

2018-12-12 21.37

Omröstningsresultat

Ärendenr: 8.
Beskrivning: Reservation 36:2

Ärendemening:
Bostadsförmedlingen i Stockholm AB, Bostadsbolagen, Kyrkogårdsnämnden

Ja:60 Nej:37 Avstår:0 Kvittade: 4 Frånvarande:0

Röstat Ja:

Bo Arkelsten, Peter Backlund, Linn Bessner, Cecilia Brinck, Felix Byström, Anna Cederschiöld, Lotta Edholm, Karin Ernlund, Gunnar Fagerström Caperius, Emilie Fors, Sophia Granswed Baat, Berthold Gustavsson, Ulla Hamilton, Martin Hansson, Joakim Hedelin, Tom Hedrup, Daniel Helldén, Bengt Herke, Michaela Hollis, Börje Häggman, Kristin Jacobsson, Christoffer Järkeborn, Christoffer Jönsson, Jan Jönsson, Peter Jönsson, John Kåberg, Anna König Jerlmyr, Joakim Larsson, Fritz Lennaárd, Anders Lindell, Björn Ljung, Katarina Luhr, Mads Lundgaard, Kristina Lutz, Ulf Lönnberg, Jeanette Malmström, Johan Nilsson, Claes Nyberg, Cecilia Obermüller, Tiemon Okojevoh, Elin Olsson, Banar Sabet, Patrik Silverudd, Erik Slottnér, Isabel Smedberg Palmqvist, Eva Solberg, Andrea Ström, Bo Sundin, Lars Svärd, Jan Tigerström, Lennart Tonell, Lorentz Tovatt, Mikael Valier, Peter Wallmark, Mona Wallsén, Dennis Wedin, Martin Westmont, Susanne Wicklund, Ann-Katrin Åslund, Nike Örbrink

Röstat Nej:

Nassir Abdullahi Ali, Linda Agetoft, Gerardo Berrios, Emilia Bjuggren, Torun Boucher, Lars Bäck, Rana Carlstedt, Ingela Edlund, Inger Edvardsson, Mattias Eriksson, Karin Gustafsson, Anders Göransson, Cecilia Herrström, Åsa Janlöv, Tobias Johansson, Madeleine Kaharascho Fridh, Tina Kratz, Arvand Mirsafian, Robert Mjörnberg, Rashid Mohammed, Sissela Nordling Blanco, Åsa Odin Ekman, Stian Raneke, Anna Rantala Bonnier, Rose-Marie Gabriella Rooth, Mirja Räihä, Maria-Elsa Salvo, Ulla Sjöbergh, Johan Sjölander, Margareta Stavling, Sara Stenudd, Lars Sundberg, Jan Valeskog, Arvid Vikman, Ulf Walther, Karin Wanngård, Rikard Warlenius

Kvittade: Daniele Fava, Hassan Jama, Ole-Jörgen Persson, Salar Rashid

Stockholms kommunfullmäktige

Sida 89 (268)

2018-12-12 19.26

Omröstningsresultat

Ärendenr: 9.
Beskrivning: Reservation 28:1

Ärendemening:

Trafiknämnden, Stockholms Stads Parkerings AB, KS råd för funktionshinder - tillgänglighetsfrågor

Ja:53 Nej:31 Avstår:16 Kvittade: 0 Frånvarande:1

Avstår:

Gerardo Berrios, Torun Boucher, Lars Bäck, Cecilia Herrström, Hassan Jama, Tobias Johansson, Madeleine Kaharascho Fridh, Tina Kratz, Arvand Mirsafian, Robert Mjörnberg, Rashid Mohammed, Sissela Nordling Blanco, Anna Rantala Bonnier, Rose-Marie Gabriella Rooth, Sara Stenudd, Rikard Warlenius

Röstat Ja:

Bo Arkelsten, Peter Backlund, Linn Bessner, Cecilia Brinck, Anna Cederschiöld, Lotta Edholm, Karin Ernlund, Gunnar Fagerström Caperius, Daniele Fava, Emilie Fors, Sophia Granswed Baat, Berthold Gustavsson, Ulla Hamilton, Martin Hansson, Tom Hedrup, Daniel Helldén, Michaela Hollis, Börje Häggman, Kristin Jacobsson, Christoffer Järkeborn, Christoffer Jönsson, Jan Jönsson, Peter Jönsson, Anna König Jerlmyr, Joakim Larsson, Fritz Lennaárd, Anders Lindell, Björn Ljung, Katarina Luhr, Kristina Lutz, Ulf Lönnberg, Johan Nilsson, Claes Nyberg, Cecilia Obermüller, Tiemon Okojevoh, Elin Olsson, Ole-Jörgen Persson, Banar Sabet, Patrik Silverudd, Erik Slottnér, Isabel Smedberg Palmqvist, Eva Solberg, Andrea Ström, Bo Sundin, Lars Svärd, Jan Tigerström, Lennart Tonell, Lorentz Tovatt, Mikael Valier, Dennis Wedin, Susanne Wicklund, Ann-Katrin Åslund, Nike Örbrink

Röstat Nej:

Nassir Abdullahi Ali, Linda Agetoft, Emilia Bjuggren, Felix Byström, Rana Carlstedt, Ingela Edlund, Inger Edvardsson, Mattias Eriksson, Karin Gustafsson, Anders Göransson, Joakim Hedelin, Bengt Herke, Åsa Janlöv, Mads Lundgaard, Jeanette Malmström, Åsa Odin Ekman, Stian Raneke, Salar Rashid, Mirja Räihä, Maria-Elsa Salvo, Ulla Sjöbergh, Johan Sjölander, Margareta Stavling, Lars Sundberg, Jan Valeskog, Arvid Vikman, Peter Wallmark, Mona Wallsén, Ulf Walther, Karin Wanngård, Martin Westmont

2018-12-12 21.40

Omröstningsresultat

Ärendenr: 10. **Beskrivning:** Reservation 23:1

Ärendemening:

Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Stockholm Vatten och Avfall AB, Avfallsnämnden, KS råd för mänskliga rättigheter

Ja:60 Nej:37 Avstår:0 Kvittade: 4 Frånvarande:0

Röstat Ja:

Bo Arkelsten, Peter Backlund, Linn Bessner, Cecilia Brinck, Felix Byström, Anna Cederschiöld, Lotta Edholm, Karin Ernlund, Gunnar Fagerström Caperius, Emilie Fors, Sophia Granswed Baat, Berthold Gustavsson, Ulla Hamilton, Martin Hansson, Joakim Hedelin, Tom Hedrup, Daniel Helldén, Bengt Herke, Michaela Hollis, Börje Häggman, Kristin Jacobsson, Christoffer Järkeborn, Christoffer Jönsson, Jan Jönsson, Peter Jönsson, John Kåberg, Anna König Jerlmyr, Joakim Larsson, Fritz Lennaárd, Anders Lindell, Björn Ljung, Katarina Luhr, Mads Lundgaard, Kristina Lutz, Ulf Lönnberg, Jeanette Malmström, Johan Nilsson, Claes Nyberg, Cecilia Obermüller, Tiemon Okojevoh, Elin Olsson, Banar Sabet, Patrik Silverudd, Erik Slottnér, Isabel Smedberg Palmqvist, Eva Solberg, Andrea Ström, Bo Sundin, Lars Svärd, Jan Tigerström, Lennart Tonell, Lorentz Tovatt, Mikael Valier, Peter Wallmark, Mona Wallsén, Dennis Wedin, Martin Westmont, Susanne Wicklund, Ann-Katrin Åslund, Nike Örbrink

Röstat Nej:

Nassir Abdullahi Ali, Linda Agetoft, Gerardo Berrios, Emilia Bjuggren, Torun Boucher, Lars Bäck, Rana Carlstedt, Ingela Edlund, Inger Edvardsson, Mattias Eriksson, Karin Gustafsson, Anders Göransson, Cecilia Herrström, Åsa Janlöv, Tobias Johansson, Madeleine Kaharascho Fridh, Tina Kratz, Arvand Mirsafian, Robert Mjörnberg, Rashid Mohammed, Sissela Nordling Blanco, Åsa Odin Ekman, Stian Raneke, Anna Rantala Bonnier, Rose-Marie Gabriella Rooth, Mirja Räihä, Maria-Elsa Salvo, Ulla Sjöbergh, Johan Sjölander, Margareta Stavling, Sara Stenudd, Lars Sundberg, Jan Valeskog, Arvid Vikman, Ulf Walther, Karin Wanngård, Rikard Warlenius

Kvittade: Daniele Fava, Hassan Jama, Ole-Jörgen Persson, Salar Rashid

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 12 december 2018

§ 4 Budget för 2019 för Stockholms stad med inriktning för 2020 och 2021 samt ägardirektiv för 2019–2021 för koncernen Stockholms Stadshus AB samt vissa ärenden som avslutas eller besvaras i samband med budgeten

Anförande nr 1

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande, kära fullmäktige och kära stockholmare! Förnya för att förbättra – det har den nya grönbå majoriteten i Stockholm enats om. Vår utgångspunkt är att leva upp till stockholmarnas vilja att leva i en socialt inkluderande, hållbar och trygg stad som samtidigt andas hoppfullhet och blickar framåt. Alla i den här salen drivs av ett engagemang för stockholmarnas bästa, och om vi anstränger oss kan vi gå från lösningar till lösningar. Det kan vara värt att påminna sig om, för det är någonting värdefullt, mina vänner.

Den grönbå majoriteten är stark. Vi har enats om en budget som bär på ett löfte om att göra skillnad. Några av de viktigaste områdena är skola, trygghet och bostäder i en hållbar stad. På något sätt är detta själva grundfundamentet i ett samhälle, men det påverkar också kommande generationer. Inte minst inom området klimat och miljö är det verkligen nu som vi avgör våra barns och barnbarns framtid. Därför är jag stolt över att Stockholm ska vara ledande i att förverkliga Parisavtalets mål.

Ett annat område som bygger kommande generationer är skolan. Vi ska inte uppfinna någonting nytt utan på riktigt leva upp till en urgammal svensk jämlikhetstanke: Vad du gör är viktigare än vem du är. Kunskapsuppdraget ska stärkas. Tillgången till särskilt stöd ska förbättras. Vi ska koppla ihop hjärnforskningens rön med skolan, för den lär oss att ju tidigare vi sätter in insatser, desto bättre går det för barns och ungas inläring.

Våra tankar går i dag också till de drabbade i Strasbourg. Återigen var en julmarknad föremål för attack, och flera människor miste livet. Vi lever i en otrygg tid med extremism, polarisering och hat mot det öppna, fria samhälle som vi stockholmare vill stå upp för.

Även i vår stad faller människor offer för det dödliga våldet, och då talar jag inte enbart om extremism. År 2017 var ett rekordår i antalet ihjälskjutna. För några veckor sedan stod det klart att även 2018 ser ut att bli ett nytt rekordår. Därför tar vi ett helt nytt grepp. Vi genomför den största trygghetssatsningen i modern historia. Det innebär mer resurser, men framför allt innebär det nya arbetssätt. Det är kommunen, socialtjänsten och polisen som jobbar både strategiskt och operativt. Vi trygghetssatsar därför att vi måste och därför att det är vårt ansvar.

Den sista delen handlar om att Stockholm ska växa, och för det krävs bostäder. Det behövs för nyinflyttade, nyseparerade, invandrade och unga som vill flytta hemifrån. Vi behöver mer av allt: kollektivboende, villor, bostadsrätter, hyresrätter och radhus – någonting som passar alla. Vi kommer att göra vad vi kan för att underlätta detta i

form av byggherredrivna planprocesser och kortare handläggningstider och genom att öka utbudet av byggbar mark.

Stockholm byggdes av människor för människor. Det är generationer av hårt arbetande stockholmare som under lång tid har byggt det Stockholm som vi i dag älskar. Detta lagarbete vill vi föra vidare i vår grönbå majoritet. Vi står beredda att anta utmaningarna med ett tydligt ledarskap, stärkande samarbete och stabil majoritet för framtiden.

Med detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 2

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Vi lever i en tid med otroliga möjligheter. Digitalisering och tekniska framsteg har gett oss möjlighet att skapa verkligt hållbara samhällen. Men vid sidan av de stora möjligheterna ser vi också de stora utmaningarna: att bygga samhällen utan djupa klyftor, att värna demokratin och framför allt att stoppa klimatförändringarna innan det är för sent.

Vi lever i en tid då ledarskap och politisk vilja är viktigt – kanske viktigare än någonsin. Vilken politik som förs gör stor skillnad. För fyra år sedan var Stockholm en stad där klyftorna ökade, tryggheten minskade och skolresultaten sjönk. Skattesänkningar och utförsäljningar var den enda politiska ambition som det borgerliga styret hade. Nu, efter fyra år, känns det skönt att kunna säga att Stockholm är på bättringsvägen. Tryggheten ökar bland medborgarna när klyftorna minskar. Skolresultaten bland unga går upp, och arbetslösheten faller. Stockholm har inte haft så få personer på försörjningsstöd på decennier. Det spelar roll vilken politik som förs.

Det nya borgerliga styret har redan visat att de vill tillbaka till en tid då Stockholm var svårtillgängligt för den som inte är född med pengar. Kultur och fritidsverksamheter för unga är det första det skärs på. Stadens möjlighet att jobba förebyggande mot kriminalitet och radikaliserings minskar. Biblioteken får pengar till väktare i stället för till böcker. Vilken människosyn ligger egentligen bakom ett sådant beslut?

När Stockholms näringsliv och de växande företagen skriker efter nya hyresrätter börjar staden åter göra sig av med sina viktiga strategiska tillgångar. Och vad värre är: Nu stoppas nya hus från att byggas. Det är dåligt för Stockholm, det är dåligt för Stockholms företag och det är dåligt för stockholmarna. Vi ser att de politiska lösningar som ni bygger in i den nya majoriteten hindrar Stockholm från att utvecklas de kommande åren. Vi skulle kunna börja planeringen av den nya stadsdelen i Bromma i dag. Vi behöver trycka på statsmakterna hårt om att satsa på Arlanda. Men här, som i så många andra frågor, står den nya majoriteten handfallen. Man är bara enig om att ingenting göra. Det är farligt för Stockholm.

Socialdemokraterna har en politik för ett Stockholm för alla. Vi ser behovet av en stad som växer och utvecklas med nya bostäder, skolor och en fungerande äldreomsorg. Vi är en långsiktig partner för alla som vill bygga en hållbar och klimatsmart stad, och vi nöjer oss inte med symbolpolitikens små gester. Därför

kräver vi i dag en tidigarelagd tunnelbaneutbyggnad för klimatets skull, därför yrkar vi i dag på en historiskt hög satsning inom förskolan för barnens skull och därför föreslår vi bostadsgaranti för unga för framtidens skull. Valfärden för de många måste gå före utförsäljningar och skattesänkningar för de få.

Anförande nr 3

Borgarrådet **L i n d b l o m** (V): Ordförande, fullmäktige, stockholmare! Vänsterpartiet lägger i dag fram en budget som visar att det finns alternativ till den förda politiken. Vi har i princip fått vänja oss vid rubriker om personalbristen i vården och omsorgen, om de stora barngrupperna i förskolan och om neddragningarna inom LSS. När vi ser dessa rubriker om neddragningar och personalkriser ska vi vara medvetna om en sak: Det är ingen naturlag. Det är en direkt följd av den förda politiken.

Då har vi ett val att göra. Antingen prioriterar vi att sänka skatten eller så bygger vi ut den gemensamma välfärden. Vi i Vänsterpartiet har i vår budget gjort vår prioritering, och denna prioritering stavas våra äldre, barnen i förskolan och alla de som behöver stöd från socialtjänsten. Det är inte en sänkning av en av landets redan lägsta kommunalskatter.

Vänsterpartiet lägger i dag fram en budget för jämlikhet, för jämställdhet och för en radikal klimatomställning. Vi matchar majoritetens budget. Vi tar bort nedskärningarna, och utöver det ökar vi resurserna på område efter område. Vi vänder minus till plus och nedskärningar till satsningar, och dessutom gör vi stora investeringar för att skynda på den helt nödvändiga klimatomställningen.

Vår budget är en jämlikhetsbudget. Pengarna går till de områden som behöver dem allra mest. Våra satsningar går därför framför allt till den kvinnodominerade välfärden. Vi vill med denna budget visa att det finns ett alternativ till nedskärningar. Och detta alternativ, mina vänner, finns till vänster. Vi behöver inte tvivla på att denna framtidstro också finns bland stockholmarna. I SCB:s senaste partisympatiundersökning fick vi 17,4 procent i Stockholm. Vänsterpartiet är också allra största parti bland unga kvinnor. Varför? Jo, för att vi visar att ett annat Stockholm är möjligt – en jämställd stad, en klimatsmart stad och en stad för alla och inte bara de rikaste.

Vår budget är också tydlig med var vi står i en av Stockholms allra viktigaste framtidsfrågor – bostäderna. Majoritetens budget innehåller både en sänkning av målen för byggande för allmännyttan och en öppning för allmännyttan att ombilda hyresrätter till bostadsrätter. Vi i Vänsterpartiet menar att det behövs många fler hyresrätter i den här staden, inte tvärtom. Vi kommer att stå upp mot den ombildningshysteri som vi redan nu har fått förningar om kommer att följa de närmaste fyra åren. Vi kommer att sätta de bostadssökande och bostadslösa stockholmarna framför byggbolagens intressen. Vi kommer alltid att prioritera hyresgästernas rätt till en trygg hyresvärd framför politikernas strävan att sälja och göra vinst på deras hem.

I dag kommer vi att ha flera tuffa ideologiska debatter dels om välfärden, dels om allmännyttan. Vi i Vänsterpartiet kommer att vara mycket tydliga med våra

ställningstaganden. Vi har en budget full av satsningar på välfärden, och vi har en budget som tydligt säger att de allmännyttiga hyresrätterna måste bli fler. Men trots att vi står långt ifrån varandra i dessa frågor hoppas jag att det blir många konstruktiva diskussioner här i dag.

Därför vill jag yrka bifall till Vänsterpartiets förslag till budget.

Anförande nr 4

Borgarrådet E d h o l m (L): Fru ordförande! Som politiker träffar man ofta människor i utsatta situationer. Det kan vara allt från hemlösa till människor på flykt. Ett av mina mest berörande möten ägde rum under Järvaveckan i somras när jag träffade en mamma till en pojke som hade mördats i en av alla de skjutningar som har drabbat Stockholm. Som mamma är det lätt att identifiera sig med andra mammors utsatthet. När människor säger att gängmorden sällan drabbar någon oskyldig tänker jag just på mammorna.

Att få bukt med mord och gängkriminalitet måste vara en av mandatperiodens viktigaste uppgifter. Under förra mandatperioden förlorades värdefull tid, och de gängrelaterade morden ökade. Först gick man vilse i vänsterretoriken. ”Trygghet skapas inte med batong uppifrån” blev Feministiskt initiativs argument mot ett utökat antal poliser i utsatta områden. Nästa felsteg var att underkänna stadens ansvar för tryggheten. Att den socialdemokratiska regeringen minskade antalet poliser i Sverige och i Stockholm både i reella tal och ännu mer som andel av befolkningen föranledde inga som helst åtgärder från det förra finansborgarrådets sida förrän det var helt uppenbart att också Stockholms stad måste ta sitt ansvar för att säkra människors trygghet i utsatta områden.

Men att förbättra trygghet och säkerhet i utsatta områden handlar inte enbart om fler trygghetskameror eller fler ordningsvakter utan om ett långsiktigt förebyggande arbete. Där spelar skolan en helt avgörande roll – inte som ställföreträdande förälder utan som just skola. En fungerande skolgång är den viktigaste skyddsfaktorn för barn och ungdomar på glid. Därför måste skolan vara en lugn och trygg plats som är fri från kränkningar och trakasserier och där kunskapsuppdraget sätts i fokus. Vi ska inte acceptera kränkningar i skolan som aldrig skulle accepteras på några andra arbetsplatser. Då sviker vi de utsatta men faktiskt också förövarna. En skola som ser mellan fingrarna när det gäller våld och hot bidrar till att normalisera våldet och till att pojkar och unga män ser våld och hot som en snabb väg till framgång. Det är helt oacceptabelt.

Nu tar vi nya steg mot ett bättre samarbete mellan skola och socialtjänst. Uppdraget ges till både socialnämnd och utbildningsnämnd. Socialnämndens uppdrag är tydligt: att stötta elevens kunskapsutveckling. I praktiken innebär det att det ska vara lika självklart för en stödperson att hjälpa till med skolarbetet som att delta i fritidsaktiviteter.

Jag har stått så många gånger i den här talarstolen och prisat Stockholm. Vi lever i en av världens vackraste och mest öppna och inkluderande städer. Jag vill att det ska fortsätta att vara så, men då måste vi också våga se de problem som den här staden faktiskt har: segregation, trångboddhet, grov kriminalitet och utanförskap. Att ta itu

med dessa problem är den grönbå majoritetens främsta uppdrag. Det är ett uppdrag som kommer att sträcka sig långt över den här mandatperioden men som är nödvändigt för att Stockholm ska vara en attraktiv stad också för våra barn och barnbarn att bo och leva i. Det ska vara en stad dit människor i framtiden vill flytta och där företag vill etablera sig och växa. Då ska vi lämna över ett fritt, öppet och inkluderande Stockholm till de kommande generationerna. Detta är ett gemensamt uppdrag för oss alla i den här salen.

Därmed yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag för budget för 2019.

Anförande nr 5

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande, fullmäktige och stockholmare! Jag vill börja med att citera Stefan Löfven: "Låt den här kvällen bli blockpolitikens begravning." Detta sade han på valnatten den 9 september. I ett läge där ytterkantspartier och populistiska krafter samlar en allt större del av väljarkåren bakom sig krävs färre nej och färre ultimatum. I stället behövs samarbetsvilja och blocköverskridande lösningar när den parlamentariska situationen har blivit oklar. Det gäller både här i Stockholms stadshus, i Sveriges riksdag och runt om i kommuner och landsting.

Efter valet sökte vi en mittenlösning för att styra Stockholm, men inget av de andra partierna var direkt intresserade av denna lösning. Efter att ha inlett en dialog med Moderaterna, Liberalerna, Centerpartiet och Kristdemokraterna såg vi att det fanns förutsättningar för att skapa ett stabilt majoritetsstyre – ett styre som förenas bakom viljan att Stockholm ska vara en ekonomisk, ekologisk och socialt hållbar stad som är överens om att vi vill se en öppen och modern stad med livskvalitet för alla stockholmare, en medmänsklig stad med ren luft och rent vatten och, inte minst, en offensiv klimatpolitik.

Därför är det inte utan viss stolthet jag står här i dag i denna talarstol och är en del av en majoritet som gemensamt presenterar den första grönbå budgeten i Stockholm. Det är historiskt. Men viktigare än färgkombinationen bakom styret är det sakpolitiska innehållet och vilka samhällsproblem vi kommer att arbeta hårt för att lösa. Jordens temperatur ökar, vart fjärde korallrev är redan dött och snart har vi mer plast än fisk i havet. Bakterier och virus som har legat nedfrusna i årtusenden kommer sakta fram. När klimatutmaningen är akut krävs omedelbara och kraftfulla åtgärder. Det var Miljöpartiets ingång i hela valrörelsen, det var avgörande för oss under de tidigare fyra åren och det är avgörande nu när vi går in i ett nytt samarbete.

Med den nya majoriteten säkrar vi att Stockholm ska vara världsledande i arbetet med att förverkliga Parisavtalets målsättningar. Vi ska ha en klimatpositiv stad som både minskar stadens klimatpåverkan och rustar staden för ett förändrat klimat. Vi satsar en klimatomiljard som ska användas för åtgärder inom staden och som märkbart minskar stadens klimatpåverkan och gör staden mer motståndskraftig mot klimatförändringar. Vi skyddar stadens fantastiska biologiska mångfald, bland annat genom att inrätta fler naturreservat och genom att ta fram en strategi för biologisk mångfald. Det ska bli ännu lättare att välja cykel, gång och kollektivtrafik. Därför investerar vi 1 ½ miljard i ökad framkomlighet och förbättrad trafiksäkerhet.

Vi levandegör staden och gör flera gågator, sommargångar och sommartorg. Vi utvecklar stadens vattennära lägen. I ett oklart parlamentariskt läge måste alla demokratiska krafter ta sitt ansvar, vara villiga att våga tala över blockgränserna och själva kunna ingå i nya majoriteter. Det är ett ansvar för Stockholm att ta detta styre i land, och det gör vi. Det är så vi håller extremism och populism borta från inflytande samtidigt som vi ser till att Stockholm rustas för den största globala utmaningen – klimatförändringarna.

Med dessa ord yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till budget för 2019.

Anförande nr 6

P e t e r W a l l m a r k (SD): Fru ordförande, ledamöter, åhörare och press! Nu står vi återigen redo att debattera det kommande årets budget. Jag skulle önska att kommunfullmäktige denna gång tänker på vad som är bäst för staden och dess invånare. Det behövs samarbete för att komma framåt, och jag tror att alla partier har någonting att tillföra helheten.

När det förra finansborgarrådet stod här i salen förra hösten och förkunnade hur positivt Stockholm utvecklades undrade jag om vi verkligen bodde i samma stad. Vi kan trots alla goda föresatser konstatera att Stockholm har blivit en stad där våldet och otryggheten ökar, där segregeringen tillåts eskalera, där skolresultaten sjunker och där andelen bostadslösa fattigpensionärer ständigt ökar. Vi står handfallna när de kriminella gängen tar över område efter område i förorten, och vi tittar på när gängen rekryterar barn. Trots att stora ekonomiska resurser avsätts för att komma till rätta med problemen ökar dessa lavinartat. Att fortsätta att dela ut bidrag till projekt och föreningar utan konsekvensanalys, krav och uppföljning är inget annat än att visa förakt för både Stockholms skattebetalare och för dem som inte ges en chans att känna delaktighet på riktigt. När bidragen befäster och förvärrar ett redan existerande utanförskap är det riktigt allvarligt.

Detta måste upphöra, och vi sverigedemokrater vill därför omfördela skattemedel till områden där det faktiskt gör skillnad för de medborgare som kämpar i vardagen. I vår budget satsar vi på flera trygghetsskapande åtgärder och på kommunala trygghetsvakter som ett komplement. Polisen kommer att få det enklare att sätta upp att sätta upp trygghetskameror, det blir bättre belysning etcetera.

När det kommer till trafiksituationen i Stockholm kan vi konstatera att den har imploderat. Med vår politik tar vi höjd för att alla trafikslag ska få plats på stadens gator. Vi står fast vid att Östlig förbindelse ska byggas då den ökar tillgängligheten inom regionen och ger bättre möjligheter till regional utveckling. Att Bromma flygplats får vara kvar även i framtiden och därmed utgöra ett komplement till Arlanda är av stor vikt för att inrikesflyget ska fungera. Arlanda har ingen kapacitet att överta de många avgångarna främst för affärsflyg både morgon och kväll. Bromma flygplats behövs därför för att Stockholm inte ska tappa i tillväxt och därmed tappa skattekraft.

Precis som transporter är viktiga för företagens utveckling och förmåga att rekrytera kompetens hämmas företagen av den svåra bostadsbristen, vilket i förlängningen påverkar skatteintäkterna i negativ riktning. Vi måste söka långsiktiga hållbara

lösningar för stadens framtida utbyggnad, vilket endast är möjligt genom ett blocköverskridande samarbete. Kommunen har nu en unik möjlighet att skapa framtidens attraktiva lägen genom planmonopolet.

Jag talar till er alla här inne när jag säger att det är dags för oss att kliva ur vår comfort zone och fatta ibland obehagliga men nödvändiga beslut som gör skillnad till det bättre för Stockholms invånare. Alla har rätt att känna sig trygga i sina bostadsområden och att få den samhällsservice de förtjänar. Vi vill varken gå till vänster eller höger, utan vi vill gå framåt i en kontext som tjänar vår vackra stad och dess invånare på bästa sätt på riktigt.

Därför avslutar jag med att yrka bifall till Sverigedemokraternas budget.

Anförande nr 7

Borgarrådet E r n l u n d (C): Ordförande, fullmäktige och stockholmare! Jag och Centerpartiet är mycket stolta och glada för att i dag få yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till budget. Vår budget heter *Möjligheternas Stockholm*, och det är vad jag tänker ägna mina minuter åt att tala om.

Vår stad växer. Vi får fler nya invånare, och vi bygger nya bostadsområden. Företag etablerar sig här, och besökare söker sig hit. Med detta kan man välja att se möjligheter eller att se problem. Vi väljer att se möjligheter med att staden växer. Oavsett vad du har med dig för kunskaper och erfarenheter ska du som bor i Stockholm eller flyttar hit få möjlighet att bidra. Alla nyanlända ska snabbt kunna komma i jobb eller studier. Därför innehåller vårt förslag till budget etableringscentrum för nyanlända, en integrationspakt med näringslivet och ökad kvalitet i komvux och sfi.

Stockholm har också möjlighet att visa andra städer i Sverige och i världen att det går att ha världens tuffaste miljö- och klimatarbete samtidigt som staden växer. Det går om vi vågar utmana oss själva och gå före andra. I den budget som vi ska fatta beslut om i dag och i morgon finns både tuffare krav i upphandlingar, som kommer att driva miljöarbetet framåt, och satsningar på ny teknik exempelvis genom att skapa minusutsläpp i Värtaverket. Det är jag som centerpartist och representant för det grönbåla samarbetet oerhört stolt över att kunna leverera.

Ordförande! Alla som kan jobba ska kunna försörja sig själva i Stockholm. Det är en viktig frihetsfråga. En egen inkomst och kollegor att fika med kan betyda allt för den enskilde. Därför ska vi erbjuda alla stockholmare möjlighet att vidareutbilda sig, att få stöd och coachning i att söka jobb och att komma vidare ut i arbete. Stockholm har ett starkt och spännande arbetsliv, men vi har samtidigt stora klyftor mellan inrikes och utrikes födda och mellan stadsdelar i innerstad och ytterstad. Dessa klyftor ska vi bryta och skapa möjligheter för alla stockholmare. Det är en viktig uppgift i stadens budget för 2019, men det är en minst lika viktig uppgift för civilsamhälle, näringsliv och föreningsliv. Integration och livschanser skapas i möten mellan människor, genom läroaren som inger framtidstro i eleven, genom att få det där allra första jobbet eller genom gemenskapen i handbollslaget.

Ordförande! Mitt parti gick till val på öppenhet och medmänsklighet, mot slutenhet och rasism. Vi gjorde vårt bästa val i Stockholm på 42 år. Jag kommer att göra allt för att förvalta detta förtroende och detta mandat. Därför är jag extra stolt över att gå fram med en budget som är framskriven av en stabil majoritet som tillsammans är överens om att ta ansvar för Stockholm och säkerställa att nationalistiska partier på högerkanten inte får inflytande över kommunpolitiken i Stockholm. Genom ett gott samarbetsklimat, en god samtalston och ett ledarskap som vågar och kan fatta beslut kan vi ta ansvar för Stockholm och skapa möjlighet för stockholmarna. Ni ser resultatet av detta goda samarbetsklimat och viljan att ta ansvar i detta förslag till budget.

Jag tycker att vi i denna sal ska vara extra stolta över att vi har ett stabilt ledarskap för Stockholm för de närmaste fyra åren. Det säkerställer öppenhet, medmänsklighet och ansvarstagande. Det borgar för att vi kan ta oss an vår stora utmaning: att skapa möjligheter för alla stockholmare.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till budget!

Anförande nr 8

Borgarrådet S l o t t n e r (KD): Fru ordförande! Valresultatet var kanske inte helt oväntat för någon av oss, men det ledde ändå till ett komplicerat politiskt läge då inget av de traditionella politiska konstellationerna fick en egen majoritet i den här salen. Men vi handlade efter läge: först några veckor av tystnad, sedan några veckor av intensiva politiska förhandlingar och sedan drygt en vecka av intensivt budgetförhandling. Vi fick ihop det, och det är jag fantastiskt glad över!

I den budget som vi nu ska debattera och besluta om finns massor av politik som vi kristdemokrater drev under förra mandatperioden och som vi mötte väljarna med. Vi gick till val på att sänka skatten för alla stockholmare. Nu kan vi checka av det vallöftet. Vi gick till val på en satsning på fler mobila ordningsvakter – check på det vallöftet. Vi gick till val på att stoppa Nobelhuset på Blasieholmen – check på det vallöftet. Vi gick till val på fler ungdomsbesök inom äldreomsorgen – check på det vallöftet. Vi gick till val på ökade anslag till städning och klottersanering – check på det vallöftet. Listan kan göras så mycket längre.

Budgeten visar att det är möjligt att både sänka skatten och satsa på välfärden. Vi har fått höra som ett mantra från den samlade vänsteroppositionen att detta är en omöjlig ekvation och att den enda vägen till bättre välfärd går genom höjda skatter. Men den grönbå majoriteten visar att så inte är fallet. Det är möjligt att både sänka skatten och utveckla välfärden. Det klarar vi av genom att vi prioriterar kommunal kärnverksamhet såsom äldreomsorg, skola, socialtjänst och trygghet.

Men allt i en budget är inte pengar, och alla förbättringar kostar inte pengar. Exempelvis kostar ett värdigt bemötande i äldreomsorgen inte pengar. Det kräver i stället goda värderingar. Att bygga mer i klassisk stil kostar inte pengar; det kräver politiskt mod. Ordning och arbetsro i klassrummen kostar inte pengar. Det kräver respekt och ett gott ledarskap. För mig är det viktigt att alltid ha detta perspektiv med: Pengar är inte svaret på allt. Vi måste alltid sträva efter att få mer kvalitet för de pengar som vi lägger ned.

Fru ordförande! Vi hade extremt kort om tid på oss för att förhandla fram denna budget. Det finns säkert en och annan barnsjukdom, och det finns säkert en och annan miljon som borde ha prioriterats annorlunda. Vi är också fem partier som har olika prioriteringar sinsemellan. Men jag är glad över en budget som tydligt stakar ut riktningen för ett frihetligt Stockholm med socialt ansvar, som tar den ökande otryggheten på allvar och som vågar prioritera det som är viktigt i en kommunal kärnverksamhet. Stockholm står inför stora utmaningar. En väntad lågkonjunktur lurar runt hörnet. Demografiska förändringar och, inte minst, stora integrationsutmaningar väntar också. Men denna budget bidrar till att vi som stad står bättre rustade för att möta utvecklingen.

Därför yrkar jag bifall till kommunstyrelsens budget!

Anförande nr 9

S i s s e l a N o r d l i n g B l a n c o (FI): Fru ordförande, fullmäktige, åhörare och stockholmare! I två dagar kommer vi att debattera Stockholms framtid. Beslutet om budget som fattas i denna sal handlar om vilken riktning Stockholm ska ha de kommande åren.

I framtagandet av den reservationsbudget Feministiskt initiativ lägger fram är det två huvudsakliga frågor vi har ställt oss: Hur stärker vi kvinnor, flickor och barn på bästa sätt? Hur skapar vi en politik i Stockholm som inte lämnar de utsatta efter sig? Utgångspunkten i vår reservationsbudget är ett helt Stockholm. Vår vision är en stad som håller ihop – en stad som är öppen och fri från våld och förtryck. Stockholm ska inte vara segregerat, och alla stockholmare ska garanteras sina mänskliga rättigheter. De mänskliga rättigheterna är universella. De gäller för alla människor utan åtskillnad över hela världen oavsett land, kultur eller specifik situation.

Föregående mandatperiod tillsatte vi Stockholms allra första råd för mänskliga rättigheter med tillhörande kansli. Listan över vad detta råd och kansli har genomfört kan göras lång, men det arbete vi gjorde för ett liv fritt från våld är det som ligger mig varmast om hjärtat. Vi lever i en tid när alltmer högljudda krafter inte vill erkänna alla människors lika värde. Begreppet mänskliga rättigheter ifrågasätts inte bara av maktfullkomliga statsmän långt härifrån utan även i partier i vår riksdag och vårt fullmäktige. Därför var det mer stor bestörtning jag tog emot nyheten att det nya grönbå styret lägger ned rådet för mänskliga rättigheter och dess kansli. Vi ska komma ihåg att det inte är vackra ord och löften som stärker de mänskliga rättigheterna. Det kräver politisk beslutsamhet, och det kräver att politiken gör tydliga satsningar. Vi kan konstatera i dag att Stockholm backar på mänskliga rättigheter i den grönbå majoritetens styre.

I våras tog MR-kansliet fram en rapport om kvinnors makt och inflytande i ytterstaden. Kvinnorna som deltog i den beskrev en tillvaro där känslan av otrygghet, isolation, ensamhet, arbetslöshet och oro för barnen var dominerande. Deras förslag på lösningar var mötesplatser, jobb, frihet från våld och en framtid för barnen. Det är dessa kvinnors ord som vi har haft i åtanke när vi skrev vår budget. Alliansen och Miljöpartiet sänker skatterna och finansierar det genom nedskärningar och utförsäljningar. Vi säger nej till det. De klyftor som vi har kämpat för att minska

kommer åter att öka. Segregationen kommer att permanentas under den här majoritetens år. Det är därför vi höjer skatten. Vi vet att höjda skatter gynnar kvinnor och barn. Vi vill skapa fler jobb inom välfärden för kvinnor. Vi satsar också på barnen. Vi vill att fritidsklubbarna i ytterstaden ska byggas ut. Mammorna ska kunna gå till jobbet och veta att barnen inte hänger i centrum utan är i skolan och får hjälp med läxor och en aktiv fritid.

Vårt mål är en hel stad, en stad som håller ihop och en stad där tjejer kan drömma stort, påverka samhället och bestämma fullt ut över sina kroppar.

Bifall Feministiskt initiativs budgetförslag!

Anförande nr 10

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Karin Wanngård nämnde att de lämnar efter sig en stad med rekordlåga nivåer av ekonomiskt bistånd. Det gjorde vi också 2014. Därefter har det varit år av högkonjunktur och en kraftfull ekonomisk tillväxt. Det är inte konstigt att också ekonomiskt bistånd sjunker därefter.

Men det finns fortfarande stora problem med segregationen i vår stad. I Rinkeby är det var tionde ungdom som varken arbetar eller studerar. Om vi tittar på arbetslösheten bland utrikes födda och inrikes födda stockholmare ser vi att skillnaden är enorm. Den är nästan 14 procent för utrikes födda och inte ens 3 procent för inrikes födda. Jobbklyftan är fortsatt stor. Detta är en av de viktigaste frågor vi nu måste jobba med framåt.

Det handlar om att förbättra företagsklimatet. Det handlar om att förbättra hela etableringen. Arbetslösa kan inte längre snurra runt i ett system av insatser som inte leder till jobb. Vi behöver en helt ny form av arbetsmarknadspolitik, särskilt nu när konjunkturen ser ut att vända. Många av de familjer som i dag bor med sociala kontrakt saknar fast försörjning. De är bidragsberoende och har i praktiken aldrig haft ett arbete. Åren går, men osäkerheten när det gäller både bostadsmarknad och arbetsmarknad består. Det är viktigt att vi möter detta med en genuin jobbpolitik där det ska löna sig att utbilda sig och löna sig att gå från bidrag till jobb. Där ska också egen ansträngning premieras. Fler ska inkluderas i vårt gemensamma samhällsbygge för att möjliggöra för fler arbetslösa att få ett arbete.

Vi ser förmåga när andra fokuserar på oförmåga. Med den politiken ska vi bygga Stockholm framåt.

Anförande nr 11

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Att jag som borgarråd i opposition är kritisk till majoritetens så kallade satsningar är väl inte direkt förvånande. Men jag är inte ensam i min kritik. Lärarförbundet skriver angående den nya majoritetens politik: "Med skattesänkningar, låga schablonökningar och effektiviseringskrav dräneras möjligheterna". Man skriver vidare: "Viktiga förändringar har försvårats avsevärt och på många områden tillintetgjorts". Det är

svidande kritik av den borgerliga tesen att det går att både sänka skatten och satsa mer på skolan. Vi vet att det inte går ihop.

Därför frågar jag Anna König Jerlmyr: Varför ska barnen i förskolan betala för dina skattesänkningar?

Anförande nr 12

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Tack, Karin Wanngård, för din fråga! Jag ser i alla fall inte att Lärarförbundet har demonstrationer här utanför när vi ska ta budgeten. Om jag minns rätt hade de ganska kraftfulla manifestationer här utanför när ni presenterade budgeten. Jag var till och med där och talade. Det är så dags nu att lyssna till Lärarförbundet, som i praktiken sågade budgeten år efter år efter år! Skattehöjningen såg man inte till från lärarnas sida. I stället såg man de lägsta anslagen på tolv år, och skolorna drevs med underskott.

Vi fokuserar nu på kärnverksamheten. Vi förmedlar schablonanslag till skolorna, och vi minskar detaljstyrningen. Vi säger att vi måste minska administrationen så att lärare kan fokusera på utbildningen i klassrummet. Vi stramar upp och säkerställer att våra skattemedel når fram. Jag vill inte alls tala om några nedskärningar. Tvärtom satsar vi över 800 miljoner kronor på skolan i vår budget. Det är jag stolt över. Detta kommer att båda gott för våra ungas möjlighet till ökad inläring framåt.

Anförande nr 13

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Anna! Senast ni styrde sålde ni och ombildade över 25 000 hyresrätter, vilket ledde till att allmännyttan blev betydligt mindre än tidigare. I dag har vi över 80 000 aktivt sökande i bostadskön. Det är alltså människor som aktivt söker och behöver en bostad.

Låt oss titta på den särställning allmännyttan har. Vad gör allmännyttan speciell i förhållande till privata hyresvärdar? Det handlar till exempel om att allmännyttan förmedlar sina lägenheter till Bostadsförmedlingen. Man ställer helt andra krav på inkomst, det vill säga lägre krav. Vi sänkte inkomstkraven under förra mandatperioden. Stadsmissionen, till exempel, har gång på gång varnat för vad som händer när allmännyttan blir mindre och när hyresrätterna ombildas. Det blir mycket svårare för exempelvis personer med låga inkomster att ta sig in på bostadsmarknaden.

Ser du någon som helst risk med att ni nu börjar ombilda och sälja hyresfastigheter? Behöver det verkligen bli ännu svårare att få en bostad i Stockholm om man har låg inkomst eller en osäker anställning eller om man lever på en garantipension?

Anförande nr 14

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Tack, Clara, för frågan! Vi lär debattera den under de här två dagarna. Vi har sagt det förr: Ett syfte med att öppna upp för ombildningar i ytterstaden där allmännyttan dominerar är att bryta segregationen. Jobbpolitik och skolpolitik – allt detta är viktigt. Men det handlar också om att möjliggöra för människor inte minst i särskilt utsatta områden att se att

människor som går från bidrag till jobb stannar kvar i området. De har också möjlighet att äga sin bostad.

Det är inga massombildningar vi talar om. Det är enskilda fall. Men det är av värde därför att det skapar en blandad stad. Detta är någonting som Socialdemokraterna och Vänsterpartiet gör i många andra kommuner i landet. Jag har långa listor med ställen där man gör detta hela tiden. Om man ser på ombildningar från S under perioden 2000–2016 märker man att det handlar om närmare 30 000 bostäder som har ombildats runt om i Sverige – men inte i Stockholm, för här finns det ideologiska låsningar.

Vi gör detta för att bryta segregationen och för att möjliggöra livschanser också i ytterstaden.

Anförande nr 15

P e t e r W a l l m a r k (SD): Fru ordförande! Under föregående mandatperiod har ni varit väldigt tydliga när det gäller Östlig förbindelse. Det har varit en av era profilfrågor som ni har lyft fram. Jag tänkte kort bara fråga: Vad är tanken från er sida? Nu har ni ju gått på Miljöpartiets linje. Hur kommer ni att driva frågan framöver?

Anförande nr 16

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Tack för en konkret och koncis fråga! Också denna fråga har vi debatterat tidigare. För oss innebär det att ingen kommunal medfinansiering kommer att äga rum under denna mandatperiod. Vår inriktning är att statliga vägar ska finansieras med statliga medel. Det är inte heller så att någon står och gräver på denna östliga förbindelse nu, utan det är någonting man har talat om. Det finns oenighet i frågan i den här salen. Men detta är en statlig väg, och det är ingenting som vi fattar beslut om här i kommunen. Jag tycker att diskussionen snarare hör hemma i riksdagen.

Anförande nr 17

S i s s e l a N o r d l i n g B l a n c o (FI): Fru ordförande! Anna König Jerlmyr! Er majoritet talar er varma för och slänger er gärna med fina ord som jämställdhet och så vidare. Men i er faktiska budgetering, när man tittar på pengarna, finns de inte. Ni skär ju ned på satsningar på barn och unga. Ni skär ned på kvinnor, på jämställdhet och på mänskliga rättigheter. Ni tar bort satsningar på sexuella och reproduktiva rättigheter och hälsa för ungdomar. Ni tar bort satsningar på kvinnors organisering. Ni tar bort satsningar mot rasism i skolan.

Hur har ni egentligen tänkt genomföra detta? Är det som vanligt någonting som ni tror kommer av sig självt bara man säger att jämställdhet är någonting som man vill ha men inte behöver en faktisk politik för? Jag ser verkligen inte det i era budgetsatsningar.

Anförande nr 18

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Tack för frågan! Vi har helt enkelt lite annorlunda perspektiv. För mig är inte jämställdhet något projekt. Om jag läser Feministiskt initiativs förslag till budget ser jag att det är fyllt av olika projekt och projektmedel.

För mig handlar jämställdhet om problemet som kvinnor har för att de inte kan separera eftersom det saknas bostäder som de har råd att bo i. Därför är också bostadspolitiken en viktig jämställdhetsfråga. Hederskulturen som är spridd runt om i ytterstaden är också ett problem ur ett jämställdhetsperspektiv. Det är därför vi satsar på att förebygga och motverka det. Det är därför vi satsar på trygga stadsrum. Vi vet att platser där kvinnor är trygga är trygga för alla. Det är den typ av jämställdhetspolitiska satsningar vi gör. Det genomsyrar allting. Men vi gör det inte i projekt, utan vi gör det i våra styrsystem för att vi ska kunna följa upp att jämställdheten fungerar för alla på riktigt.

Anförande nr 19

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Efter två månader vid makten i Stockholm för er del står det klart för mig att det nya borgerliga styret förväxlar utveckling med avveckling. Tusentals bostäder har stoppats från att byggas. Aggressiva ombildningskonsulter verkar nu i förorterna när ni slumpar bort våra hyresrätter. Tunga besparingsbeting läggs där resurserna behövs som mest. Och varför ska funktionshindrade finansiera skattesänkningar?

Överenskommelser mellan staden och näringslivet är i dag inte värda papperet de är skrivna på. Verksamhet för unga ska skäras bort. Väktare ska ersätta böcker på våra bibliotek. Så bromsar en i grunden idélös majoritet stadens utveckling varje dag. Stockholm behöver ta steg framåt, inte bakåt.

Jag vill leda en stad som växer. Vi behöver bygga nya bostäder för fler. Vi behöver ge näringslivet flexibilitet genom att satsa på nya hyresrätter och inte sälja ut dem vi har. Vi behöver ge våra unga en bostadsgaranti så att de snabbt kan få en första bostad, och vi behöver värna klimatet på fler platser än på Hornsgatan. Vår politik minskar klyftorna. Vår politik ger fler chans till en god utbildning, goda uppväxtvillkor och trygga boendemiljöer. Vi behöver skapa fler, inte färre, ingångar på arbetsmarknaden. Sommarjobben är viktiga för ungdomar och behövs. Kultursektorn ska få växa. Film och kreativa näringar ska utvecklas. Stockholm behöver en politik för utveckling.

Bifall Socialdemokraterna förslag till budget!

Anförande nr 20

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Efter att ha läst Socialdemokraternas budget och hört inledningsanförandet från Karin Wanngård får man lite känslan av att de nu gör anspråk på att vara jultomte så här i juletider. Ni lovar nu bostäder till alla unga. Ni går till och med så långt att ni garanterar detta genom en bostadsgaranti. I praktiken handlar det om 800 lägenheter. Enligt

Hyresgästföreningen – en er närstående organisation – är det i varje årskull i Stockholm 10 000 unga som saknar bostad i Stockholms stad.

Karin Wanngård! Varför återigen gå ut med alla dessa luftslott till löften? Varför inte bara erkänna att julklapparna under granen är tomma?

Anförande nr 21

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Det är tydligt hur finansborgarrådet ser på bostadsfrågan. Hon försöker ironisera bort en sådan viktig fråga och en grundbult på bostadsmarknaden: att våra unga ska få möjlighet att flytta hemifrån. I det höga bostadsbyggande som jag levererade under fyra år i den här staden hade det inte varit några problem att införa en bostadsgaranti för unga. Men ni, som efter valet på varenda stadsbyggnadsnämnd har stoppat nya lägenheter, kan aldrig införa detta. Du ironiserar bort den viktigaste ungdomsfrågan i vår stad, nämligen en bostadsgaranti för unga. Det handlar om rätten till en bostad, som Socialdemokraterna står för och som vi har möjlighet att införa. Du vill inte.

Anförande nr 22

Borgarrådet S l o t t n e r (KD): Fru ordförande! Karin Wanngård säger i sitt första anförande här att det nya grönbå styret framför allt är överens om en sak, nämligen att ingenting göra. Sedan radar Karin Wanngård upp en massa påstådda saker som vi har gjort under dessa två månader som leder i helt fel riktning. Wanngård får bestämma sig. Gör vi någonting eller gör vi inte någonting? Sedan går Wanngård vidare och säger att vi slumpar bort hyresrätter. Vem har kommit på det? Vi vill skapa blandade stadsdelar. Vi vill att fler i våra ytterstadsstadsdelar, där hyresrätten dominerar, ska kunna få äga sitt boende. Vi vill att också privata aktörer ska kunna komma in där allmännyttan dominerar. Det handlar inte om att slumpa bort några hyresrätter. Det handlar om att skapa levande stadsdelar, minskad social segregation och bättre städer.

Dessutom tycker jag inte om ironiseringen över ordningsvakter. Ha respekt för att människor i staden också känner sig otrygga på en del av våra bibliotek! Det handlar inte om att vi ska ersätta böcker med ordningsvakter. Det handlar om att skapa trygghet i hela staden.

Anförande nr 23

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Jag har läst er budget, Erik Slottnér. Du satsar 8 miljoner kronor på ordningsvakter på biblioteken. Du skär ned 8 miljoner kronor i verksamheten på biblioteken. Och du skär bort 50 miljoner kronor i kulturförvaltningen, så att de till och med har blivit tvungna att gå ut i medier och erkänna att det innebär neddragningar med 100 tjänster. Ni skär i kultursektorn, och ni ersätter böckerna på biblioteken med väktare. Då är, enligt Erik Slottnér, ett stängt bibliotek ett tryggt bibliotek. I Socialdemokraternas Stockholm ska vi öppna fler bibliotek. Vi ska ha trygga bibliotek, men vi ska också ha böcker på våra bibliotek, för det är liksom grundbulten i biblioteksverksamheten. Det är faktiskt sant, Erik Slottnér. Du skär i kulturverksamheten.

Anförande nr 24

Borgarrådet E r n l u n d (C): Ordförande! När man läser Socialdemokraternas förslag till budget ser man att den präglas av en total oförmåga att både göra prioriteringar och vilja genomföra reformer. Ni säger nej till allt från ökad valfrihet, bättre utbud och flexibilitet i vuxenutbildningen till våra viktiga trygghetsåtgärder. Men ni gör en viktig prioritering. Ni håller fast vid bostadsgarantin för unga. Det är en prioritering som kommer att göra att många andra grupper som kanske bättre behöver en trygg bostad kommer att utestängas. Därför undrar jag varför ni prioriterar att alla Stockholms unga, oberoende av behov, ska komma före exempelvis våldsutsatta kvinnor.

Anförande nr 25

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande! Det där var en ytterligt retorisk fråga. Vi har en förturskö hos bostadsförmedlingen som vi också vill utveckla. Där kommer de våldsutsatta kvinnorna in. Det du förespråkar är ju en bostadskö där det handlar om antal år man har stått i bostadskön, och det exkluderar ungdomar från att komma in på bostadsmarknaden. Det raka kösystemet hos bostadsförmedlingen fungerar inte för våra ungdomar. Därför vill vi införa en bostadsgaranti i Stockholm där våra ungdomar får möjlighet till ett förstahandskontrakt så att de kan starta sitt vuxna liv och känna tryggheten att ha ett eget kontrakt. Det skulle underlätta för fler ungdomar att välja att bo kvar i Stockholm, och jag vill ha ett Stockholm för alla där våra ungdomar också har möjlighet att bo.

Anförande nr 26

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande! Klimatet är vår tids ödesfråga, Karin. Ni har några offensiva skrivningar i den socialdemokratiska budgeten kring just klimatet, och det är bra. Vi behöver en så bred uppslutning som möjligt i just den här frågan. Men jag blir ändå lite förundrad över två saker. För det första har ni plockat bort våra skrivningar om en klimatpositiv stad år 2040 i er budget. Det är ett offensivt mål, och det är ytterligare steg jämfört med den tidigare majoriteten. Då är min första fråga: Står ni inte bakom att Stockholm ska vara en klimatpositiv stad 2040?

För det andra brukar ni socialdemokrater gilla att ställa krav vid offentlig upphandling, men ni tar ändå bort uppdraget att använda upphandlingar för att säkerställa hållbarhet och att staden ska utveckla mått och metoder inom upphandlingen för att bidra just till att minska klimatpåverkan. Då undrar jag: Varför?

Anförande nr 27

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Här skiljer vi oss åt, Daniel Helldén. Jag är övertygad om att ska vi rädda klimatet måste det få kosta pengar. Det kostar pengar att bli en klimatpositiv stad. Ni plöjer ned det här i en utredning där ni inte lägger några resurser över huvud taget. Jag är en stor förespråkare för att satsa miljonbelopp på att förbättra klimatet. Vi har också varit inne på frågan, och kommer troligtvis tillbaka till den, om nedläggningen av Bromma flygplats. I den nya majoriteten har Daniel Helldén accepterat pausandet av

nedläggningen av Bromma flygplats. Det är inte en lösning på klimatfrågan. Klimatfrågan måste hela tiden drivas av stadens samtliga borgarråd. Det räcker inte med två.

Anförande nr 28

Borgarrådet E d h o l m (L): Fru ordförande! Om Karin Wanngård i opposition är jultomten är väl jag i min gröna klänning Grinchen. Men så enkelt är det naturligtvis inte. Det är väldigt lätt för Karin Wanngård att stå här och lova allt som hon skulle ha gjort om hon var finansborgarråd. Problemet är att Karin Wanngård inte gjorde detta när hon var finansborgarråd. Vi kan titta på skolan till exempel. Där gjorde ni de minsta påslagen på tolv år till grundskolan år 2017. Det skapade hål i grundskolan i Stockholm. Inte sedan Socialdemokraterna styrde förra gången har det gjorts så små påslag. Jag tycker att det här är ett bevis på att Karin Wanngård faktiskt gör sig bäst som jultomten, men i opposition.

Anförande nr 29

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande! Jag hoppas att du är långt ifrån Grinchen, Lotta. För Grinchen tycker inte om människor, och min uppfattning om dig är att du tycker om människor. Det sade du i alla fall i ditt tidigare inlägg. När jag först gick in i rollen som finansborgarråd och ärvde en stad efter åtta år av borgerligt styre handlade det om att prioritera satsningar på skola och förskola och bryta segregeringen i den stad som jag ärvde.

Problemet när ni nu sänker skatten är att vi ser färre resurser i skolan. Vi ser också att ni inte höjer det socioekonomiska tillägget i förskolan. Ni slår mot förskolan i ytterstaden och mot de barn som bäst behöver den. Där skär ni ned. Det är våra barn och unga, kulturverksamheten och funktionsnedsatta som betalar för dina skattesänkningar.

Anförande nr 30

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Ordförande, fullmäktige, stockholmare! Ombildningar och utförsäljningar av allmännyttan kommer att bli en stor debatt här i dag av förklarliga skäl. Vi i Vänsterpartiet har varit tydliga hela vägen. Vi vill se fler allmännyttiga hyresrätter i den här staden och inte färre. Jag har inga problem att sälja byggnader som saknar strategiskt värde för staden. Vi sålde faktiskt en hel del under den förra mandatperioden. Så visst, sälja gärna Östermalmshallen, men sälj inte människors hem!

Det är inte många av de ledande företrädarna i den nya majoriteten som bor i hyresrätt, men jag kan berätta att vi som gör det har precis samma relation till våra bostäder som ni som bor i radhus, bostadsrätter och villor. Det är våra hem. Det är där vi har flyttat ihop med den vi älskar och ser våra barn växa upp eller dit vi har flyttat för att bryta upp, börja om och bygga upp något helt eget. Om huset vi bor i säljs över våra huvuden skapar det inte bara en enorm otrygghet för oss som bor där, utan vi förlorar år i internkon, en förvaltning vi ofta är väldigt nöjda med och en värd vi faktiskt har valt själva.

Ni vet också lika väl som jag att en köpare inte kan bindas rent juridiskt vid att äga och förvalta en lägenhet långsiktigt. Den kan när som helst säljas igen. Ni vet också att privata hyresvärdar sällan lämnar lägenheter till bostadskön, betydligt mer sällan än allmännyttan, till socialtjänsten och till SHIS och dessutom ställer betydligt högre krav på inkomst och fast anställning än vad man gör i allmännyttan.

Vi behöver hålla en förhöjd byggtakt i allmännyttan de kommande åren för att komma till rätta med underskottet av hyresrätter och för att möta effekterna av den kommande lågkonjunkturen, men nyproducerade lägenheter kommer alltid att vara dyrare än gamla kåkar. Så bygg inte bara nya hyresrätter! Skydda våra gamla! Skydda våra hem!

Anförande nr 31

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Jag tycker att det är beklagligt att med Vänsterpartiet kommer bostadssegregationen i ytterstaden att bestå. Man förvägrar människor möjligheter att också där få äga sitt boende och att det drivs fram av de boende själva. Jag tycker att det är beklagligt. Det kommer att cementera en delad stad.

Jag vill ställa en fråga till Clara. Jag har läst igenom er budget och ser med oro på de effekter som vi kan se långsiktigt. Det handlar om 30 öre i höjd skatt jämfört med oss. Det handlar om att man, kombinerat med den nationella politiken, vill förstatliga företag. I Stockholm vill man minska arbetstiden. Man vill göra det mindre lönsamt att utbilda sig och jobba i ett läge när konjunkturen viker. Min fråga är: Inser inte ni i Vänsterpartiet att er ekonomiska politik skadar välfärdens finansiering långsiktigt?

Anförande nr 32

Borgarrådet L i n d b l o m (V): För det första ska jag säga att jag är uppvuxen i Tensta, och jag kan berätta att det finns bostadsrätter, radhus och villor även i ytterstaden. Det är bara 23 procent av det totala beståndet i ytterstaden som är allmännytta. 54 procent är ägt boende. Bygg jättegärna bostadsrätter! Vi planerar in mängder av bostadsrätter på Järvafältet till exempel. Men varför ombilda de få hyresrätter som finns när vi har över 80 000 aktivt sökande i bostadskön? Jag kan faktiskt inte förstå det.

Jag är oerhört stolt över vår ekonomiska politik. Den betyder att vi omfördelar från dem som har höga inkomster, mycket kapital på banken och stora fastigheter ned till kommunerna så att vi kan komma till rätta med en välfärd som har varit underfinansierad alltför länge. Jag tycker att det är oerhört viktigt att fler vill arbeta i äldreomsorgen och orkar jobba till 65 år. Det är många krökta ryggar på kvinnor där ute som måste stressa alldeles för mycket. En arbetstidsförkortning ger möjlighet till återhämtning. Det är en viktigt feministisk jämlikhetssatsning.

Anförande nr 33

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Ordförande! Vi har tyckt lika i många frågor, Clara. Vi var till exempel ense om hjälpen som staden ger till de mest utsatta grupperna och om att stärka arbetet för hemlösa, papperslösa och ensamkommande.

Men det finns en sak där ni i Vänsterpartiet ständigt motsatte er Miljöpartiets förslag och det handlade om att satsa på bostäder för särskilda grupper. I Vänsterpartiets Stockholm verkar fler bostäder för hemlösa, som Bostad först-lägenheter, eller bättre möjligheter för våldsutsatta att få förtur i bostadsförmedlingen vara ett hot mot allmännyttan. Varje litet projekt i den här riktningen har varit en strid.

Därför undrar jag, Clara Lindblom, hur du ser på våra förslag i den här budgeten på fler Bostad först-lägenheter, utökad förtur för våldsutsatta kvinnor och att vi ska se över möjligheten att flytta på våldsutövaren i stället för på den våldsutsatta.

Anförande nr 34

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag kan säga att det på ren svenska är fördjävligt att kvinnor som blir utsatta för våld i nära relationer har svårt att hitta ett alternativt boende. Vi satte igång ett arbete under den förra mandatperioden, och det vet du också, för att få en bättre samverkan med bostadsförmedlingen, socialtjänsten och bostadsbolagen. Mer måste uppenbarligen göras. Jag är helt för att anta nya riktlinjer, tydligare ägardirektiv till bolagen och ge tydliga uppdrag.

Jag vill också påminna om det stora hemlöshetsarbetet som jag krigade för att få till i fyra år. Men är det fler rotlar inblandade kan saker och ting gå trögare än vad ansvarigt borgarråd skulle vilja. Till slut fick jag öppna ett seniorboende för äldre hemlösa tillsammans med Åsa och få de 25 lägenheter per år som är öronmärkta till äldre i hemlöshet. De öronmärkningarna är borta i er budget. Det finns inga öronmärkta lägenheter för äldre som lever på gatan. Kom också ihåg att om vi ombildar och säljer ut blir det ännu svårare för de här grupperna att få en bostad, Daniel! Ta med dig det till den där sidan!

Anförande nr 35

Borgarrådet E d h o l m (L): Fru ordförande! Clara Lindblom sade i sitt tidigare anförande: Vi ser dagligen rubriker om neddragningar på LSS och att barngrupperna blir större. Det är en direkt konsekvens av den förda politiken.

Ja, sannerligen, säger jag. Er politik, din politik, ledde till större barngrupper, till lägre personaltäthet och till färre förskollärare. Vår budget har inte ens börjat gälla än. Det kan väl inte vara så att neddragningar som inte är gjorda har lett till konsekvenser för innevarande budgetår? Sanningen är ju att ni införde en rad ofinansierade reformer på förskoleområdet som faktiskt ledde till större barngrupper, färre förskollärare och lägre personaltäthet. Du kan inte börja skylla på oss innan vår budget ens har börjat gälla.

Anförande nr 36

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag vill återigen påminna Lotta om att det är ni som styr och att de nedskärningar som vi till exempel ser i kulturskolan, där över 100 personer förmodligen behöver sägas upp och där klasserna i kulturskolan kommer att bli betydligt större, är en direkt följd av anpassningar till er budget. Men det är ingen hemlighet att Vänsterpartiet tycker att välfärden är underfinansierad både i Stockholm och i resten av landet. Jag vet inte hur många gånger som jag har sagt i

den här talarstolen att jag vill se en omfördelning från dem med mycket kapital och höga inkomster ned till kommunerna för att vi ska komma till rätta med hålen i välfärden, som egentligen har funnits sedan den stora ekonomiska krisen i 90-talets början då den offentliga sektorn tilläts att krympa i stället för att expandera såsom Sverige har mött ekonomiska kriser förut.

Jag kan titta på mitt eget område som jag känner bäst, det vill säga äldreomsorgen. Det handlar om 80 miljoner kronor i generella effektiviseringar, minus 6 miljoner kronor på aktivitetscenter och höjningen av hemtjänstavgiften som inte ens motsvarar pris- och löneökningar. Ni skär ned, Lotta. Det är beklagligt, men så är det.

Anförande nr 37

Borgarrådet S l o t t n e r (KD): Fru ordförande! Clara Lindblom är väldigt upprörd över att allmännyttan behöver sälja av en del av sitt bestånd, men så jobbar ju alla bostadsbolag. Vi behöver jobba med en aktiv fastighetsförvaltning. Ska vi bygga nytt och utveckla allmännyttan behöver vi ibland göra försäljningar. Jag tycker inte att det är särskilt märkligt. Jag anser att bostadsbolagen är viktiga aktörer i ett trygghetsskapande arbete, och det gäller inte bara de kommunala bostadsbolagen utan också de privata, och allmännyttan klara inte av detta på egen hand. Det behövs fler aktörer i våra ytterstadsområden.

Jag var och besökte Einar Mattssons bestånd i Hjulsta och fick se vilket fantastiskt arbete de gör med socialt arbete, med bemötandet av de boende, men service till de boende och med upprustning av fastigheterna. Det är en mycket bra aktör som verkar på Stockholms bostadsmarknad. Låt oss bli fler som jobbar med detta viktiga arbete i hela Stockholm. Det kan inte bara vara allmännyttan som gör det.

Anförande nr 38

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag tycker att det är jätteroligt att ni hela tiden använder ordet ”behöver” och säger att vi behöver sälja ut. Våra bostadsbolag har en soliditet på omkring 60 procent. Det är så oerhört mycket mer än alla jämförbara privata aktörer i branschen. Belåningsgraden ligger på 15 procent i några av bolagen. De har en jättelåg räntekänslighet och väldigt låg belåningsgrad. Det finns inget behov av att sälja, Erik. Det kan kanske finnas ett behov av detta om ni vill kunna plocka pengar ur bolagen för att finansiera skattesänkningar som ni inte har råd med. Det kan vara ett behov hos er, men det är inte ett behov hos bolagen.

Platssamverkan, BID och New York-modellen är jätteintressanta, och jag är för en sådan samverkan. Fastighetsägarna på Järva jobbar ju precis så. Svenska Bostäder är en oerhört viktig aktör i Husby och också i västerort. Om du ändå är ute och åker lite föreslår jag att du åker till Rågsved. Där har vi en jätteintressant privat fastighetsägare. Prata lite om att ta ansvar på området och så vidare! Jag tror att vi behöver fler kommunala centrum i förorten. Köp tillbaka Rågsved!

Anförande nr 39

Borgarrådet E r n l u n d (C): Ordförande, fullmäktige! Ni i Vänsterpartiet gillar ju att prata miljö och klimat, men det är väldigt sällan jag hör Clara Lindblom göra det, och det gör hon inte heller i det här anförandet. Jag tycker att det märks ganska tydligt att den nya oppositionen har förlorat sin gröna röst och att det nu bara är mörkröd politik kvar. Socialdemokraterna har till exempel mage att prata om p-terror och är emot viktiga satsningar som till exempel miljözoner på Hornsgatan. Jag vill fråga er i Vänsterpartiet hur ni ser på samarbetet i den nya oppositionen, hur det är med miljöambitionerna och hur ni ser på samarbetet med Socialdemokraterna i miljö- och klimatfrågorna.

Anförande nr 40

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Du vet att jag har hållit på med äldreomsorgsfrågor, Karin. Det är lite tarvligt att säga att jag inte har pratat jättemycket om trafik, miljö och så vidare. Jag brukar i regel inte gå upp i alla debatter. Det är sjyst om någon annan kan få gå upp ibland också. Jag pratar mest om äldreomsorgen.

Om du går igenom vår budget kan du se vilka klimatinvesteringar vi faktiskt vill göra. Det handlar bland annat om en biokolsanläggning, och en storskalig sådan. Den är mycket större än den i Brista och mycket större än den i Högdalen. Där skulle man kunna göra klimatvinster på över 250 000 ton koldioxid varje år. Det motsvarar över hälften av utsläppen från biltrafiken. Vi har skrivningar om obligatorisk insamling av matavfall mycket tidigare än vad ni vill göra. Vi har satsningar på solenergi och ett kommunalt solelbolag. Vi har en mängd förslag på hur vi ska investera oss ur den här krisen.

Jag tycker att Socialdemokraterna är bra i vissa avseenden, och i andra avseenden tycker vi inte att de går tillräckligt långt. Det är ingen hemlighet att vi vill lägga ned Bromma flygplats och inte heller tror på en utveckling av Arlanda. Vi vill inte se Förbifarten. I övrigt tycker jag att Karin har steppat upp ganska bra i det internationella klimatarbetet.

Anförande nr 41

Borgarrådet E d h o l m (L): Fru ordförande! Man kan väl inte säga att Socialdemokraterna verkar uppskatta att blockpolitiken nu bryts i Stockholm. Tvärtom verkar de argare än någonsin. Det kan väl inte vara så att Socialdemokraterna tycker att det är toppen att bryta blockpolitiken men bara om de själva får sitta vid rodret? Självfallet blir man sur om man förlorar makten. Politiken handlar ju om vilken väg man vill att samhället ska gå och hur man bäst når dit, men man kan inte ena dagen säga att blockpolitiken borde brytas och ställa sina forna allianskompisar Vänsterpartiet helt utan inflytande för att sedan bli arg när andra partier faktiskt hugger bort den här blockpolitiken.

Nu bryts blockpolitiken i Stockholm. Jag tror att det är bra. Stockholm är en av de städer där den har varit som allra mest cementerad. Till skillnad mot många andra kommuner har Stockholm också varit mer ideologiskt präglad på gott och ont. Å ena sidan har stockholmarna haft lättare att se skillnader mellan blocken, å andra sidan

har det funnits starka politiska lösningar. Nu får vi en politik som är fast förankrad i den politiska mitten. Jag tror att det är bra i ett läge där extremister tagit över stora delar av det politiska samtalet och där många människor tror att det finns enkla lösningar på mycket svåra samhällsproblem. I ett läge där Sverige och Stockholm dessutom går mot en lågkonjunktur tror jag att det är en styrka med en bred politisk förankring för beslut som kanske inte kommer att vara så alldeles lätta att fatta. Jag tycker att Stockholm mår bra av ett grönblikt samarbete.

Anförande nr 42

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande! Vi behöver bara göra en historisk tillbakablick för att se att det oftare har varit ett samlingsstyre i Stockholm, vilket avskaffades 1994. Men det var inte riktigt därför jag begärde replik. Jag är ju intresserad av politiken, och nu handlar det om kulturen som är en bärande del i ett demokratiskt och liberalt samhälle. Kulturen formar samhället lika mycket som den speglar det. Därför har jag en rak fråga till Lotta Edholm, eftersom ni har skurit ned 50 miljoner kronor på kulturnämndens budget. Kulturförvaltningen varnar för att 100 tjänster kan behöva skäras bort. Vilken analys gjorde ni när ni beslutade om detta? Hur kommer det att påverka kulturen i Stockholm?

Anförande nr 43

Borgarrådet E d h o l m (L): Det är en historisk myt att samlingsstyret på något sätt var blocköverskridande. Blocken fanns även då. De skapades bara inom samlingsstyret. Det fanns ett finansborgarråd som var gruppleddare för det parti som hade det starkaste stödet i valet. Det är faktiskt en myt samlingsstyret var någonting annat än det styre vi har i dag.

För Liberalerna har biblioteken alltid varit ryggraden i kulturpolitiken. Det är den delen av kulturen som allra flest stockholmare faktiskt möter. Det är gratis att gå till biblioteken, det är enkelt och de når alla stockholmare. Problemen var ju att ni, när ni styrde, såg till att biblioteken blev otrygga platser dit människor inte vågade att gå. Nu ser vi till att ändra på det genom en historiskt stor satsning på biblioteken och genom att se till att de återigen blir trygga platser att vistas på.

Anförande nr 44

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Hej, Lotta! Du nämnde hemlöshet i ditt första inlägg. Vi har ju pratat äldre i hemlöshet i den här salen ett par gånger. Det är en ganska liten men mycket utsatt grupp som lever i ren gatumiljö. De här särredovisades inte i hemlöshetsräkningen före 2016, utan det var någonting som vi införde. År 2016 var de 204 stycken, men under den förra mandatperioden drev inte minst Vänsterpartiet genom flera väldigt viktiga satsningar. Det var dels nya riktlinjer för bättre samverkan mellan socialtjänst och äldreomsorg. Det handlade om ett nytt seniorboende för äldre hemlösa. Det handlade om ett direktspår till omvårdnadsboende för att de skulle slippa härbärgen, 25 öronmärkta lägenheter per år i Micassas bestånd. Det här har fungerat även om mycket mer såklart måste göras. I årets hemlöshetsräkning har antalet akut hemlösa äldre minskat med 20 procent.

Jag hittar inga tydliga uppdrag, jag hittar inga riktade pengar och inga direktiv till bolagen i er budget. Vad kommer ni rent konkret att göra för den här gruppen? Det står väldigt lite i er budget just nu.

Anförande nr 45

Borgarrådet E d h o l m (L): Några av de satsningar som Clara Lindblom nämner kom ju till bland annat på initiativ från Liberalerna när vi insåg att det fanns många äldre som inte hade missproblem men som hade väldigt svårt att få någonstans att bo. De satsningarna kommer självfallet att fortsätta. Att se till att de människor som är allra mest utsatta på våra gator får hjälp och stöd kommer alltid att vara en viktig prioritering. Men för att man ska klara den prioriteringen måste man också våga göra besparingar på andra områden. Det finns inte pengar till precis allting, men att satsa pengar och resurser på dem som har det allra svårast måste vara en prioritering för varje majoritet.

Anförande nr 46

S i s s e l a N o r d l i n g B l a n c o (FI): Fru ordförande! Det var intressant att höra dig tala varmt om mammorna samtidigt som du i dag lägger fram en budget som drar undan mattan för allt det jämställdhetsarbete som vi har byggt upp under de senaste åren, Lotta Edholm. Ni drar ned bidragen till föreningar såsom GAPF och systerjouren Somaya som hjälper kvinnor och flickor som är utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck. Ni lägger ned satsningen på kvinnors organisering som bland annat gett stöd till föreningar som arbetar med kvinnor som utsatts för sexuella övergrepp. Ni tar bort arbetet med jämställd budgetering och tar bort de experter som har arbetat för att motverka sexuella trakasserier i stadens verksamheter. Ni drar ned på barn och ungas kultur och fritid, som är så viktig för just mammor med mindre resurser. Ni lägger ned alla de tjejgrupper som har skapats i ytterstaden med hjälp av ungas organisering där tjejer träffats kring sina rättigheter. Ni drar ned på det uppsökande arbetet för att skapa jobb till nyanlända kvinnor.

Det är återigen ett högt tonläge vi hör från dig, men det finns inga konkreta satsningar. Vad ska mammorna göra med dina ord? De behöver känna trygghet för sina barn, ha en aktiv fritid och en egen försörjning.

Anförande nr 47

Borgarrådet E d h o l m (L): Fru ordförande! Jag blir alltid fascinerad av det lappkast som Feministiskt initiativ har gjort när det gäller just hedersvåld och hedersproblematik. Ni har gått från att inte erkänna att problemet över huvud taget finns till att se det som vilket våld mot kvinnor som helst till att nu se er som de största försvararna av resurser och maktmedel mot hedersproblematiken. Det är fascinerande att se.

Jag tycker i och för sig att det är bra att Feministiskt initiativ nu också erkänner att hedersproblematik faktiskt finns. Jag känner till GAPF:s verksamhet mer än många andra. Ni började er karriär här 2014 med att vilja dra in bidraget till GAPF helt och hållet. Vi stoppade det, och det är jag väldigt glad för. De här organisationerna

behöver allt stöd som de kan få, men det är inte så att Feministiskt initiativ har gått i bräsch för det.

Anförande nr 48

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande! Den här hösten har många människor demonstrerat och manifesterat för klimatet runt om i världen. Just nu pågår ju COP 24 i Katowice i Polen där politiker från hela världen återigen samlas för att försöka ta ett gemensamt ansvar för mänsklighetens största utmaning. Det går inte att säga nog många gånger att frågan om klimatet är akut. Det går inte att skjuta över ansvaret på någon annan någon annanstans i något annat land, till våra barn eller barnbarn. Därför måste vi i Stockholm ta vår del av ansvaret.

Därför är det med stolthet som jag står här med den grönbå budgeten. Det är en budget som fastslår att Stockholm ska vara världsledande i det globala arbetet för att förverkliga Parisavtalets målsättningar i klimatarbetet. I budgeten för 2019 har vi skärpt målet från att vara fossilbränslefria till att vara klimatpositiva år 2040. Det innebär bland annat en ökad satsning på kolsänkor och biokol. Budgeten fastslår att eldning med fossil olja ska upphöra senast 2025. Eldningen av olja beräknas stå för ungefär 230 000 ton koldioxidutsläpp varje år bara i Stockholms stad. Vi satsar 1 miljard kronor på klimatet, en klimatomiljard. Staden ska även ta fram en koldioxidbudget enligt Oslos modell som knyter utsläpp och beting till förvaltningar och bolag. På det sättet säkerställer vi att vi når våra klimatomål. Det här är en budget för klimatet och för miljön och därmed en budget för stockholmarna. Stockholms stad ska vara en internationell förebild i klimatarbetet.

Därmed yrkar jag återigen bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 49

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Jag har aldrig underskattat Miljöpartiets enorma engagemang i klimatfrågan. Under de tidigare fyra åren har jag också alltid respekterat Miljöpartiet för det sociala engagemang som framför allt var påtagligt under Åsa Lindhagens tid som socialborgarråd. I dag är retoriken densamma men verkligheten helt annorlunda. Bakom kulisserna till er budget får man en helt annan bild. 65 miljoner kronor skärs bort bara på området barn och fritid. Till det kommer ytterligare tunga besparingar på kultur och idrott och kanske allra mest på stadsdelarna, som ni tidigare har sagt att ni värnar.

Varför är det viktigare för Miljöpartiet att sänka skatten än att säkra fritidsgårdar, parklekar och fältassistenter i vår stad, Daniel Helldén? Varför är det viktigare att sänka skatten än att låta barn som vill få gå i kulturskolan?

Anförande nr 50

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Skatteutrymmet i den här budgeten ökar med 1,2 miljarder kronor. Det är pengar som vi fördelar ut. På det sociala området har Åsa Lindhagen gjort ett fantastiskt arbete. Därför är jag också glad att vi har ett nytt socialborgarråd, Jan Jönsson, som verkligen tar sig an det här området på ett bra och effektivt sätt. Den kritik som Karin nu framför handlar mycket om stadsdelarna.

Karin vet också att de omfördelningar som sker där är i likhet med de uttag som har gjorts på stadsdelarna i budgetarna under tidigare år. Det innebär att det har budgeterats mer pengar på kultur, området barn och fritid och stadsdelarna än vad som har använts till det. De har i stället gått till andra områden. I denna budget lägger vi pengarna på det sättet som de faktiskt används, och därmed har vi en genomskinlig budget som talar om vad pengarna används till. Det är egentligen ingen skillnad.

Anförande nr 51

Borgarrådet **L i n d b l o m** (V): Jag har väldigt många gånger hört dig säga det här mantrat: Vi sänker skatter, men vi satsar på kärnverksamheter. Vi satsar mer pengar i år än vad ni gjorde förra året.

Men jag vet ju att du är välbekant med begreppet per capita, och Miljöpartiet har tidigare förordat pris- och lönekomensation. Det totala tillskottet för till exempel förskolan är inte det som är mest intressant för stadsdelen utan det är om de får täckning för antalet barn. Om antalet barn ökar, lokalhyrorna blir högre och lönerna blir högre spelar det liksom ingen roll att man får mer än året innan. Man måste ändå skära i verksamheten. Tillskotten i förskolan och äldreomsorgen täcker inte kostnadsökningarna. Parklekarna ska spara och kulturförvaltningen behöver säga upp 100 personer. Är inte kulturskolan kärnverksamhet? Varför gick ni med på en skattesänkning när den uppenbarligen leder till att förvaltningen inte får pengar nog att hålla nuvarande nivå på verksamheten?

Anförande nr 52

Borgarrådet **H e l l d é n** (MP): Kulturskolan är en kärnverksamhet, och kulturskolan får mycket pengar. Sedan kommer vi att göra förändringar eftersom det behövs vissa typer av förändringar. Man kan bland annat använda lokalerna på ett annat sätt, och man kan effektivisera. Det innebär inte att kulturverksamheten och kulturskolan ska försämrats. Vi värnar kulturskolan, och det har vi gjort hela tiden.

Clara vet också att under alla de år som vi tillsammans har lagt budgeten för Stockholms stad har pris- och lönekomensationerna inte hängt med på det sättet. Det handlar om ett sätt att presentera en budget där man gör vissa typer av neddragningar och effektiviseringar. Det är ett sätt som vi arbetar på i staden. På vissa områden har man skruvat upp det. Det är ett kärnområde. Det är viktigt att vi satsar på de här sakerna, och det kommer också att ske.

Anförande nr 53

S i s s e l a N o r d l i n g B l a n c o (FI): Fru ordförande! Du talar om att ni genom att gå till Alliansen har bidragit till att motverka extremism och främlingsfientlig i Stockholm, Daniel Helldén. Du säger dig stå för medmänsklighet, men genom era skattesänkningar bidrar du nu till stora nedskärningar på de mest utsatta och till att öka segregationen, och det kommer främst att drabba utrikesfödda kvinnor och barn i våra förorter, samtidigt som du tar bort arbetet mot rasism och extremism i skolan, arbetet inom fritidsverksamheten för att höja kunskapen om rasism och det stadsövergripande strategiska arbetet för att motverka rasism inom

staden. Hur går det här egentligen ihop med dina fina ord om medmänsklighet och om att stoppa extremismen i staden?

Anförande nr 54

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Vi har en budget på 48 miljarder kronor i den här staden. Det sker en skattesänkning, och det låter som om allting försvinner på grund av detta. Så är det inte, Sissela. Mycket av det arbete som redan har skett under den förra mandatperioden ligger kvar och arbetas vidare med. Vissa saker förändras och läggs ut på verksamheterna på ett annat sätt. Så är det när man lägger en ny budget och det är en ny majoritet. Man har lite olika prioriteringar.

Vi har fått många synpunkter från er sida på att MR-rådet skulle läggas ned. Det är ett centralt område för oss och för er. Det sker inte, utan vi kommer att bilda ett Agenda 2030-råd som tar sig an dessa uppgifter, och de kommer att göra det effektivt och på ett bra sätt i linje med de idéer som FN har när man ska göra det här arbetet. Det står jag fast vid, och det är viktigt.

Anförande nr 55

P e t e r W a l l m a r k (SD): Fru ordförande, Daniel Helldén! Flera aktörer inom bildelningspooler och uthyrningsföretag har i dag lagt ned sina verksamheter i staden. Detta på grund av att biltullar och parkeringsavgifter är alldeles för kostsamma för verksamheten. Tänker trafikborgarrådet införa några lättnader för dessa verksamheter?

Anförande nr 56

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Det finns bolag som har flyttat från staden, och de säger att biltullarna och parkeringsavgifterna är för höga. Vi har bett staten i form av regeringen att få nya regler för just dessa saker så att vi kan ha parkeringsavgifter på ett annorlunda sätt och dedicerade platser för bilpooler. Vi har inte heller någon rådighet över trängselskatterna och biltullarna. Det är en fråga för riksdagen. Och man diskuterar om de skulle behöva ändras. I min roll som ordförande för Stockholm Parkering har jag sett till att bilpoolerna kommer in i alla Stockholm Parkerings garage, vilket de inte gjorde tidigare, för att de ska få en bättre möjlighet att bedriva sin verksamhet.

Sedan en månad, men det märktes inte förrän just nu, kom ett helt nytt bildelningsföretag som är friflytande. Det är elbilar som står i staden. Det är totalt 300 elbilar som är precis just nu utställda. Det företaget säger att de klarar både parkeringsavgifterna och biltullarna.

Anförande nr 57

P e t e r W a l l m a r k (SD): Fru ordförande! Nu ska vi återknyta lite till trafiken. Vi kan konstatera att trafikläget i Stockholm i dag lämnar mycket i övrigt att önska. Satsningar görs som är kontraproduktiva för framkomligheten. Cyklar tillåts ta stor och utökad plats på stadens gator utan att man skapar alternativa färdvägar för privat- och nyttotrafik. Vi har inget emot att cyklar tar plats, men det borde vara en

självklarhet att först säkerställa framkomligheten för alla trafikslag. Att som nu göra det svårt för bilisterna att komma fram och hoppas på att biltrafiken ska minska är inget alternativ. Stillastående köer på grund av framkomlighetsproblem är allt annat än miljövänligt och lockar knappt någon att välja buss i rusningstrafik. För att slippa få in bilar i city som bara ska passera ska biltullarna på Essingeleden tas bort och Österleden byggas.

Krav på miljözoner på enstaka gator kan inte ses som annat än plakatpolitik. Vi är för en nedgrävning av Centralbron på sikt, men anser att det som först ska grävas ned är tunnelbanebron mellan Slussen och Gamla stan. Det hade passat bättre att göra det nu när den största ombyggnaden av Slussen på 100 år pågår.

Det går att få en fungerande trafiksituation i Stockholm där alla trafikslag kan beredas plats bara viljan finns, och den viljan har Sverigedemokraterna.

Anförande nr 58

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande! Ni är ett tydligt högerparti, inte minst i klimatfrågan där fler vägar ska lösas allt. I er budget ansluter ni er till den borgerliga världsbilden. Ni sätter skattesänkningar framför välfärdssatsningar, och ni skär ned på stödet till funktionsnedsatta. Ni sparar på skola och förskola. En fråga som jag särskilt dröjer vid är de höjda avgifterna i äldreomsorgen. Ni säger att äldreomsorgen är en av era viktigaste prioriteringar. Ni säger att ni värnar våra äldre som har byggt upp landet. Hur går det ihop med chockhöjda avgifter för våra äldre?

Anförande nr 59

P e t e r W a l l m a r k (SD): Fru ordförande! Jag tror inte att fru Wanngård har läst vårt budgetförslag helt och hållet. Vi föreslår inga chockhöjningar, utan vi föreslår omfördelningar i verksamheten. Där kan vi göra besparingar i dag.

Anförande nr 60

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Jag kommer nog att vara rätt tuff, Peter. Vi har läst igenom er budget, och vi tycker att det är anmärkningsvärt hur man blandar in saker som har med landstinget att göra eller med staten att göra. Man säger att man har ambitioner för bostadspolitiken och ändå finns det inga siffror på hur mycket man vill bygga. Det finns ingen plan för var nyanlända ska bo. Det saknas så pass mycket i er budget att jag menar att ni har en rejäl hemläxa att göra inför nästa år när ni presenterar budgeten då. Hur kommer det sig att ni blandar in allt det som har med landstinget och staten att göra och dessutom saknar tydliga ambitioner för bostadsbyggandet? Det är bara ett exempel.

Anförande nr 61

P e t e r W a l l m a r k (SD): Jag tror att det kanske smittar av sig på samtliga partier här. Du har lyft frågan om Österleden som en fråga i Stockholms stad. Nu när valfläsket är borta ligger den frågan helt plötsligt på riksnivå. Jag tycker att vi har ett helhetstänk i detta. Bostadssituationen i Stockholm har hela tiden byggts på mandatperiodbaserad politik. Det har inte varit lyckat. Vi kan se hur underlåtenheten

under decennium efter decennium har byggt det underskott vi har i dag. Vi tar fler och fler till Stockholm fast vi inte klarar av det i dag. Vi bygger modulhus, vilket har varit väldigt kontraproduktivt och otroligt kostsamt. Vi tycker nog att vi har tagit ett helhetsgrepp över det här.

Anförande nr 62

Borgarrådet E r n l u n d (C): Ordförande! När man hör Peter Wallmarks anförande och läser Sverigedemokraternas budget är det två saker som är mycket tydliga, nämligen det totala ointresset för miljö- och klimatfrågan och att man i en kommunbudget har ett så totalt fokus på stängda gränser och minskad invandring. Stockholm är en liten stad i norra Europa, och vi är helt beroende av handel med omvärlden. Vi är beroende av invandring och öppenhet. Jag skulle vilja fråga Sverigedemokraterna hur ni planerar att finansiera välfärden och bygga Stockholm starkt med en politik som så tydligt bygger på slutenhet.

Anförande nr 63

P e t e r W a l l m a r k (SD): Fru ordförande! Jag tycker att vi har varit ganska tydliga i vår budget med hur vi vill omfördela. Du pratar om att vi inte har ett miljötänk och att vi inte vill ta hit folk som ska flytta till Stockholm. Jag tycker att vi säger precis tvärtom i vår budget. Vi gör trafiklösningar som ska vara gynnsamma för verksamheterna, och det påverkar miljön runt Stockholm. Innan ni gick i allians med Miljöpartiet har er allians varit mycket tydliga med att Österleden ska byggas för att avlasta Stockholms innerstad och underlätta för företagen i Stockholms stad framöver.

Anförande nr 64

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Låt mig först säga att om ni tar bort trängselskatterna på Essingeleden rycker ni bort en viktig del av finansieringen av Förbifarten, och det vore ju kul att se hur det skulle gå.

Den budget som majoriteten presenterar ökar anslaget till skolan med 840 miljoner kronor. Vi tillför 100 miljoner kronor till individ- och familjeomsorgen och gör stora satsningar på klimat- och miljöområdet. Det gör vi samtidigt som vi sänker skatten med 16 öre. Sverigedemokraterna går i helt motsatt riktning. Ni skär ned massivt på miljö- och klimatområdet, skola och socialtjänst. Ni tar bort 40 miljoner kronor från socialnämnden och 300 miljoner kronor från utbildningsnämnden. Det är neddragningar som kommer att gå ut över både våra barn och samhällets mest utsatta. Sverigedemokraterna står för Stockholmspolitikens mest orättvisa och ansvarslösa politik. Hur tror du, Peter Wallmark, att de här nedskärningarna påverkar Stockholms barn och unga?

Anförande nr 65

P e t e r W a l l m a r k (SD): Jag tänker på den stora nedskärningen i skolan som du pratar om. Om du har läst budgeten, vilket jag förutsätter att du har gjort, har du sett att vi framför allt har skurit ned på hemspråksundervisningen. Det är 200 miljoner kronor som vi kan spara på årlig basis där. Det är en av de största

satsningarna som vi gör i vår budget. Vi gör en omfördelning i budgeten, och det kommer inte att innebära att skolverksamheten blir sämre. Vi är mer konkreta där vi satsar pengar. Vi ser i dag hur skolverksamheten utvecklas i utanförskapsområden, och det fungerar inte. Både Alliansen och den tidigare styrande majoriteten i Stockholm har varit ansvariga för detta. Ni har ju facit. Ni ser hur det ser ut. Det handlar inte om hur vi satsar pengarna. Vi måste vara konkreta och satsa där pengarna gör mest nytta.

Anförande nr 66

Borgarrådet E d h o l m (L): Fru ordförande! Sverigedemokraterna har lagt ett slags låtsasbudget där man tar bort pengar från verksamheter som är reglerade av staten genom lagstiftning. Det gäller till exempel modersmålsundervisningen. Den måste ju finnas oavsett vad man tycker om den. Därmed kan man inte skära bort den i budgeten utan att de i så fall får effekter på andra områden. När Peter Wallmark säger att man prioriterar och sänker skatten måste vi titta på var man tar pengarna ifrån. Sanningen är att ni plockar bort hundratals miljoner kronor från Stockholms skolor, både de fristående och de kommunala. Det är klart att det får effekter om man gör det. Man kan väl inte bara tro att dessa pengar har legat i något slags avlopp eller i brunnar och inte använts. De används ju till lärare, skolmåltider, vaktmästare och förskollärare. Ni måste erkänna att er politik faktiskt har effekter och inte låtsas som om den inte betyder någonting.

Anförande nr 67

P e t e r W a l l m a r k (SD): Först vill jag återknyta till hemspråksundervisningen. Den lagstiftade hemspråksundervisningen kommer självfallet fortgå. Det är inte den vi gör en ändring av. Det står mycket tydligt i budgeten.

Din fråga blir väldigt svår att svara på. Du kallar vår budget för låtsasbudget. Jag tycker att vi kan titta på budgetarna från båda blocken här och kalla budgeten för konsekvensanalyser i stället. Det här är ju en politik som inte har fungerat i Stockholm. Det enda ni gör är att satsa mer pengar, och det fungerar inte i verksamheterna. Då måste vi göra ett omtag och göra en omfördelning av de resurser vi har. Det är vi skyldiga Stockholm. När den här frågan har lyfts upp i Stadshuset tidigare under mandatperioden och vi har velat ha ett svar på hur verksamheterna finansieras möts vi av någon som börjar gråta i talarstolen och någon som säger att det får kosta vad det vill. Den politiken står inte vi bakom. Vi är skyldiga stockholmarna att redovisa vad skattepengarna går till.

Anförande nr 68

Borgarrådet E r n l u n d (C): Ordförande, fullmäktige och stockholmare! Stockholm är inte de beslut som vi fattar i den här rådssalen. Vi må fatta beslut om storleken på hus, men Stockholm är det som händer mellan husen och i husen. Stockholm är alla de restauranger som öppnas, de konserter som hålls och de hundratals fotbollsmatcher som spelas på våra idrottsplaner varje helg.

Politiken ska uppmuntra och stötta entreprenörer och eldsjälar, inte sätta upp hinder i form av krånglig byråkrati och stelbenta regelverk. Vi ska ha ett föreningsliv som vill och kan ta ansvar för att skapa en meningsfull fritid för alla Stockholms barn och unga. Vi ska ha ett företagsklimat som gör att fler vill och kan anställa och starta företag och bidra till att göra staden tryggare, trevligare och mer levande.

För att fler ska ha ett jobb att gå till, för att integrationen ska fungera och för att vi ska få in mer skatt till vår gemensamma välfärd måste företagsklimatet i Stockholm bli mycket bättre. Därför är det vår ambition att Stockholm ska ha Sveriges bästa företagsklimat år 2025.

Ordförande! Alla stockholmare ska få ta del av Stockholms rika kulturliv, föreningsliv och arbetsmarknad. Det gäller dem som är födda och uppvuxna här och också dem som kom till Stockholm i vår tids största flyktingvåg och dem som har bott här i många år. Vår stad ska vara öppen, medmänsklig och tillgänglig för alla.

Jag är därför stolt över att yrka bifall till en budget med fler förslag för att riva murar, sänka trösklar och ge bättre service och bemötande till våra företag, föreningar och stockholmare.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till budget!

Anförande nr 69

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Världens ledare har ju samlats i Katowice i mitt andra hemland Polen. De forskningsrapporter som har släpps inför det här mötet pekar entydigt på att vi måste skala upp våra ansträngningar rejält om vi ska klara Parismålen. Forskarna pratar om att det behövs klimatinvesteringar och en investeringsvolym av ett sällan skådat slag. Man pratar om ett krigsliknande upprustningsbehov. Jag blir därför väldigt fundersam och orolig över att det på väldigt många ställen och väldigt tydligt i er budget står att investeringsvolymen i staden ska minska de kommande åren. Då undrar jag hur vi ska kunna genomföra de här nödvändiga investeringarna och nå målet om en fossilbränslefri och klimatpositiv stad om investeringarna samtidigt ska begränsas. Tror du på riktigt att de åtgärder ni föreslår kommer att räcka för att vi ska nå dit? De närmaste åren är helt avgörande, och då måste vi investera.

Anförande nr 70

Borgarrådet E r n l u n d (C): Ordförande! Tack för frågan! Både du och jag vet ju att Stockholm investerar mer än kanske någonsin historiskt i både bostäder och infrastruktur. Tänk bara på den enormt stora investering som vi nu gör tillsammans med flera andra kommuner och Stockholms läns landsting när det gäller de nya tunnelbanestationerna. Det gäller både de första nio nya tunnelbanestationerna och dem som kommer i Sverigeförhandlingarna. Jag är mycket stolt över att vi gemensamt i den här salen alla har varit med och yrkat bifall till detta. Vi gör enormt stora investeringar i Stockholm, och framför allt gör vi investeringar som verkligen kommer att vara till gagn för miljö- och klimatarbetet.

Anförande nr 71

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande! Någonting som verkligen skulle vara till gagn för klimatarbetet är ju en nedläggning av Bromma flygplats. Ni har pratat om det väldigt länge, men tittar vi bakom kulisserna ser vi att överenskommelsen är att inte göra någonting åt Bromma flygplats. Samtidigt finns det en majoritet i Stockholms fullmäktige som vill lägga ned Bromma flygplats. Därför vill jag fråga dig, Karin Ernlund: Varför pausar ni arbetet med att lägga ned Bromma flygplats och varför kan vi inte komma överens om att planera för en ny stadsdel i Bromma?

Anförande nr 72

Borgarrådet E r n l u n d (C): Ordförande! Tack för den här frågan, Karin Wanngård! Om du läser vår budget och tittar på vad Centerpartiet har sagt i den här frågan ser du att det är identiskt med den politik som Centerpartiet driver. Det är vår förhoppning att när avtalet för Bromma flygplats löper ut år 2038 har vi investerat i Arlanda och kan flytta den flygkapacitet som i dag finns på Bromma till Arlanda. Vi behåller också den översiktsplan som ligger där vi pekar ut att i framtiden kan flygfältet i Bromma vara en plats för nya bostäder.

Men när det gäller miljö- och klimatarbetet tar vi oss an det genom att satsa på ny teknik och ställa om bränslet i flygplanen. Där skulle jag verkligen vilja se lite mer handlingskraft från Socialdemokraterna, för där har vi hittills inte sett någonting.

Anförande nr 73

S i s s e l a N o r d l i n g B l a n c o (FI): Fru ordförande! Centerpartiet talade i valrörelsen om en öppen, levande och medmänsklig stad, men den kulturpolitik som det grönbå styret nu går fram med kommer att utarma stadens kulturliv och göra det svårare för några av stadens viktigaste kulturinstitutioner att överleva. Stockholm är en attraktiv stad att besöka, bo i och växa upp i mycket tack vare vårt rika kulturliv. Men med era kraftiga nedskärningar undrar jag hur ni har tänkt att nedskärningar i kulturen ska skapa en mer öppen stad som motverkar rasism, Karin Ernlund.

Du talar också om barns och ungas fritid och möjligheter till det samtidigt som ni skär ned enormt mycket på just stadsdelarnas arbete med barn, kultur och fritid. Min fråga är helt enkelt: Hur tänker ni?

Anförande nr 74

Borgarrådet E r n l u n d (C): Ordförande! Tack för frågorna! För det första tror jag nog att Feministiskt initiativ har slarvat lite med att läsa budgeten. Om du tittar på kulturnämndens budget ser du att det vi gör där är att ta tag i de skenande lokalkostnaderna. Lokalkostnaderna i kulturnämndens budget har ökat mer de senaste åren än vad era gamla anslag till kulturnämnden gjorde. Det är inte så vi bedriver en bra kulturpolitik i Stockholm. Kulturnämndens budget ska gå till kultur och inte till skenande lokalkostnader.

När det gäller satsningar på barn, kultur och fritid står jag för att vi tar bort den gamla satsning som ni gjorde på demokratimedlen. Det ledde inte till mer demokrati

i våra stadsdelar. Det ledde till förvirring hos stadsdelsnämnderna vad de skulle prioritera. Vi väljer att satsa på kärnverksamheten.

Anförande nr 75

Borgarrådet S l o t t n e r (KD): Fru ordförande! Även om borgarrådet Wanngård i sitt inledningsanförande säger att tryggheten ökar i Stockholm är det i stället så att otryggheten i Stockholm har ökat under många år. Polisen syns för lite i den offentliga miljön, och polisen klarar upp för få brott. Därför gör den här majoriteten en historiskt stor trygghetssatsning. Vi lägger 70 miljoner kronor på mobila ordningsvakter. Under nästa år är målet att vi ska nå upp till 100 vakter som ska finnas där otryggheten är som störst och där de gör mest nytta. Staden har i dag 18 ordningsvakter, och de gör skillnad i verkligheten. De räddar till och med liv enligt ansvariga för verksamheten. Med ett utvecklat samarbete med socialtjänsten utgör ordningsvakterna ett viktigt och värdefullt komplement till polisen. Tillsammans kan polis, socialtjänst och ordningsvakter göra stor nytta. Därför är det så viktigt att vi gör denna satsning.

Därutöver läggs 100 miljoner kronor på en särskild satsning på fysiska trygghetsinvesteringar i stadsmiljön för att öka tryggheten. De här åtgärderna kommer att göra skillnad, och jag ser fram emot att sätta de här satsningarna för ett säkrare Stockholm och för tryggare medborgare.

Det är därför beklämmande att se den rödrosa oppositionens slakt på trygghetsområdet. Socialdemokraterna tar bort 40 av dessa 70 miljoner kronor i sin budget. Vänsterpartiet tar bort 50 miljoner kronor i sin budget. Och FI tar bort samtliga 70 miljoner kronor, vilket betyder att man också vill avskeda de ordningsvakter som redan i dag finns i staden. Här visar de rödrosa partierna sitt rätta ansikte. Jag undrar varför man vill göra denna trygghetsslakt.

Anförande nr 76

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande! Vi har inte några skilda uppfattningar när det gäller ordningsvakter. Jag är lite imponerad över att du med mindre pengar ska få fram fler vakter. Det kommer du bara att lyckas med om du ska bryta kollektivavtalet. Du har sagt tidigare i ditt inledande anförande att saker och ting inte behöver kosta pengar. Bland annat gäller det ett värdigt bemötande i äldreomsorgen. Det kanske förklarar din snåla budget inom äldreomsorgen där du ökar med 1 procent netto. Då kommer jag till min fråga. Tror du på riktigt att det inte finns ett samband mellan hur mycket tid den anställda har med den äldre och förutsättningarna för ett värdigt bemötande?

Anförande nr 77

Borgarrådet S l o t t n e r (KD): Ordförande! Jo, det gör det såklart. Med det inlägget ville jag säga att det är mycket viktigt att vi inom all offentlig verksamhet, också inom äldreomsorgen, jobbar med värdegrundsarbetet, att vi bygger en grund med goda värderingar och att detta får genomsyra verksamheten. Vi måste ständigt reflektera över och utvärdera hur vi bemöter bland annat de äldre i äldreomsorgen. Det är ett svårt arbete. Låt oss ta hemtjänsten som exempel. Du kommer hem till en

person som har drabbats av demens och du har ingen aning om ifall det är en aggressiv person du möter. Du vet inte om personen kommer att känna igen dig när du kommer in till honom eller henne. Du vet inte ens om du blir insläppt över tröskeln. Att då fortfarande kunna ha ett värdigt bemötande är jätteviktigt. Och det i sig är inte någon pengafråga, utan det handlar om ett utbyggt värdegrundsarbete. Det var det jag ville säga i det inlägget.

När jag läser Socialdemokraternas budget ser jag att ni har ökat anslaget till äldreomsorgen med någon promille. Det är i princip samma budget som ni lägger för äldreomsorgen som vi i majoriteten gör. Vi ökar anslagen till äldreomsorgen med drygt 150 miljoner kronor, och det är jag mycket glad över att vi nu kan föreslå. Vi ska utveckla äldreomsorgen. Vi lägger flera viktiga utredningsuppdrag på äldreförvaltningen. Vi kommer förhoppningsvis att återkomma med dem i nästa budget.

Anförande nr 78

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Du har ju skällt på mig, Erik, för att jag hävdar att budgeten för äldreomsorgen innebär nedskärningar på över 100 miljoner kronor. Låt min summera lite. Ni minskar budgeten på aktivitetscenter med 6 miljoner kronor. Hemtjänsten saknar 16 miljoner kronor för att ens nå upp till nuvarande nivå eftersom löner ökar, lokalkostnader ökar och så vidare. 5 miljoner kronor till äldre i hemlöshet är borta. Äldreomsorgen ska spara 78 miljoner kronor genom så kallade generella effektiviseringar, det som i stadsdelarna heter att det är det vi ska skära på i år. Det är så lingot går. Så är det alltid.

De flesta av oss som är mer bekanta med äldreomsorgen, och det är verkligen du, har väldigt svårt att se hur man ska lyckas effektivisera verksamheten så mycket på kort sikt utan att biståndsbedömningen blir mer restriktiv. Finansborgarrådet föreslog ju smarta lås, men det tar år att införa. Det är tusentals lägenheter och fastighetsägare som ska med på tåget, så det är inte realistiskt. Vilka effektiviseringar föreslår du rent konkret att stadsdelarna ska göra om det inte ska gå ut över biståndsbedömningen? Ska de stänga ned träffpunkter, begränsa anhörigstödet och skära ned på biståndshandläggarna? Jag tror att de behöver konkreta tips där.

Anförande nr 79

Borgarrådet S l o t t n e r (KD): Fru ordförande! Jag noterar här att Clara Lindblom inte med ett ord nämner det som mitt inlägg handlade om, nämligen trygghetssatsningen och varför Vänsterpartiet vill dra ned 50 miljoner kronor på kommunala ordningsvakter. Det tycker jag är väldigt intressant, och det visar väl att Vänsterpartiet står mållöst i den konflikten.

Jag har inte skällt på Clara Lindblom för hennes påstående. Jag har bara sagt att hon har fel. Vi drar inte ned på äldreomsorgen. Vi har satsningar på 150 miljoner kronor. Jag har sagt till äldreomsorgschefen att den effektivisering vi lägger, som jag märker att Socialdemokraterna också lägger i sin budget, inte ska drabba biståndsbedömningen. Jag ska inte säga som borgarråd att det är det här, det här och det här som de ska göra. Jag tror att cheferna är mycket bättre på att fatta de besluten själva.

Jag noterar också att många stadsdelsnämnder lägger betydligt mindre på äldreomsorgen än det vi i den här salen har rekommenderat dem att göra. Finns det inte någon bra effektivisering att göra hoppas jag att stadsdelsnämnderna kommer att anslå mer pengar till äldreomsorgen i sina budgetar.

Anförande nr 80

Sissela Nordling Blanco (FI): Fru ordförande! Du säger att FI tar bort ordningsvakter i staden, Erik. Det stämmer inte. Vi har en stor trygghetsatsning i CM. Jag undrar däremot hur du, Erik, tänker kring trygghetsarbetet i skolan och det våldsförebyggande arbetet när du har en partiledare som kallar genuspedagogik för genusflum trots att vi vet att det är just det våldsförebyggande arbetet som tar sin utgångspunkt i genusnormer kring maskulinitetsnormer som ger resultat. Hur har du tänkt lösa det problemet när du samtidigt hela tiden har motsatt dig allt arbete som handlar om genus och normkritik i skolan?

Anförande nr 81

Borgarrådet S l o t t n e r (KD): Fru ordförande! Ni tar bort mobila ordningsvakter. De finns inte med under CM 2. Ni tar bort den satsningen på 17 miljoner kronor. Vi får väl prata om detta igen. Jag har inte budgeten framför mig nu, men ni tar bort den satsningen. Jag tycker faktiskt att det är bedrävligt. Det kommer att öka otryggheten, inte minst för kvinnor i utsatta stadsdelar. Neddragningarna på rättsväsendet kommer att drabba dem. Det vi kan göra på kommunal nivå för att öka synligheten hos ordningsmakten är att anställa kommunala ordningsvakter. Jag tycker att det är bedrävligt, inte minst ur ett feministiskt perspektiv, att göra den besparingen.

Det våldsförebyggande arbetet pågår i skolan. Det sker framför allt genom att sprida goda värderingar och en bra människosyn där vi respekterar och förmedlar värderingar om alla människor okränkbara och lika värde. Det gäller en vuxenvärld som visar civilkurage och säger ifrån så fort någon blir kränkt i skolan. Det är ett betydligt mer effektivt arbete än de olika genusprojekt som ni håller på med. Jag tror inte så mycket på dem.

Anförande nr 82

Sissela Nordling Blanco (FI): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Den budget som majoriteten lägger fram går ut på skattesänkningar som finansieras genom nedskärningar och utförsäljningar. Vi säger nej till det. De skär ned på kulturen, på barnen och på bostadsbyggandet. De klyftor som vi kämpat för att minska kommer åter att öka. Segregationen, som vi arbetat mot framgångsrikt, kommer att permanentas under de kommande åren.

Vi vill något annat. Vi vill bygga en stad där kvinnor inte är beroende av män för att ha råd att bo. Vi vill se satsningar på kvinnor som står långt från arbetsmarknaden, på barnen som växer upp i fattigdom och på tjejer som inte får bestämma över sina kroppar. Det är därför som vi vill höja skatten. Vi vet att en stark välfärd gynnar kvinnor och barn. Det ska inte krävas att du har föräldrar med tjocka plånböcker för att du ska bo bra. Bostad är en rättighet, inte ett spekulationsobjekt. Därför motsätter

vi oss högerns och Miljöpartiets planer på att omvandla hyreslägenheter till bostadsrätter och sälja ut hela bostadskomplex till privata värdar.

Därför föreslår vi en ökad byggtakt och det vi kallar för Helsingforsmodellen i vår budget. Genom social planering vill vi öronmärka en andel av nybyggda hyreslägenheter för låginkomsttagare, pensionärer, ensamstående mammor och stora barnfamiljer utan höga inkomster. Barn från olika bakgrund ska leka på samma gård och grannar med olika mycket i sitt lönekuvert dela trappuppgång och tvättstuga. Så skapar vi ett Stockholm som är helt.

Bifall till Feministiskt initiativs budgetförslag!

Anförande nr 83

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Det är inte en riktigt sann beskrivning som anges här ifrån talarstolen. Den grönbå majoriteten sänker skatten med 16 öre men tillför 1,3 miljarder kronor i satsningar på Stockholm nästa år.

Min fråga handlar om trygghetsskapande åtgärder. Jag tycker att det är bra att Feministiskt initiativ också har väldigt många preventiva insatser, för det är viktigt. Det håller jag verkligen med om. Men jag saknar situationell prevention. Det finns inte i er budget, och då tänker jag på kameror, den fysiska planeringen, trygghetsvakter och annat. Det finns forskningsstöd för att exempelvis kameror skapar trygghet, bidrar till ökad upplysning av brott och ökar tryggheten. Varför har ni utelämnat investeringar i den typen av situationell prevention i er budget?

Anförande nr 84

S i s s e l a N o r d l i n g B l a n c o (FI): Tack för frågan! Vi tar inte bort några av de satsningar som vi har genomfört under den här mandatperioden. Vi vet att kameror kan ha en positiv effekt. Inte minst får de kriminaliteten att flytta på sig. Vi vet att den har flyttat på sig från lokala centrum, så att barn och kvinnor slipper passera knarkhandeln. Därför ser vi att det är positivt, och vi vet att det också kan ha effekt när det gäller att kunna klara upp brott, speciellt i områden där rädslan för att vittna är stor. Vi kommer inte att ta bort några av de satsningar som vi har genomfört under den här mandatperioden. Vi ser att det är väldigt viktigt att satsa på både den situationella tryggheten och det förebyggande arbetet. Vi vill också införa nya arbetssätt för att komma till rätta med tryggheten genom bland annat GVI, som är en modell för att komma till rätta med grov gängkriminalitet. Vi vill också satsa väldigt mycket på fler fältassistenter, socialtjänst med mera.

Anförande nr 85

Borgarrådet E r n l u n d (C): Ordförande! När man läser Feministiskt initiativs budget ser man att den verkligen präglas av allt åt alla och att staden ska utjämna allt. Men det viktigaste för att skapa jämställdhet är ju att skapa egenmakt och frihet. Därför undrar jag hur er politik ska bidra till att fler som i dag lever utan egen försörjning ska komma i jobb. Er budget lider ju av total brist på förslag för till exempel ett bättre företagsklimat som gör att vi kan få fler jobb i Stockholm.

Anförande nr 86

S i s s e l a N o r d l i n g B l a n c o (FI): Det stämmer inte att vi inte ens bidrar till att skapa jobb. Vi har stora satsningar på att skapa jobb inom välfärden. Vi utökar också det påbörjade arbetet med stadsdelsmammor. Det har varit mycket framgångsrikt, och vi var med införde det för att just nå kvinnor långt från arbetsmarknaden och nyanlända kvinnor. Det här är ett arbete som ni skär ned på, vilket förvånar mig eftersom ni gärna talar om att människor ska komma i jobb. Men i praktiken tar ni bort de satsningar som har visat sig framgångsrika, som har visat att det i dag är fem gånger fler kvinnor från den målgruppen som är inskrivna på stadens jobbtorg än tidigare. Det arbetet vill ni skära ned på när vi vet att det i stället skulle behöva utökas. Det tycker jag är en katastrof för jämställdheten.

Vi vet att det är viktigt för kvinnors egenmakt att också kunna organisera sig kring sina rättigheter. Det är också ett arbete som ni skär ned på. Kvinnors egen organisering i sina egna sammanslutningar, föreningar som har jobbat för att ge stöd till kvinnor som har utsatts för sexuella trakasserier och övergrepp är sådant som ni tar bort i er budget. Det här är ett allvarligt jämställdhetsproblem.

Anförande nr 87

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande! Feministiskt initiativ är ofta duktigt på att formulera skarpa mål men har inte alltid lika ofta tydliga lösningar på hur ni ska nå dit. Därför förvånar det när ni även tar bort de skarpa mål som den nya grönbå majoriteten presenterar i budgeten. Jag vill fråga dig, Sissela, hur det kommer sig att ni tar bort vår skrivning om en klimatpositiv stad 2040 i er budget. Det är ett offensivt mål och ett steg ytterligare jämfört med det vi hade i den tidigare majoriteten. Står ni inte bakom att Stockholm ska vara en klimatpositiv stad?

Anförande nr 88

S i s s e l a N o r d l i n g B l a n c o (FI): Fru ordförande! Vi ställer oss positiva till att Stockholm ska vara en klimatpositiv stad, men jag tycker att det är intressant, Daniel Helldén, att du lyfter fram att vi är bra på att sätta upp mål men inte lösningar när vi vet precis vad som är problemet med er budget när det gäller jämställdhetsarbetet. Ni skriver att ni vill att Stockholm ska vara en jämställd stad, men hur ska vi nå dit när ni tar bort det arbete som har bedrivits så framgångsrikt med genusbudgetering till exempel? Det handlar om att just se hur våra gemensamma skattepengar fördelas. Vi har satt siffror på hur pengarna fördelas mellan kvinnor och män, mellan flickor och pojkar. Vi har sett att det finns stora skillnader där och jobbat för att åtgärda dem. Det här står ingenstans i er budget. Det är en katastrof för ett feministiskt parti.

Anförande nr 89

Borgarrådet S l o t t n e r (KD): Fru ordförande! FI vill höja skatten, och så gör man inga besparingar över huvud taget. Jag blir lite förvånad när jag läser budgeten. Ni verkar inte över huvud taget haft på er glasögonen. Finns det någon besparing ni ska göra? De rosa besparingarna handlar bara om att gasa på och öka utgifterna till allt och alla och överallt, och sedan finansierar man det genom en höjd skatt. Man säger nej till varenda effektivisering i alla verksamheter, och sedan lägger man en massa

pengar på olika projekt hela tiden. Det gillar Feministiskt initiativ att göra. Säger man nej till sådana här projektpengar är man emot allt detta arbete, till exempel våldspreventivt arbete i skolan.

Skolan ska jobba våldspreventivt. Skolan ska reagera med nolltolerans mot all form av våld. Skolan har ett uppfostrande uppdrag och ska ge eleverna en trygg och väl förankrad värdegrund. Detta ligger i det uppdrag skolan har. Jag undrar vad ni tror att det leder till på lång sikt om man bara höjer skatten och höjer skatten och ökar alla utgifter och säger nej till alla besparingar. Var hamnar ni till slut på lång sikt?

Anförande nr 90

S i s s e l a N o r d l i n g B l a n c o (FI): Feministiskt initiativ vill inte skära ned på välfärden på det sättet som ni vill göra. Jag tycker att det är ni i Kristdemokraterna som verkar ha en helt verklighetsfrånvärd uppfattning om vilken betydelse pengar har. Du sade till exempel tidigare att det inte behövs pengar i äldreomsorgen för att få ett bra bemötande utan att det räcker med goda värderingar. Jaha, så goda värderingar ska lösa våra problem i den här staden. De ska se till att alla barn får jämlika uppväxtvillkor och leda oss till jämställdhet. Visst är det väldigt viktigt att jobba med värderingar, men det räcker inte, speciellt inte när man inte avsätter resurser för att bedriva det arbetet för att få bättre värderingar till exempel när det gäller jämställdhet och mänskliga rättigheter.

*§ 5 Rotel I Finansroteln, Rotel II Stadsbyggnadsroteln**Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser**Servicenämnden**Valnämnden**SDN: Övergripande och ekonomi**Stockholms Stadshus AB samt övriga bolag som inte nämns nedan**Stockholm Business Region AB, RI**Mässfastigheter i Stockholm AB, RI**Stockholm Globe Arena Fastigheter AB, RII**Stockholms Hamn AB, RII**STOKAB, RII**S:t Erik försäkrings AB**S:t Erik Livförsäkring AB**Stockholm Exergi Holding AB**Storstockholms Brandförsvar m. fl., RI**Personalfrågor**Anförande nr 91*

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Fru ordförande, ledamöter, åhörare! FN:s klimatpanel, IPCC, tar i sin senaste rapport ställning för att den globala uppvärmningen bör begränsas till max 1,5 grader eftersom konsekvenserna av en högre uppvärmning skulle bli för stora och farliga. Skillnaden mellan 1,5 och kanske 2 grader låter inte så stor, men kan till exempel mätas i hundratals miljoner fler klimatflyktingar i världen. Att begränsa uppvärmningen till 1,5 grader är fortfarande möjligt menar IPCC, men det kräver en global kraftansträngning utan historisk föregångare. IPCC ger världen ungefär ett decennium att byta energisystem. Utsläppen globalt måste halveras till 2030. Det kräver ansträngningar i alla sektorer, och IPCC lyfter särskilt fram behovet av stora investeringar.

Stockholm har gjort mycket och kan förstås inte ensamt lösa klimatkrisen och klimatutmaningen, men FN vädjar nu till alla att anstränga sig ytterligare. Vi menar att staden nu måste växla upp ytterligare och ta nästa stora kliv i klimatomställningen. Det handlar förstås om att lägga fram konstruktiva politiska förslag, och Vänsterpartiet har i sin budget en lång rad sådana med storsatsningar på el i ett nytt kommunalt bolag, en storskalig biokolsanläggning, ett nytt mål för utsläppen från transportsektorn, nedläggning av Bromma flygplats så snart som möjligt och självfallet ett stopp för Östliga förbindelse.

Men nästa kliv i klimatomställningen handlar också om investeringar och skattemedel och om att helt enkelt anslå de medel som krävs. Därför avsätter vi flera miljarder kronor i investeringar. Den grönbå alliansen fortsätter nu på den inslagna vägen från den förra mandatperioden, vilket är bra. Men det är inte gott nog, och vi ser inte de här offensiva politiska förslagen, vilket är bekymmersamt.

Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets budgetmotion.

Anförande nr 92

Borgarrådet L u h r (MP): Fru ordförande! Tack, Rikard! Jag har stor respekt för dig som klimatpolitiker, och det här är den absolut viktigaste frågan för planeten att jobba med just nu. Därför hade jag sett fram emot er budget med alla era pigga förslag och höga svansföring. Den höga svansföringen är ju bra, men jag ser inte riktigt de pigga förslagen. Vad är det ni vill göra för att gå så snabbt framåt som vi alla vill att vi ska göra? Jag hade gärna haft lite stöd i ryggen. Jag vet att ett av era stora förslag är det här solelsbolaget som ni vill skapa. Vi inom majoriteten har också tittat lite på hur det skulle gynna att omställningen skulle gå på ett snabbare sätt. Det finns några små fördelar och några små nackdelar. Jag skulle gärna vilja ha en redogörelse för hur ni tänker att det skulle snabba på omställningen vad gäller solel i Stockholm.

Anförande nr 93

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Det är så förtvivlat kort om tid här, men jag hann nämna några av våra förslag. Jag menar att det är betydligt mer ambitiösa och betydligt fler nya förslag än vad jag kunde se i majoritetens budget. Ett som du nämner rör ett kommunalt solelsbolag, och det avfärdas tyvärr av majoriteten i T2:an. Stadsledningskontoret har gjort en rapport som inte riktigt svarar på frågan. Jag vill också säga att vi inte binder oss vid att det måste vara i form av ett kommunalt solelsbolag, utan det viktiga här är att skala upp utbyggnaden av solel i den takt som du och egentligen hela den här församlingen har varit med och fattat beslut om. Det handlar om att nå upp till att 10 procent av stadens behov ska produceras av solel år 2040. Den typen av utbyggnad finns inte med i majoritetens förslag, och det allra viktigaste är ju att verkligen satsa på det. Vi tror att man kan koordinera det bäst genom ett solelsbolag.

Anförande nr 94

P a t r i k S i l v e r u d d (L): Fru ordförande, ledamöter och åhörare! I går satt jag tvärs över vattnet här på ett heldagsmöte på SKL. Jag vill inte på något sätt racka ned på sådana möten – de kan vara trevliga de också – men det bästa var ändå utsikten över världens vackraste stadshus i kanske världens vackraste stad. Stoltheten över att få representera det bästa partiet, Liberalerna för er som inte känner till det, och den finaste valkretsen, Södermalm, Enskede, Årsta, här i Stadshuset är väldigt stor.

Stockholm är inte bara världens vackraste stad utan också Sveriges ekonomiska motor och en av Europas snabbaste växande städer. Det vi gör här är inte bara viktigt för oss utan även viktigt för Sveriges ekonomiska utveckling. Att staten så ofta försöker lägga krokben för oss med höjd skatteutjämning, alltför små infrastruktursatsningar och annat Stockholmsfientligt gör inte vårt arbete lättare.

Vi liberaler vill att Stockholm ska fortsätta att utvecklas och växa och därmed bidra till Sveriges tillväxt, men då måste staden vara såväl hållbar som fungerande. Några nyckelfaktorer för detta är först och främst ordning och reda i ekonomin men även ett högt bostadsbyggande och tillräckliga investeringar i annan infrastruktur. Det

omfattar bland annat att vi ska kunna transportera oss så effektivt som möjligt i den här staden. Det handlar om våra barn, oss själva och varor och tjänster.

Vi behöver också en näringslivspolitik värd namnet, en arbetsmarknadspolitik som leder till att vi får ut fler i egen försörjning och en skolpolitik som har kunskapsinläring som huvudsyfte.

Fru ordförande, ledamöter! Den här grönbå budgeten är ett tydligt och rätt steg i den riktningen, och jag yrkar därför bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 95

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Fru ordförande! Jag tänker säga något kort om valnämnden, som ingår i det här blocket. Valnämnden har ansvar för att genomföra de val som sker här i Stockholms stad. Det som står på tur är ju EU-valet. Jag skulle vilja lyfta upp frågan om att valnämnden ser över sina riktlinjer lite när det gäller hur de här valen sker, det vill säga att man kanske skickar ut nya direktiv till valförrättarna.

Vi har sett problem med till exempel valfusk där Sverigedemokraterna är ett parti som ofta drabbas av valsedlar som försvinner eller göms undan. Vi ser också ett växande problem med så kallad familjeröstning eller klanröstning, och det måste vi också verka för att stävja. Jag vill bara lyfta upp den här viktiga frågan så att de som sitter som ledamöter i valnämnden tar till sig detta och verkar mot den här utvecklingen med familjeröstning, klanröstning och valfusk. Så kan vi inte ha det här i Stockholms stad.

Anförande nr 96

U l l a S j ö b e r g (S): Ordförande och kommunfullmäktigeledamöter! När man promenerar utmed Stockholms kajer och kanske tar en tur med ett kryssningsfartyg tänker man kanske inte på vilken stor betydelse ett av stadens bolag har, Stockholms Hamnar. Det är 1 miljon passagerare som kommer till Stockholm med de stora internationella kryssningsfartygen. Färjorna slukar 12 miljoner passagerare per år, och enbart resandet med färjetrafiken i Stockholm fyller sju hotell per dygn året runt. Skärgårdstrafiken hanterar 4 miljoner passagerare. Nio av tio varor kommer sjövägen, och då förstår man hur viktig varuförsörjningen är i regionen. Hamnen genererar 5 miljarder kronor i köpkraft, och 8 000 arbetstillfällen skapas.

När man ser de här siffrorna förstår man hur viktigt det är att det finns en långsiktig plan för investeringar för att den positiva utvecklingen ska kunna fortsätta. Det är glädjande att den nya majoriteten i stort fortsätter med den inriktning som är satt för Stockholms Hamnar. Det är ett viktigt bolag för staden. Vi har gjort stora satsningar, och vi behöver stora framtida satsningar.

Vi har också ett stort och betydande fastighetsbestånd i SHAB som i dag ger en god avkastning. Det är en viktig del för bolagets stabilitet och tillväxt. Det finns dock något som oroar mig, och det är om den här nya grönbå majoritetens ideologiskt sinnade utförsäljningar även kan drabba Stockholms Hamnars fastighetsbestånd för att de ska kunna finansiera sina skattesänkningar.

Därmed yrkar jag bifall till Socialdemokraternas förslag till budget.

Anförande nr 97

N i k e Ö r b r i n k (KD): Fru ordförande! För fyra år sedan stod jag i exakt den här talarstolen som gymnasieelev och deltog i demokratiprojektet Ungdomsparlamentet. Jag fick debattera just de här frågorna och testa röstkortet. När jag gick ned härifrån kom faktiskt en socialdemokrat fram till mig och uppmuntrade mig att engagera mig politiskt. Därför är det extra roligt att få stå här uppe fyra år senare och debattera de här viktiga frågorna som representant för Kristdemokraterna.

Stockholms ekonomi har vuxit. Vi har befunnit oss i en högkonjunktur, och tillväxten har ökat. Arbetarna i Stockholmsområdet har gjort rätt för sig. De har klivit upp ur sängen, utfört sitt arbete och betalat sin skatt. Det har självfallet bidragit till att stärka ekonomin.

Men samtidigt har Stockholm fallit i rankning när det gäller företagsvänliga städer. Vi vill utveckla den här vändningen. Vår uppgift som politiker är att skapa förutsättningar för företag att anställa, expandera och driva sin verksamhet och förvalta den goda ekonomi som stockholmarna gett oss. Vi här inne vet att fyra av fem jobb skapas just i småföretagen. Det är frisörsalongen i Bromma eller second hand-butiken på Söders esplanader.

Jag tycker att det är positivt att den här budgeten nu prioriterar den lokala anknytning, relationerna mellan stadsdelsnämnderna, kommunfullmäktige och Stockholm Business Region AB för att kunna bredda dessa företag till hela Stockholm.

Om Stockholm ska lyckas vara Sveriges mest företagsvänliga stad 2025, som är vår målsättning, är det vår uppgift som politiker att förvalta den goda ekonomin och fortsätta att skapa goda förutsättningar för små företag att expandera och anställa och för stockholmarna att bedriva ett gott arbete i den här staden.

Anförande nr 98

S t e f a n H a n s s o n (S): Ordförande! Svenskt Näringslivs rankning används ofta i de här diskussionerna och debatterna. Den baseras på 336 inkomna frivilliga svar från Stockholms kommuns 72 000 företag. Hur mycket bedömer du att den här företagsrankningen är substantiell och vedertagen och på något sätt äkta att lyssna till?

Anförande nr 99

N i k e Ö r b r i n k (KD): Mycket, och jag tycker att den är talande och ger oss ett betyg som politiker i den här staden. En annan sak som jag kom att tänka på är att ni nu vill höja skatten och expandera stadens budget. Ni är ju ett arbetarparti, eller hur? Ja, för att, den dagen då vi går in i en lågkonjunktur, kunna ha den stora och maxade budget som ni nu vill höja skatten för att kunna ha, kommer vi att behöva höja skatten ännu mer för att kunna förverkliga det ni kallar för våra drömmars, sinnesstämningars stad. Jag tycker att den här rapporten ger ett gott kvitto på att

Stockholms företagsklimat inte alls har förvaltats väl. Jag tycker att vi ska ta till oss den och skapa bättre förutsättningar för det lokala näringslivet.

Anförande nr 100

L i s a P a l m (FI): Ordförande! I början sade du att stod här och debatterade och att det var språngbrädan in i politiken. När man läser er budget kan man se att ni skär ned väldigt mycket på demokratiarbetet. Bland annat minskas stadsdelarnas barn-, kultur- och fritidsverksamhet. Ser du inte det här behovet? Du har ju själv upplevt den organisering som finns från stadens sida. Ser du inte att det också kan vara en språngbräda för många andra unga att komma in i politiken och få göra sin röst hörd? Hur ser du på de stora nedskärningar som ni gör på demokratiområdet?

Anförande nr 101

N i k e Ö r b r i n k (KD): Du och jag har ju träffat varandra i debatter på skolor och i skolkampanjer. Jag tycker att skolan har en viktig roll i förvaltandet av demokratiarbetet i den här staden. Jag tycker också att det därför är positivt att vi nu ger mer makt till lärarna och till rektorerna. Det var ju faktiskt min skola som introducerade mig till det som senare blev Ungdomsparlamentet. Jag tycker att bara för att man skär ned på en viss post inom en viss del av budgeten innebär inte det att demokratiprojektet kommer att slopas i Stockholm. Jag tror att skolorna har ett viktigt ansvar att förvalta detta, och jag tror med den ökade frihet vi ger till rektorerna och lärarna kommer de också på ett bättre sätt att veta hur de ska stimulera den demokratiska utbildningen för sina elever.

Anförande nr 102

I n g e l a E d l u n d (S): Ordförande, fullmäktige! Stockholm ska vara ett föredöme som offentlig arbetsgivare, läser vi i majoritetens budgetförslag. Det är bra, riktigt bra till och med. Politik är att vilja. Den viljan måste rimligen också gälla den som bedriver verksamhet i Stockholms namn eller för våra gemensamma skattemedel. Eller hur?

I stadens program för upphandling och inköp framgår det klart och tydligt att vi ska sträva efter att så långt som möjligt ställa sociala och miljömässiga krav som bidrar till goda anställningsvillkor och en god arbetsmiljö. Vi har en väl fungerande modell i Sverige som tillgododrar de sociala villkoren, och det är våra kollektivavtal. Det är ett smidigt och enkelt sätt att visa att man är en seriös företagare som tar ansvar för sina anställda.

De aktiviteter som ni vill lägga på servicenämnden med förenkling av processer och att man ska se över möjligheten till långsiktiga upphandlingskontrakt står på intet sätt i motsats till detta. Tvärtom kan just långsiktighet bidra till trygga och bra anställningsförhållanden, och båda dessa kan göras inom ramen för det nuvarande programmet. Men det vill ni uppdatera för att bland annat särskilt fokusera på ökad valfrihet. Ni tar bort den miljon kronor som finns för att vara en stödfunktion för staden att upphandla med arbetsrättsliga villkor.

Min fråga till finansborgarrådet är: Kan vi lugnt svara våra oroliga kamrater som jobbar i upphandlade verksamheter att Stockholm även i fortsättningen tar sitt ansvar eller kommer ni att agera som allianspartier brukar göra och försöka ta bort de sociala kraven?

Jag yrkar bifall till Socialdemokraternas budgetförslag.

Anförande nr 103

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Det finns absolut ingen anledning till någon oro här. Vi vill ju jobba tillsammans med näringslivet för att inkludera nyanlända på arbetsmarknaden genom en integrationspakt, för att de ska bli bättre på att ta emot våra ungdomar på sommarjobb och så vidare.

Solna är en kommun som jobbar väldigt nära sina företag, och där har vi sett hur bra det går. När de skapar avtal på byggsidan eller annat säkerställer de också att de företagen är aktiva i att ta emot nyanlända, arbetslösa, sommarjobbare och så vidare på praktikplatser.

Jag tror att vi kan göra mycket mer om vi växlar upp vårt arbete både från stadens sida och också från näringslivets sida så att vi går hand i hand i detta arbete. Då skapar vi långsiktighet och goda sociala förhållande framåt utan detaljstyrning. Det tror jag på.

Anförande nr 104

I n g e l a E d l u n d (S): Ordförande! Tack, Anna! Jag tolkar det som ett löfte att ni inte tänker röra de krav som vi i dag ställer på sociala villkor i alla fall, och det tackar vi för.

Anförande nr 105

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Först och främst vill jag yrka bifall till vårt budgetförslag, och det har jag i och för sig redan gjort.

Jag tycker att det är beklagligt att den nya majoriteten faktiskt lägger ned personal- och jämställdhetsutskottet. Ni lägger in det under ekonomiutskottet, men det är faktiskt inte samma sak. Vi är inte bara landets tredje största parlament, utan vi är också förmodligen landets största arbetsgivare. Med ett personalborgarråd som särskilt arbetar mot den personalstrategiska avdelningen och mot utskottet har vi haft ett samlat grepp om de strategiska personalfrågorna. Och vi har också faktiskt tvingat politikerna i kommunstyrelsen att följa och ta ansvar för det här arbetet. De kommande åren kommer personalfrågorna att bli allt viktigare. Vi har väldigt stora rekryteringsbehov inom välfärden, främst undersköterskor, barnskötare, personliga assistenter och förskollärare.

Vi har oerhört många förskolechefer som går i pension. Vi behöver använda underutnyttjade arbetskraftsreserver. Därför är det tråkigt att ni skär i satsningen på rätt till heltid som funnits på personalstrategiska avdelningen. Vi behöver förbättra möjligheten till ett närvarande ledarskap för kvinnor, inte minst i den

kvinnodominerade välfärden. Vi måste inrätta enhetliga kompetenskrav, titulering och utbildningsvägar inom LSS. Vi måste höja statusen och lönerna inom äldreomsorgen så att utbildade medarbetare faktiskt stannar och orkar jobba till 65 år.

Personalstrategiska avdelningen kommer givetvis att fortsätta med mycket av detta även om ni tar bort det strategiska arbetet för till exempel fler i heltid. Men politikerna kommer inte längre att vara tvungna att följa det här arbetet på samma sätt som vi gjorde i personalutskottet. Jag tycker att det är oerhört synd.

Jag förstår faktiskt inte riktigt heller varför LOU- och LOV-upphandlingarna flyttas från äldreförvaltningen. Det är där kompetensen finns, och när vi flyttade upphandlingarna för SLK till äldreförvaltningen sade ni inte ett pip. Det var inte en enda kotte som satte upp sig och inga reservationer, och nu flyttar ni bara tillbaka dem. Det förstår jag faktiskt inte.

Anförande nr 106

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Som tidigare ordförande i personal- och jämställdhetsutskottet är jag inte orolig. Vi kommer fortsatt att satsa på de personalstrategiska frågorna, men vi vill visa förtroende för våra chefer och våra ledare i vår stad. Deras ledarskap ska betyda mycket. Det inte ska vara någon detaljstyrning ovanifrån. Det vill vi visa.

Ett exempel på hur vi vill arbeta för att bli en bättre offentlig arbetsgivare är att jobba med förebyggande insatser mot sjukskrivningar. Det handlar om nya försäkringslösningar som det finns mycket av i näringslivet, men det finns inte tillräckligt mycket i offentlig sektor. Där erbjuder vi insatser för att man inte ska bli utbränd och för att man inte ska bli sjukskriven. Vi tar ett helhetsgrepp kring vår personal för att förebygga psykisk ohälsa och annat i tid. Det är ett exempel, och vi jobbar också med friskfaktorer i alla våra stadsdelar. Vi vet att det också leder till minskade sjuktal.

Vårt arbetsgivaransvar är stort, och vi kommer att ta det oavsett om vi har PJU eller inte.

Anförande nr 107

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Det är klart att ni har ett stort arbetsmiljöansvar. Det är ni bundna till enligt lagstiftning. Det vore jättekonstigt om ni inte tog det ansvaret.

Du var ju ordförande i utskottet, men det var före min tid. Jag vet inte hur mycket du detaljstyrde. Jag gjorde det inte, utan det handlade om att ta ett strategiskt grepp där vi fick fram kompetensförsörjningsplaner för att varje nämnd skulle tänka fem, tio, femton år framåt i tiden. Det var ett budgetuppdrag som vi införde där det handlade om att tänka strategiskt kring rekrytering. Det handlade till exempel om att ha pilotprojekt vad gäller chefer och förbättra deras arbetsvillkor, att ha en enhetlig stimulation inom LSS och att jobba strategiskt för att minimera allmän visstidsanställning. Det är viktigt att politikerna följer allt det här.

Du måste sluta att avbryta människor när de pratar eller när din tid är ute, Anna. Det stör väldigt mycket. När replikskiftena är över är de över. Man får inte fortsätta att prata. Jag har också problem med det, men jag jobbar på det. Det behöver du också göra.

Anförande nr 108

A r v i d V i k m a n (S): Ordförande, fullmäktige och stockholmare! Runt om i vår stad finns det fantastiska medarbetare. Ni träffar dem i våra simhallar, ni träffar dem på våra äldreboenden, ni träffar dem i förskolorna, när ni söker bygglov eller i våra socialtjänster och på biblioteken. Tillsammans bygger de här personerna upp vår gemensamma välfärd. De utbildar morgondagens arbetskraft, och de tar hand om våra äldre. Det här är bland de viktigaste uppgifterna som finns, och den här personalen är den viktigaste resursen vi har för att kunna leverera en bra välfärd.

Enligt Sveriges Kommuner och Landsting behöver den offentliga sektorn rekrytera ungefär 500 000 nya medarbetare fram till 2023 för att kunna klara de välfärdsutmaningar som vi har framför oss. Stockholms stad har i dag 40 000 medarbetare. Det gör oss till en av Sveriges absolut största arbetsgivare. Det gör också att vi i hög grad kommer att vara beroende av att kunna attrahera och behålla personal och kompetens för att klara vårt uppdrag. Men för att kunna attrahera och behålla personal behöver vi vara en attraktiv arbetsgivare. Vi behöver kunna erbjuda bra löner och goda arbetsvillkor.

Vi som är politiker ska inte sätta de här lönerna eller göra detaljlösningar för arbetsmiljön eller för villkoren. Det vi måste göra är att ge verksamheterna förutsättningar för att kunna klara sina uppdrag. Därför är det med stor oro jag ser den budget som nu ligger framför oss med de prioriteringar som den nya majoriteten gör. Till våra riktigt personaltunga verksamheter, bland annat stadsdelarna, är det är alldeles för låga påslag. Det här omöjliggör den bra och stora satsning på medarbetare som skulle behövas. Det går tydligt till en prioritering av skattesänkningar i stället.

I det budgetförslag som vi lägger fram har vi 330 miljoner kronor mer till stadsdelsnämndernas verksamhet.

Anförande nr 109

E v a R i s b e r g (S): Ordförande, fullmäktigeledamöter! Stockholm är i dag en av de storstäder i Europa där segregationen har ökat snabbast. Utförsäljningar och det ökade antalet bostadsrätter har skapat en innerstad som i mycket skiljer sig markant från flera av stadens ytterområden. Ändå är vi medvetna om och ser varje dag att ett segregerat samhälle förstärker problemen och skapar otrygghet. Det är det som skapar otryggheten.

Stadsbyggandet är en kraft som rätt använd kan bidra till att stärka den sociala hållbarheten och minska segregationen. Vi socialdemokrater vill i det syftet fortsätta att utveckla det framgångsrika arbetet med Fokus Skärholmen. Vi vill satsa mer resurser på de strategiska sambanden som finns i översiktsplanen och använda markpolitiken för att nå målen med en mer jämlik stad. Vi vill tillföra resurser till

stadsbyggnadskontoret och exploateringskontoret för att kunna förbättra planering och genomförande. Vi vill fortsätta arbetet med att bygga ut och förbättra den sociala servicen, skolan och förskolan i hela Stockholm. Social hållbarhet och jämlikhet är viktiga demokratifrågor. Vi vill fortsätta att planera för fler hyresrätter.

Under våra fyra år har vi markanvisat fler hyresrätter än vad de borgerliga hann med under åtta år, men borgarna stryker alla sådana uppdrag. I stället vill ni som enda reform införa byggaktörsledd planering. Det leder till att staden ska ta mindre helhetsansvar och att marknaden ska ta mer. Hur tänker ni i majoriteten klara era bostadsmål när ni både skär ned på förvaltningarna och stoppar bostäder? Vad händer nu med viktiga satsningar som Fokus Skärholmen? Finns det någon enda reform i er budget som leder till minskad segregering?

Anförande nr 110

E w a L a r s s o n (MP): Kära före detta kollega men fortfarande vän i att vilja bygga bra och klokt! Jag tycker att retoriken har hamnat lite fel här och vill klargöra att det är fler former av boenden som vi nu har skrivit in i de nya direktiven. Vi har också skrivit in kollektiva boenden och byggemenskaper. Den förra majoriteten lyckades inte med en enda byggemenskap. Jag hoppas att vi lyckas nu.

Jag kan också tala om för er att i Kärrtorp har ett tiotal hyresgäster gått tillsammans och tagit det första steget för att köpa sin fastighet som en kooperativ hyresrätt. Det är jättespännande och fantastiskt att just den stadsdel där jag råkar vara ordförande är den som går före och visar på alternativa möjligheter.

Anförande nr 111

E v a R i s b e r g (S): Vad händer om man, som borgarna säger, vill skapa varierat boende genom att ge möjlighet till utförsäljningar även i ytterstaden? Jo, skillnaderna i samhället ökar och segregationen ökar. Det var ju utförsäljningarna till bostadsrätter i innerstaden som skapade de stora skillnaderna mellan innerstad och ytterområden och ökade segregeringen i Stockholm. Det är inte fler utförsäljningar som behövs. Det är satsningar på bostadsområden som Fokus Skärholmen och fler hyresrätter till överkomliga hyror av typen Stockholmshus som behövs. Det är ni inte intresserade av på den borgerliga sidan. Det handlar också om en rejäl satsning på förskolor och skolor med de tuffaste utmaningarna som vi vill göra för att höja kvaliteten och minska skillnaderna. Men det är ni inte heller intresserade av. Där har ni ingen finansiering. Nej, ni vill ju sänka skatterna.

Anförande nr 112

J o h a n N i l s s o n (M): Ordförande, fullmäktige! Majoritetens budget är en budget som styr kursen in i 2020-talet med tydliga prioriteringar och satsningar på stadens kärnområden, omsorgen om våra äldre och funktionshindrade, utbildningen av våra barn och ungdomar och en god stadsmiljö. Socialt ansvarstagande sätts samman med sänkt skatt, effektiviseringar och en ekonomi i balans. Det stärker Stockholm, och det stärker stockholmarna. Med höjd kvalitet i stadens service och fokus på resurstilldelning där staden måste stå stark får stockholmarna mer och bättre kommunal service för sina skattepengar.

Mot den grönbå budgeten 2019 står ett antal alternativ som är konsekventa i sin gammalmodiga inriktning. Det är höjd skatt följt av en oförmåga att kunna prioritera det kommunala kärnuppdraget. Den politik som den grönbå majoriteten nu anger i sin första gemensamma budget bär en mycket tydlig prägel. Vi flyttar tyngdpunkten i stadens ekonomiska politik till just kärnuppdragen.

För stadens stadsdelsnämnder handlar det här om att ge stockholmarna den service som de har betalat skatt för. Äldre som har betalat skatt i alla år ska vara säkra på att servicen fungerar, och då likadant i alla stadsdelar. Det ska inte skilja sig över staden. Det gäller föräldrar som har barn i förskolan, och det gäller att få trygga och säkra stadsdelsområden som vi kan utvecklas och leva i. Vi genomför rekordstora satsningar på tryggheten, och det är en fråga som jag är extra stolt över att vi nu kan presentera i vår budget. Äntligen kan stockholmarnas oro och otrygghet tas på allvar.

Den här budgeten är ett lysande bevis på att det går att sköta stockholmarnas centrala service och ändå ta ut mindre skatt. Det är en budget för framtiden.

Bifall till kommunstyrelsens budgetförslag!

Anförande nr 113

Stefan Hansson (S): Ordförande! Under den tidigare mandatperioden mer än halverades ungdomsarbetslösheten i flera av våra stadsdelar. Bostadsbyggande ökade, företagskonkurserna minskade och flera multinationella företag etablerade sig i vår stad. Detta har skett genom en god näringslivssamverkan och ett fokuserat samarbete i den tidigare rödgrönrosa majoriteten. Med detta kom Stockholm att rankas på topplaceringar i princip i alla internationella mätningar.

Vi vet samtidigt att de största hindren för växande företag i Stockholm i dag är behovet av kompetent och utbildad personal och framför allt bostäder för folk att kunna flytta till i vår stad. Bristen på bostäder är någonting som vi i den tidigare majoriteten envetet ville råda bot på, och därför satte vi upp höga mål och höll ett högt byggtempo. Det är något som ni Alliansen nästan förlöjligade genom att säga att det var ett byggmål byggt av dimridåer, ouppnåeliga nivåer och markanvisningar som ingen kan bo i.

Nu kan vi inte bara se att den nya majoriteten i staden fortsätter den av oss redan högt satta byggtakten, utan ni ökar den också. Det är jättebra. Men med en majoritetspartner som så ofta knorrat och gnisslat så fort det handlat om ökat byggande finns här en ekvation som kanske inte ens är möjlig att lösa.

Vi ser samtidigt hur den nya borgerliga majoriteten redan sagt nej till flera viktiga investeringar för att bygga Stockholm starkare. Staden måste vara tydlig och stå för sina åtaganden. Det handlar om att hålla ingångna avtal likt Nobelcenter eller att ge klara besked kring viktig infrastruktur som Bromma flygplats eller att inte vika nu när era vänner i landstinget nedvärderat Södertörnsleden som är en oerhört viktig faktor för vår nya hamn i Norvik.

Det är inte mängden ord i en budget som räknas, utan det är utfallet. Det är antalet nyetablerade företag, nyanställningar i företag, den ökade sysselsättningen och

seriösa rankningar som är det riktiga beviset på hur välmående och prioriterat stadens näringslivsarbete är. Därför är det illavarslande för stadens förtroende som en seriös part för företagande och näringsliv med oklara besked, brutna löften och kovändningar.

Därför yrkar jag bifall till Socialdemokraternas förslag till budget.

Anförande nr 114

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Det finns ingen hejd på självförtroendet i den här salen. Ni rådde bot på bostadsbristen till alla utländska talanger. Det är väl fantastiskt. Allt är löst efter fyra år. Men det är inte riktigt så. Eller hur? Jag träffar ganska ofta expats i Stockholm och företag och entreprenörer som dagligen får neka kompetens därför att det fortfarande saknas bostäder. Men mer allvarligt är givetvis att både experter och talanger och nu också utländska studenter utvisas från Stockholm. De får inte vara kvar. De får gå och vänta på tillstånd som aldrig kommer. De får inte förlängt, och de lever hela tiden i osäkerhet. Ni har haft fyra år på er i regeringsställning. Varför tog ni inte här frågorna på tydligare allvar och stoppade talangutvisningarna från Stockholm? Det är något som verkligen hämmar företagsklimatet för framtiden.

Anförande nr 115

S t e f a n H a n s s o n (S): Det är så häftigt att stå en budgetdebatt och ifrågasätta den majoritetsinnehavande budgeten, och man får frågor tillbaka som rör en oppositionsbudget som är omöjlig att införa. Nu är det er budget som vi synar. Det är er tid vid makten som vi ska nagelfara. Jag önskar er all lycka till med den politik som ni vill föra. Ifrågasätt inte mig! Det är er tur att visa vad ni kan vid rodret.

Anförande nr 116

L a r s B ä c k (V): Fru ordförande, fullmäktigeledamöter och åhörare där ute! Jag har under fyra år haft glädjen att få sitta i Stockholms Stadshus AB, i koncernbolaget, och följt och fått ta del av ett välskött företagsimperium. Det har skötts på alla de sätt, och det är en stabil ekonomi inom hela koncernen. Det finns vissa dotterbolag som inte går så där jättebra, men dem känner vi till.

Vi i Vänsterpartiet har tagit sikte på att vi vill att det ska bestå. Därför yrkar vi i vårt förslag till budget på en minskad utdelning från Stockholms Stadshus AB jämfört med den som finns i den majoritetsbudget som ligger här på bordet. Vi tycker att det här är viktigt eftersom Stadshus AB och hela koncernen har en roll att fylla för att bidra till att utveckla hela staden och bryta segregationen som vi har pratat om tidigare. Det är viktigt att ha utvecklingspengar i koncernen för att kunna ge små förortscentrum möjlighet att utvecklas. Dem har vi inte pratat om tidigare i dag. Det handlar också om att kunna följa upp dotterbolagens arbete med trygghetsskapande insatser.

Men tanke på den bostadsdiskussion som har varit och kommer att komma tillbaka handlar det också om att säkerställa de effektiva processerna för en hög takt i

bostadsbyggandet samt att samhällsservice planeras i tidiga skeden, det vill säga att man gör en riktig samhällsplanering.

Under de här fyra åren har det varje gång vi har fattat beslut om att bygga bostäder lagts en reservation från den dåvarande alliansminoriteten. De har pratat om att om de hade makten skulle de sälja av och vara aktiva fastighetsförvaltare och så vidare. Nu har jag letat i er budget för att försöka hitta ledtrådar till vad det är ni vill. Vi vet om att ni vill sälja bestånd. Och längst bak – man får leta lite grann – på s. 436 öppnar ni för en helt ny marknad. Där vill ni att etablerade eller nya företag som jobbar med samhällsfastigheter ska släppas in i staden. Det känns lite grann som om man är på väg att låta Micasa dö sotdöden.

Anförande nr 117

E l i s a b e t C a r l s s o n (S): Fru ordförande, kommunfullmäktige, stockholmare och åhörare! Nu tas målet om ett Stockholm för alla bort. Och vad som är ännu värre är att politiken för det också tas bort. Tydligast märks det kanske i våra stadsdelar. Här är det nya styret snålt mot stadsdelarna eftersom man prioriterar skattesänkningar före en trygg välfärd i både äldreomsorg och förskola. Dessutom skär ni ned skarpt på barn, kultur och fritid.

Snålast är ni mot ytterstaden. Medan innerstaden får sina budgetar uppräknade med 1,7 procent får ytterstadens stadsdelar bara 0,4 procent, och Skarpnäck får ännu mindre. De som behöver mest får minst. Samtidigt hör vi i dag om möjligheternas Stockholm. Men jag undrar: För vem? Menar man allvar med att ta bort klyftorna i vår stad är det motsägelsefullt att börja med skattesänkningar och premiera innerstaden före ytterstaden. Redan här talar budgeten om ett vi och ett dom.

Att dessutom skära ned på förskolan, på våra barn och på våra äldre inom äldreomsorgen är ytterligare ett sätt att skapa och öka klyftorna. I dag kan vi höra stora ord om att man kan få kvalitet ändå, trots mindre pengar, men sanningen är att man alltid får vad man betalar för även när det gäller kvalitet.

Vad du gör är viktigare än vem du är, hördes också i dag. Men för många barn är det faktiskt viktigt att man förstår vem barnet är för att barnet ska kunna göra. Ändå väljer man att dra ned på förskolan och satsar alltså inte på våra barn och på framtiden. Möjligheternas Stockholm är begränsat.

Vi kunde också tidigare höra om både jultomten och Grinchen. Då skulle jag vilja fråga borgarna: Varför tar ni från barnen?

Anförande nr 118

M a r t i n H a n s s o n (MP): Fru ordförande! När det gäller stadsdelarna styrs detta av nycklarna. Man går igenom hur behoven ser ut, och det anpassas efter det. Rinkeby får till exempel ökade anslag i stället.

När det gäller barn, kultur och fritid tycker jag att ni måste vara ärliga i argumentationen. År 2017 var det en överbudgetering på 40 procent. Man började ombudgetera de pengarna till familje- och individomsorgen i stället. Prognosen säger

att det är samma sak 2018. Det kommer att vara en överbudgetering på ungefär 40 procent. Det är ungefär 230 miljoner kronor. Det är därför som den här justeringen görs. Det är inte så att de här pengarna har använts, så det blir inga faktiska nedskärningar i och med detta.

Anförande nr 119

Elisabet Carlsson (S): I Hässelby-Vällingby drar ni ned på förskolan med 5,7 miljoner kronor, Martin Hansson. Det är 5,7 miljoner kronor för vilka man hade kunnat göra väldigt mycket bra för väldigt många barn, särskilt med tanke på att antalet barn i behov av särskilt stöd ökar. Ni drar också ned med 6,7 miljoner kronor på barn, kultur och fritid. Vi kan tolka det som att ni inte tycker att barn och unga i dag har rätt till en meningsfull fritid; ni prioriterar inte detta. Ni prioriterar skattesänkningar. Ni vill sälja ut allmännyttan. Ni vill ha ett Stockholm för några få och inte för alla.

Anförande nr 120

Borgarrådet König Jerlm yr (M): Fru ordförande! Det finns mycket att säga, men jag vill påminna om detta med 1,3 miljarder i satsningar för nästa år. Är det inte fantastiskt? Men jag tycker att man måste sluta skrämmas. Socialdemokraterna skickade i valrörelsen ut brev till alla stockholmare om att det skulle bli 3 000 kronor i höjd hyra om Moderaterna fick bestämma. Man skulle också kasta sig i famnen på Sverigedemokraterna – inte bara vi utan många partier här. Det hände liksom inte. Nu fortsätter ni – hela välfärden kommer tydligen att raseras.

När det gäller det här med skattesänkningar gick er egen partiledare Stefan Löfven fram i helgen och sade att man nu kan tänka sig att plocka bort värnskatten. Det är ju verkligen en åtgärd för några få. Jag har inga problem med detta; det ska löna sig att utbilda sig. Men då är det verkligen fråga om att sänka skatten för dem som har mest – i stället för att premiera möjligheten att ge lite mer tillbaka till de många stockholmarna.

Anförande nr 121

Elisabet Carlsson (S): Det här är inte rikspolitik. Det här är kommunpolitik. Vi står i Stockholms kommunfullmäktige.

Ni kommer fortfarande att dra ned på förskolans budget med 5,7 miljoner kronor i bara Hässelby-Vällingby. Det är fortfarande pengar man hade kunnat använda till mycket bättre saker än vad ni vill använda dem till.

Min bestående uppfattning är att ingen som bor i ett socioekonomiskt utsatt område tjänar på en borgerlig politik. Ni för ständigt en politik för några få och inte för alla. Vi vill i stället ha en stad för alla och inte bara för några få.

Anförande nr 122

Anna Rantala Bonnier (FI): Ordförande, åhörare och fullmäktige! Det är roligt att vara igång med budgetdebatt, tycker jag!

Stockholms stad är en jättestor och jätteviktig arbetsgivare. Vi har hört från det nya grönbå styret att man vill satsa på personalen. Men trots de fina orden kommer det här styrets budgets stora effektiviseringar och besparingskrav såklart att skapa otrygghet bland personal. Vi har redan sett att det har införts anställningsstopp. Så fort den här budgeten landade hos kulturförvaltningen och hos stadsdelarna infördes anställningsstopp. Det pratas om att avskeda socialsekreterare. Det pratas om att dra in tjänster och inte ersätta pensionärer.

Jag hörde precis Johan Nilsson prata i talarstolen om att den förra budgeten var så gammalmodig. Man använde skattemedel för att finansiera välfärden. Den här budgeten satsar på kärnverksamhet, sade han. Om Moderaterna menar att det är gammalmodigt att satsa på barn, unga och kvinnor, på kvinnors egen organisering och på organisationer som motverkar våld och förtryck, stöttar dem som har varit utsatta för sexuella övergrepp och ser till att barn och unga får prata om demokrati, antirasism och feminism – då är jag gärna gammalmodig ett tag till.

Johan Nilsson menar att den nya budgeten är ett lysande exempel på hur man sänker skatten och satsar på kärnverksamheten. Jag menar att den är ett lysande exempel på vad skattesänkningar får för konsekvenser. Som jag sade tidigare kunde vi bara häromdagen läsa vad detta får för konsekvenser. Det har blivit väldigt tydligt. Det handlar om anställningsstopp. Det handlar om fler barn per lärare i kulturskolan. Det handlar om risken för höjda avgifter till kulturskolan. Det handlar om utförsäljning av allmännyttan. Allt det här sker för att bekosta skattesänkningarna.

Jag yrkar i stället bifall till Feministiskt initiativs förslag till budget.

Anförande nr 123

N i k e Ö r b r i n k (KD): Jag vill säga en kort sak om skattesänkningar. Jag är inte bara för sänkt skatt för att det stimulerar ekonomin och skapar jobb. Jag är för sänkt skatt för att jag tycker att det är rätt att människor får behålla mer av sina pengar, oavsett om de tjänar mycket eller lite. Det är rätt att de som har rest sig upp, arbetat hårt och bidragit till tillväxten också får utdelning. Vad ni gör i stället är att ni höjer skatten i en högkonjunktur för att expandera förvaltningen. Det innebär – som jag även sade till Socialdemokraterna – att man när man går in i en lågkonjunktur kommer att behöva ta ännu mer från vanliga människor för att kunna finansiera det man har inrättat i en högkonjunktur. Det är en ohållbar ekonomi, och det är absolut inte moraliskt rättfärdigt gentemot hårt arbetande stockholmare som har bidragit till den ekonomi vi står på i dag.

Anförande nr 124

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Vet du vad jag tycker är moraliskt rätt, Nike Örbrink? Det är att ha en välfärd för alla. Det är att alla stockholmare ska kunna veta att det finns hjälp att få den dag man blir arbetslös, den dag man behöver försörjningsstöd eller den dag ens barn behöver hjälp av socialtjänsten. Då ska man få träffa socialsekreterare som har tid att träffa en och ens barn. Då ska man få träffa människor som inte är utarbetade, som kan göra sitt jobb bra, som kan göra utredningar och som har resurser att sätta in rätt insatser. Det är vad välfärden handlar om, och detta är vad våra skattepengar går till.

Jag förstår inte att du inte kan se hur viktiga skattemedlen är för att ge trygghet åt alla stockholmare, även dem som inte har fått ett jobb och även dem som är så nya här att de kanske inte ens har lärt sig språket än och inte har kunnat komma ut på arbetsmarknaden. Jag tycker att vi ska ha en trygghet för dem också. Jag beklagar att du inte kan se detta.

Anförande nr 125

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! En riktig grundläggande trygghet kommer av att man har en egen långsiktig försörjning. Det är också därför vi nu ställer om arbetsmarknadspolitiken för de människor som fortfarande står utanför och behöver bli inkluderade i Stockholm. Vi tillför 88 miljarder bara till stadsdelarnas socialtjänst. Det är inte rimligt att stå och tala om nedskärningar. Skatteunderlaget växer. Vi har ju haft den här debatten. 1,6 miljarder ökar skatteunderlaget med under nästa år. Vi tar ungefär 400 miljoner av dessa medel till att skicka tillbaka till stockholmarna, eftersom det är deras medel från början. Vi tillför 1,3 miljarder i direkta satsningar på skola, förskola och äldreomsorg. Vi kan göra detta därför att vi fokuserar på det som är viktigt. Vi har gjort det tidigare och kommer att göra det även i framtiden. Och när skatteunderlaget växer har vi möjlighet till satsningar.

Anförande nr 126

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Ingen hade varit gladare än jag om du verkligen hade tillfört 88 miljarder till socialtjänsten, vilket jag förstår att du inte menade.

(Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Miljoner ska det vara!)

Det hade varit kul om det hade varit 88 miljarder, men nu är det inte det. Men de här 88 miljonerna är ju volymförändringar. Det är det som står i er budget och som man kan läsa ut. Det handlar också om att det blir fler barn och ungdomar som behöver det här stödet.

Det jag vet är att man pratar om att man behöver dra in tjänster inom socialtjänsten. Det är det som sägs ute i stadsdelarna. Ni kan inte värja er från att konsekvenserna av er budget faktiskt redan syns och märks. Den har inte ens gått igenom än. Ändå skapar den denna stress ute i stadsdelarna. Jag tycker faktiskt att ni bara ducker för den här kritiken och inte tar ansvar. Och det här är ju inget som jag står här och hittar på. Vi kan till och med läsa om det i tidningarna. Man höjer avgiften inom äldreomsorgen. Kulturförvaltningen får banta sin personal. Det här är det som händer nu med er budget.

Anförande nr 127

T o r u n B o u c h e r (V): Ordförande och fullmäktige! Jag ska prata om servicenämnden.

Under vår mandatperiod arbetade vi fram verktyg för upphandlingar som tar höjd för gällande kollektivavtal. Vi vet alla att det fortfarande finns skillnader mellan mäns

och kvinnors arbetsvillkor och löner – inom yrkesgrupper men kanske allra mest mellan yrkesgrupper. En stor yrkesgrupp, faktiskt Sveriges största yrkesgrupp som är drabbad av denna diskriminering, är undersköterskor. Där har staden ett ansvar gentemot den egna personalen, men också ett ansvar för alla de kontrakt som staden skriver med upphandlade verksamheter.

När vi införde ett särskilt kontraktstvillkor inom hemtjänsten mottogs det positivt av det branschråd som jag regelbundet träffade under förra mandatperioden. Seriösa privata aktörer inom äldreomsorgen vill inte heller ha illojal konkurrens genom dumpade arbetsvillkor och låga löner. Dessutom är äldreomsorgen beroende av att kunna rekrytera mer kvalificerad personal. Dåliga arbetsvillkor och låga löner gynnar inte en positiv utveckling av äldreomsorgen. Därför tycker Vänsterpartiet att det är sorgligt om den nya majoriteten förblindad av sina ideologiska käpphästar inte fortsätter det här arbetet. Därför yrkar vi också på att servicenämnden har som fortsatt uppdrag att de egna upphandlingarna ska tillämpa kollektivavtalsliknande villkor samt bistå med råd vid andra nämnders upphandlingar.

Bifall till Vänsterpartiets budget för en jämlik, jämställd och klimatsmart stad!

Anförande nr 128

Anders Göransson (S): Fru ordförande! Jag vill börja med att yrka bifall till det socialdemokratiska budgetförslaget om ett Stockholm för alla.

Sveriges bästa företagsklimat – hur det ser ut i dag kan man uppenbarligen diskutera. Man kan dock konstatera att EU så sent som 2017 utsåg Stockholm till Europas mest innovativa region. Ska vi kunna vara kvar på den nivån är det alldeles uppenbart att vi behöver fixa trafiken, men det handlar också om bostäderna. Det är i ljuset av det som det här grönbå stoppaketet när det gäller bostäder ska ses.

En utomstående kan konstatera att den här majoriteten snarare har kohandlat än kompromissat vad gäller byggandet. Ett parti och ibland en lokal opinion har uppenbarligen räckt för att stoppa ett antal projekt. Det innebär, gissar jag – och det är väl också det som handelskammaren lyfter fram – att riskpremien för att bygga rimligtvis har ökat rätt dramatiskt. Vore jag företagare i byggbranschen skulle jag faktiskt vara mycket orolig. Därför har jag tre frågor till den nuvarande majoriteten.

Hur tror ni att ert stopprogram påverkar byggtakten och företagsklimatet?

Hur ska ni återställa förtroendet?

Finns det fler projekt som ni kommer att stoppa?

Anförande nr 129

Borgarrådet Larsson (M): Fru ordförande! Jag föreslår att Anders Göransson antingen säger till den som har förberett hans underlag för talet eller – om det är han själv som har gjort det – går tillbaka och tittar lite på det siffermaterial som ni också har tillgång till. Den här majoriteten stoppade 80 bostäder i ett projekt som hette Vedstapeln och som ni inte hade fått igenom i majoritet. Det bordlades. Ni hade

under inga omständigheter fått igenom det förslaget, för det var ett urbota dåligt förslag.

Hur ska du styra en stad utan en majoritet, Anders Göransson? Det går inte. Det där projektet var ett dåligt förslag. Och det är fråga om 80 bostäder. Kom inte och säg att det finns några stoppaket! Vi ser till att vi bygger, och vi bygger rätt, med kvalitet och kvantitet.

Anförande nr 130

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Jag hade förmånen att inviga Årsta naturreservat. Det lade också grunden för att bygga tusentals bostäder. Det här projektet blev inte av. Det är möjligt att det inte har stoppats, men projektet blir inte av. Då får vi diskutera vad det betyder att ”stoppa” i så fall. När jag invigde naturreservatet fanns förutsättningar för att det projektet skulle bli av. De förutsättningarna finns inte längre. Där är skillnaden mellan er och vår politik.

Anförande nr 131

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande och fullmäktige! Jag tänkte prata lite om valnämnden och passa på att göra ett medskick så här efter valet.

Jag förtidsröstade på Bredängs bibliotek. Det var en väldigt intressant upplevelse. Det var nämligen, glädjande nog, väldigt mycket folk som röstade vid det tillfället, och det var det nästan ständigt på Bredängs bibliotek och även på många andra ställen. Det som inte var lika glädjande var att jag ganska snabbt kunde konstatera att jag kunde lista ut vilket parti i princip alla människor som jag stod i kö med röstade på, eftersom det var så trångt och båsen dessutom var vinklade på ett sådant sätt att det var ganska enkelt att se vad folk stoppade i för valsedlar i sina kuvert. Det här har jag dessutom sett i en del vallokaler under valdagen – det är inte ordning och reda, valsedlar hålls inte efter, det blir världens röra i facken där valsedlarna finns, människor får felaktig information och så vidare. Vi behöver tänka till kring hur val ska genomföras i vår stad och även kring hur förtidsröstningen ska gå till, så att de hemliga valen verkligen garanteras.

Vi måste se till att ha hemliga val. Det har vi inte just nu.

Anförande nr 132

F r e d r i k L i n d s t å l (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag är inte ny i politiken, men jag gör faktiskt min premiär i talarstolen nu. Jag gör det för att prata om våra vattenvägar, då jag våren 2019 har äran att tillträda som styrelseordförande för Stockholms Hamnar, vilket jag såklart gör med vördnad. Jag vill i dag i mitt anförande nämna tre saker: vattenvägens roll för besöksnäringen, behoven av hållbara transporter och rollen våra kajer spelar för att bygga en attraktiv stad.

Vattenvägen spelar en avgörande roll för Stockholms besöksnäring. Varje år välkomnar vi 12 miljoner färje- och kryssningspassagerare. Det är en näring som genererar över 5 miljarder kronor i köpkraft. Det är därför oroväckande att

Sjöfartsverket som en del av sina ekonomiska svårigheter inför avgifter som direkt påverkar sjöfarten till Stockholm negativt. Detta kommer att slå hårt mot turismen i Stockholm. Vår förhoppning är således att få till stånd samtal med Sjöfartsverket och infrastrukturministern under kommande mandatperiod, så att Stockholm inte aktivt väljs bort av rederierna.

Ekologisk hållbarhet genomsyrar verksamheten inom Stockholms Hamnar. Det gäller den verksamhet som bedrivs, vilka krav som ställs på besökande fartyg och hur vi värnar internationell miljölagstiftning.

Mina damer och herrar! År 2019 röstar vi i EU-valet. Jag ser fram emot att lyfta sjöfartens globala utmaningar högt upp på agendan för att belysa vikten av internationella spelregler som gynnar de ambitiösa aktörerna och de miljöambitiösa destinationerna och kväser lagbrytande verksamheter som förstör våra hav. Jag vill också understryka hamnens avgörande bidrag till mångfald inom transportsektorn.

Avslutningsvis vill jag säga ett par ord om Stockholms kajer. Det känns mycket välkommet att vi nu tydliggör ambitionen i den grönbå budgeten om att göra stadens och hamnens kajer attraktivare.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 133

S t e f a n H a n s s o n (S): Ordförande! Hej, Fredrik! Välkommen till en jättespännande värld, den maritima hamnvärlden! Jag har funnits i styrelsen i tolv år, under fyra års tid som ordförande för bolaget. Det här är jättekul, jätteviktigt och jätteintressant, särskilt nu i en expansiv tid då vi framför allt håller på och färdigställer Norvik i Nynäshamn. Du kommer att få lära dig allt om det där.

Jag har en liten fundering. Det har varit en ganska tuff start i politiken. Jag har tidigare i debatten nämnt Nobelcenter och oklarheterna kring Bromma. Ganska nyligen fick vi höra om en nedprioritering av – eller kanske en njugg inställning till – Tvärförbindelse Södertörn, som är superviktig för Norviks framtida varuförsörjning. Med Tvärförbindelse Södertörn behöver man inte gå från Norvik upp via stan ut på vårt vägnät utan kan ta sig ganska fort från Norvik ut på E4. Nu är det en viktig part som har valt att lågprioritera den här tvärförbindelsen. Vilken är din kommentar till det?

Anförande nr 134

F r e d r i k L i n d s t å l (C): Tack så mycket för en viktig fråga! Utan att helt ha hunnit sätta mig in i ärendet vill jag säga att Tvärförbindelse Södertörn faktiskt är tänkt att byggas utanför Stockholms kommungräns, varför det känns föga angeläget att Stockholm ska plocka upp notan för den. Detsamma gäller även i viss mån delfinansiering. Men det ser jag fram emot att ta ett samtal om, för detta är en viktig komponent för att få Norvik att fungera.

En annan komponent som vi måste få att fungera är spårtrafiken dit. Där ser vi att man har planerat området olyckligt. Men vi ser fram emot att ta den dialogen på statlig nivå.

Anförande nr 135

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande! Det är inte bara i Stockholms kommunfullmäktige eller i riksdagen som det händer saker just nu. Som jag tidigare har nämnt diskuterar världens ledare på klimattoppmötet i Katowice hur vi ska kunna leva upp till Parisavtalet och klara klimatutmaningen utan temperaturökningar med förödande konsekvenser för människor, djur och kommande generationer. Därför vill jag lyfta fram hur viktigt det är att vi i Stockholm tar tåten i klimatarbetet och att vi därför tar med klimatfrågan in i alla bolag och förvaltningar. Det är vad det här debattpasset handlar om – vilka direktiv vi ger till samtliga bolag och förvaltningar.

Jag vill nämna några viktiga punkter som ligger i uppdraget till samtliga bolag och förvaltningar i den grönbå budgeten. De ska arbeta för en fossilfri organisation 2030 genom att fasa ut användningen av fossil energi när det gäller den egna upphandlingen av verksamheten. De ska alla delta i planerandet för avvecklandet av fossil olja för uppvärmning, som ska ske senast 2025. De ska arbeta för att användningen av plast ska minska i stadens verksamheter. De ska säkerställa att målen om hållbart resande och miljöeffektiva transporter med minskad biltrafik genomsyrar all stadsplanering i Stockholms stad och såväl egna och upphandlade transporter som taxor och avgifter. De ska alla utveckla mått och mätmetoder för att bidra till minskad klimatpåverkan genom stadens upphandlingar. Det här är viktiga exempel på hur vi genom att arbeta i hela stadens organisation och i alla verksamheter gemensamt bidrar till att Stockholm tar sin del av ansvaret för att minska människans klimatpåverkan.

Med detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag specifikt på detta område.

Anförande nr 136

E w a L a r s s o n (MP): Ordförande! Jag vill påpeka att ordet ”ordförande” är genusneutralt. Därför behöver inte alla säga ”fru” först.

Jag har precis kommit hem från Katowice. Därför går jag lite ”ströppligt”. Jag har verkligen fått träningsvärk i knäna. Det är mycket man ska hinna med där. Där finns inte bara världens ledare, utan också den internationella samlade kvinnorörelsen, miljörörelsen och fredsrörelsen. Det är mycket som är på gång. Jag hoppas verkligen att man där kan reda ut vad som är fossilfritt och inte fossilfritt. Det är spännande dagar framöver, måste jag säga, för dem som ska få ihop det hela.

När det gäller vår budget och stadsdelsnämnderna tycker jag att vi har fått ihop det hela ganska hyfsat. Staden ska numera jobba fokuserat på trygghetsskapande arbete. Tidigare var fokus på demokratiskt utvecklande arbete. Som jag ser det, som ordförande för en stadsdelsnämnd, jobbar vi för en trygg demokrati. Därmed har jag löst den polemiken, tycker jag.

Vad gäller satsningarna på barn och unga är det inte så att pengar har försvunnit upp i luften. De har omdisponerats. Detta sker när man byter politik och inriktning. Det är viktigt att tänka på att det är så. Pengar försvinner inte. Man har andra sätt att hantera frågor och jobba med dem. Ni kanske har noterat att det nu är mer betoning på samhällsansvaret som helhet i stadsdelarna. Till exempel har vi i Skarpnäck inte bara samarbetat med polisen, det lokala näringslivet, föräldrar, föreningar och civilsamhället i övrigt, som det står att vi ska göra, utan vi har också tagit initiativ till samarbete med trygghetsvärdarna på SL. Hör och häpna! Detta vill vi sprida. Man kan alltid vara bättre.

Anförande nr 137

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Ordförande! Ewa! Pengar försvinner när man tar bort dem. När man gör nedskärningar försvinner pengar. Det är precis det som nedskärningar innebär. När man sänker skatten försvinner pengar som kunde ha gått till verksamheter. Jag förstår inte riktigt vad du menar med att pengarna inte försvinner utan omdisponeras. När ni tar bort pengar från barn, kultur och fritid försvinner det pengar därifrån. Det är därför de har anställningsstopp, det är därför de inte kan rekrytera ny personal och det är därför eleverna i kulturskolan blir fler per lärare. Hur menar du att de här pengarna inte försvinner?

Anförande nr 138

E w a L a r s s o n (MP): Jag menar att de omdisponeras. Konkret i stadsdelen är det just demokratisatsningarna som vi faktiskt, måste jag erkänna, har haft lite svårt att förstå hur vi ska hantera. Vi har lagt ut det på föreningsstöd, men har inte fått ansökningar. Vi har gått ut med ytterligare ansökningstillfällen. Vi har inte riktigt kunnat se hur vi ska hantera det. Vi har också, måste jag erkänna, använt pengarna till lite andra saker. Det var svårt att förstå hur vi skulle jobba med dem, och vi ville att det skulle kunna bli någon form av kontinuitet; det var mer inriktat på projekt. Nu gör vi det på ett annat sätt, och då är det omdisponering. Vissa områden får då effektivisering. Andra områden får inte det. Jag är väldigt glad för att vi kan fortsätta att jobba förstärkt med i synnerhet den sociala familjevården, socialtjänsten och det som vi har nere i stadsdelarna samt jobba ännu mer med välutbildade socialsekreterare.

Anförande nr 139

L i s a P a l m (FI): Ordförande! Jag ska börja med att yrka bifall till Feministiskt initiativs budgetförslag, så att det blir rätt.

När jag lyssnade på gruppledebatten blev jag väldigt förvånad över att höra hur man hävdade att FI:s budgetförslag var olika ”projekt”. De här ”projekten”, som ni i det grönbå styret nu tar bort, är sådant som tidigare har varit satsningar på kvinnor långt ifrån arbetsmarknaden. Kvinnor som tidigare inte har haft ett jobb kommer in på arbetsmarknaden. Fler tjejer har nåtts av fritidsaktiviteter. Vi ser ett ökande deltagande av tjejer som besöker fritidsgårdar. Fem gånger så många kvinnor är i dag inskrivna på jobbtorgen. Om det här är ”projekt” vet jag inte riktigt vad ni menar med att kunna satsa på jämställdhet.

Sedan säger ni att det ska vara en styrning. Ni säger er föredra styrning för jämställdhet. Men ni tar ju bort alla styrmedel. Personal- och jämställdhetsutskottet försvinner, liksom MR-rådet. Var är målen om jämställdhet? För ett aktivt jämställdhetsarbete krävs satsningar, det vill säga pengar, men också styrning. Därför yrkar jag bifall till FI:s förslag till budget.

Anförande nr 140

B a n a r S a b e t (C): Ordförande! Jag tackar alla stockholmare som har sett till att jag fått det här ärofyllda uppdraget. Jag är jättenervös, så ni alla får heja på mig inombords och ge mig kraft.

Jag om någon vet att vi behöver satsa på våra segregerade områden. Andemeningen har varit god från förra majoriteten. Jag håller med. Jag tycker att man ska satsa. Jag tycker att man ska skapa ett önskesamhälle. Det ska vara bra för barn att växa upp i våra områden. Men det måste till riktiga förändringar, och det måste till riktiga lösningar. För att ge effekt måste satsningarna göras på det som faktiskt gynnar barn och unga.

Jag kan ge exempel på satsningar som inte har gått så bra. Det har satsats på nattvandrarverksamhet som har granskats och visat sig inte göra sitt jobb. Det har satsats på idéburna offentliga partnerskap som sedan har gått till förvaltningsrätten. Det har stängts ned ungdomsverksamhet. Det har stängts ned obemannade ungdomsgym. Kommunal har krävt att personal inte ska få jobba på ungdomens hus. Det är problem vi behöver ta tag i. Det handlar om att först och främst satsa på kärnverksamheten och se till att den fungerar.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 141

L i s a P a l m (FI): Ordförande! Men om du har denna önskan och vilja att skapa ett bättre samhälle för barn och unga, Banar Sabet, varför skär ni då ned i budgeten? Varför skär ni ned på viktiga satsningar som exempelvis på att skapa en bättre fritid för unga tjejer och på ungas organisering? Att pengar spelar roll är väldigt logiskt. Ändå skär ni ned på barn, kultur och fritid i stadsdelarna. Hur ska du anställa de här ungdomsledarna, som ska möta barn och unga? Det går ju inte ihop.

Anförande nr 142

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Återigen: Det är inga nedskärningar utan en omfördelning. Det här är pengar som inte används. Nu tillför vi medel, inte minst till individ- och familjeomsorg i stadsdelarna, som verkligen jobbar med barn och unga och med att förebygga utsatthet. Vi kommer att jobba med kvinnors etablering, särskilt med att se till att 55-plussare som har utländsk bakgrund inkluderas i arbete. Det här är ju en viktig målgrupp, inte minst i vårt nya paket när det gäller arbetsmarknadsinsatser.

När vi tittar på våra segregerade områden och särskilt utsatta områden, som polisen definierar det, ser vi några gemensamma nämnare. En sådan är att de områdena har

blivit föremål för massor av projekt. Det finns också en projekttrötthet i våra stadsdelar. Man söker långsiktighet. Man söker styrsystem som når alla. Därför är det viktigt att ta ett nytt grepp om detta som vittnar om att våra insatser kommer att finnas under lång tid framöver. Givetvis kommer vi att följa upp att detta efterlevs.

Anförande nr 143

L i s a P a l m (FI): Ordförande! När jag var på budgetdragning för Enskede-Årsta-Vantör var det tydligt – det blir 8 miljoner minus för barn, kultur och fritid. Det du står och säger nu stämmer ju inte, Anna König Jerlmyr.

Man måste öronmärka pengar om man vill att det ska hända något. Om vi ska få en jämställd stad behöver vi tänka att kvinnor ska få möjligheterna. Vi måste satsa resurser. Ni varken lägger pengar eller har någon särskild styrning. Då händer ingenting.

Anförande nr 144

E w a L a r s s o n (MP): Hallå, kära syster! I din retorik blir allting sämre, Lisa Palm. Jämställdheten försvinner. MR-rådet försvinner. Allting försvinner. Jag förstår att det finns en besvikelse när det handlar om någonting som man har inrättat och jobbat hårt för. Jag förstår att det gör ont. Men vad som händer är att ett annat sätt att jobba med samma frågor tar vid, ett vidgat sätt. Jag tänker på Agenda 2030-arbetet, som nu håller på att ta form. I de 17 hållbarhetsmålen finns ju både mänskliga rättigheter och jämställdheten med. Jämställdheten är sådan att den ska inkluderas i alla de 17 målen. Jag hoppas på ett ännu bättre och ännu klimatsmartare jämställdhetsarbete i den här staden. Jag ser verkligen fram emot att vi får jobba med det i stadsdelarna. Vi har redan börjat förbereda oss på hur vi ska kunna se på helheten och bli ännu mer effektiva, så att det blir lite resultat.

Anförande nr 145

L i s a P a l m (FI): Ordförande! Jag vill också se resultat och inte bara hoppas. Grejen med er budget är ju att ni varken tillför pengar eller har någon särskild styrning mot jämställdhet. Återigen: Det kommer inte att hända någonting.

Anförande nr 146

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande och fullmäktige! Vi har nu i drygt en timme hört om att det skulle finnas extra pengar. Man diskuterar skattetillväxten i staden. Den beror på att många flyttar till Stockholm och på löneökningar. Av de här 1,6 miljarder kronorna väljer den borgerliga majoriteten att sänka skatten med 400 miljoner. 700 miljoner kronor går till volymökningar, volymförändringar, i förskola, skola och äldreomsorg. Det blir alltså 500 miljoner kronor kvar av denna skattetillväxt. Det motsvarar ungefär 1 procent i löneökningar. Då ska fullmäktige känna till att läraravtalet ger drygt 3 procent. Övriga yrkesgrupper får drygt 2 procent i löneökningar.

Den här budgeten ska vi kalla vid dess rätta namn. Det är en nedskärningsbudget. Man får inte kompensation för pris- och löneökningar. Ni skär ned på barn och unga.

Ni skär ned på kulturen. Ni skär ned på funktionshindrade. Det är så det blir när man inte är beredd att finansiera stadens alla verksamheter. Er budget leder till en ökad segregering i staden. Det kommer att bli en dyr efternota för kommande generationer stockholmare. Det är så det blir med borgerliga glasögon på, när man väljer att sänka skatten, väljer att sälja ut och låter det gå före de generella investeringar i välfärden som Stockholm så väl behöver.

Anförande nr 147

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Nu kommer jag ändå att nämna någonting på nationell nivå, eftersom ni har nämnt Bromma – det är bara nationellt som man kan bryta det avtalet – och Södertörnsleden, Karin Wanngård. Låt mig då nämna att ni just nu representerar ett parti som är berett att ta bort värnskatten, det vill säga en skatt för dem med allra störst och högst inkomster. Det är fråga om ungefär 3 000 kronor i månaden i skattesänkningar. Som sagt har jag inga problem med det. Men 16 öre i kommunalskatt för dem som tjänar absolut minst i Stockholm är tydligen ett jätteproblem. Jag tycker att det är att kasta sten i glashus.

Det här med pris- och lönekomensation är någonting ni för fram nu i opposition. Men har ni någonsin haft med det i era majoritetsbudgetar? Det är inget som skett vad jag vet i alla fall. Ta nu ansvar för att föra en rimlig debatt! Det handlar inte om nedskärningar. Det handlar om att vi tillför 1,3 miljarder i satsningar och möjliggör för dem med lägst inkomster att få lite mer lön för mödan. Jag tycker att det är fullt rimligt, och jag är stolt över denna budget, som garanterar trygghet och hållbarhet i Stockholm.

Anförande nr 148

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Det är en förvånansvärt raljant ton att komma med när vi i dagarna två diskuterar 50 miljarder och hur våra skatteintäkter ska fördelas. Stå för att du vill ha ett segregerat samhälle, Anna König Jerlmyr! Du står ju för att du vill ta bort värnskatten, vilket vi vet driver på frågan om segregationen. Du vill ju försämrå för förskolebarnen i ytterstaden. Du vill ju inte kompensera. Du vill inte följa kollektivavtalet med din budget, för du vill inte ge lärarna det som de har förhandlat fram enligt rätten med kollektivavtal.

Ta stadens budget på allvar! Det här är allvar, Anna König Jerlmyr! Det är inte ett skämt. Var inte raljant! Detta är på allvar. Den budget som du har lagt fram driver på försörjningsstödet. Den driver på ett klassklyftesamhälle.

Anförande nr 149

M a r t i n H a n s s o n (MP): Fru ordförande! Nu behövde jag ta replik, för påståendet kom ju igen om att vi skulle skära ned på funktionsnedsatta, vilket är helt fel. Den totala nettoökningen är på 2,3 procent. Det är samma som i förra årets budget, med ett undantag: Det ökade behov av transporter som fanns då finns inte kvar. Bortser man från det är det samma nettoökning. Den generella effektiviseringen är på 1 procent i år. Den var på 1 procent även förra året, så det är också samma. Den totala schablonökningen är från början på 2 procent. Räknar man

bort den generella effektiviseringen ligger den på 1 procent, vilket är samma. Det är alltså inga minskningar.

Anförande nr 150

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande! Det här är väldigt anmärkningsvärt. Ni har dragit ned, Martin Hansson. Ni gör en 1-procentig schablonökning, vilket i realiteten är en neddragning. Jag vet också att du som ordförande för funktionshinderrådet förbjöd representanter att ens diskutera budgeten när de träffade kommunstyrelsens presidium. Det här har att göra med din oro för att det de facto sker en neddragning för funktionshindrade. Vi vet vad det innebär i stadsdelsnämnderna när de måste hålla budgeten och avslå ansökningar, trots att det finns laglig rätt enligt LSS. Det beror på att du gör budgetneddragningar för funktionshindrade. Du väljer att sänka skatten.

Anförande nr 151

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Fru ordförande! Jag undrar också om det här med pris- och lönekomensation. Jag bläddrade i Socialdemokraternas förslag precis innan jag gick upp i talarstolen. Jag hittar inte att ni skulle ha lagt in pris- och lönekomensation där. Det kan du gärna få förklara, Karin Wanngård. I det avseendet tycker jag att Vänsterpartiet är mycket ärligare. De gör ju en ganska stor skattehöjning och har därmed också råd till sådana saker. Men jag hittar det faktiskt inte just i Socialdemokraternas förslag. Det skulle jag gärna vilja höra lite mer om.

Anförande nr 152

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Jag hade gärna velat stå här som finansborgarråd och diskutera mitt budgetförslag. Men nu är det så att du ingår i den majoritet som står för den budget som vi diskuterar i dag, Jan Jönsson. Det finns ett mycket bättre förslag som jag hoppas att du röstar på, nämligen det socialdemokratiska alternativet. Men för stockholmarnas skull är jag de facto skyldig att opponera på er budget. Ni väljer att sänka skatterna, ta från barn och unga och dra ned på kulturen. 100 tjänster måste sägas upp på kulturförvaltningen. Detta prioriterar ni för att få igenom en skattesänkning. Erkänn i stället att det är ett val! Ni väljer ju att dra ned på välfärdstjänsterna för att ni prioriterar skattesänkningar. Det gör inte jag. Med det socialdemokratiska budgetalternativet skulle vi kunna gå vidare på den väg vi slog in på under föregående fyra år och minska klyftorna i Stockholm.

Anförande nr 153

P a t r i k S i l v e r u d d (L): Fru ordförande! Trots den svada som kom från det före detta finansborgarrådet kan jag notera att det ingenstans blev ett tydligt svar. Har ni eller har ni inte en full pris- och lönekomensation för alla verksamheter i er budget? Karin Wanngård får gärna komma upp och ta replik på det om hon orkar.

Fru ordförande! Ledamöter! Trots att stadens ekonomi i grunden är god var det väldigt bra att det grönbå styret lyckades samla sig och ta över majoriteten i den här salen. Det var hög tid, kan man väl säga. Nu har vi faktiskt en del att göra. Efter några år i styrelsen för Stockholms Stadshus AB, som är stadens koncernbolag, kan

jag konstatera att den tidigare majoritetens oförmåga att hålla i ekonomin lämnade en hel del övrigt att önska. Lånesättningen ökade så mycket att vår lånerating faktiskt är hotad på sikt om man inte gör något. Oviljan att avyttra för att kunna hålla nere lånekostnadsökningarna var ganska häpnadsväckande.

Fru ordförande! Ledamöter! En ekonomisk politik som håller ihop är helt nödvändig i staden. Det funkade inte att antingen bara höja skatten eller låtsas som att man har hur mycket pengar som helst.

Med det, fru ordförande, yrkar jag återigen bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 154

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag tycker att det är lite märkligt att ni svartmålar stadens ekonomi på det sätt som ni gör, Patrik Silverudd. Efter alla dessa år av tal om låneskulder har jag försökt sätta mig in i ekonomin ordentligt, utöver äldreomsorgens ekonomi, och titta lite på soliditetsnivåer, belåningsgrad, räntekänslighet, kassaflöden och så vidare. Kommunkoncernen i sin helhet har en soliditet på 52 procent. Stockholms Stadshus AB har en soliditet på ungefär 45 procent. Staden har en soliditetsnivå på 36 procent, vilket är över målet på 34 procent. Enskilda år kan vi gå ned på 30. Under förra mandatperioden sålde vi för 5 miljarder kronor. Det gällde till exempel Hovet – mycket mark! – och Stockholm Vattens huvudkontor på Torsgatan. Vi har sålt väldigt mycket. Jag vet att du tänker på Standard & Poor's rating, med 98 kontra 120 procent av det egna kapitalet och så vidare. Men vi har en fantastiskt god ekonomi. Det finns inte behov av att avyttra folks hem, Patrik.

Anförande nr 155

P a t r i k S i l v e r u d d (L): Om det vore så väl att problemet bara handlade om den exakta lånegraden! Det är klart att staden i jämförelse med privata hyresvärdar eller privata fastighetsägare är en otroligt stabil entitet. Men tappar vi i vår rating ökar våra lånekostnader ganska markant. Här finns problemet. För att kunna få den allra högsta ratingen och då också de facto de allra lägsta räntorna räcker det inte alltid att höja skatten, inte ens varje år, inte ens för Vänsterpartiet.

Anförande nr 156

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Fru ordförande! Nu ska jag fortsätta mitt något förvirrade inlägg om valet och mitt medskick till valnämnden. Jag pratade om att valhemligheten inte alltid garanteras. Det som däremot garanterades var hemligheten kring vad som var mitt förslag. Nu ska jag komma till det.

Det handlar om det här med inlämningen och hanteringen av namnvalsedlar. Den går i Stockholm till på det viset att det är partierna själva som kommer med dessa namnvalsedlar till vallokalerna, även förtidsröstningslokalerna. Det som vi har uppmärksammat är att det ibland leder till att personer som tillhör partierna håller på och rotar i de här valsedelställen. Om det är väldigt mycket folk inne i lokalen och det kommer in en person från något av partierna blir det också ytterligare ett led i det här med att valhemligheten inte garanteras.

Flera andra kommuner har nu gått över till att ha en deadline i augusti. Alla partier som vill ha ut sina valsedlar lämnar in dem till valnämndskansliet. Därefter distribueras de ut till alla vallokaler. Sedan får inga partiföreträdare över huvud taget vara inblandade i hanteringen av de valsedlar som ligger ute i vallokaler och förtidsröstningslokaler. Det skulle möjligtvis kunna vara någonting att fundera på inför nästa allmänna riksdags- och kommunalval. Vi kan i alla fall inte fortsätta som det är nu. Som jag nämnde kunde jag i Bredäng i princip lista ut vad alla som stod i lokalen skulle rösta på.

Anförande nr 157

Ulla Hamilton (M): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag tänkte prata lite grann om två bolag som jag tycker är otroligt viktiga för Stockholms stad. Det är dels Stokab, som jag har den stora förmånen att få bli ordförande i och som jag har följt under de 26 år då bolaget har funnits, dels Stockholm Business Region, som jag förhoppningsvis är ledamot i efter det att fullmäktige har valt oss om en vecka.

De här sakerna hänger verkligen ihop. En viktig anledning till att Stockholm är en så framträdande stad när det gäller startups och utveckling av IKT är just Stokab. Det har varit och är en otroligt viktig grund för hela Stockholms utveckling och näringslivets utveckling. Jag ser fram emot att vi ska jobba mycket mer med de här frågorna, för nu med "internet of things" och all möjlig utveckling som sker finns det otroligt mycket som vi kan dra nytta av i staden, både inom trafikområdet och på många andra områden, såsom besöksnäringen, vilket gör att jag ser framtiden an med tillförsikt och ser fram emot att få jobba med de här sakerna inom ramen för Stokab.

Stockholm Business Region har också en otroligt viktig verksamhet för staden, för den handlar ju om att skapa förutsättningarna för jobb. Då handlar det också väldigt mycket om hur vi på ett ännu bättre sätt än vad vi har gjort hittills kan binda ihop investeringsintresset på området, besöksnäringen och den teknikutveckling som sker. Det ska bli jättespännande att jobba med de här sakerna framöver, och jag ser fram emot många debatter.

Med detta, fru ordförande, yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 158

Borgarrådet Lindblom (V): Det var bra att Jan Jönsson också satte upp sig på talarlistan, för det kändes lite som att jag förlänger en debatt som börjar bli lite trött. Jag kände att jag måste göra ett tillägg och ett förtydligande efter Patrik Silverudds replik på mig. Jag vill bara betona, så att alla är med på det, att vi har den högsta ratingen enligt Standard & Poor's, nämligen AAA. Under förra mandatperioden sålde vi som sagt Hovet. Vi sålde Vårbergs sjukhem, huvudkontor, Söderhallarna och så vidare. Soliditeten i kommunkoncernen ligger på 52 procent. Det är oerhört högt. I bostadsbolagen ligger soliditeten runt 60 procent.

Soliditetsmål reflekterar direkt belåningsgraden. Vi lånar för att investera: i ett nytt reningsverk i Henriksdal, i bostäder, i skolutbyggnad, i äldreboenden. Men lån måste alltid relateras till det egna kapitalet. Det är därför vi tittar på belåningsgrad och

ingenting annat. Stockholm växer. Vi måste investera. Inte minst är det helt nödvändigt att vi gör det för att klara Parismålet och den stundande klimatkatastrofen.

Anförande nr 159

Borgarrådet Jönsson (L): Fru ordförande! Jag känner att det finns en fråga som ändå har blivit obesvarad här. Jag har förstås full respekt för att olika partier har olika uppfattningar om vilka prioriteringar som ska göras. Men jag undrar fortfarande om det är så att Socialdemokraterna i sin budget har full pris- och lönekomensation. Jag har verkligen suttit och läst igenom ert förslag, eftersom jag tycker att alla partiers budgetar ska betraktas seriöst, men jag hittar det inte. I min egen nämnd, socialnämnden, har ni ju ytterligare några mindre kostnadsposter, men det finns ingenting som beskriver att det skulle vara någon pris- och lönekomensation på socialnämndens område, inte heller vad gäller individ och familj, socialpsykiatri eller funktionshinder.

Anförande nr 160

Borgarrådet Wanngård (S): Ordförande! Du måste ju läsa budgeten i dess rätta kontext, Jan Jönsson. I mitt budgetförslag, det socialdemokratiska budgetförslaget, är det ingen verksamhet som går med minus. I ert budgetförslag kan jag ge exemplet att ni plockar bort 50 miljoner kronor i kulturnämnden. Vi ser också kraftiga neddragningar på barn och fritid i stadsdelsnämnderna. När man lägger budgeten och läser verksamhet för verksamhet måste man säkerställa att raden längst ned inte har en större minuspost än i föregående års budget.

Ja, det socialdemokratiska budgetalternativet kommer att kunna kompensera för att de kollektivavtalsmässiga löneökningarna genomförs enligt de kollektivavtal som staden har. Det kan inte din budget.

Anförande nr 161

Borgarrådet Jönsson (L): Fast det blir fortfarande konstigt i socialnämnden, vad gäller individ och familj och på andra områden, eftersom ni har lagt kostnadsposter där som ska göra nya saker och andra saker, Karin Wanngård. Det är ju andra prioriteringar. Men det innebär inte att man har gjort pris- och lönekomensation i själva kärnverksamheten. Utifrån min utgångspunkt och som jag läser er budget finns det inte någon sådan pris- och lönekomensation alls, och då blir ju anklagelsen mot oss lite märklig. Däremot har Vänsterpartiet, som gör en stor skattehöjning, faktiskt skäl att säga att de kan finansiera det här.

Anförande nr 162

Patrik Silverudd (L): Fru ordförande! Ledamöter! Du skulle ju inte bli så hårt angripen i den här frågan, Karin Wanngård, om detta var något tydligare i er budget. Dessutom jämför ni gång på gång vår budget med pris- och lönekostnadsökningarna inom respektive område. Då är det väldigt märkligt att vi inte kan få det raka svaret: Ja, i vår budget har alla nämnder och styrelser fått full pris- och lönekomensation, och våra satsningar är riktiga satsningar.

Fru ordförande! Jag ska övergå till någonting annat. Jag brukar säga att jag har hållit på med nästan alla frågor inom politikens värld utom turism. Det är därför väldigt roligt att nästa år få sitta med i styrelsen för Stockholm Business Region, som jobbar både med näringslivsfrågor och etableringar och med turism och förmågan att öka turismen i vår stad och möjligen också vårt län. Det är en väldigt viktig del av stadens och länets ekonomi att detta går bra.

Sedan vill jag återkomma till detta med lånegraden och så vidare. Det räknas med att skatteintäktsökningarna framöver kommer att minska jämfört med hur det har varit under ganska lång tid, samtidigt som investeringsbehoven fortsätter att vara stora. Om vi då inte ser till att öka avyttringen av sådant vi inte behöver ökar vi risken för att vi får en sämre lånerating. Därmed skulle staden riskera att behöva betala onödigt mycket i räntor.

Anförande nr 163

Borgarrådet **L i n d b l o m** (V): Patrik Silverudd! Ingen har sagt att vi inte ska avyttra. Jag var ordförande i Micasa under den gångna mandatperioden. Vi sålde bland annat Vårbergs sjukhem för 140 miljoner kronor. Vi sålde Hovet, mark och så vidare. Ingen har sagt att vi inte ska avyttra. Det jag vänder mig mot är en verklighetsbeskrivning där man säger att bostadsbolagens ekonomi är så dålig att vi har förslumning i förorten, att de inte kan bygga och att de inte kan renovera. Det är jättelätt att kolla på årsredovisningen från Stockholms Stadshus AB, där man tydligt och klart ser att soliditeten i våra bolag ligger kring 60 procent och att belåningsgraden är oerhört låg.

Sälj gärna Östermalmshallen! Jag har en lista på saker du kan sälja. Men för Guds skull, sälj inte människors hem över deras huvuden! Vi behöver varenda allmännyttig hyresrätt vi kan ha i den här staden.

Anförande nr 164

P a t r i k S i l v e r u d d (L): Jag tar gärna emot en lista på saker du tycker att man kan sälja, Clara Lindblom. Det är väl alldeles förträffligt. Vi kan säkert lägga den till en lång lista av andra saker vi skulle kunna tänka oss att sälja.

Att ni har sålt en del betyder inte att det var tillräckligt. Det är väldigt lätt att läsa ut att det inte hade varit hållbart att fortsätta den utveckling som ni drev igenom och drev framåt med den låneökningstakt för staden som gällde. Vi hade behövt dra i handbromsen ännu mycket hårdare om vi inte hade kommit till makten nu utan om exempelvis fyra år. Det hade varit dåligt för stockholmarna.

Anförande nr 165

Borgarrådet **H e l l d é n** (MP): Jag hade tänkt mig att jag skulle få en replik av Clara Lindblom på mitt anförande. Jag hoppas att den hinns med innan debattblocket måste avslutas.

Under de år vi har suttit vid makten har vi byggt massor med hyresrätter. Då har vi haft den här diskussionen om hur mycket vi lånar för att bygga. Vi tycker att det är

bra att vi lånar. Vi bygger hyresrätter, och det är någonting som staden ska göra. Men om det ekonomiska läget skulle bli sådant att räntorna går upp kraftigt är det inte säkert att staden rakt av skulle klara av det med mindre än att man gör någonting med denna soliditet. Soliditeten ligger ju till stor del i alla dessa fantastiska fastigheter som vi har. Då måste man kunna titta på den möjligheten. Går det åt helvete med ekonomin skulle det kunna vara så att staden måste backa upp den i det här sammanhanget genom att man är tvungen att sälja någonting. Det betyder inte att vi *ska* sälja.

Anförande nr 166

Borgarrådet **L i n d b l o m** (V): Det var gentlemannamässigt av Daniel Helldén att lämna talartid till min replik.

Jag har varit ute i tre av bostadsbolagen och har precis varit ordförande för det fjärde. Faktum är att ekonomin i våra bostadsbolag är så pass god att de själva bedömer att räntekänsligheten är oerhört låg och att de klarar såväl en hög nyproduktionstakt som sina renoverings- och underhållsplaner. Bolagen själva ser alltså inte detta som ett problem.

Daniel! Du, jag och vi andra här ägnade fyra år åt att försöka bygga i kapp efter att de i Alliansen lämnat efter sig ett stort underskott genom att ombilda och sälja ut över 25 000 hyresrätter. Jag vet också att du tidigare uttalat dig mot försäljning av människors hem. I ett läge där vi behöver mer allmännytta och mer hyresrätter och där bolagen faktiskt inte har behov av att sälja tycker jag att det är så oerhört sorgligt att du stöder en politik där människors hem säljs ut. Jag betonar det: människors hem, Daniel! Ni pratar om egen makt och rätten att kunna ombilda. Jaha, men rätten att få bo kvar hos Familjebostäder, Svenska Bostäder eller Stockholms hem då? Dessa människors rätt att behålla sin trygghet och sina hem – hur är det med den då?

Anförande nr 167

Borgarrådet **H e l l d é n** (MP): Jag vill säga två saker. Det första gäller det vi pratade om och som handlade om utförsäljningar. Där har vi hela tiden, när vi har haft sådana diskussioner tidigare, sagt att om det skulle vara ett läge där det skulle behövas kan vi behöva göra det. Det är bättre att vi bygger mycket nu och att vi har solida bolag, det vill säga att de har många fastigheter som är en tillgång som man kan använda i det läget. Då kan man sälja om det skulle vara så att det går åt helvete.

Det andra är att Ann-Margarethe Livh har suttit i bolagen och haft hand om dem, och du säger att du vet att det inte finns något som helst problem. Det skulle tydligen aldrig någonsin kunna uppkomma problem som innebär att bolagen skulle behöva ta in någon form av kapital för att klara av verksamheten. Ja, då är det ju inget problem.

§ 6 Rotel I Finansroteln, Rotel II Stadsbyggnadsroteln, Rotel III Bostads- och fastighetsroteln, Rotel X Kultur- och stadsmiljöroteln

Exploateringsnämnden RI

Fastighetsnämnden RIII

Stadsbyggnadsnämnden RII

S:t Erik Markutveckling RI

SDN: stadsmiljö RX

Skönhetsrådet RX

Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB) RII

Micasa Fastigheter i Stockholm AB RII

Anförande nr 168

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Äntligen ska vi prata lite stadsbyggnad, även om jag anade att man var lite grann inne på det spåret tidigare! Risken finns att jag kommer att låta lite grann som Hesa Fredrik på grund av min förkylning, men faktum är att efter att ha hört debatten hittills tror jag snarast att det är Socialdemokraterna som kommer att manifesteras Hesa Fredrik här i dag. Som ni känner till varnar Hesa Fredrik för krig och dystopi. När man googlar ser man att han till och med varnar för utomjordingar. Det är läskigt, och det är lite detta som jag tror att denna stadsbyggnadsdebatt kommer att landa i. Från socialdemokratiskt håll kommer man att debattera dystopi: Här kommer ingenting att byggas, allt är stoppat och nu kommer ingenting att hända!

Med risk för att borgarrådet Valeskog nu får skriva om sitt anförande skulle jag vilja hävda att vi kommer att hålla en hög byggtakt. Vi kommer att se till att det byggs många bostäder, vi kommer att se till att det blir en bra stadsutveckling och vi kommer också att ägna oss åt att bygga med kvalitet. Det innebär självklart att vi kommer att göra om en del saker under den här perioden som borgarrådet Valeskog kanske inte har ägnat sig så där värst mycket åt. Det handlar just om kvalitet.

Varför har jag då en stor blå bok med mig här i talarstolen? Jo, jag tänkte överlämna den. Jag hoppas att jag får tillbaka den, för jag har bara ett exemplar. Det är Albert Lindhagens stadsplanering för Stockholm 1866 – en oerhört intressant läsning som kan förklara en del av varför vi tjarar så mycket om kvartersstruktur i den växande staden. Det kommer jag att fortsätta att tjata om, för när stadsutvecklingen går framåt ser vi att vi behöver lära av den klokskap och de idéer som har lett fram till denna fantastiska stad likväl som vi måste lära av de misstag som man har gjort under tiden. Det har både funnits misstag i form av rivningsvåg och misstag i planeringen som har lett till stora omdaningar. Men det har också funnits idéer om hur stadsutvecklingen ska skapa det stadsrum som ger trygghet och en god levnadsmiljö. Det behövs en politik som tar tag i detta i hela stadsbyggnaden och som ser till att vi lyfter fram det man har lärt genom åren av denna utveckling i Stockholm.

Fru ordförande! Jag yrkar bifall till vårt förslag till budget för stadsbyggnadsnämnden och övriga nämnder inom detta block och ser fram emot en frisk debatt om stadsbyggnad, Albert Lindhagen och Hesa Fredrik.

Anförande nr 169

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Det verkar som om borgarrådet Larsson är rädd för vad jag ska säga, och det kanske han har anledning att vara. Vi får se.

Det är stor skillnad om man jämför den borgerliga bostads- och fastighetspolitiken med den rödgrönrosa som har bedrivits de senaste fyra åren. Man kan undra hur det går till, och även om det börjar bli tjatigt vill jag säga att antalet markanvisningar, start-pm och detaljplaner fördubblades. Antalet hyresrätter, till exempel, under era åtta år var 17 600, och under våra fyra år – halva tiden – var de 19 200. Vi har också, vilket vi gärna skryter om, tagit fram 1 800 kommunala och även några hundra privata hyresrätter med sänkta hyror på ett par tusen kronor per månad för en trea. Det har påbörjats 3 000 studentlägenheter. Nu på fredag har vi stadsbyggnadsnämnd, och då kommer 8 000 lägenheter i våra prioriterade projekt att provas. Hur många av dessa som överlever er behandling återstår väl att se.

Det är ett faktum att under de första veckorna vid makten stoppade ni 3 000 bostäder i Stadshagen, Hammarbyskogen, Årstafältet, Stureby och Vårberg. Vi hörde också tidigare här i dag att ni vill sälja ut hela eller delar av hyresbestånden i de kommunala bolagen. Detta kommer att skapa stora konvulsioner och förtvivlade bråk mellan våra hyresgäster helt i onödan. Det kommer också att minska antalet byggda hyreslägenheter.

Ni vill också, vilket inte har varit uppe tidigare här i dag, avskeda ca 15 handläggare på stadsbyggnads- och exploateringskontoret genom att ni har dragit ned deras budget med 11 miljoner kronor. Att ni då skulle kunna klara att bygga 10 000 bostäder per år, som ni skriver, finns det inte någon i branschen som tror på. Stockholms byggaktörer vet i dag hur lite ett avtal med Moderaterna är värt.

Vårt alternativ är att bygga i alla stadsdelar, även i villaområden. Vi vill bygga bort fysiska och sociala barriärer mellan välbeställda och utsatta områden. Spångadalen och Mälarängen är två bra exempel, som kanske inte överlever blågrön nej-politik. Det återstår att se. Vi har bostadsgaranti för unga upp till 25 år, och det kan vi socialdemokrater lova tack vare vårt höga hyresrättsbyggande. Vi vill öka attraktionen i våra ytterstadsområden genom förtätningar, levande bottenvåningar, attraktiva centrum och fler mötesplatser. Fokus Skärholmen är ett utomordentligt exempel som vi dessvärre ser att ni nedprioriterar i er budget. 140 000 bostäder står kvar som löfte och dessutom 100 000 nya arbetsplatser till 2030. Detta är väldigt viktigt för oss.

En social bostadspolitik med hög leverans av bostäder och annan infrastruktur kännetecknar vår politik både i teorin och i praktiken. Kontrasten mot dagens mer vilsna nej-sägarkoalition kan inte vara större.

Med detta vill jag yrka bifall till Socialdemokraternas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 170

S a r a S t e n u d d (V): Ordförande, ledamöter, åhörare! Vi i Vänsterpartiet vill ha en stad som håller samman och där det finns många olika boendeformer i alla

områden. Vi vill också att staden ska byggas ihop så att det blir lätt och enkelt att ta sig mellan olika områden. Genom att förtäta redan bebyggda områden skapar vi en stad som ger bättre förutsättningar för service i närområdet.

De borgerliga partierna har under de år de styrde Stockholms stad ombildat allmännyttans hyresrätter. Det som har byggts har framför allt varit bostadsrätter, och som grädde på moset har det satsats på områden som Hagastaden, där bostadspriserna har blivit skyhöga och där få med lägre inkomster kan bo. På ett av de första mötena med Stockholms stads stadsbyggnadsnämnd efter majoritetsskiftet stoppade Alliansen och Miljöpartiet byggandet av ca 80 stycken billiga hyresrätter, så kallade Stockholmshus, i ett villaområde i Stureby. Detta gjorde den nya majoriteten trots att ett flertal remissinstanser tillstyrkt förslaget och trots att husen hade justerats och antalet lägenheter minskats för att passa in i den omkringliggande bebyggelsen.

Vi har hört argumentationen förut när det kommer till att bygga hyresrätter i områden som domineras av villor. Alliansen gick ihop med Miljöpartiet även under förra mandatperioden och stoppade hyresrätter i ett annat rikt villaområde – den gången i Bromma. Då menade ni att man inte ska bygga tråkiga punkthus i alla villaområden. Ni i Alliansen och Miljöpartiet säger att ni kommer att börja ombilda hyresrätter för att få en blandad stad. Men samtidigt kan ni inte tänka er att bygga hyresrätter nära villaområden. Det går inte ihop. Vi i Vänsterpartiet menar att det borde fungera tvärtom: att områden som i dag domineras av villor behöver hyresrätter. Dessa områden blandas upp av att vi bygger hyresrätter, och det är bra för stadens utveckling.

Jag yrkar bifall till Vänsterpartiet budgetförslag.

Anförande nr 171

Björn Ljung (L): Fru ordförande! Gratulationer till vårt helt kvinnliga presidium!

Ordförande, fullmäktige och åhörare! Liberalerna gör skillnad, och det vet ni redan. Nobelcentret är förpassat någon annanstans, och det kommer aldrig att byggas på Blasieholmen. Nobelcentret var en lång historia som började med att Liberalerna sade definitivt nej första gången vi såg det i stadsbyggnadsnämnden. Det följdes av några privatpersoner och sedan av en hel folkrörelse. Flera partier hängde med, och nu har den grönbå majoriteten stoppat bygget. Liberalerna levererar.

En rivningsvåg har gått genom Stockholm under S-ledningen. Hus från 1800-talet och tidigt 1900-tal har rivits. Astoriahuset och Dockskåpet på Beckholmsvägen är några exempel. Många fler hotas, till exempel Träslottet och Gula villan i Mariehäll. Viktiga industriminnen och många villor i välplanerade trädgårdsstäder och villaområden hotas av förtätning. De stora kontorskomplexen i City har slukat stora resurser från stadsbyggnadskontoret, och nya planer har fått skjutas på framtiden. Under alla era fyra år har till exempel 1 200 bostäder för unga och studenter väntat på att få byggas i Farsta. Där har inte ens en handläggare kunnat tas fram därför att ni har prioriterat resurserna på annat sätt.

En av möjligheterna är att använda sig av byggaktörsledda detaljplaner. Det har ni vägrat under fyra års tid. Allt detta kommer vi att råda bot på. Den grönbå majoriteten kommer nämligen att bygga mer, men också bättre, än vad ni har gjort. Vi kommer att bygga slutna kvarter i stadsliknande strukturer, och på så sätt bygger vi tryggt, snyggt och grönt. Tätheten sparar grönmårk, och sammanbyggda kvarter till låghusområden sparar grönmårk. Tro't eller ej, ordförande, fullmäktige och åhörare, men det här har S och V ståndigt röstat emot.

Stureplan har vid det här laget sett sex olika alternativ. Alla har Liberalerna sagt nej till. Det sjunde verkar nu lovande. Den som lever får se. Men utan Liberalerna hade Stureplan inte klarat sig undan grävskopor och sprängningar, till exempel av Freys hyrverk och Bångska palatsets flyglar. Husen i City har jäst på höjden och bredden utan vare sig cityplan eller någon arkitekturpolicy för staden. Liberalernas krav genomförs nu av den grönbå majoriteten. Det gäller beslut på ogenomtänkta rivningar och rasing av kulturhistoriskt viktiga miljöer. En arkitekturpolicy är på väg för hela staden.

Därmed, ordförande, fullmäktige och åhörare, yrkar jag bifall till den grönbå majoritetens budget för stadsbyggnadsnåmnden och övriga nåmnder inom detta avsnitt.

Anförande nr 172

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): Fru ordförande, åhörare, fullmäktige! Vi från Miljöpartiet är glada för det goda arbete som genomfördes under förra mandatperioden – tack så mycket för det! Det startades en omfattande planering och ett byggande av boståder i högt tempo. Detta kommer vi i den nya grönbå majoriteten att bygga vidare på. Vi ska fortsätta det goda arbetet med stadsutveckling och bostadsbyggande.

Vi ser dock tecken på en annalkande lågkonjunktur, och då kommer byggtempot att sjunka. Det är inget att hymla om. Men staden ska göra vad vi kan för att då i stället låta allmännyttan och andra aktörer bygga hyresrätter. Boendeformer som kooperativ hyresrätt, byggemenskaper, kompiskontrakt, kollektivhus och även Stockholmshusen ska fortsätta att byggas – det är inget snack om det. Att förbereda och lägga fram färdiga detaljplaner och att göra vår del i arbetet är någonting som vi kommer att fortsätta med.

Jag är glad att vi i denna nya grönbå majoritet har kommit överens om att utveckla staden med en god arkitektur som kombinerar varsamhet och nytänkande – en hälsosam arkitektur. Den nya byggnadsordningen ska snart ut på remiss för att sedan antas. Kulturmiljöer som Blasieholmen och Kungstrådgården ska värnas. Ytterstaden ska utvecklas i dialog med boende och stärkas på olika sätt, bland annat genom byggnation.

Miljöpartiet glåder sig åt att vi är överens om att miljö- och klimatperspektivet ska genomsyra hela byggprocessen från stadsplanering till byggnation och byggnadens hela livslångd. Vi arbetar vidare med inrättande av naturreservat och biotopskyddsområden. Vi tar fram en plan för överdäckning av motorleder, och enligt ÖP och vår budget fortsätter arbetet med att omvandla motorleder till

stadsboulevarder. Det är härligt! Det är konstruktivt, och det är ett bra sätt att använda stadens mark. Vi ska också arbeta med ekologisk kompensation och grönytefaktor. Ekosystemtjänster är nu en infrastrukturfråga i stadsplaneringen, lika självklara som lyktstolpar och trottoarer.

Med detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till budget för 2019.

Anförande nr 173

P e t e r W a l l m a r k (SD): Fru ordförande! Jag måste inleda med att önska Joakim Larsson jättevälkommen till Lindhagensplanen. Det är dock lite för sent när det gäller Stockholms innerstad.

För att få Stockholm att bli en stad som håller ihop, vilket alla säger sig sträva efter, är bostadsfrågan och på vilket sätt staden byggs två av de viktigaste parametrarna. Stockholm och några av kranskommunerna står för merparten av tillskotten till det kommunala utjämningsstödet och utgör därför hela Sveriges ekonomiska nav. Tyvärr påverkar Stockholms dysfunktionella bostadsmarknad den ekonomiska utvecklingen, främst genom att företagen har svårt att rekrytera spetskompetens när inga bostäder finns att tillgå. Att den föregående styrande majoriteten inte har lyckats få bukt med bostadsbristen visar att de inte har tagit problemet på allvar.

Sverigedemokraterna är pragmatiska, och vi inser därför att bostadsfrågan inte kan lösas om den tillåts utgå ifrån den ideologi som den styrande majoriteten för tillfället förespråkar. Stadens utveckling måste utgå från evidens, vara fri från ideologi och vara långsiktig. Nya byggnader är inga förbrukningsvaror, och att bygga billigt är ingen lösning. Det är inte ekonomiskt i längden. Tätare underhåll och kort livslängd är också en belastning för miljön. Ett enkelt sätt att urskilja vad som är lyckat och vad som är mindre lyckat är att studera prissättningen på bostadsmarknaden. Vad vi glömmer bort när vi planerar för bostäder är just det faktum att vi bor och verkar i en stad som har de högsta bostadspriserna och där byggnationen utgörs av klassisk planerad stad, det vill säga slutna kvarter med en blandning av bostäder, affärer, samhällsservice och arbetsplatser omringade av gator.

Flöden, täthet och sammanhang är oerhört viktiga i en lyckad stadsplanering. Kommunen har genom planmonopolet nu en unik möjlighet att planera för framtidens attraktiva områden genom att långsiktigt stadsplanera områden utanför tullarna på samma sätt som malmarna en gång i tiden planerades. Staden måste tillåtas att växa utåt; allt kan inte ske innanför tullarna. När det gäller äldre hus ska de värnas och tas om hand och inte rivas eller byggas om till oigenkännlighet för kortsiktiga ekonomiska vinster.

I en stad som utvecklas har äldre hus ett stort värde som skapar förståelse och samband mellan nutid och dåtid. De påminner om stadens utveckling och är därför viktiga i en levande stadsmiljö. Staden ska också skärpa kraven på de privata fastighetsägare som får förmånen att köpa eller inneha äldre hus. Kraftiga sanktioner och viten ska utkrävas när fastighetsägare åsidosätter underhållet för att senare erhålla rivningstillstånd. Ett sådant förfarande kan vi sverigedemokrater aldrig acceptera. Sverigedemokraterna är tydliga med att vi vill se stadens utveckling i ett långsiktigt och hållbart perspektiv. Stockholm ska växa på bredden med klassisk

stadsbyggnad i form av slutna stads kvarter och med skärpta viten och sanktioner för fastighetsägare som inte följer detta.

Anförande nr 174

F r e d r i k L i n d s t å l (C): Ordförande, fullmäktige, åhörare, föräldrar! I en stad som lever och som är demokratisk och inkluderande men också attraktiv för samtiden utvecklas staden underifrån. Självklart har vi politiker och tjänstemän en roll att spela, och likaså näringsliv, arkitekter, organisationer, fastighetsutvecklare och intressenter. Men i grunden är det stadens invånare som skapar en levande stad. Huruvida staden lever beror alltid på invånarnas möjlighet att påverka hur vi bygger, var vi bygger, åt vem vi bygger, vem som bygger och varför vi bygger. Det är alla viktiga frågor. Men i frågan om invånarnas roll i dessa frågor ligger svaret till hur vi bygger en levande stad.

Ordförande! Stockholm är en huvudstad, inte bara för Sverige utan för hela världen i många avseenden. Design och arkitektur är några av de områden där Stockholm är utmärkande även på världsscenen. Men vi måste ställa oss en fråga: Varför är Stockholm inte längre en scen för världsledande svenska och utländska arkitekter? Det är för att Stockholm i dag har ett rykte om sig att säga nej till kvalitativ och världsledande arkitektur. Så varför söka sig hit, eller varför stanna kvar? Resultatet blir en foglig, inställsam och platt utveckling. Men vi lever faktiskt inte i en foglig, inställsam och platt stad utan precis tvärtom. Under den kommande perioden kommer den grönbå majoriteten att ta fram en arkitekturpolicy. Vi ser fram emot att driva en byggnadspolitik där vi återupprättar Stockholm som en plats som värdesätter design, kvalitet och världsledande arkitektur.

Den grönbå majoriteten vill att Stockholm ska växa och låta det offentliga rummet bli mer tillgängligt för fler. Genom att vi gör det otillgängliga tillgängligt skapar vi nya ytor. Därför kommer vi exempelvis att upprätta en plan för överdäckning av motorleder. Vi fortsätter att planera för hela staden, och vi skapar möjligheter för exempelvis kulturen i stadsrummet i ett tidigt skede. Vi bygger för att öka tryggheten. Ett bra exempel är Medborgarplatsen, där staden tillsammans med fastighetsägare, företag och civilsamhälle går samman i så kallade bids, business improvement districts. Det är en modell jag har haft förmånen att arbeta med utanför politiken och en modell som Centerpartiet har arbetat med i flera år. Det är en modell som vi tror mycket starkt på.

Jag kommer att få möjlighet att återkomma under dagen och vidare under mandatperioden, men till dess ber jag att få yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 175

Borgarrådet S l o t t n e r (KD): Fru ordförande! Jag kommer att visa ett litet bildspel under mitt anförande. Detta är förmodligen min sista stadsbyggnadsdebatt i kommunfullmäktige, då jag lämnar nämnden vid årsskiftet. Det har varit åtta fantastiskt intressanta och lärorika år i nämnden. Från att aldrig i livet ha velat sitta i en nämnd som håller på med bostäder och stadsplanering har jag nu haft ett par

månader med ganska stor separationsångest. Det trodde jag aldrig att jag skulle få uppleva.

Vi har avslutat en valrörelse där stadsbyggnadsfrågorna fick betydligt större utrymme än vanligt. Många är de stockholmare som bryr sig om hur vår vackra stad utvecklas, och många är de arkitekter och byggaktörer som dagligen arbetar med att förvalta, förädla och förbättra Stockholm. Det är dock inte alltid som all nybyggnation förskönar Stockholm, utan tvärtom förfular den faktiskt ibland Stockholm. Jag tycker att den bild jag visar här är ett exempel på detta. Det är Nobelcentret, som alltså nu inte kommer att bli av tack vare den nya majoriteten. Det är också detta jag har lagt mycket av mitt fokus på i nämnden: att inte genom nya byggnader förfula Stockholm utan att genom förtätning bidra till Stockholm både vad gäller skönhet och stadsliv.

Jag blir ofta förförd av städer. Det är stadsmiljöer som myllrar av folkliv, levande torg, levande bottenvåningar, uteserveringar, vackra hus i starka färger med levande taklandskap och en skala som gör att människor och byggnader på något sätt harmoniserar. Jag visar här ett exempel från Nyhavn i Danmark. Vi vet vilka städer och stadsmiljöer som människor och gemene man gillar, och det måste vi dra lärdom av i stadsbyggnadsprocessen. Jag har många gånger i denna sal fått kritik för att vara smakpolis och för att lägga mig i gestaltningsfrågor för mycket. Jag har också fått veta att smaken minsann är delad, och det har man använt som argument för att gestaltningsfrågor ska professionaliseras. Men vi vet ungefär vad människor gillar, och vi som sitter här inne företräder folket.

Jag visar här exempel på två nybyggnationer – en i Kungälv kommun och en i Staffanstorps kommun, Jakriborg. Jag kan nog gissa att 97–98 procent skulle välja den nedre bilden, Jakriborg. Om det är någonting som jag får frågor om av medborgarna är det just gestaltningsfrågor. Människor undrar varför vi inte kan bygga så vackert i Sverige som man kan göra i många andra länder. Jag visar här en bild från min gamla hemstad Kalmar, där man har vågat utmana den tidsanda vi lever i och bygga i mer Hansaklassisk stil. Människor undrar också varför det blev så här fullt när det en gång var så här vackert. Det finns hur många exempel som helst på hur det var då och hur det blev sedan. Dessa önskemål och uttryck har jag velat möta i stadsbyggnadsnämnden. Det hoppas jag också att den nya nämnden kommer att göra under mandatperioden.

Därmed yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 176

M a d e l e i n e K a r a s c h o F r i d h (FI): Fru ordförande, kommunfullmäktige och alla andra som lyssnar! Världens städer står för omkring tre fjärdedelar av alla utsläpp och har en avgörande roll i arbetet för att skapa hållbar utveckling. Dessutom har vi ett ansvar för att tackla andra problem som städer brottas med, som växande ojämlikhet och ojämställdhet. För att Stockholm ska fortsätta att vara en öppen stad både mot världen och mot nya människor i staden behövs ett barnrättsperspektiv i alla stadens processer. Vi vet att tidiga insatser gör

stor skillnad för barns uppväxtvillkor, och barnen möter staden så fort de möter världen.

Därför behöver vi som politiker sänka blicken och möta barn på deras gata. Feministiskt initiativ vill se ett Stockholm som är helt och en stad som håller ihop där makt och resurser fördelas jämlikt och jämställt. I denna stad kan alla röra sig fritt i det offentliga rummet utan att begränsas av kommersiella intressen. Våra centrum är stadsdelarnas kärnor och en viktig del av samhällslivet. När barn tillfrågas om vad de behöver återkommer ofta önskemål om platser att vara på utan att behöva konsumera någonting. Särskilt viktigt är detta för barn som lever i en ekonomiskt utsatt situation eller barn till skuldsatta familjer. För de här barnen blir vistelser i lokala centrum ibland laddade.

Feministiskt initiativ föreslår att stadens offentliga utrymmen ska upplåta mindre plats åt reklam och mer åt kultur och samhällsinformation samt satsa på lekmiljöer i stadens lokala centrum för att öka möjligheten till möten mellan barn, unga och vuxna där. I en stad som håller ihop måste fler invånare känna att staden är till för dem. I en stad som håller ihop fördelas makt och resurser jämlikt och jämställt. Förra mandatperiodens satsningar på feministisk stadsplanering har gjort skillnad och ökat kunskapen om hur vi skapar en bra stad för tjejer och kvinnor.

Dessvärre är det lång väg kvar till dess att tjejer nyttjar staden lika mycket som killar. Vi vet att till och med sju års ålder nyttjar barn våra offentliga miljöer, till exempel lekplatser, i ungefär lika stor utsträckning. Men efter det händer det någonting, och då är det 80 procent av killarna som använder våra offentliga miljöer. Många tjejer känner sig osäkra. I samtal med tjejer har vi förslag om att rummen ska ha upplysta platser att sitta på och att det ska finnas plats att dansa. Konst ska synas mer i det offentliga rummet och ge upphov till nya samtal. Det är dessa berättelser vi som politiker behöver uppmuntra, ta till vara och förvalta.

Majoriteten är noga med att betona de privata aktörernas intresse för att möjliggöra ökad tillväxt, och vi är noga med att betona tjejers och kvinnors intresse. Därför satsar vi på feministisk stadsplanering.

Jag yrkar bifall till FI:s reservationsbudget.

Anförande nr 177

Borgarrådet L a r s s o n (M): Annars är det en bonus att man kan begära företräde, men nu behövde jag inte det. Tack, fru ordförande, för att du såg till att jag hamnade överst på talarlistan!

Jag konstaterar att den inledande debattrundan var precis så dystopisk som jag förutsåg. Nu är nämligen allting stoppat! Valeskog med flera säger att det är 3 000 bostäder som är stoppade. Detta säger man alltså trots att vi har exakt samma material att utgå ifrån. Det är samma siffror som visar vilka ärenden som har varit uppe i stadsbyggnadsnämnden. Det är 80 bostäder – 80 bostäder där ni, socialdemokrater och vänsterpartister, ville driva fram flerfamiljsbostäder in i ett småhusområde. Det kan man ju vilja, men man måste få majoritet för det. Vi var emot det före valet, och det var vi flera partier som var. Dessa partier ingår nu i en

majoritet. Vi gjorde vad vi sade före valet. Vi föreslog i stället en bebyggelse som tar hänsyn till miljön och omgivningen. Det, snälla socialdemokrater, är inte så dumt. Ta hänsyn till miljön! Gör det som ska göras, men ta hänsyn så att det inte blir en diskussion bara om volym utan också om kvalitet i stadsutvecklingen!

Den geopolitiska hållningen finns inte kvar. Det finns inte utrymme för en sådan när man med alla medel ska pressa in en typ av bostäder och tror att det ska bli någon politisk förändring i området. Vi ska bygga för människor. Feministiskt initiativ måste tänka på detta: Vi ska bygga för människor, och vi ska se till att vi är stolta över staden och utvecklar den på ett förnuftigt sätt med både volym och kvalitet.

Yrka gärna bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 178

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Det är betydligt värre än så. I den överenskommelse som ni i den nya – jag vet inte vilka färger man ska använda, men kanske gråblå är den bästa benämningen – majoriteten har stoppade ni 1 800 lägenheter i Stadshagen. 1 500 av dem är villkorade av att man hittar en fotbollsplan, en elvamannaplan, som är nästan en hektar stor på Kungsholmen. Nu har vi hört att borgarrådet ska ut och leta – vilket ni har pratat om tidigare – efter detta. Vi har 800 lägenheter i Hammarbyskogen som ni har stoppat eller skjutit upp. Vi har 1 000 på Årstafältet. Vi har de 80 i Stureby och 163 i Vårberg. Detta ärende kommer upp på fredag igen, vad jag har förstått. Det är alltså en bra bit över 3 000 bostäder.

Man kan inte gå omkring och leta efter en hektar mark och tro att man ska kunna hitta det på Kungsholmen. Alla vet att det är omöjligt. Antingen sviker ni Stockholmsfotbollen eller så stoppar ni 1 500 bostäder. Vad är det som gäller? Kan vi kanske få ett svar på det?

Anförande nr 179

Borgarrådet L a r s s o n (M): Det blir inte mer sant, Jan Valeskog, för att du upprepar detta gång efter annan. Stadshagsprojektet med bostäder kommer att bli av. Så är det. Det som vi har kommit överens om är att vi ska se om det går att hitta en ny placering för en fotbollsplan i Fredhällsparken. Det ska vi göra. Vi har faktiskt fyra år på oss innan spadens i praktiken är i backen för Stadshagen, enligt din egen planering, så som jag har tolkat den. Vi ska se till att leta vidare. Vi ska absolut försöka hitta en placering för en fotbollsplan.

Men hur får du det till att det är att stoppa tusentals bostäder? Det är samma sak med Årstafältet. Alla de exempel du tar upp är inte relevanta. Jag kan förstå att det blir förändringar efter ett val och att ni tycker att en återgång till en planering som ni inte själva har drivit är ett hot mot bostäder. Men det är inte så. Vi kommer att hålla takten uppe på samma sätt som vi har sagt att vi ska göra.

Anförande nr 180

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Det är inte ofta jag vill säga så här, men nu säger jag det: Skojar du med mig, Joakim Larsson? Du talar om att inte bygga för

människor. Det vi vill göra handlar om att bygga för att fler kvinnor och barn, som är de som har det tuffast i samhället, fler ensamstående kvinnor, fler kvinnor som har varit utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck och våld i nära relationer och fler personer som inte har råd att köpa era bostadsrätter ska kunna ha råd att bo i Stockholm. Är inte det att bygga för människor?

Då undrar jag: För vilka människor bygger ni? Ni bygger för dem som har råd att köpa sina hyresrätter och ombilda dem till bostadsrätter i ytterstaden. Ni bygger för dem som har råd att köpa radhus i stället för att bo i hyreslägenheter. Är det er definition av människor? Det är vad jag undrar när du säger så här till mig.

Anförande nr 181

Borgarrådet L a r s s o n (M): Nu är debatten på den här nivån igen. Vi har nog samma syn på människor, men vad jag menar med att bygga en mänsklig stadsmiljö är just att bygga blandat. Vi ska se till att staden består av alla slags bostäder för alla slags människor – människor som befinner sig i olika skeden av livet. Det är därför det är så bra med just dessa ombildningar i ytterstaden. Det är områden som kanske domineras av kommunala hyresrätter, och då är det bra att det finns något annat så att man kan bo där även om man har en annan uppfattning om hur man ska bo.

Det som dock är hänsynsfullt är att titta på områdets karaktär och hur det är byggt. Man ska inte pressa in flerfamiljshus i småhusområden bara av ideologiska skäl. Det är det ni gör. Ni förstör stadens historiska utveckling. Det tycker jag är omänskligt i sammanhanget, för man måste kunna ta ansvar för hela staden och stadens historiska utveckling.

Anförande nr 182

B j ö r n L j u n g (L): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Det var lite grann som jag trodde, det här, och lite grann som Joakim Larsson antydde i sitt inledningsanförande: Liberalerna och den grönbå majoriteten bygger stad med nära kommunal och kommersiell service, skolor, förskolor, idrottsytor, affärer, restauranger och så vidare. Det handlar också om LSS-boenden och äldreboenden, och allt detta måste planeras in. Och det måste planeras in i byggnadsstrukturer som människor vill bo i och där vi kan bygga trygghet.

Socialdemokraterna och Vänsterpartiet ägnar er nu åt att räkna bostäder. Det är väl bra – om ni räknar rätt. Men eftersom många av oss är en produkt av flumskolan får man väl ha lite överseende med att Jan Valeskog inte kan räkna. Värre är väl att han inte heller kan läsa, och ännu värre är att inte förstår det han läser eller medvetet tolkar det fel. Det är nämligen så att när man byter inriktning byter man inriktning på politiken. Det betyder att väljarna har sagt: Vi är inte riktigt nöjda med det här. Vi i den nya majoriteten kommer att bygga och planera annorlunda än vad ni har gjort tidigare. Då kommer det att ta lite tid att komma ikapp.

Jag blir lite förvånad över Vänsterpartiet, som ändå säger sig vara ett progressivt parti. Plötsligt är Vänsterpartiet emot Hagastaden. Jag förstår faktiskt inte riktigt detta. Vad värre är är att S och V gärna ger sig in i villaområden och bygger okänsligt med stora hyreshus till förfång för dem som redan bor där i sina villor. Ni

tänker antagligen ganska cyniskt: Ja, ja, folk i de där villaområdena brukar ju inte rösta på oss! Men det är riktigt illa om vi inte kan bygga på människornas villkor. Då är feministisk stadsplanering alldeles utmärkt, och jag tycker att FI har helt rätt.

Bifall till den grönbå majoritetens budget!

Anförande nr 183

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Vi vet – det är vetenskapligt bevisat – att förtätning av bostadsområden är någonting som ökar attraktiviteten hos hela områden, även villaområden om det görs på rätt sätt. Det har vi också förslag på.

Jag vill ställa en fråga till Björn Ljung med tanke på att han i sitt första inlägg var orolig för det höga tempo som har varit och att vi inte har haft handläggare i tillräcklig omfattning. Det kan jag hålla med om. Men hur kan det då bli bättre när ni ska ta bort 11 miljoner kronor? Ni vill ta bort 8 miljoner från stadsbyggnadskontoret och 3 miljoner från exploateringskontoret. Det motsvarar ungefär 15 handläggare. Hur kan det bli bättre med hanteringen av ärendena i de här två förvaltningarna om man tar bort 15 tjänster? Hur ser du på den frågan?

Anförande nr 184

B j ö r n L j u n g (L): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Notera nogsamt vad Jan Valeskog väljer att inte svara på, nämligen de svåra frågorna om hans egna räknestycken! Följaktligen får jag dra slutsatsen att jag hade rätt i mitt påstående.

Vidare är det så att vi vill ha en stad som människor trivs i och en stad som vi också om 30 år kan titta tillbaka på och säga: Himlar vad stolt jag är över att jag var med och åstadkom detta! Men då måste vi också göra justeringar i den hittills förda politiken. Det duger inte att lägga fotbollsplaner på fria gräsytor. Det duger inte att smälla in stora flerfamiljshus i villaområden. Det duger inte att planera utan att se till att det finns annat än bostäder, nämligen kommersiell och offentlig service. Det är underbetyg till er hittills förda politik, Jan Valeskog.

Anförande nr 185

S a r a S t e n u d d (V): Jag kan börja med Hagastaden. Den består som sagt mest av bostadsrätter, och det är väldigt dyrt att bo där. Det är knappast så att vanligt folk med medelinkomster kan flytta in där.

Vi tycker att man bygger en bättre stad om man bygger i områden där det finns villor och där det finns service och kollektivtrafik. Vi tycker att det blir bättre av att man blandar upp boendeformerna. Det kan inte bara handla om att det ska vara bostadsrätter och lägenheter överallt, utan för att få denna service behöver man ha närhet till den.

Du talade om majoriteten och att folk ville ha en annan majoritet. Det är ju inte riktigt sant. Egentligen var de rödgröna större, men det var förlorarpartierna som gick ihop. Moderaterna och Miljöpartiet bildade en egen majoritet.

Anförande nr 186

B j ö r n L j u n g (L): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag bara noterar att när ni satt i majoriteten förra mandatperioden var ni för Hagastaden. Ni deltog med liv och lust, och ni planerade för Hagastaden. Ni röstade för de bygglov som nu föreligger i Hagastaden. Moral är bra, men dubbelmoral är inte dubbelt så bra. Det kan vi enkelt konstatera med ert resonemang.

Jag ska dock gärna ta emot det du säger om den blandade bebyggelsen. Då borde det vara så att där områden domineras av den kommunala hyresrätten vore det inte så dumt om det också kom till bostadsrätter. Om dessa områden då redan är ganska tätt byggda finns en möjlighet, nämligen att de kommunalägda bostadsrätterna erbjuds till hyresgästerna för att bilda en bostadsrättsförening. På så sätt blir det ett mer blandat område med blandade upplåtelseformer. Det är ganska enkelt.

Om man sedan tycker att det är okej att bygga flerfamiljshus i villaområdena tycker jag att man är fel ute. Då bygger man okänsligt och omänskligt, och det kommer vi inte att göra.

Bifall till grönbå majoritet!

Anförande nr 187

Borgarrådet N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Nu tänkte jag lyfta debatten till att handla lite mer om stads- och miljöfrågor. Att få vara stadsmiljöborgarråd är för en centerpartist ett riktigt hedersuppdrag. Jag ser verkligen fram emot de fyra kommande åren, då jag ska göra allt jag kan för att Stockholm ska bli en grönnare, tryggare, roligare och mer levande stad.

Vår stadsmiljö rör alla, ung som gammal, stockholmare som besökare och de som bor i innerstaden och i ytterstaden. Stockholm ska vara en levande och tillåtande stad för alla – en stad där människor vill vara och där den kreativa kraften hos lokalbor och lokala entreprenörer släpps fri. Stockholm ska vara en internationell storstad som lever dygnet runt, året runt. För att uppnå detta måste vi jobba brett över våra förvaltningsgränser och våra interna stuprör. Lyckas vi skapa en på riktigt rolig och levande stad skapar vi också en tryggare stad.

Ordförande! Stockholm ska vara en ren och snygg stad med grönområden och parker där människor vill vistas. I detta budgetförslag finns många satsningar för att vi ska kunna uppnå detta i hela staden. Vi satsar på bättre planerade promenadvägar, bättre belysning och genomtänkt växtlighet. Vi ökar resurserna för att våra garantier ska kunna infrias. Städning, tömning av papperskorgar och klottersanering ska ske inom 24 timmar. Parkmark ska inte få ge vika när intressekonflikter uppstår i stadsplaneringen. Jag har så många gånger lyft frågan om att bygga staden högt och tätt för att spara parker. Men i den täta staden skapas också en trevligare stad för människor av människor.

Men, kära ni, ni tror väl inte att jag har glömt rättorna? Nej då, det finns ett tydligt uppdrag i budgeten att innovativt utveckla vår skadedjursbekämpning för att vi ska kunna minska antalet råttor i vår stad. Nu går vi från ord till handling, och jag hoppas att vi under 2019 ska se skillnad i Stockholm.

Med detta vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 188

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Man häpnar. Det finns mycket att säga om detta. Men Jonas Naddebo säger bland annat att ”parkmark ska inte få ge vika”. Samtidigt vet vi att Centern är starkt drivande för att ta bort tre hektar mark, 20 procent av ytan, på Årstafältet och lägga upp en golfbana mitt i parken med ett 800 meter långt staket som är 30 meter högt. Snacka om exkluderande design! Detta ska jag återkomma till i mitt nästa inlägg.

Hur kan det komma sig att ni har sådana här dubbla budskap? Parkmark ska inte få ge vika, säger ni, och det viktigaste projekt för parker vi har ska ni sedan helt förstöra med en golfbana med ett 800 meter långt och 30 meter högt staket. Det är tre hektar som försvinner – 20 procent av ytan. Hur försvarar du det?

Anförande nr 189

Borgarrådet N a d d e b o (C): Det här blir verkligen omvända världen. Jag får dessa anklagelser av mannen som vill bygga i Fredhällsparken och mannen som inte ville rädda mer av Årstaskogen. Jag undrar vad ni vill göra när ni inte vill rädda Årsta golf. Då blir det väl inte heller mer grönområden kvar?

Centerpartiets linje, och den grönbå linjen, är att vi ska bygga tätare och högre. Vi ska inte bygga hus och fastigheter på parkmark och gröna ytor, utan vi måste se till att staden har kvar dessa viktiga gröna kvaliteter. Detta blir en väldigt konstig debatt. Å ena sidan tycker ni att det är konstigt att vi inte bygger på en massa ställen och ger oss skäll för det. Å andra sidan, när vi bevarar Årsta golf, får vi skäll för att vi bevarar den grönya som ska vara kvar. Det är inte helt lätt att svara på de här olika rallarsvingarna från Socialdemokraterna.

Anförande nr 190

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Ordförande, fullmäktigeledamöter, åhörare och stockholmare! Det jag älskar med Stockholm är den dynamik som skapas när människor från olika bakgrunder möts och skapar saker tillsammans. Här bor människor vars släkt har bott här i generationer, människor som nyss har flyttat hit från Sunne, Skövde eller Aleppo, arbetare, akademiker, företagare och alla andra.

Men denna dynamik utmanas av segregation och bostadsbrist. När människor inte kan bo i vår stad eller när segregationen ökar minskar mötena. Därför arbetade vi envetet i fyra år på att bygga en stad som håller samman. Under förra mandatperioden markanvisades över 34 000 bostäder, varav nästan 20 000 var hyresgäster. Detta arbete måste fortsätta. Vi måste bygga en hållbar stad klimatmässigt men också socialt, där det i alla bostadsområden finns skolor att gå till, idrottsplatser att träna på och lokaler där kulturen och demokratin kan utveckla vår stad. Vi måste bygga bostäder som människor kan flytta till och fortsätta att använda vår markpolitik för att bygga ihop staden och stärka de strategiska sambanden med exempel som Fokus Skärholmen.

Nu ser vi i stället en borgerlig majoritet som stryker sådana uppdrag. Vi ser hur hyresrätter stoppas i välbärgade områden och en tydlig återgång till en bostadspolitik som har lett till ökad segregation när marknaden förväntas lösa problemet. Det är en medicin som ni har testat förut, och den fungerade inte då heller. Vi behöver ta krafttag mot segregationen, och vi behöver fler hyresrätter i vår stad. Vi behöver ett Stockholm som fortsätter att byggas ihop – ett Stockholm för alla.

Jag yrkar bifall till Socialdemokraternas reservation.

Anförande nr 191

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Det är på något sätt lite sorgligt, Emilia Bjuggren, att höra att allting blev så fruktansvärt illa på så oerhört kort tid, som du beskriver det. Det är lite tragiskt om det verkligen är så att du har den här bilden av verkligheten – eller om du bara försöker tuta i andra den.

Jag vill ändå poängtera något om det sista du nämner om ombildningar. Hur kommer det sig att socialdemokrater runt om i hela landet ombildar bostäder, egentligen med två syften? Det handlar dels om att få in pengar till bolagen, dels om att se till att det är bra för områden som har dominans av hyresrätter att få in blandade upplåtelseformer. Det handlar just om att få den där minskade segregationen och den blandade staden. Hur kommer det sig att det som sossar gör runt om i hela landet men som ni alltid vägrar är så fel? Ni vägrar åtminstone sedan Annika Billström sålde sisådär 5 000 bostäder för 15 år sedan, för då gick det bra.

Anförande nr 192

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Tänk om någon hade sagt till mig för åtta år sedan att jag skulle stå här och tala om för Joakim Larsson hur bostadspolitiken går till!

Du vet säkert precis som jag att man inte får till den typ av beblandning som ni gärna pratar om genom att sälja hyresrätter i områden som redan domineras av bostadsrätter. Det är ju den effekt som er utförsäljning historiskt har fått och som den kommer att få även framöver. Att sälja människors hem till en annan aktör över deras huvuden är inte att ge demokratiskt inflytande, och det är inte att låta människorna vara med och påverka sin livssituation.

Er utförsäljningspolitik ledde de tidigare åtta åren till ökad segregation, och den kommer under de kommande fyra åren att leda till ökad segregation. Jag hoppas att ni inte lyckas sälja en enda hyresrätt.

Anförande nr 193

B j ö r n L j u n g (L): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Det är intressant att få diskutera bostadsfrågor med dig, Emilia Bjuggren. Det här med omvandling och så tänkte jag ta i nästa debatt, som handlar om bostadsbolagen.

Jag tänkte mer diskutera allmänt hur vi ska bygga i den här staden och hur saker och ting ska planeras. Vi blev förvånade och faktiskt väldigt besvikna över er planering. Som jag sade i mitt inledningsanförande är ni duktiga på att räkna bostäder och på att

bygga bostäder. Men bostäder ger liksom inte en stad. En stad kräver så mycket annat. Under den gångna perioden tvingades vi i Liberalerna till och med att rösta nej till 1 000 bostäder, för i detaljplanerna fanns inte en enda skola. Det gällde Telefonplan. Sedan kom vi till Mariehäll, och då hade jag ett meningsutbyte med Olle Burell. Han tog mitt förslag och gjorde en skola av Stockholmsboms mark på Karlsbodavägen. Vi fick bidra till att ni klarade av skolutbyggnaden förra perioden. Bra, Olle!

Anförande nr 194

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Det är intressant att ni vill prata så mycket om planering och sedan ändå skär undan resurserna för dem som just ska planera stad. Om man överlåter till marknaden att lösa problemet vet vi att det inte planeras stad, utan då får vi det som ger högst intäkter.

Om man vill se en stadsplanering måste man själv se till att det finns resurser att ta ett ansvar för helheten från stadens sida. Detta arbete påbörjade vi under dessa fyra år, och jag är orolig för hur det kommer att gå de kommande fyra åren. Jag tror att facit kommer att vara ganska hårresande om man pratar om service, skolor, idrottsplatser och inte minst lokaler för kultur och andra demokratiaktiviteter.

Anförande nr 195

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): Vi har inga intentioner att avbryta arbetet med fokusområdena, utan vi kommer att fullfölja Fokus Farsta, Hagsätra, Rågsved, Skärholmen och Mälarängsplanerna, som vi faktiskt har uppe i övermorgon i stadsbyggnadsnämnden.

Det gjordes ett bra grundarbete under förra perioden, och i ärlighetens namn är vi nästan alltid överens. Nu får vi hjälpas åt att driva det här vidare, eller hur?

Anförande nr 196

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag ser mycket fram emot konstruktiva dialoger i de fall där vi är överens. Men jag kan också lova att ni kommer att möta hårt motstånd i denna iver att reservera nästan 50 procent av stadens mark för nybyggnation. I vårt Stockholm måste hela staden vara med och bära ett ansvar för att vi får fler bostäder för alla stockholmare. I ert Stockholm är tydligen villaområdena något exceptionellt som ska bevaras för all framtid. Den dealen är vi inte med på, utan där kommer ni att fortsätta att få en hårdför debatt.

Anförande nr 197

I s a b e l S m e d b e r g P a l m q v i s t (L): Fru ordförande och fullmäktige! Jag vill inleda med att säga att detta är min första bostads- och exploateringsdebatt, så det känns kul.

För varje dag söker sig människor till Stockholm för att förverkliga sina drömmar. Det är en stad som erbjuder ett unikt utbud av arbetsplatser, skolor, aktiviteter och stadsliv. Stockholm är på många sätt unikt med sin 750-åriga historia, sina 14 öar

och sina 57 broar – en världsstad som växer och som snart har en hel miljon invånare. Det är fantastiskt att staden växer och att så många vill bo och leva i vår stad. Men att Stockholm växer innebär också ett ansvar mot alla som bor här och som flyttar hit. Bristen på mark och bostäder hindrar både stockholmare från att hitta lämpliga bostäder och människor från att flytta till staden, företag från att etablera sig här och familjer från att bildas. Att svara mot det behovet är ett av exploateringsnämndens främsta uppdrag. Därför är jag stolt över att vi i den nya majoriteten höjer ambitionerna för hur vi ska använda vår mark här i Stockholm.

Stockholm behöver ett helt nytt tänk kring markpolitiken. Det är ju inte bara själva marken i sig som är viktig utan också alla potentiella användningsområden som ytan skulle kunna ha. Vi är i ett stort behov av många olika funktioner av mark i den här staden. Vi behöver fler skolor, vi behöver fler bostäder, vi behöver fler seniorboenden, vi behöver fler idrottsytor, vi behöver fler parker och vi behöver säkert fler uteserveringar. Vi ska ta fasta på att stockholmarna värdesätter kombinationen av en tät, levande stad och grönområden av hög kvalitet.

Vi vill bygga vidare på den trygga, tillåtande och framtidsinriktade stad som så många älskar och alltför väljer att bo i. Vi gör detta utifrån vår vision att göra Stockholm till världens bästa stad att bo, leva och arbeta i.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till budget.

Anförande nr 198

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Jag tycker att de ambitioner som uttrycks är väldigt bra. Vi jobbar hårt med bostadsbyggande, som vi har hört här tidigare, men också med att bygga stad med äldreboenden och skola. Det var ett stort problem under de åtta år när ni styrde att skolplaneringen inte alls fungerade, men under de här fyra åren har den fungerat.

Jag har ändå en fråga. Jag ställde den till Björn Ljung men fick inget svar på den. Hur ser Liberalernas som parti i den nya majoriteten, oavsett färgkonstellation, på att man minskar de ambitioner som du uttryckte här? Hur ser ni på att man drar ned med 15 tjänster på exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret, motsvarande de 11 miljoner kronor som ni har dragit ned med? Hur ska det här gå att förena? Vad är Liberalernas uppfattning? Hur ska detta gå till?

Anförande nr 199

I s a b e l S m e d b e r g P a l m q v i s t (L): Tack för frågan, Jan Valeskog! Jag ser verkligen fram emot att du och jag ska debattera de här frågorna. Jag har ju suttit på åhörarbänken i många år och lyssnat på dina debatter med mina företrädare.

Jag delar inte din oro för hur den här minskningen på förvaltningen och minskningen av antalet personer på förvaltningen kommer att påverka vår verksamhet. Det finns en genomgående tendens att när Socialdemokraterna leder den här staden ökar förvaltningskostnaderna oerhört, och overheaden, som man lite slarvigt säger, ökar alltid när ni sitter vid makten. Jag är helt övertygad om att vi kommer att kunna styra exploateringskontoret på ett mycket effektivare sätt också.

Anförande nr 200

Lennart Tonell (MP): Ordförande, fullmäktigeledamöter! För mig är det här en liten nypremiär. Jag stod här, men kanske inte precis i den här talarstolen, ett antal gånger för drygt 20 år sedan och debatterade bland annat sådant som stadsplaneringsfrågor. Det är faktiskt lite déjà vu för mig att komma hit igen. Visst har det moderniserats lite grann med voteringsapparaterna. På den tiden ropade man votering, och sedan gick fram och lade en lapp eller något sådant. Det tog förskräckligt lång tid. Det har hänt en del, men en hel del saker känner jag faktiskt igen.

Min kollega, professor Erik Wirén, sade att det där med fullmäktige inte var någonting annat än rituella seanser. Jag tycker att jag känner igen det. Dessutom känner jag igen en del sakfrågor också, till exempel Bromma flygplats. Vi hade våldsamma debatter om Bromma flygplats för 20 år sedan. Och jag var också uppe och pratade väldigt mycket om Österleden för 25 år sedan. Det är kul att känna igen sig. Jag känner mig faktiskt hemma.

Nu ska jag anknyta lite till exploateringsnämnden där jag har suttit i ett år. Jag vill säga en sak som är mycket viktig, nämligen att vi nu måste lyckas med att tillskapa fler bostäder med rimliga boendekostnader. Det kan vi göra med hjälp av markanvisningarna.

Anförande nr 201

Borgarrådet Valeskog (S): Vi har haft ett mycket bra samarbete under de här åren och fått väldigt mycket gjort, Lennart, inte minst i exploateringsnämnden. Det har varit positivt. Men det finns en enda fråga som jag tycker är en främmande fågel här. Det är därför jag vill ställa den här frågan till dig. Det gäller detta med byggherreledd planprocess. Vi har i och för sig haft skrivningar om att kunna öka samarbetet med byggherrar på ett framgångsrikt sätt i till exempel Skärholmen när det gäller kreativt tänkande kring sociala frågor. Men i era skrivningar i den här budgeten tar ni steget längre. Det handlar om någon sorts marknadsstyrning där byggherrar ska få väldigt mycket mer makt. Det kanske är det som speglas av att man ska sparka 15 personer ur personalen för att man tror att byggherrarna ska hantera detta.

Jag vet att du har forskat i de här frågorna. Hur ser du på detta att man ska lägga över en stor del av ansvaret och till och med gråzonen som har med myndighetsutövning att göra till olika byggherrar? Det vore intressant att höra.

Anförande nr 202

Lennart Tonell (MP): Makten och besluten ligger ju fortfarande hos exploateringsnämnden respektive stadsbyggnadsnämnden. Det har ännu inte gått så långt att det är Skanska som bestämmer och beslutar att planer och sådant vinner laga kraft. Det kanske kommer. Det vet jag inte. Skanska styr ju rätt mycket i Sverige, enligt min forskning. Det måste jag säga. Men det ligger ändå i den politiska makt som vi har. De får gärna göra rätt mycket av jobbet, så slipper vi göra det. Men de slutliga besluten ligger hos oss, och det måste vi verkligen hålla fast vid.

Anförande nr 203

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Jag skulle faktiskt vilja ha lite vadslagning här. Jag skulle gärna vilja slå vad om att under de kommande fyra åren kommer ni att halvera det bostadsbyggande som vi har haft den senaste tiden. Då tänkte jag att vi skulle ha en hattvadslagning om detta. Men då handlar det om en annan hatt än den som finansborgarrådet har lovat att äta upp om inte nedgrävningen av Centralbron påbörjas under den här mandatperioden. Jag föreslår alltså vadslagning om utlägget för den safarihat som borgarrådet Larsson då behöver när han på Kungsholmen ska speja efter en hektar ersättningsmark till den stoppade elvamannaplanen i Fredhällsparken. Om den grönbå majoriteten från årsskiftet klarar av att under fyra år initiera mer än hälften av antalet bostäder som den rödgröna majoriteten tagit fram under sina fyra år betalar jag generöst Larssons safarihat.

Annars måste jag ändå återkomma till detta att vi faktiskt kommer att få se ett minskat bostadsbyggande. Alla tecken tyder på det med den här nya majoriteten. Vi ser också hur de projekt som har med fysiska och sociala barriärer att göra, som vi vill ta bort, nedprioriteras. Jag var inne på det förut med Årstafältet. Jag ska inte repetera mig själv, men där kommer hela 20 procent av parkytan att tas bort. Det blir 800 meter staket. Det är verkligen ett skamligt exempel på exkluderande design. Resultatet blir stora barriäreffekter, och stakethindret kommer också att i praktiken åstadkomma att övergiven mark blir tillhåll för olika typer av oönskad verksamhet. Även om man bygger slutna kvarter på fel sätt, på fel sätt vill jag betona, kan också det innebära dåligt utnyttjande av grönmårk, skuggade lägenheter och i praktiken exkluderande design.

Anförande nr 204

Borgarrådet L a r s s o n (M): Jag tycker att du kan lova betydligt mer än en liten hatt. Du har naturligtvis studerat det som vi tog upp före valet, det vill säga det faktum att din regering såg till att göra en del förändringar i ett antal regelverk som gjorde att amorteringskrav och annat kom in på banan. Det ledde till att antalet påbörjade bostadsrätter sjönk som en sten från förra året. Om man tittar igenom siffrorna över påbörjade bostäder kan man se att det inte ser vackert ut. Men vi från stadens sida ska göra det vi kan för att denna utveckling inte ska stå sig. Vi ska se till att göra vad vi kan.

Sedan är det helt fascinerande att höra argumentationen från dig, Jan Valeskog, när det gäller Årsta Golf. Jag minns vad som sades före valet 2014, men då av din kollega. Det handlade om hur viktigt det var att bevara Årsta Golf. Sedan gick ni till val på det och ändrade er, som ni gör ibland i vissa valfrågor.

Anförande nr 205

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Det intressanta är att ni i december 2015 beslutade att Årsta Golf inte skulle vara kvar. Hela fullmäktige beslutade om detta. Det var i december 2015 när detaljplanen antogs. Sedan ändrade ni er, så det är inte vi som har ändrat oss. Det är ni som har ändrat er. Hur man kan upplåta en central park, ta bort 20 procent av ytan med 800 meter staket som är 30 meter högt är helt obegripligt.

När det gäller finansieringsfrågorna och bostadsrätterna är det ingen av oss som vet hur kommer att bli. Vi får hoppas att det blir en regering som kommer att hantera detta på ett lämpligt sätt. Men vi har uttryckt en oro över alla de projekt som ni har stoppat. Vi har hört liberaler och andra här stolt berätta hur mycket man tycker att man ska stoppa i olika villaområden och annat därför att man inte tycker att det är lämpligt. Det här kommer inte att bli någon rolig resa. Klarar du över hälften ska jag betala safarihatten.

Anförande nr 206

F r e d r i k L i n d s t å l (C): Tack så mycket, Jan! Jag tycker att det är intressant att få inleda den nya mandatperioden genom att se tillbaka på en mycket ambitiös bostadsbyggartakt. Jag ser att vi återkommande kommer tillbaka till Fredhällsparken och Årsta Golf. Det som oroar mig och något som jag undrar över när jag tittar i backspegeln är om det inte var så att vi blev lite fartblinda medan vi hade den höga ambitionen. Hur kommer det sig att vi nu har en akut hallbrist? Hur kommer det sig att vi saknar samlingslokaler för kulturen och för stadsdelarna? Årsta Golf och Fredhällsparken är båda exempel på saker där vi tittar på rekreation, sport och idrott och hur vi löser problemet, men vi gör också så med en fortsatt hög ambition att bygga. Min fråga är ganska enkel. Var det inte så att Socialdemokraterna blev lite fartblinda?

Anförande nr 207

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Konkret på idrottssidan pratar vi i det här fallet om tre stora planer. Vi pratar om en stor elvamannaplan i Fredhällsparken, en sådan elvamannaplan på Årstafältet och en sjuvannaplan som kommer att försvinna med era golfambitioner. På ert sätt tror jag att Stockholmsfotbollen kommer att bli otroligt besviken och mycket upprörd med all rätt med tanke på de olika beslut som ni har fattat. Även Centern var med i december 2015 och godkände detaljplanen när det gällde Årstafältet och sade att Årsta Golf inte skulle vara där.

Men sedan har vi sett att Centern har varit framgångsrik i förhandlingar av någon anledning. Det kanske har med gruppledaren att göra. De projekt som handlar om Årsta har man drivit hårt, och man har fått igenom både sådant som gäller golfen och att man inte ska bygga nära ett naturreservat. Nu kan du inte svara på fler frågor, men Centern har också, precis som den övriga majoriteten i de här frågorna, kommit med dubbla budskap och ändrat sig hela tiden. Jag tror att det är därför som marknaden har lite svårt att tro på den här majoriteten.

Anförande nr 208

M a r t i n H a n s s o n (MP): Vi hade faktiskt byggherreledda planprocesser i den rödgröna budgeten förra året också. Det är ingen nyhet. Du kan inte säga att det är någonting som vi har infört nu. De generella effektiviseringarna på stadsbyggnadskontoret var ju större i förra årets budget än vad de är i den här budgeten. Även det blir jättekonstigt.

Jag undrar också om du har kvar Stadshagen på din lista över stoppade bostäder. Det måste strykas direkt, för den detaljplanen har till och med vunnit laga kraft. Där kommer man att sätta spaden marken nu.

Vi hade ju en riktigt bra planberedskap förra gången. Vi har prognoser som visar att vi kommer att klara det här. De säger till exempel att vi kommer att greja att sätta igång med 2 000 allmännyttiga bostäder varje år under de närmaste fyra åren. Det är väldigt tydligt att vi kommer att greja det här.

Anförande nr 209

Borgarrådet V a l e s k o g (S): När man hör det faktum att detaljplanen för Stadshagen har vunnit laga kraft visar detta att ni kommer att strunta i den överenskommelse där i princip alla partier lovade Stockholmsfotbollen att Stadshagen bara skulle genomföras om också frågan om elvamannaplanen löstes. Det första ni gör är att riva upp detta och inte ha något alternativ. Du bor själv på Kungsholmen. Har du någon plats på en hektar så att du kan peka ut var den här planen ska ligga? Jag menar att om ni inte ska hålla fast vid villkoret att den här fotbollsplanen ska ersättas innebär det att ni lurar Stockholmsfotbollen, och det är nästan ännu värre, tycker jag.

När det gäller byggherreledd planprocess vill jag säga att det finns vissa skillnader mellan hur vi i vår majoritet skrev och hur det står nu. Jag anser att det nu är helt klart att ni går över i en gråzon vad gäller frågorna om myndighetsutövande. Det blir marknaden som kommer att styra. Det är obegripligt för mig hur Miljöpartiet kan ställa upp på det.

Anförande nr 210

B j ö r n L j u n g (L): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Det är härligt med en liberal igen i presidiet. Du ska inte behöva bekymra dig över de här byggaktörsledda detaljplanerna, Jan Valeskog. Myndighetsutövningen finns alltid hos nämnden. Det här är ett sätt att använda marknaden för att uppnå samhällets mål. Jag tycker att jag har hört det någon annanstans någon annan gång. Marknaden är ett medel och inte ett mål. Det är också ett citat från er sida. Jag vill ge dig ett mycket tydligt exempel. Det är något som jag började diskutera med din företrädare Roger Mogert om, nämligen bostäder för unga och studentbostäder i Larsboda. 1 200 smålägenheter kan byggas på mycket kort tid. Det finns fortfarande inte ens en handläggare för ärendet. Här hade byggaktören själv kunnat ta fram detaljplanen, och vi hade kunnat behandla den och godkännt den. Då hade bostäderna varit klara i dag. Det är exempel på hur vi använder byggaktörsledda detaljplaner.

Anförande nr 211

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Som jag sade tidigt har vi också tyckt att det går att utveckla samarbetet, och ett bra exempel är just Skärholmen där byggherrarna har fått ett betydligt större inflytande med ankarbyggherrar som har varit mycket duktiga och kreativa. Men stadsbyggnadskontoret har också, genom motionssvar, uttryckt farhågor för vart era skrivningar kommer att leda. Nu ligger det en skrivelse. Vi får

väl se vad de säger i svaret på den. Men det finns naturligtvis en stor oro om det här innebär att marknaden ska sköta detta och politiken får lämna walkover.

Anförande nr 212

Borgarrådet **S l o t t n e r** (KD): Fru ordförande! Vi gick ju till val på ett antal frågor och lovade väljarna flera saker också inom stadsbyggnadspolitiken. Nu är det vår uppgift att se till att realisera dessa. Då blir vi nästan hånade av Jan Valeskog som säger att vi försenar det ena och skrotar det andra projektet. Det stämmer inte. Men det är klart att det måste märkas i stadsbyggnadspolitiken också att det har blivit ett maktskifte. Det gör det nu, och det välkomnar jag verkligen.

Sedan säger Valeskog att slutna kvarter är en form av exklusiv design. Det är häpnadsväckande att höra detta. Med samma resonemang skulle man kunna säga att dörrlås är en form av exklusiv design. I många områden runt om i vår ytterstad är jag övertygad om att man skulle välkomna fler slutna kvarter med stora famnen. Men där vägrar ni att bygga eftersom ni tycker att detta ska vara ett privilegium endast för innerstaden. Nu ser vi hur man i stället bygger staket i flera halvslutna kvarter för att förhindra oinbjudna gäster. Kallas detta exklusiv design välkomnar jag det.

Anförande nr 213

Borgarrådet **V a l e s k o g** (S): Det finns slutna kvarter som fungerar alldeles utmärkt, men det finns också de som absolut inte gör det. På senaste sammanträdet i stadsbyggnadsnämnden fick vi höra att kontoret fullständigt sågade och strimlade ert förslag som ni sedan drev igenom i alla fall i Skärholmen. Det skulle byggas slutna kvarter fast det finns höjdskillnader och annat som gör att det inte fungerar, och det kommer att få väldigt negativa effekter. Det kan absolut bli en exkluderande design.

De argument som vi har hört från representanter för den nya majoriteten – vi har pratat om det här flera gånger – är att man har någon sorts trygghetsaspekt att barn, kvinnor och äldre ska kunna ta skydd i de här slutna kvarteren. Har det gått så långt att vi har ett samhälle där barn, kvinnor och äldre ska behöva ta skydd i de här slutna kvarteren har det gått för långt. Ni får väl slipa på argumenten lite grann.

Anförande nr 214

M a r i a L j u s l i n (V): Fru ordförande, kommunfullmäktige, åhörare! Som stockholmare och mamma bävar jag inför de kommande åren med tanke på den totala brist på barnperspektiv som genomsyrade Alliansens stadsplanering den förra vändan. Marknaden skulle ta ansvaret för att planera förskolor och skolor. Men när marknaden brast i sitt ansvar hände absolut ingenting. Förskolor och skolor byggdes med minimala vistelse- och lekytor. De var inhysta i trånga kontorslokaler med bostadsrättsföreningarnas innegård som enda skolgård. Det kan aldrig accepteras i en växande stad.

Under den föregående majoritetsperioden agerade vi mot detta och inrättade bland annat lekvärdesfaktorer för gårdarna. Utemiljön i såväl skola som förskola är en självklar del av det pedagogiska rummet och en förutsättning för att leva upp till förskolans läroplan. Skolor och förskolor måste planeras in tidigt i byggprocessen för

att kunna möjliggöra gårdar med höga lekvärden och gårdar med goda solskensförhållanden, ljud- och luftkvalitetsnivåer.

Med pengar som Vänsterpartiet fick igenom satsade vi på att utveckla och upprusta eftersatta skolgårdar. Nu vill vi investera i en kommunal barnmiljard under den här mandatperioden, allt för att ge barnen plats och fortsätta att upprusta skol- och förskolegårdar, bygga nya parklekar och lekplatser, få bort mikroplaster och öka trafiksäkerheten runt skolor och förskolor. För samtliga barn är möjlighet till fri lek och utevistelse ovärderligt. Det behöver satsas på hållbara gårdar som är utvecklade både med ett barnperspektiv och med ett miljöperspektiv. Det är självklart att det ska gälla i planeringen av både kommunala och fristående verksamheter. Forskning och beprövad erfarenhet visar att skapande arbete och lek är väsentliga delar i barns lärande, och de första åren är avgörande. Barnen ska ha en självklar rätt till utrymme och prioriteras i Stockholms stad. Därför yrkar jag bifall till Vänsterpartiets budget.

Anförande nr 215

P e t e r B a c k l u n d (L): Det var ett intressant anförande, men jag vet inte vad du försöker debattera emot. Vi har ingenting emot att man har bra planerade skolgårdar. Vi har tvärtom, till exempel i stadsdelsnämnderna, hela tiden varit väldigt måna om att vi ska bygga bra och kvalitativa skolgårdar. Det här att marknaden på något sätt skulle vara inblandad stämmer inte heller, utan det är vi i stadsbyggnadsnämnden och naturligtvis också stadsdelsnämnderna som är med och planerar hur det ska se ut. Jag lite osäker på vad du faktiskt debatterar emot. Det vill jag gärna ha svar på.

Anförande nr 216

M a r i a L j u s l i n (V): Jag svarar gärna på det. Det var det förra skolborgarrådet som bland annat hävdade att marknaden inte hade tagit sitt ansvar. Jag ställde en fråga som var: Hur kommer det sig att det inte finns skolor till alla barn? Hur kommer det sig att ni inte planerar skolor i tid? Hur kommer det sig att det finns brist på förskolor och att man har trånga skolgårdar och trånga förskolegårdar och skolor i kontorslokaler som inte är anpassade för barn över huvud taget? Då fick jag svaret: Marknaden har inte tagit sitt ansvar. Jag frågade då: Hur kommer det sig då att det inte blir något vite nu när marknaden inte tar sitt ansvar? Jag tror att du får gå tillbaka med den frågan till Liberalerna själva.

Anförande nr 217

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): Bra skolgårdar och förskolegårdar är synnerligen viktiga, och vi har naturligtvis en skrivning om detta också i vårt budgetförslag. Jag vill peka på att alla representanter som sitter i stadsdelsnämnder är beställare av förskolor och förskolegårdar. Där har man verkligen makten att försöka se till att det blir bra. I Bromma har vi till exempel väldigt ofta tryckt på att det ska vara naturmaterial på förskolegårdarna. Man ska se till att det inte blir gummi, plast och sådant. Vi kommer att fortsätta med att hålla fanan högt i kemikaliearbetet i Stockholm under nästa mandatperiod. Tänk på det! Ni är beställare av förskolegårdar. Ni ska se till att de blir tillräckligt bra, tillräckligt stora och tillräckligt varierade och att de har naturmaterial.

Anförande nr 218

M a r i a L j u s l i n (V): Jag undrar då hur det förhåller sig med de generella effektiviseringskrav som kommer till just stadsdelsnämnderna, hur ni ska kunna hålla fanan högt och hur ni ska kunna fortsätta att satsa på förskolegårdar och skolgårdar. Jag har er budget här framför mig, och jag ser att det är generella effektiviseringskrav på 63 miljoner kronor på förskolan, 204 miljoner kronor på grundskolan och 9,5 miljoner kronor på grundsärskolan, och så fortsätter det. De generella effektiviseringskraven slår mot just stadsdelsnämnderna. Hur ska de kunna fortsätta att hålla fanan högt? Hur ska de kunna vara beställare när det inte satsas på de områden som krävs?

Anförande nr 219

F r e d r i k L i n d s t å l (C): Jag vill tacka för ett viktigt anförande. Barnperspektivet är viktigt, och precis som Cecilia beskrev ligger en stor del av det här arbetet på stadsdelsnivå. Jag har själv haft förmånen att sitta i Södermalms stadsdelsnämnd de sex senaste åren. Min bild är att vi har en ganska stor samsyn över partigränserna när det gäller vikten av att lyfta fram barnperspektivet inte bara i byggsammanhang utan även i sociala sammanhang. Vi fortsätter att satsa på barn ur det perspektivet.

Något som vi däremot ser och som jag vill lyfta fram och jobba med under den kommande mandatperioden är att fördelningen ibland slår olika, det vill säga att vissa stadsdelar gynnas mer än andra. Det är någonting som vi måste rätta till skyndsamt.

Jag vill ställa en mycket enkel fråga. Vem är det du inte tycker tar sitt ansvar?

Anförande nr 220

M a r i a L j u s l i n (V): Mitt inlägg handlade om en farhåga, en rädsla, med tanke på hur det såg ut förra gången som ni styrde. Jag vill verkligen hoppas att det inte sker igen.

Var slår de generella effektiviseringsbesparingar som vi ser här? De slår bland annat på stadsdelsnämnderna. Hur ska ni kunna hålla fanan högt? Hur ska ni kunna ha ett barnperspektiv om det inte planeras in, inte satsas på och inte investeras i? Det är min fråga.

Anförande nr 221

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Ordförande, fullmäktige, stockholmare! För unga stockholmare som vill flytta hemifrån i dag är läget fortsatt tufft. Om du har föräldrar som kan hjälpa till med pengar kanske du kan få hjälp till en insats till en bostadsrätt, men saknar du det, vilket väldigt många gör, är det Blocket, annonser, mejla privata värdar eller lägga upp olika vädjanden på Facebook som gäller. I nuläget har vi över 80 000 aktivt sökande på bostadsförmedlingen. Det är personer som drömmer om att hitta en lägenhet som passar just dem. En del av dem är människor som söker den första ettan, en del är familjer som behöver större när barnen börjar tjata om eget rum, en del saknar helt enkelt en bostad och bor i otrygga situationer på kompisars

soffor eller på tillfälliga kontrakt. Det är för dessa människor som vi måste bygga många fler allmännyttiga hyresrätter, och det är för att alla har rätt till ett eget hem.

Jag har en trygg hyresrätt. Jag har ett fast kontrakt, och det finns ett rum till min dotter den dag då hon kommer att vilja ha det och är tillräckligt stor. Men vi som redan har bostäder måste kunna se att det är helt nödvändigt att vi löser bostadssituationen även för dem som har svårt att komma in på bostadsmarknaden.

När ni i den nya majoriteten stoppar hyresrätter i välbärgade områden, i Bromma och Stureby, låter ni dem som redan har en bostad, de som redan har tak över huvudet, de som inte sover på en soffa hos en kompis, de som inte behöver ta ett rivningskontrakt efter ett annat för att ha ett hem, gå före alla dem som faktiskt behöver en bostad. Vi i Vänsterpartiet tycker att det är fel. Vi måste prioritera dem som behöver en bostad i den här staden. Bostadslösas rätt att få en lägenhet måste gå före villaägarnas önskan att inte få en sekunds skugga på sin tomt. Det är inte bara fler hyresrätter som behövs. Det ger också en mer blandad stad på riktigt.

Bifall till Vänsterpartiets budgetförslag!

Anförande nr 222

P e t e r B a c k l u n d (L): Du säger en del intressanta saker, Clara. Men jag tänker faktiskt prata om det som du pratade om tidigare, nämligen det här med Hagastaden. Jag blev väldigt fundersam. Ni stod ju bakom det från början, och det är klart att det är dyra bostäder. Det är sant, men det beror ju på överdäckningen som kostar mycket pengar. Det flyttar in människor där ändå. Det måste vara bättre att bygga bostadsrätter – det finns en del hyresrätter också – än att inte bygga alls, för det är ju det som är alternativet. Det blir naturligtvis en viss omflyttning. En del flyttar in, och de flyttar kanske också ut från någonting. Det är också viktigt att det blir en omflyttning. Det är jätteviktigt att det blir den här rörelsen i bostadskarriären också. Vad säger du om Hagastaden, helt enkelt?

Anförande nr 223

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag satt i exploateringsnämnden tillsammans med Ann-Margarethe Livh i nästan sex år när de första etapperna av Hagastaden markanvisades. I varje enskilt ärende lade vi fram SU:n eller förslag till beslut om att till exempel pröva en hög andel hyresrätter. Så länge jag satt i exploateringsnämnden var det bara bostadsrätter som markanvisades. Vi menar att det här är ett exempel på en bristande tanke kring hur vi bygger staden. Hagastaden är bara ett exempel, men generellt sett är det så att vi inte bygger bostäder för alla plånböcker i den här staden. Det har vi inte gjort på väldigt länge.

Om vi ska se till att bostadssökande kan flytta hemifrån och få någonstans att bo måste vi bygga för alla. Där ser jag också med mycket stor oro på att ni faktiskt sänker målen för allmännyttan. Det pratas mycket om att vi är på väg in i en lågkonjunktur. Det är just därför som vi måste upprätthålla ett mycket högt bostadsbyggande i allmännyttan så att vi inte förstärker en konjunkturedgång i byggbranschen utan kan upprätthålla ett jämt bostadsbyggande över konjunkturcyklerna.

Anförande nr 224

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Jag tycker att det är bra att Vänsterpartiet har en hög ambition när det gäller bostadsmål och att ni har arbetat för det. Jag kan konstatera att retoriken dock blir väldigt tjatig när man hävdar att det stoppas och förändras i väldigt stora delar.

Jag kan konstatera en sak som inte har förändrats. När Vänsterpartiet fick ansvaret för bland annat Svenska Bostäder såg man till att det faktiskt inte hände någonting i fråga om till exempel kvarteret Plankan på Södermalm. Det handlar om 158 hyresrätter och studentlägenheter där det inte har hänt någonting på fyra år. Nu väntar vi såklart på spadtaget. Det ska tas nu, men det har inte hänt någonting. Man kan undra vad det är som gör att Vänsterpartiet inte kämpar lite mer för de här hyresrätterna i innerstaden.

Generellt sett är det så att vi alltid har sett till att markanvisa många hyresrätter även under vår majoritet. Jag tror att vi var uppe 70 procent hyresrätter emellanåt under perioden 2010–2014.

Anförande nr 225

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Ja, vi tar upp sådana saker som ni stoppar. Det handlar ju om de 300 bostäderna i Bromma och 78 i Stureby. För mig blir det väldigt märkligt, Joakim, när du pratar om det geopolitiska läget och om att man inte kan pressa in boendeformer och tro att det löser sociala problem. Vad är det du gör med ombildningar då? Det är precis det du pratar om. Vi måste ombilda. Jag tror att det var Kristina Axén Olin som före dig pratade om att om man äger sin bostad blir svensk och så vidare. Jag tycker att det är märkligt att man pratar om blandad bebyggelse och om att man ska bygga i olika över hela staden men att det inte gäller villaområdena i Bromma.

När det gäller Plankan kan jag säga att en av anledningarna till att det har tagit tid är att det har prövats fem gånger, tror jag det är, i mark- och miljödomstolen och överklagats och så vidare. Sådant tar ju tid. Både du och jag vet ju att överklagandeprocesser drar ut på tiden. Jag tycker att du åtminstone ska vara konsekvent. Antingen ser du till att bygga blandat överallt på riktigt, men då måste du börja bygga hyresrätter i till exempel Stureby och Bromma också.

Anförande nr 226

Borgarrådet S l o t t n e r (KD): Fru ordförande! Även jag vill bygga hyresrätter med rimliga hyror. Jag vill ha fram flera förslag på hur detta skulle kunna åstadkommas där vi också släpper in de privata byggaktörerna mer och inte bara förlitar oss på allmännyttan i form av Stockholmshus. Men det får inte innebära att vi förfular och förstör befintliga områden. Det som byggs ska passas in i de områden där det byggs. Ska vi förtäta villaområden ska det ske i villastädernas och trädgårdstädernas befintliga miljöer, och det gjorde det exempelvis inte på Västerled, och det var också därför som vi avslag den byggnationen.

Sedan tycker jag också att det är viktigt att vi inte bara tror att det är hyresrätterna som ska lösa den här bostadskrisen för människor med lägre inkomster. Jag tycker att

det är viktigt att vi satsar på bostadsrätter som är mer av compact living, där det är lägre insats och där vi lobbar på regeringspartierna när vi nu väl får sådana för att lätta på amorteringskraven, för de har förstört otroligt mycket för människor med lägre inkomster.

Anförande nr 227

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag vill inte heller att allmännyttan ska bygga allt. Både du och jag har ju kommit med förslag på olika typer av rabatter, markanvisningstävlingar och att använda markanvisningsverktyget för både privata och allmännyttiga bostäder. Men grejen med just allmännyttan och hyresrätten är det här med insatsen, Erik. Jag har ju partiskatt som ni vet, så jag tjänar ungefär som förskollärare. Mitt utrymme att spara varje månad är ytterst begränsat. Det skulle kanske ta mig 15–20 år att spara ihop till en tillräcklig insats för att kunna köpa en bostadsrätt trots att jag är borgarråd. Man är helt beroende av att det finns hyresrätter om man saknar kapital. Mina föräldrar kan inte gå in som borgenärer åt mig. De kan inte gå in med kapital, utan jag har hela tiden varit helt beroende av att det finns en insats. Det här med bostadsrätt eller hyresrätt är inte alltid ett val för människor, utan hyresrätt behövs.

När det gäller detta att förtäta villaområden tycker jag att du ska återkomma med ett koncept på hyresrätter som du tycker passar in. Det har jag aldrig sett från er, utan det som hela tiden händer är att ni säger nej när vi försöker åstadkomma blandade områden på riktigt.

Anförande nr 228

M a r t i n H a n s s o n (MP): Fru ordförande! Jag är glad nu, för vi kommer att åstadkomma ett stort trendbrott om två veckor. Det här året kommer att bli det första året sedan 2009 som det kommer att byggas fler hyresrätter i Stockholms stad än bostadsrätter. Prognosen för nästa år säger att andelen hyresrätter kommer att öka än mer. Det är ju fantastiskt. Vi vet också om att det är det här arbetet vi har gjort under den senaste mandatperioden.

Dessutom slår vi ytterligare ett rekord. Vi kommer att kunna förmedla hela 13 000 bostäder genom bostadsförmedlingens försorg. Det är mer än rekordåret 2015. Det är nästan 1 000 bostäder fler än det rekordåret. Det är otroligt bra. Vi kommer att hålla prognosen för de målen vi har för allmännyttan under den här mandatperioden. Vi kommer att snitta på 2 000 lägenheter per år under de här fyra åren. Det är också riktigt bra.

Slutligen kommer vi också att öka takten när det gäller de mer riktade bostäderna som studentbostäder, seniorbostäder, kompiskontrakt, korttidskontrakt och ungdomslägenheter. Det kommer att satsas ännu mer på detta.

Anförande nr 229

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Det är jättebra att du ger Vänsterpartiet, Socialdemokraterna, Feministiskt initiativ och MP kredd för att vi har jobbat så bra med hyresrätter de senaste åren. Tack så jättemycket för det!

Allmännyttan är ju uppe och nosar på de här höga målen. Du var med och fattade beslut om att vi skulle höja dem radikalt, och det var en väldigt stor omställning för flera av bolagen. De har också haft svårt att få tag på mark i tillräcklig utsträckning. Det har varit jättesvårt att få tag på ingenjörer och projektledare på grund av arbetskraftsbristen i högkonjunkturen. Jag tycker att det är oerhört synd att när bolagen verkligen börjar komma på banan och börjar nå de här höga, höga målen sänker ni dem. Jag tror att det är oerhört farligt. När vi går in i en lågkonjunktur vore det väldigt dåligt om staden bidrar till att förstärka en nedgång i konjunkturen genom att också sänka sitt byggande. Ett högt byggande från vår sida hade faktiskt kunnat hålla uppe sysselsättning, köpkraft och så vidare.

Om du nu är så stolt över att antalet hyresrätter äntligen ökar – jag är jätteglad över det – ombilda inte då, Martin, för då minskar det igen.

Anförande nr 230

P e t e r B a c k l u n d (L): Ordförande, ledamöter! Vi ska bygga många bostäder. Det är vi alla överens om, men man måste betänka att de nya husen ska stå i minst 100 år. Om man tänker efter lite noggrant är det faktiskt så att vi kommer att vara stendöda allihop i den här salen när de hus som vi nu beslutar om kommer att vara uttjänta. Därför måste vi bygga rätt. Vi grönbå menar att det är viktigt att varje detaljplan anpassas till omgivningens förutsättningar och behandlas var för sig.

Vi grönbå kommer att styra över till mer av slutna kvarter. Det är ingen hemlighet. Det ökar tryggheten, och det blir fler bostäder. Slutna kvarter är något som i hög grad efterfrågas av stockholmarna. Vi kommer inte att lyckas fullt ut i redan pågående planprocesser, men framöver kommer det att synas i framtida planer.

Stockholmshus kan vara bra, men ibland har den förra majoriteten klämt in Stockholmshus där det faktiskt finns andra alternativ som är bättre. Det är i och för sig inget fel på Stockholmshusen, och det finns en viss flexibilitet i färgsättning med mera, men de är inte tillräckligt flexibla för att till exempel byggas i slutna kvarter. Ett av de riktigt usla projekten för Stockholmshus är i kvarteret Fotsacken i Västertorp ut mot E4:an. I ett riktigt bullrigt läge kläms fyra Stockholmshus in i stället för att man bygger med en sluten och tyst innergård. Det hade gett fler bostäder. Här hade också studentbostäder i slutet kvarter med loftgångar som skydd mot bullret kunnat passa riktigt bra.

I Stureby lyckades vi tillsammans med Miljöpartiet hitta en bättre lösning än Stockholmshus efter Sågverksgatan. På en så pass smal remsa är det mycket bättre att lägga stadsradhus.

Vi kommer att fortsätta att bygga så många bostäder som det går, och där finns egentligen ingen oenighet.

Anförande nr 231

U l f W a l t h e r (S): Hej Peter! Kul att se dig här. Vad skönt att du säger att ni ska bygga så många bostäder som det bara går. Jag tänker ändå fråga dig, som kanske är fullmäktiges största expert på området Årsta, vad som händer nu efter

valet. Vi rödgrönrosa drev under den förra mandatperioden frågan om att inrätta ett naturreservat i Årstaskogen till skillnad från exempelvis Moderaterna som gärna ville bygga 6 000–7 000 bostäder där. Ni liberaler stod för en ganska förnuftig balansgång i den här frågan, och jag tror att ni till slut landade någonstans i att 90 procent skulle gå till naturreservatet och 10 procent kunde sparas till eventuell bebyggelse. Dessutom skulle man utlysa en arkitekttävling för att bygga noggrant och förnuftigt.

Jag undrar varför ni nu har backat från er linje, Peter. Vi Socialdemokraterna är med på det här förslaget. Om Liberalerna fortfarande står för den här inställningen vill vi jättegärna samarbeta kring detta. Jag undrar vad det var som hände i Årstaskogen som gjorde att ni inte längre står för det ställningstagande som ni gick ut med före valet. Jag har stort förtroende för dig och för din politik, Peter, men jag vill också kunna känna förtroende för Liberalernas stadsbyggnadspolitik.

Anförande nr 232

P e t e r B a c k l u n d (L): Ulf och jag har debatterat i stadsdelsnämnden i Enskede-Årsta-Vantör i fyra år. Nu fortsätter vi här. Det är ganska spännande. Vi sitter i en ny majoritet, och vi tyckte att vi hade ett ganska balanserat förslag när det gäller Årstaskogen. Dessutom var det ganska roligt att få med sig en helt enig stadsdelsnämnd på det förslaget där man kunde bygga en del, ha en arkitekttävling och sådana saker. Motionen kom till stadsdelsnämnden. Men som du vet blir det förhandlingar när man bildar en ny koalition. Där har vi faktiskt gått med på att vi ska bygga ut naturreservatet till de förra gränserna. Det fanns ju en majoritet i den tidigare koalitionen för andra gränser, och det är dem vi har gått tillbaka till. Det är egentligen inte stor skillnad, men det betyder att de bostäder som vi tyckte att vi kunde bygga inte kommer att få plats i det området, och det är bara att beklaga.

Anförande nr 233

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag vill bara komma med ett litet förtydligande. Stockholmshusen går att bygga i slutna kvarter. Däremot går inte slutna kvarter att bygga på all slags mark. Du får inte in det på alla ställen där du skulle vilja få det.

Däremot blir jag lite orolig när jag lyssnar på dig när du säger att Stockholmshusen är problematiska och inte tillräckligt flexibla. Ska ni sluta med Stockholmshusen? Om jag inte missminner mig finns det 4 500 Stockholmshus i olika skeden av planprocessen. Ska ni ta tillbaka dem? Det är helt nya besked i så fall.

Anförande nr 234

P e t e r B a c k l u n d (L): Nej, Clara, vi kommer inte att dra tillbaka planprocesser, men däremot kommer vi att anpassa byggnationen till den omgivning som finns, vilket vi också har sagt tidigare. Ibland passar Stockholmshus in, och ibland passar de inte in. De passar inte in på Sågverksgatan i Stureby. Det var en oerhört smal remsa av naturmark som man skulle bygga på. Där tyckte vi inte att man kunde bygga dem, utan där är det mer lämpligt med stadsradhus. Men det kommer att finnas andra områden där vi kommer att tycka att Stockholmshus är riktigt bra.

Sedan är de inte alltid flexibla. Det går inte att ha garage under, det går inte att ha levande bottenvåningar och det går inte att bygga en förskola i de husen. Man måste naturligtvis tänka på vad som är lämpligt på just den här platsen, och där fungerar det inte alltid med Stockholmshus. Det är så det ser ut.

Anförande nr 235

Borgarrådet W e d i n (M): Fru ordförande, fullmäktige! För två veckor sedan besökte jag renoveringen av Östermalms saluhall. Det är verkligen en vacker plats för matglädje i historisk miljö med anor från 1800-talet. Det är ett spännande renoveringsprojekt, och jag ser fram emot att det står klart. I framtiden ska vi inte blunda för att detta är ett av de projekt som har blivit dyrare än planerat. Ursprungskostnaden var vid första beslutet runt 600 miljoner kronor. Därefter räknades kostnaden upp vid ett flertal tillfällen och ligger nu på nära 1 miljard kronor. Och nu tänker också Vänsterpartiet att detta är lämpligt för försäljning.

Det här är inte unikt. Gång på gång har renoveringsprojekt blivit dyrare än vad som först beräknats. Andra exempel är Medborgarhuset, idrottshallen i Hjorthagen och Liljevalchs konsthall. Det kan finnas rimliga anledningar till att enskilda projekt blir något dyrare än vad man först tror. Man hittade till exempel asbest i golvet på Östermalms saluhall. Men under den förra mandatperioden ökade de totala kostnaderna i investerings- och renoveringsprojekt med över 2 miljarder kronor enbart för fastighetsnämnden. Det motsvarar ungefär lika mycket pengar som hela Sundbybergs budget, och det är inte rimligt. Vi måste veta vad som gäller vid beslutsfattandet. Därför ska vi vända på varje sten och genomföra en extern genomlysning av fastighetsnämndens arbetssätt för att förbättra kostnadskontrollen.

Låt mig också vara tydligt med att Stockholms stad enbart ska äga fastigheter som fyller ett syfte för staden och skattebetalarna. Att äga fastigheter som inte fyller ett strategiskt syfte eller inte används till kommunens kärnverksamhet är inte rimligt, och därför kommer vi också att inventera stadens fastighetsbestånd inom fastighetsnämnden. Genom en aktiv fastighetsförvaltning kan vi få in intäkter som möjliggör renoveringar av de fastigheter som vi faktiskt behöver.

Anförande nr 236

M a r i a - E l s a S a l v o (S): Ordförande! Hej, Dennis! Trevligt att se dig. Jag har läst ganska mycket om dig i tidningarna på den senaste tiden. Som vi har varit inne på har den borgerliga majoriteten sedan de tog över redan hunnit stoppa 2 956 nya bostäder och flaggat för ombildningar i ytterstaden.

Jag bor själv i västerort. Jag minns hur det var förra gången ni styrde staden. Mellan 2007 och 2014 ombildade ni 26 000 bostäder. Allmännyttan har ännu inte hunnit bygga ikapp minskningen av sitt bestånd, och nu vill ni fortsätta med den här gamla politiken med privatiseringar och utförsäljningar. Det är en politik som slår mot de utsatta och leder till ökad segregation och ökad ojämlikhet.

Min fråga till dig, Dennis, är: Är det majoritetens mening att sälja ut all allmännytta och hänvisa unga, gamla och familjer till livslång skuldsättning i väntan på nästa finanskris?

Anförande nr 237

Borgarráðet W e d i n (M): Jag tycker att det är en skamlig retorik, och det är också tråkigt att den kommer från en granne i västerort. 95 procent äger inte sitt boende i Rinkeby. Det du står här och skriker om handlar om enskilda människor som väljer, utifrån sin privatekonomi, att gå vidare med att vilja ombilda sin lägenhet till en bostadsrätt. Du vill förvägra dem den möjligheten. Det skulle möjligtvis kunna gå från 95 procent till 90 procent eller 85 procent i Rinkeby som inte äger sitt boende. Fler skulle i så fall kunna äga sitt boende och kunna göra bostadskarriär. Det är en skamlig retorik att stå här och säga att vi inte vill ha någon allmännytta alls bara för att vi ger människor den möjligheten. Jag bor själv i västerort, och jag ser de utmaningar som vi har i vårt område. Det handlar framför allt om att vi måste bryta segregationen. Människor måste kunna göra en bostadskarriär i sitt eget område.

Anförande nr 238

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Ordförande, fullmäktige! Jag vill fortsätta lite på samma tema. Ni pratar ju varmt om de utbildningar som ska ske på de boendes egna initiativ. Det ska bara vara de själva som vill. Men senast i dag har vi sett människor demonstrera här utanför just för att protestera mot era förslag på utbildningar av hyresrätter i förorten. Har ni ens sett att det här förslaget har något stöd bland dem som faktiskt drabbas av det? Jag har sett att människor protesterar, är oroliga och är rädda för att de ska få lägga väldigt mycket tid på att få ha kvar sin hyresrätt.

När du dessutom öppnar för att sälja ut hyresfastigheter gör det människor ännu mer otrygga. Jag förstår att det här är Moderaternas politik och att ni är glada över att ni har fått igenom den i det här nya styret. Det är väldigt tydligt att det här är dina prioriteringar. Men tror du verkligen att ni har belägg för det ni gör, att ni har stöd för det ni gör bland de människor som drabbas av det här?

Anförande nr 239

Borgarráðet W e d i n (M): Ordförande! Det är beklagligt att det inte verkar finnas något engagemang kring det jag höll mitt anförande om. Men de frågor som du tar upp är också viktiga. Om det inte finns ett stöd för de utbildningar som vi möjliggör kommer det inte att genomföras utbildningar. Det här handlar om ett beslut som människor ska fatta själva, och du står här och är ideologiskt tvärsemot det. Från den sekund som jag gav beskedet att det här var en möjlighet, när ni inte visste när eller var eller hur många, stod ni och basunerade ut att det här var någonting som ni var kraftfullt emot. Det ni vill se är ett totalförbud mot utbildningar. Där har vi olika ideologier. Det här handlar om att människor i ytterstaden, där allmännyttan är dominerande, ska få den här möjligheten därför att vi tror på en blandad stad med blandade upplåtelseformer i alla stadsdelar.

När det vidare är aktuellt med avyttringar är det för att staden ekonomiskt behöver det, och då ska pengarna gå tillbaka till renoveringar som behövs i bostadsbeståndet.

Anförande nr 240

L a r s B ä c k (V): Ordförande! Vi har inte träffats på den här estraden, Dennis. Jag har läst mycket om dig i tidningarna, och då har jag blivit lite undrande. Jag kommer från ytterstaden, närmare bestämt från Farsta. Det har varit en diskussion om ombildning men också om att sälja bestånd. I flera intervjuer har du uttryckt att du är positiv till det. Då undrar jag över allmännyttans dominerande ställning. Man måste ju definiera var allmännyttan är dominerande. I Farsta finns det 39 000 invånare och 28 000 bostäder. Där har allmännyttan 37,5 procent. Resten är bostadsrätter och äganderätter i olika former. Är det en dominerande ställning?

Anförande nr 241

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Det är mycket bra att du också bor i ytterstaden. Då kanske du också har sett det problem som jag ser i Spånga där jag bor, det vill säga den segregation som vi måste bryta. Vi har områden i staden där vi nu ger den här möjligheten. Om människor själva ser en möjlighet i sin privatekonomi att det här är ett beslut som man kan fatta får de den möjligheten. Det är dem ni går emot genom er otroliga retorik mot detta. Det är de enskilda boende som ni brinner för inte ska ha den här möjligheten att göra en bostadskarriär. Det är inte jag som tar åt mig av detta, utan det är de människor som får den här möjligheten. Svaret på din fråga är att vi kommer att komma med tydligare besked om vilka kriterier som kommer att gälla. Men det är där allmännyttan är dominerande, och då är det vissa områden i ytterstaden, det vill säga inte hela ytterstaden, som kommer att bli aktuella.

Anförande nr 242

U l f W a l t h e r (S): Det verkar som om du fick rätt, Joakim. I kväll har Hesa Fredrik tjutit. Vi har pratat ganska mycket om alla stoppbeslut som Alliansen har fattat under den korta period som den har suttit vid makten.

Ansvar för helheten får inte falla bort i en förtvivlad majoritetsförhandling. Vi socialdemokrater ser behovet av bostadsbyggande oavsett om vi sitter i opposition eller i majoritet, och vi tänker axla det ansvaret. Vi vill bygga 50 000 bostäder fram till 2030 varav en fjärdedel med lägre hyror. Att bygga stad kräver svåra prioriteringar, och i precis alla byggprojekt kommer det att finnas invändningar om rödlistade arter, att gestaltningen inte passar in och att husen skuggar. I precis alla byggprojekt finns röster som säger att det visst behöver byggas i området, men inte just på den här platsen. Men vi socialdemokrater kommer inte att vara röster för de få utan röster för alla stockholmare. Vi socialdemokrater är beredda att göra tuffa prioriteringar.

Att bygga stad kräver också visioner. Vi har möjlighet att knyta ihop spännande arkitektur med klimatsmarta miljöval, men det kan inte ske om allt ska byggas så att det ser likadant ut eller med en byggherreledd planprocess som styrs av vinstintresset och inte av visionen. Vi socialdemokrater står upp för en sammanhållen samhällsplanering där medborgarnas stad står i fokus, och det är medborgarnas och klimatets mössa som vi politiker behöver sätta på oss och inte marknadens mössa.

Att bygga stad kräver en förmåga att komma överens. Vi rödgrönrosa var ofta oense när vi startade, och det var inte alltid som vi alla blev nöjda med resultatet, men färdvägen var tydlig. Om ni fortsätter att ge alla partier i ert samarbete veto i stadsbyggnadsfrågor i stället för att göra prioriteringar, ha visioner och komma överens är jag rädd för att vi inte kommer att få många av 10 000 lägenheter som ni lovar stockholmarna.

Trots att vi socialdemokrater vann valet men förlorade majoriteten står vi fast vid vårt löfte till stockholmarna. Vi vill bygga en stad för alla.

Anförande nr 243

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Jag vet inte hur många gånger som jag ska behöva gå upp i den här talarstolen och säga att det inte har stoppats några 3 000 bostäder. De bostäder som ni hänvisar till var ett dåligt projekt med 80 bostäder som har skickats tillbaka för att bli radhus i stället. Det är dessutom ett intressant förslag eftersom ni inte hade fått igenom det vilken majoritet ni än hade försökt bilda. Det fanns inte fler än Socialdemokraterna, Vänstern och FI som gillade de här flerfamiljshusen på just den platsen. Man måste kunna räkna till 51 även om man är socialdemokrat, och Socialdemokraterna har inte 51 procent.

Det ni i Socialdemokraterna måste göra är att vara lite mer intresserade av kvalitet. Det går att kombinera höga volymer, höga boendetal och att bygga stad med kvalitet. Jag lovar. Ansträng er! Bli lite intresserade!

Anförande nr 244

U l f W a l t h e r (S): Du försvinner när jag ska prata, Joakim. Vill du inte stå kvar? Du berättar att ni inte alls har stoppat någonting, men då får jag väl gå igenom lite av det vi har pratat om i kväll och hur det har stoppats och sänkts.

Ni kommer inte överens. Det är väldigt mycket som har hänt under de här få månaderna. Ett parti fick igenom ytterligare ett naturreservat i Hagsätra som övriga fyra allianspartier sagt nej till. Ett annat parti fick ett utökat naturreservat i Årsta när andra allianspartier som ditt eget skrek stopp till hela naturreservatet före valet. Där försvann bostäder. Ett tredje parti stoppade 78 billiga hyresrätter i Stureby för att de skulle förfula villaområdet. Ett fjärde parti har slagits med framgång för att behålla golf i det som ska bli stadsbebyggelse. Ja, det är golf, inte minigolf utan golf i staden. Det femte partiet har lovprisat att man har stoppat Nobelmuseet på grund av en folkrörelse som köpte helsidesannonser i Dagens Industri. Det är stoppbeslut och ingenting annat, Joakim Larsson.

Anförande nr 245

P e t e r B a c k l u n d (L): Vi kör det här en gång till, Ulf. Alla de stoppbeslut som du pratar om och de räkneexemplen får du också visa för mig, för det känns mycket märkligt.

Jag tycker att Socialdemokraterna är lite okänsliga när det gäller nybyggnation. Det viktigaste för mig är att man verkligen bygger anpassat till den miljö där husen ska

stå. Man måste tänka på att de ska stå i mer än 100 år. När det till exempel handlar om Sågverksgatan i Stureby var det precis det som vi tänkte på. De husen passade inte in i den miljön.

En byggherreledd planprocess ska vara till för att driva fram fler bostäder och ingenting annat. Det hoppas jag att du egentligen ställer upp på.

Anförande nr 246

Ulf Walther (S): Du säger att husen behöver smälta in. Det verkar passa ibland att husen ska smälta in men ibland inte. De senaste åren har ni nästan maniskt pratat om att det alltid ska byggas slutna kvarter. Det är också någonting som ni till exempel har förslagit i områden i ytterstaden där det i dag finns lamellhus. Där passar det minsann bra att bygga jättemycket, men det smälter inte in. Hur gör de det, Peter? Ni är inte konsekventa i detta.

Anförande nr 247

Fredrik Lindstål (C): Tack för ett bra anförande, Ulf! Jag måste fråga dig en sak. Arkitekturen när den är som bäst har väl ändå en värdeskapande möjlighet? Den kan väl ändå lyfta en plats till något som håller över tid? Den kan definiera och aktivera det offentliga rummet och faktiskt självsäkert introducera idéer som kompletterar och inte endast replikerar. Men jag måste fråga vad som händer med den moderna arkitekturen de senaste fyra åren. Vad händer med ambitionerna om att bygga en samtida stad?

Anförande nr 248

Ulf Walther (S): Då ska jag försöka ta fram min expert som arkitekt här ur fickan. Jag hittar den inte för tillfället. Men jag ska komma med en annan liten liknelse i det här sammanhanget. Staden förändras. Staden står inte stilla. Arkitekturen, folket, vi som är här och vad vi gör förändras. Då kan man inte alltid bygga på samma sätt och blicka tillbaka. Det är det jag hör när ni pratar om att man ska bygga varsamt och försiktigt och att det ska smälta in. Ni måste låta Stockholm utvecklas, och det hoppas jag att ni kommer att bidra till.

*§ 7 Rotel III Bostads- och fastighetsroteln**Bostadsförmedlingen i Stockholm AB**Bostadsbolagen**Kyrkogårdsnämnden*

Anförande nr 249

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande, fullmäktige! Jag önskar att jag kunde stå här som bostads- och fastighetsborgarråd och säga att alla som växer upp i Stockholm och vill flytta hemifrån direkt får den möjligheten. Jag önskar att jag kunde stå här och säga att alla som vill flytta till Stockholm direkt kan få en bostad och börja sitt nya liv. Men vi vet att så inte är fallet. Det är tio års väntan i bostadskön, och bostadsbristen är så allvarlig att vart tredje tillväxtföretag upplever att det hämmar deras verksamhet.

Vi har en akut bostadsbrist, och den drabbar jobben, tillväxten och integrationen. Det är ett allvarligt läge för Stockholm. Vi ser exempelvis hur färre bostäder påbörjas i Stockholms län det här året jämfört med föregående år. Om detta skulle vi kunna ha ett politiskt blame game här inne, men jag tror att stockholmarna i stället förväntar sig resultat och lösningar. Vi kan inte lösa allt lokalt, men lokalt ska vi göra allt vad vi kan.

Därför har den nya grönbå majoriteten i Stockholms stadshus ambitiösa mål för bostadsbyggandet. Vi vill bygga 10 000 klimatsmarta bostäder per år fram till 2025. Vi vill även öka byggtakten i allmännyttan jämfört med det antal bostäder som byggdes under den förra mandatperioden. Det ska finnas ett blandat bostadsbestånd i hela Stockholm, och en viktig del av detta är att stärka stadens allmännytta. Den ska ha ett ökat socialt ansvar, och vi vill säkerställa att allmännyttan blir tryggare och mer långsiktig för de boende.

En annan del är att det möjliggör för ombildningar av hyresrätter till bostadsrätter för dem som bor i ytterstaden i ett område där allmännyttan är dominerande. Det ska ske på de boendes initiativ och till marknadsmässiga priser. Som jag nämnde tidigare finns det områden, till exempel Rinkeby, där 95 procent inte äger sitt boende. Här lyssnar vi alltså på forskningen som tydligt visar att segregationen minskar om vi ger människor möjlighet att göra en bostadskarriär i sitt eget område. Det finns ingen motsättning i att ge människor möjlighet att ombilda i ytterstaden samtidigt som vi stärker allmännyttan för stadens hyresgäster.

En viktig aspekt är att öka boendetryggheten. Vi utökar nu förturerna för våldsutsatta i stadens bostadskö. Blir du slagen hemma ska du kunna ta dig ur din situation och inte behöva bo kvar med förövaren.

Vi ska göra allt vad vi kan för fler bostäder, ökad trygghet och ett mer hållbart byggande i den här staden. Till Stockholm ska människor kunna flytta, här ska människor kunna flytta hemifrån och här ska människor kunna bli gamla.

Anförande nr 250

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Stockholm växer. Allt fler vill leva och bo i Stockholm. Det är bra för staden. Här finns goda möjligheter till högre studier och till arbete, men det förutsätter att de som vill flytta hit eller flytta hemifrån också har möjlighet till en egen bostad.

Under den förra mandatperioden ökade vi takten i bostadsbyggandet. Vi uppnådde den högsta byggtakten sedan miljonprogrammets dagar, och för första gången på mycket länge byggdes fler hyresrätter än bostadsrätter.

I dag ser vi en ny politik för stockholmarna. I stället för att låta allmännyttan bygga nya bostäder har den borgerliga majoriteten redan på sin första pressträff meddelat att de ska ombilda hyresrätter i ytterstaden. Då sade de att det enbart handlar om ytterstaden och enbart på hyresgästernas eget initiativ. Men nu ser vi ombildningskonsulter och utförsäljningar av hela fastighetsbestånd. Det är en återgång till den politik som gällde förra gången staden hade en borgerlig majoritet, när mer än 26 000 såldes ut från allmännyttan. Det ökade segregationen i vår stad, och det försämrade stockholmarnas möjlighet till bostäder med lägre hyror.

Vårt alternativ är ett Stockholm för alla, ett Stockholm där unga har möjlighet att flytta hemifrån. Vi vill göra det möjligt för fler unga att komma in på bostadsmarknaden. Genom att öka antalet bostäder i planering och byggande och genom att förmedla fler små hyresrätter till unga kan vi erbjuda en bostadsgaranti.

Vi vill också göra det möjligt för näringslivet att växa. Många företag skriker efter arbetskraft men har svårt att anställa. Ett av de största hindren är bostadsbristen som kostar miljarder i förlorad tillväxt varje år. Genom att öka antalet hyresrätter gör vi det möjligt för fler att flytta till Stockholm för att ta ett jobb. Det är bra för staden, det är bra för företagen och det är bra för stockholmarna. Det är så vi bygger ett Stockholm för alla, för framtiden, för våra barn och unga. Bifall till Socialdemokraternas förslag till budget!

Anförande nr 251

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Ordförande, fullmäktige, stockholmare! Vi har ägnat de senaste fyra åren åt att försöka bygga i kapp det stora underskottet på hyresrätter som Alliansens senaste år vid makten lämnade efter sig. Vi stoppade ombildningarna precis när vi tillträdde. Vi sålde inga hyresrätter till privata värdar, och vi sänkte inkomstkraven så att även låginkomsttagare, timvikarier och pensionärer skulle ges tillträde till bostadsmarknaden. Målen för allmännyttan höjdes radikalt, och efter idogt arbete från bolagen är de nästan där. Antalet hyresrätter började också öka i Stockholm igen för första gången på väldigt länge.

Nu står vi inför en omsvängning av bostadspolitiken – eller en tillbakagång, om man vill se det så. I ett läge när över 80 000 personer aktivt söker en bostad ska ombildningar tillåtas igen, och ännu en gång är försäljningar av hela hyresfastigheter uppe för diskussion.

I debatten förekommer en rad väldigt märkliga påståenden som jag vill passa på att bemöta. För det första: Att allmännyttan behöver sälja hyresfastigheter för att kunna

bygga nytt och renovera stämmer helt enkelt inte. Våra bolag är väldigt starka finansiellt. Soliditeten är hög, belåningen låg i förhållande till det egna kapitalet och räntekänsligheten begränsad. Det ligger helt enkelt andra motiv bakom uppdragen om aktiv fastighetsförvaltning – möjlighet att sälja för att plocka pengar ur bostadsbolagen för att till exempel finansiera skattesänkningar som man egentligen inte har råd med.

För det andra sägs det att försäljningar bara ska ske till långsiktiga ägare. Men det går inte att binda en köpare på det sättet. Även om man skulle lyckas teckna ett civilrättsligt avtal kommer det bara att gälla en väldigt kort tid. Sedan är det fritt fram att sälja fastigheten vidare, vilket till exempel hände i Alby. Och om det är något som riskerar att leda till förslumning och kriminogena miljöer i den här staden är det fler oseriösa privatvårdar.

För det tredje sägs det att allmännyttan inte alltid är bäst på att driva centrum till exempel. Men vi har inte glömt försäljningarna av Centrumkompaniet till Boulton, som ledde till chockhöjda hyror, försämrade service och konkurser för små handlare i Tensta, Rinkeby, Bredäng och Hässelby.

Allmännyttan har oerhört nöjda hyresgäster. Svenska Bostäder vann till och med pris som Sveriges bästa hyresvärd förra året. Dessutom har allmännyttan lägre inkomstkrav och är bättre på att lämna bostäder till Bostadsförmedlingen och för sociala ändamål, vilket jag har tjuvat om ganska många gånger här i dag.

Jag hoppas på en saklig debatt om hur vi kan öka antalet allmännyttiga hyresrätter framöver, särskilt med hyror som vanligt folk har råd med. Vi behöver fler allmännyttiga hyresrätter i den här staden, inte färre. Bifall till Vänsterpartiets förslag!

Anförande nr 252

Björn Ljung (L): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Jag förstår att Vänsterns Clara Lindblom avslutar med någonting som hon hoppas att vi ska lyckas med eftersom de själva inte har lyckats med det.

Den grönbå majoriteten kommer att bygga fler bostäder än vad ni gjorde under den tidigare perioden, och skillnaden är att vi förstår att även boendemiljön är viktig. För er spelar det ingen roll om man bygger nya miljöprogram; det har ni faktiskt egentligen planerat för till exempel i Fokus Skärholmen.

Nej, bostaden måste byggas ihop med omgivning och grönsstruktur. Och ju fler slutna kvarter vi kan bygga desto mer trygghet får vi i boendet. De punkthus i park, lamellhus och halvslutna kvarter som ni har planerat är ingen höjdare. Vi har sett det förr, och det är därför som det är bättre att vi justerar vissa planer där det går. Om man bygger så här tätt kan man också bygga samman låghusområden i våra fina ytterstäder, och då kommer vi att spara grön mark som annars måste bebyggas med nyproduktion.

Om vi jobbar på det här sättet får vi en stad med en blandning av nya hyresrätter och gamla hyresrätter, nya människor och människor som kanske bott där i tiotals år. Vi

kommer också att kunna bygga på hus som tål det. Det är någonting som vi har gjort i mycket begränsad utsträckning i Stockholm. Men där ekonomin är möjlig och där man samtidigt gör totalrenoveringar är det en alldeles utmärkt idé. Exempel finns. Stockholmshem äger hus på Magnus Ladulåsgatan, på Byälvsvägen i Bagarmossen och Hägerstensvägen i Aspudden. Tekniskt sett kommer detta att fungera. Svenska Bostäder har gjort väldigt bra tillägg till hus i Rinkeby och Tensta. De tillagda delarna på husen kan exempelvis erbjudas som bostadsrätter för att förbättra ekonomin i projekten och dessutom kanske delfinansiera totalrenoveringen av de hus som man jobbar med.

Bostadsbolagen måste också samverka med övriga samhället, polisen och civilsamhället för att öka och förbättra tryggheten. Dessa insatser kan tillsammans med fler poliser och våra trygghetsvakter öka tryggheten i hela staden.

De klimatsmarta investeringarna som vi genomför kommer på sikt både att förbättra miljön, komma till rätta med det pensum i klimatarbetet som vi måste klara av och på längre sikt också ge bättre ekonomi. Om vi då bygger kvartersstruktur tätt, tryggt, snyggt och grönt i hela staden måste också de så kallade Stockholmshusen kunna anpassas, och det utvecklar vi. Bifall till den grönbå majoritetens budget för bostadsbolag med mera!

Anförande nr 253

M a r t i n H a n s s o n (MP): Ordförande, åhörare! Vi grönbå slår fast att allmännyttan ska stärkas i Stockholms stad. Vi slår också fast väldigt tydligt i vår budget att vi ska verka för bostäder som unga, studenter och andra som har svårare att komma in på bostadsmarknaden verkligen har råd att efterfråga. Att hålla hyrorna nere är ett prioriterat och övergripande mål.

Vi säger också att vi ska bygga mellan 1 500 och 2 000 nya klimatsmarta bostäder inom allmännyttans bestånd per år. Vi kommer att klara det. Prognoserna är väldigt tydliga här. Under nästa år säger vi att det är byggstart på 1 980 stycken inom allmännyttan, och följande tre år snittar det på över 2 000 per år. Det här känner vi oss alltså väldigt trygga i. Bara på nästa stadsbyggnadsnämnd nu på fredag har vi uppe för behandling 1 900 bostäder inom allmännyttan – på en enda nämnd klarar vi alltså hela årsmålet, dock inte riktigt, för det är olika skeden.

3 879 bostäder befinner sig för närvarande också inom Stockholmshusens projekt, som vi kommer att fortsätta med under mandatperioden som ett medel för att pressa hyrorna. Likaså ökar vi nu också takten i olika typer av mer riktade bostäder inom allmännyttan, såsom studentbostäderna, kompiskontrakt som vi satsar mycket på, ungdomslägenheter, 65+-lägenheter och korttidskontrakt.

Vi kommer i år att förmedla över 13 000 olika bostäder inom Bostadsförmedlingen. Det är ett rekord, som jag sade tidigare i talarstolen, och det slår rekordet från 2015 med över 1 000 bostäder, vilket är väldigt positivt. Nu satsar vi också väldigt mycket på alternativa boendeformer, till exempel kooperativa hyresrätter, olika former av bygggemenskaper och kompiskontrakt.

Servicebostäderna ska öka. Vi kommer att se till att det blir lättare att få fram fler LSS-bostäder, och vi kommer att öka ambitionerna betydligt när det gäller hållbarheten. Andelen plusenergi- och passivhus ska bli större. Vi ska nu inleda ett arbete för att identifiera var vi kan hitta klimatrelaterade sårbarheter så att vi kan sätta in snabba och starka insatser för att komma till rätta med detta.

Vi kommer att skapa förutsättningar för bil- och cykelpooler vid all nybyggnation samt planera för laddplatser för elfordon i befintliga och även nya fastigheter. Arbetet med energieffektiviseringsåtgärder ska nu intensifieras betänkligt, och vi skruvar upp detta arbete.

Slutligen kommer vi också att säkerställa att våra bostadsbolag är en del av arbetet med att nå stadens mål om matavfallsinsamling. Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 254

P e t e r W a l l m a r k (SD): Ordförande! Det är glädjande att höra att samtliga partier ska bygga fantastiskt mycket bostäder under den kommande mandatperioden. Jag saknade den politiken under de två föregående mandatperioderna med olika konstellationer.

Bostadsförmedlingen i Stockholm AB:s uppgift i dag är att svara för reguljär bostadsförmedling, evakueringslägenheter och förmedling av förturslägenheter inklusive försöks- och träningslägenheter. Förmedlingen har lägenheter till stadens bostadsbolags internköer samt förmedling av kategoribostäder såsom student- och trygghetsboenden. Det är ett viktigt uppdrag om än svårt med rådande omfattande bostadsbrist. Därför är det viktigt med prioriteringar.

Sverigedemokraterna anser därför att Bostadsförmedlingen i Stockholm AB ska prioritera stockholmare och att endast personer som är skrivna i Stockholms stad och län ska ges möjlighet att köa hos Stockholms stads bostadsförmedling. Principen om att längst kötid ska vara avgörande för tilldelning av bostad ska upprätthållas undantaget små lägenheter som ska öronmärkas och förmedlas till unga mellan 18 och 26 år enligt särskilt köordning. Antalet förturslägenheter ska vara begränsat.

Kön av bostadssökande växer med varje år med åtskilliga tiotusentals personer. På grund av den tidigare omfattande utförsäljningen av bostadsbolagens hyreshus och att en betydande del av nyproduktionen utgörs av bostadsrätter är antalet hyresrätter särskilt i innerstaden begränsat. Bostadsförmedlingen arbetar således under svåra förhållanden, och resultatet av den förmedlande verksamheten är inte tillfredsställande.

Sverigedemokraterna vill att möjligheten att köa i Stockholms stads bostadsförmedling ska förbehållas folkbokförda i Stockholms stad och län. Förtur ska ej ges till nyanlända till Stockholms stad. Se även över systemet så att inte förtur genom särskilda skäl missbrukas, vilket ofta sker i dag. Därmed yrkar jag bifall till Sverigedemokraternas budget för 2019.

Anförande nr 255

Kristin Jacobsson (C): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Stockholm är i akut behov av fler bostäder. Samtidigt som kön i bostadsförmedlingen är rekordlång och stänger ute inte bara en utan flera generationer stockholmare från en egen bostad är möjligheten för enskilda att försöka lösa sin egen situation och köpa en bostadsrätt helt omöjlig i vissa områden, helt enkelt eftersom det inte finns några bostadsrätter där.

Kvar finns få alternativ för den som vill komma ifrån extrem trångboddhet och utsatthet, där handeln med hyreskontrakt till slut kanske ses som den enda vägen ur en växande vanmakt. Så kan vi inte ha det. Det bidrar till utanförskap och segregation mellan dem som har en bostad och dem som inte har det. Någonting måste ske.

Ordförande! Svaret finns i en bostadspolitik som bygger för alla plånböcker och som blandar olika boendeformer och bostadsstorlekar i alla områden. Det finns i möjligheten att erbjuda dem med hyresrätter i ytterstaden, där allmännyttan dominerar, att köpa sina egna lägenheter om de själva vill det. Det finns i ett reformerat kösystem hos bostadsförmedlingen, där fler bostäder görs tillgängliga för de mest behövande. Men det finns också i en förändrad och förenklad planeringsprocess, där byggkostnader och byggtider kan minskas och där fler byggaktörer får bygga både kostnadseffektiva bostadsrätter, kollektivboenden och hyresrätter med lägre hyra. Och naturligtvis finns svaret i en fortsatt hög nybyggnationstakt.

Ordförande! Jag återkommer till Stockholms miljonprogramområden. Antalet områden som är socialt och ekonomiskt utsatta blir fler. Där blir missnöjet mot samhället kraftigare, och hopplösheten breder ut sig. I de här områdena är staden genom sina bostadsbolag en stor aktör som genom sin närvaro påverkar människors vardag och liv. De har därför en viktig roll i att medverka till åtgärder för ökad trygghet och för en attraktiv stads- och livsmiljö. Genom att involvera de boende i en aktiv dialog med utgångspunkt i lokala förutsättningar bidrar bostadsbolagen med att skapa en tryggare stad. Jag kan inte nog betona vikten av detta arbete.

Slutligen, ordförande, måste jag säga några ord om det oerhört viktiga uppdrag som det grönbå styret ger bostadsbolagen för att ställa om till ett mer klimatsmart samhälle. Genom fler gröna tak, solpaneler på taken, en intensifierad energieffektivisering, fler laddplatser till elbilar, nya bil- och cykelpooler med mera kan bostadsbolagen bidra till ett hållbart växande och dynamiskt grönt storstad där människor trivs och vardagen underlättas.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 256

Michaela Hollis (KD): Ordförande, kommunfullmäktigeledamöter, åhörare! När jag som 19-åring flyttade till Stockholm upptäckte jag ganska snart att den första frågan man fick var: Var bor du någonstans? Den frågan kom ofta före frågor om var man kom ifrån, vad man pluggade eller vad man jobbade med. När

man hade svarat kom nästan alltid följdfrågan: Och hur fick du tag på den lägenheten?

Var man bor och hur man bor är viktigt, inte minst i en storstad som Stockholm, och hur det värderas kan skilja sig mycket åt beroende på vem man pratar med.

Stockholm ökar med många invånare varje år, vilket kräver ett effektivt bostadsbyggande, en rörlig bostadsmarknad och olika upplåtelseformer så att alla hittar ett boende som passar för dem. Den grönbå majoriteten har som målsättning att staden ska ha en bostadsförsörjning med bostäder som alla har råd att efterfråga. Vi vill utveckla allmännyttan. Den grönbå majoriteten har beslutat att påbörja uppemot 2 000 allmännyttiga hyresrätter per år.

Staden har en viktig uppgift att säkerställa att det finns bostäder åt alla. En viktig del i detta är också att se till att bostadsbyggandet och valet av upplåtelseformer inte skapar segregation. Jag tror att alla här inne är för ett blandat boende som integrerar invånare från olika generationer, från olika bakgrund och med olika behov av olika stora hem. Vi behöver ha levande bostadsområden med bostäder där både unga, barnfamiljer, ensamstående och äldre kan känna sig hemma.

Oavsett var man bor ska man känna sig trygg. För stadens bostadsbolag är det av stor vikt att öka tillgängligheten för äldre och för personer med funktionsvariationer och att ta det i beaktande vid nyproduktion och renoveringar. För just äldre personer och personer med funktionsnedsättning ska det vara enkelt att byta till eller få tillgång till boende på entréplan eller hyreshus med hiss.

Den grönbå majoriteten vill reformera bostadsförmedlingens kösystem, detta för att skapa fler överkomliga bostäder för de mest behövande exempelvis genom att det blir lättare för personer som har utsatts för våld i nära relation och deras barn att få förtur. Vi vill också skapa bättre förutsättningar för barnfamiljer som lever under osäkra boendeförhållanden att få fast och värdigt boende genom att bland annat skapa möjlighet till förtur. Vi vill också utreda om en Bostad först-modell kan tas fram för barnfamiljer, och vi vill se till att fler genomgångsbostäder tillförs.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till budget!

Anförande nr 257

M a d e l e i n e K a h a r a s c h o F r i d h (FI): Ordförande, kommunfullmäktige, åhörare! Feministiskt initiativ vill se ett Stockholm som är helt: en stad som håller ihop, där makt och resurser fördelas jämlikt och jämställt och där människor som lever i utsatthet ska få sina rättigheter stärkta i stället för begränsade. Vi vill ta ansvar för barn och kommande generationer i vår stad.

Bostadsbristen är som många har sagt en av vår tids största utmaningar. Den påverkar människors möjligheter att få ett jobb, den påverkar människors fysiska och psykiska hälsa och den påverkar barns möjligheter att klara skolan på lika villkor som de barn som bor tryggt.

Allt som oftast är det ensamstående kvinnor med svag förankring på arbetsmarknaden som får ta slaget. Inkomstskillnaderna har aldrig varit större, inte sedan man började mäta på 1990-talet i alla fall. Etableringstiden är alltför lång, något som hänger samman med svårigheter att få en trygg bostad. Trångboddheten ökar. Hemlösheten minskar generellt, men för barnfamiljer ökar den.

Det är positivt att se de grönbåsa förslag på satsningar för bostäder till våldsutsatta kvinnor med barn. Det är ett steg i rätt riktning. Men vi behöver säkerställa att *inga* barn lever i hemlöshet, oavsett om det finns en bakomliggande orsak eller inte. Trösklarna för människor med låg inkomststandard att få en bostad behöver sänkas. I Stockholm har vi 718 barn som lever i hemlöshet. Det är 718 barn för många. En barndom är kort, och varje år räknas. Varje år är samtidigt en avgörande period i uppväxt och liv. Majoriteten skriver om förtur till dem som lever i långvarig hemlöshet, men för de här barnen kan en vecka vara en lång tid. Vi behöver göra någonting snabbt. Jag tycker inte att några barn ska leva utan en plats att kalla för hemma, och vi som politiker i Stockholm kan göra de här 718 barnens uppväxtvillkor bättre.

Ökad segregation leder till större glapp mellan människor, och om man aldrig varit nära den utsatthet som finns blir det svårare att förstå den. För att råda bot på den strukturella hemlösheten måste också människor som lever i hemlöshet få höras. Jag yrkar bifall till FI:s budgetreservation.

Anförande nr 258

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande, fullmäktige! Jag läste nyligen om den ensamstående trebarnsmamman Stina som trots jobb och utbildning levte med osäkra bostadskontrakt i tolv år. Nu kan hon tvingas flytta igen, och hon vet inte om hennes barn kan följa med. Det är personer som Stina som Stockholms bostadsbrist slår särskilt hårt emot.

Stockholm behöver fler bostäder, och vi behöver en blandning av upplåtelseformer i hela staden. Här spelar stadens bostadsbolag en viktig roll, och vi säkerställer i den här budgeten produktionsmål på 1 500–2 000 bostäder per år för stadens allmännytta. Det är mer än vad man lyckades leverera under den senaste mandatperioden.

Det är dyrt att bo i Stockholm, och en förklaring till detta är att det är dyrt att bygga. Vi har därför åtgärder i den här budgeten som ger bättre förutsättningar för byggaktörer att bygga kostnadseffektiva bostadsrätter, kollektivboenden och hyresrätter med lägre hyra. Det handlar exempelvis om att korta handläggningstiderna, ge byggrätter till fler aktörer och öka utbudet av byggbar mark.

I det här blocket ingår även kyrkogårdsnämnden, och att kunna erbjuda stockholmarna vackra och rofyllda begravningsplatser är en viktig verksamhet. Jag har exempelvis hunnit besöka Strandkyrkogården och kollat på den plats där vi nu går vidare med byggandet av en ceremonilokal. Det är en viktig utgångspunkt för mig att Stockholm ska erbjuda begravningsplatser för alla olika trosuppfattningar som också är trygga att besöka.

Fru ordförande! Vi kan inte lösa allt lokalt, men lokalt ska vi göra allt vad vi kan för en stärkt allmännytta, för att bryta segregationen och för att skapa så goda förutsättningar som möjligt för fler bostäder.

Anförande nr 259

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! I morse pågick en demonstration här utanför. Det var medborgare som är arga, oroliga och rädda för att deras hem ska säljas. De är oroliga för att bli hyresgäster hos sina grannar eller för att få höjda hyror och försämrade service.

Jag förstår deras oro. Jag förstår deras ilska. Min fråga till ansvarigt borgarråd är: Vad svarar du dessa oroliga hyresgäster nu när du driver på utförsäljningen av allmännyttan?

Anförande nr 260

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Tack för frågan! Jag kan tänka mig att man som tidigare finansborgarråd har varit med om sin andel av demonstrationer utanför det här huset.

Det är såklart beklagligt att det har uppstått oro, och jag förstår att det finns en historik när det kommer till ombildningar i Stockholm och också i andra delar av landet. Det tar jag på stort allvar. Det jag kan göra som nytt bostads- och fastighetsborgarråd är att vara tydlig med våra besked och också verka för att vi ska ha fler bostäder över hela Stockholm. Vi ska bryta segregationen, och det är därför vi ger människor denna möjlighet till ombildning.

Det hade varit oansvarigt av mig som nytt borgarråd att säga att vi utesluter avyttringar helt och hållet när vi kanske kommer att behöva det verktyget senare om soliditeten blir så pass allvarlig i stadens bolag att vi behöver de pengarna för renoveringar av bostadsbolagens bestånd. Det är mitt besked.

Anförande nr 261

M a d e l e i n e K a h a r a s c h o F r i d h (FI): Ordförande, fullmäktige! Bostadspolitiken måste utgå från att segregationen ska minska och tryggheten öka. Alla oavsett inkomst ska ha råd att bo i en nybyggd hyreslägenhet i allmännyttan oavsett var i staden bostaden ligger.

Stockholm anses vara en av de städer i Europa som har allvarliga problem med socioekonomisk segregation. De som inte har kapital att köpa sig en bostad i innerstaden eller i närförort har oftast inte heller råd att bo i en nybyggd hyreslägenhet i dessa områden på grund av alltför höga hyror i nyproduktion.

Vi vill att barn ska få växa upp i trygga boenden. Vi vill bryta den socioekonomiska segregationen. Därför skulle vi vilja titta på möjligheten att införa Helsingforsmodellen, det vill säga social stadsplanering för de kommunala bostadsbolagen med målet att reglera hyror för en andel av de nybyggda hyresrätterna. Pensionärer, låginkomsttagare och ensamstående ska kunna dela

trappuppgång med grannar som har högre inkomster. Barn från hem med olika ekonomiska förutsättningar ska kunna få leka på samma gård.

Majoriteten har inga direkta direktiv för hur bostadsbolagen ska kunna agera för att minska segregationen. Att ombilda och sälja ut är förslag för att skapa ett mer blandat boende, men utöver det är jag nyfiken på vad det finns för förslag för att minska segregationen.

Anförande nr 262

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Som svar på frågan finns det ett paket i den budget som vi nu lägger fram som handlar om att bryta segregationen. Det handlar om fler möjligheter till jobb. Det handlar om att bryta utanförskapet. Det handlar om utbildningar, där vi ger möjligheten till dem som själva vill det i ytterstaden för att de ska kunna göra en bostadskarriär.

Detta är dock bara en del av verktygslådan. En viktig del handlar om tryggheten som ni fullständigt har ignorerat den senaste mandatperioden. Man kan ju fråga sig vad som är feministiskt med att vi har sju utsatta områden i Stockholms stad, varav två särskilt utsatta, där vi i princip har laglöshet. Vad är det för besked till stockholmarna att de inte ska kunna röra sig i sina egna områden?

Vi presenterar ett trygghetspaket i vår budget som är en viktig del i att bryta segregationen. Det ska vara tryggt var man än bor i Stockholm.

Anförande nr 263

M a d e l e i n e K a h a r a s c h o F r i d h (FI): Den rödgrönrosa majoriteten har gjort jättemycket för att jobba preventivt med att öka tryggheten i Stockholm. Det stämmer helt enkelt inte, Dennis Wedin, att vi inte har satsat på just trygghetsskapande åtgärder.

Anförande nr 264

M a r t i n H a n s s o n (MP): Ordförande! Jag har väldigt svårt att förstå dramatiken i det här ärendet. Jag tycker att det är så mycket överdrifter så att jag till och med tog med mig en liten halmgubbe hit. Jag placerar den här så att oppositionen tydligt ser den.

Vi är väldigt tydliga med vad det här handlar om: Det ska vara försiktiga utbildningar där hyresrätter dominerar i dag. Det ska vara i ytterstaden, det ska vara på de boendes initiativ och det ska vara på marknadsmässiga grunder. Det är det som gäller.

Vidare heter det ”avyttringar”. Ni kan inte säga ”utförsäljningar”, för det är någonting helt annat. Det ligger en värdering i det begreppet. Det handlar om totala försäljningar under avgränsad tid där hela bestånden ska säljas ut och oftast också till rabatterade priser. Det är inte det som det handlar om här, så ni får inte säga ”utförsäljningar”. Vi kallar det för ”avyttringar”, och återigen: Det är försiktiga avyttringar, och vi har inte ens sagt att det är klart att det ska ske. Vi öppnar upp för

att *om* det skulle bli sämre ekonomiska förutsättningar i Stockholms stad, *om* soliditeten skulle gå ned ytterligare inom bostadsbolagen, *då* kan vi eventuellt tänka oss denna möjlighet som ett sätt att finansiera en fortsatt väldigt hög byggtakt av nya hyresrätter. Det är det som är förutsättningen för detta.

Med det sagt är det också viktigt att komma ihåg att det finns forskning på blandade upplåtelseformer. Det finns svensk forskning som har fastslagit att barn som lever där det råder mer blandade upplåtelseformer klarar sig bättre i skolan. De har lägre risk att bli arbetslösa efteråt, och de får oftast högre lön. Forskningen säger också väldigt tydligt att det här framför allt gynnar barn från familjer med en lägre socioekonomisk bakgrund. Det är också viktigt att komma ihåg.

Anförande nr 265

U l f W a l t h e r (S): Martin Hansson svarade faktiskt lite på en av mina frågor. Jag har inte riktigt förstått anledningen till ombildningarna och avyttringarna och hur de ska gå till, för när jag pratar med en del miljöpartister bland dina vänner i stadshuset är de tydliga med att ombildningar är till för att skapa blandade boendeformer i ytterstaden. Moderaterna pratar om att det är en ägande- och frihetsreform. Miljöpartisterna säger att det ska ske till marknadsmässiga villkor, men vi minns vad Alliansen gjorde sist när de slumpade ut hyresrätter som man kunde tjäna miljonbelopp på dagen efter att man hade fått ombilda till bostadsrätter.

I dag har finansborgarrådet sagt att ett syfte med det här är att bryta segregationen, inget av det andra. Hon har också sagt att det inte ska ske några massombildningar, utan det ska bara handla om enstaka fall. Patrik Silverudd från Liberalerna sade att man måste sälja ut – eller avyttra, som han förmodligen menade – bostadsbolagen för att det behövs, medan Daniel Helldén säger att nja, vi kanske behöver avyttra om räntorna går upp, även om också han sade ”sälja”. Men nu verkar det vara Daniel Helldéns linje som gäller och inte det som Liberalerna har sagt.

Det är lite otydligt, det här. Jag tycker att stockholmarna förtjänar ett svar: Vad är syftet, och vad innebär marknadsmässiga villkor?

Anförande nr 266

M a r t i n H a n s s o n (MP): Tack för frågan, Ulf! Jag tycker faktiskt att du sammanfattar det väldigt bra, för det finns flera syften och det ena utesluter inte på något sätt det andra.

Ett syfte är att kunna upprätthålla en fortsatt hög byggtakt av nya hyresrätter inom allmännyttans bestånd. Ett annat syfte är att blandade upplåtelseformer är bra, något som vi i Miljöpartiet också hela tiden har varit tydliga med till exempel i vårt bostadspolitiska program. Det är någonting som är positivt i sig, så det är win-win för oss i de här lägena.

Det ena utesluter inte det andra; det finns många olika syften.

Anförande nr 267

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Nu får vi inte säga ”ombildning” eller ”utförsäljningar” längre, utan nu måste vi säga ”avyttringar”. Jag tycker kanske att det är lite ängsligt av Miljöpartiet. Jag förstår att det här är jobbigt för er, att det var någonting som ni fick gå med på mot annat som ni fick. Jag förstår att ni tycker att det här är svårt att hantera.

Men nu har ni ett samarbete med Alliansen. Nu har ni lagt en budget tillsammans, och jag tycker att det är dags att ni står för det. Jag tycker att det är dags att ni står för att ni ska sälja ut hyresrätter och hyresfastigheter i förorten. Det här kommer att slå hårt mot stockholmarna, och era väljare kommer inte att vara nöjda. Men nu sitter ni i den blå båten, och nu får ni ro den.

Anförande nr 268

M a r t i n H a n s s o n (MP): Nej, det vi nu har kommit överens om i den grönbå majoriteten är Miljöpartiets tidigare politik. Det står i vårt bostadspolitiska program att vi inte utesluter försiktiga ombildningar eller avyttringar. Det är någonting som vi har verkat för. Premisserna är dock oerhört viktiga, och det är det vi talar om: Det här kommer inte att vara några storskaliga saker, och det kommer att vara väldigt marknadsmässigt. Det är inte bara vi som säger att detta ska ske marknadsmässigt, utan det säger också Moderaterna väldigt tydligt.

Detta måste vi ha med oss här, och nu pekar jag på halmgubben igen. Det är väldigt försiktiga saker vi pratar om, och det är också Miljöpartiets politik.

Anförande nr 269

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Martin, nu kommer jag att använda precis vilket språkbruk jag vill vad gäller försäljningar, avyttringar och utförsäljningar – det förbehåller jag mig rätten att göra.

Jag vill fråga om försäljningar, avyttringar och utförsäljningar av centrum. Ett av mina första kampanjarbeten och en av de frågor som jag verkligen drev och jobbade med var nämligen efter utförsäljningen av Centrumkompaniet till Boulton, som Miljöpartiet motsatte sig. Yvonne Ruwaida var väldigt engagerad i den frågan och såg också väldigt tydligt, precis som vi, att handlare gick under. Jag gick runt och pratade med samtliga handlare i Rinkeby, Tensta, Bredäng och Hässelby gård regelbundet, och de personliga tragedier som följde av Boultons hyreshöjningar bär jag fortfarande med mig.

Mot bakgrund av Miljöpartiets tidigare ställningstagande, hur ställer sig Martin Hansson till borgarrådets förslag om att sälja Vällingby centrum? Just att sälja ut centrum i förorterna är ju någonting som ni har motsatt er tidigare.

Anförande nr 270

M a r t i n H a n s s o n (MP): Boulton blev inte bra. Jag tror att jag kan tala för alla här i salen när jag säger att det blev riktigt, riktigt dåligt. Det kom också samtidigt med finanskrisen, vilket ska påpekas.

Vi drev i vår rödgrönrosa majoritet också försäljningar av fastigheter som inte var bostadsfastigheter. Vi har alltså alltid ansett att vi ska se över icke strategiska fastigheter i beståndet. Det är någonting som sker löpande, men återigen, det måste ske med viss måtta och det måste ske marknadsmässigt. När det gäller centrumförsäljningen till Boulton så stressades det fram och skedde kanske inte på alltför bra underlag.

Vi är för att man kan utreda möjligheten när det gäller Vällingby centrum. Vi har fortfarande inte sett vad den utredningen landar i, så vi har inte sagt någonting än. Men vi har öppnat för möjligheten att titta på en eventuell försäljning av Vällingby centrum – ja.

Anförande nr 271

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Fullmäktige, åhörare! Vi hörde Dennis Wedin stå här förut och prata om vad han önskade. Det var många saker. Jag vet vad jag önskar att Dennis Wedin gjorde: Jag önskar att Dennis Wedin hade andra mål än att ombilda allmännyttan och sälja ut hyresfastigheter.

När jag jobbade inom Stockholms stadsmission jobbade jag väldigt mycket med hemlösa unga och barnfamiljer. Det var barnfamiljer som bodde på vandrarhem, det var unga som bodde runt hos kompisar och ibland till och med i bilar. Hos dem och på Stadsmissionens egen hemsida med rapporten om hemlöshet från 2017 finns det ett antal önsknings. Det handlar om fler Bostad först-lägenheter, nationell tak-överhuvudet-garanti och annat.

Det man inte hittar där, och det jag aldrig har hört någon som är drabbad av hemlöshet efterfråga, är fler bostadsrätter och färre hyresrätter. Aldrig under mina år med hemlöshetsarbete har jag hört att en mer blandad stad är vad som kommer att lösa en persons situation. I stället önskar man att socialtjänsten skulle ha fler möjligheter till genomgångsbostäder, att det skulle vara lättare att hitta ett förstahandskontrakt, att det skulle finnas fler hyresrätter och en bättre bostadsmarknad för dem som inte har råd att köpa sin lägenhet.

Det känns ju självklart att vi inte löser hemlösheten bland barn, unga och barnfamiljer genom att minska antalet hyresrätter, men det är nästan det man kan tro när man hör det nya styret prata – att det är det som ska få segregationen att släppa och att man ska råda bot på hemlösheten genom att fler ska göra bostadskarriär. Det är så att man häpnar. Jag vill yrka bifall till Feministiskt initiativs förslag till budget.

Anförande nr 272

F r e d r i k L i n d s t å l (C): Tack, Anna, för ett intressant anförande! Jag måste börja med att säga att jag har följt FI:s bostadspolitik under de senaste åren med stort intresse, och jag uppskattar och intresserar mig för att man på ett seriöst sätt har lyft in genusperspektivet i bostadsbyggandet.

Men när jag hör det här och tidigare inlägg slår det mig att Finansinspektionen, liksom hela oppositionen, tycks ha ett väldigt binärt förhållande till

bostadsmarknaden. Man verkar tycka att det bara finns två möjligheter: att äga eller att hyra.

Min fråga till Anna Rantala Bonnier är därför: Vilka upplåtelseformer utöver att äga eller hyra ser Feministiskt initiativ?

Anförande nr 273

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Tack för din fråga! Om Fredrik Lindstål tittar i vår budget hittar han förslag på olika sätt som man kan motverka hemlösheten, och jag tror att man måste göra mer än det som har gjorts tidigare för att fler ska komma in på bostadsmarknaden.

Det här kanske inte kommer att handla om upplåtelseformer, men vi förordar ju modellen från Helsingfors, det vill säga en mer social bostadspolitik där man faktiskt går in och subventionerar hyror för att fler ska ha möjlighet till bostad. Det kan man göra på ett brett sätt. Det behöver inte bara handla om dem som har det absolut tuffast, även om de är viktigast. Vi ser från bland annat Wien och Helsingfors att det finns möjligheter till ett socialt bostadsbyggande som kan möjliggöra för många, många fler att komma in på bostadsmarknaden.

Anförande nr 274

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Anna Rantala Bonnier nämnde precis förslaget om subventionerade hyror. Det upplever vi är ett missriktat förslag i och med att det inte finns några garantier för att den som är i behov av lägre boendekostnader också faktiskt får tillgång till de här bostäderna. Det är anledningen till att vi är emot just det förslaget.

I anförandet nämndes det som självklart att vi måste ha fler hyresrätter. Ja, det instämmer jag i. Som en del i den här budgeten vill vi alltså bygga 10 000 fler bostäder per år fram till 2025, och hälften av dem ska vara hyresrätter. Det är väldigt ambitiösa mål. Jag undrar hur Anna Rantala Bonnier resonerar kring att andelen hyresrätter minskade under den föregående mandatperioden. Det vill säga, med Feministiskt initiativ vid makten blev det alltså en minskad andel hyresrätter. Vad är förklaringen till det?

Anförande nr 275

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Vi har haft en väldigt hög byggtakt i Stockholm. Vi har haft höga mål om antalet byggda hyresrätter, och vi har stoppat utförsäljningarna. Dessa utförsäljningar tar ni upp igen. Det är jättebra att ni ska bygga hyresrätter, men vet du, om man ombildar dem till bostadsrätter sedan så minskar ju ändå hyresrätterna. Det är liksom det som är grejen. Det var samma sak förra gången ni styrde. Ni har pratat en hel valrörelse om att ni byggde en massa hyresrätter då, men ni sålde ju ut en massa hyresrätter! Då blir de färre! Det är vad det innebär. När man ombildar hyresrätter till bostadsrätter försvinner hyresrätterna – som kunde ha gått tillbaka till bostadsförmedlingen och till någon som behövde den. I stället hamnar de på bostadsmarknaden och kommer aldrig mer tillbaka.

Anförande nr 276

A r v a n d M i r s a f i a n (V): Det är med oro som jag och många stockholmare betraktar den borgerliga majoritetens förslag på bostadsområdet. Utförsäljningar och ombildningar är återigen på agendan när våra bostäder ska få prislappar. De blågröna menar att denna högerpolitik tvärtemot all vår erfarenhet skulle leda till en mer blandad stad. Blandade boendeformer ska det vara, säger de, och därför ska bra och billiga hyresrätter som människor har råd att bo i bli dyra bostadsrätter som allt färre har råd att köpa.

25 000 allmännyttiga hyresrätter reades ut sist de hade makten. Argumentet var frihet och blandade boendeformer. Jag undrar: Hur fri och blandad blev vår bostadsmarknad? Nu är det ytterstadens tur, för det är ju bara där låginkomsttagare bor som problemet med segregation och blandade boendeformer verkar finnas och inte där inkomsterna är höga och områdena attraktiva.

Vänsterpartiet har en helt annan ambition. I vårt Stockholm garanteras bostadsförsörjningen genom en stark allmännytta som värnar om den sociala bostadspolitiken. Därför ökade vi byggtakten under den förra mandatperioden till historiska nivåer. Ansvarsfull fastighetsförvaltning, nybyggnation och förtätningar – så bekämpar vi den segregation som har brett ut sig i vår stad. Blandade boendeformer är bra, även i Bromma, Västerled och Stureby, där de blågröna säger nej. Det är därför jag yrkar bifall till Vänsterpartiets budgetreservation.

Anförande nr 277

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Som bekant hade Vänsterpartiet ansvaret för bostadsfrågorna och äldrefrågorna under den senaste mandatperioden. Det är ändå smakligt att efter en mandatperiod kolla på resultatet. Där kan jag bara först upprepa att andelen hyresrätter alltså sjönk under den förra mandatperioden. Inte nog med det: Stadens bostadsbolag uppnådde inte sina produktionsmål en enda gång. Dessutom blev det svårare för äldre att få plats på vård- och omsorgsboende på grund av en mer restriktiv biståndsbedömning.

Svårare för äldre att få vård- och omsorgsboende, en minskad andel hyresrätter i hela staden och misslyckande med produktionsmålen i allmännyttan – vad har Arvand Mirsafian att säga om det resultatet?

Anförande nr 278

A r v a n d M i r s a f i a n (V): Jag vill påminna Dennis Wedin om att vi ökade takten i bostadsbyggandet till historiska nivåer under den förra mandatperioden. Det var vi som gjorde det, inte ni.

Det är intressant hur ni nu helt plötsligt försöker framstå som om ni värnar om hyresrätterna. Stå upp för er högerpolitik! Ni gillar inte hyresrätter. Ni vill inte ha blandade boendeformer. Ni vill ha bostadsrätter. Det är ärligare att vara rak med det. Stå upp för er politik, det är ärligt!

Anförande nr 279

B j ö r n L j u n g (L): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Jag tillhör de politiker i Sverige som är stolt medlem av ett parti som utvecklat demokratin och rösträtten i Sverige. Det är Liberalerna. Jag är lika bekymrad för partier som är av den extrema arten och som har inflytande på olika sätt.

Det vi kan se väldigt tydligt när vi sakligt granskar Sverigedemokraternas budget på det här området är att reglerna ska ändras på bostadsförmedlingen så att det ska bli Stockholm åt stockholmarna. De menar alltså att ingen som inte är skriven i Stockholm eller Stockholms län ska få stå i Bostad Stockholms kö. Med andra ord: Den som tillfälligtvis flyttar till exempelvis en studieort ute i landet ska kastas ut ur bostadskön.

Stockholm åt stockholmarna och Sverige åt svenskarna – det är faktiskt lite grann samma sak. Gör man en ytterst seriös analys ser man att det här dyker upp i alla sammanhang hos Sverigedemokraterna. Lyssna också på att de vill minska antalet förturer i bostadsförmedlingen. Vi vill öka antalet förturer, därför att vi vill att de som är exempelvis utsatta för våld i nära relationer ska ha möjlighet att få sociala eller medicinska förturer i bostadsförmedlingen. Sverigedemokraterna vill i stället minska chansen till förturer i bostadsförmedlingen.

Bostadsförmedlingen och förturerna där är aktiv socialpolitik. Sverigedemokraterna har den sämsta socialpolitik man kan tänka sig. Bifall till den grönbå majoriteten!

Anförande nr 280

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Jag tänkte mig en sakupplysning. Under den period när man sålde ut 26 000 hyresrätter så minskade inte bara andelen utan också antalet hyresrätter, vilket faktiskt är rätt väsentligt.

Jag har en fråga till Björn Ljung, som är en av dem som har suttit längst här i kommunfullmäktige och som väl var med under den perioden när ni ombildade över hela staden. Ni hade ett projekt på Norr Mälarstrand, där man fick köpa för 26 000 kronor per kvadratmeter när marknadsvärdet var 75 000. Det förekom alltså över hela staden, men i de områden där ni lyfter att det är så viktigt med ombildning skedde ju inga ombildningar. Hur har ni tänkt att lösa det? Ska ni erbjuda ett rabatterat pris precis som på Norr Mälarstrand, eller hur har ni tänkt att affärerna ska gå till? Är det inte så att vi i själva verket kommer att få affärer i Bagis och Hökarängen men inte ute på Järva?

Anförande nr 281

B j ö r n L j u n g (L): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Tack, Anders, för en mycket bra fråga! Siffrorna när det gäller Norr Mälarstrand stämmer absolut inte, men det spelar ingen roll. Jag tycker att vi i förra omgången skulle ha stoppat ombildningar i innerstaden och närförorter långt, långt tidigare. Det har jag sagt många gånger officiellt, och det kommer jag att fortsätta säga.

Jag tycker att vi skulle ha lyckats ombilda i Bagarmossen på Byälsvägen, i det miljonprogram där jag själv växte upp, och i Skärholmen där flera föreningar inte

hann med när ni satte stopp. Det tar nämligen en himla tid att få med ett stort lamellhus med mängder av hyresgäster där många inte riktigt hanterar svenska språket. Om de hade lyckats hade de fått lägre boendekostnader än de hade innan, och de hade haft en gemenskap som jag utgår från hade varit väldigt god.

Det finns alltså goda föresatser med ombildning, och det ska bara ske i de områden som vi tidigare inte lyckades något vidare med.

Anförande nr 282

Å s a O d i n E k m a n (S): Ordförande, ledamöter, stockholmare! Det här är första gången för mig i den här talarstolen. Det känns förstås jättestort att få stå i den här församlingen och prata om bostäder. Jag har faktiskt tillbringat ganska många kvällar och helger i ganska kallt väder med att prata om de här frågorna med stockholmare. Socialdemokraterna har nämligen bedrivit en höstkampanj där vi har varit ute och pratat om den nya majoritetens ambitioner att ombilda och sälja ut delar av allmännyttan.

Jag måste konstatera att få frågor väcker så stort engagemang som dessa. Att det ska bli ännu svårare att få en bostad för den som inte har råd att köpa gör folk riktigt förbannade. Vi har hört den nya majoriteten försvara den här politiken genom att säga att blandade upplåtelseformer bryter segregationen. Det har de på sätt och vis en poäng i, men det väcker ju vissa frågor. Om majoriteten vill ha blandade upplåtelseformer, varför stoppade man nyligen 78 billiga hyresrätter i Stureby? Om majoriteten vill minska segregationen, varför sänker man ambitionsnivån i allmännyttan?

Som ni säkert förstår skrev jag de här retoriska frågorna innan jag hörde den föregående debatten som väckte ytterligare frågor hos mig när man beskrev det som omänskligt att trycka in hyresrätter där det är andra upplåtelseformer som har en dominerande ställning. Då undrar man lite om det är majoritetens mening att det är så horribelt med hyresrätter i områden där det är andra upplåtelseformer som dominerar. Det leder mig till frågan: Vilka åtgärder finns egentligen kvar i verktygslådan förutom ombildning och utförsäljning om det är just blandade upplåtelseformer man vill uppnå? Att bara ombilda och sälja ut är att dra undan mattan för dem som inte har möjlighet att köpa en bostad, och det kommer att driva på segregationen och ojämlikheten.

Bifall till Socialdemokraternas budget!

Anförande nr 283

P e t e r B a c k l u n d (L): Det var kul att du ville gå upp i talarstolen, och jag gör det för att replikera på ditt anförande. Du pratade om billiga hyresrätter i Stureby. Stockholmshusen är ju inte billiga hyresrätter. Det är min första kommentar.

Men jag vill fråga dig en annan sak. Det gäller detta med bostadsgarantin för ungdomar. Det står 122 000 ungdomar i bostadskön. Det är ungefär 27 000 som skulle omfattas av Socialdemokraternas bostadsgaranti för ungdomar, det vill säga ungdomar mellan 18 och 25 år. Nu har man ett förslag. Det är väldigt otydligt hur

Socialdemokraterna egentligen har tänkt sig att man ska genomföra det. Jag räknade ut att man tänker sig att man ska få till 800 lägenheter per år för de 27 000 som står i kön skulle det ta ungefär 34 år att beta av den kön, och då är folk i min ålder. Jag undrar hur det egentligen ska gå till. Det verkar vara ett alldeles för fjuttigt förslag.

Anförande nr 284

Å s a O d i n E k m a n (S): Jag vet inte exakt hur du har gjort dina beräkningar. Jag kan bara säga att det blir svårare om man sätter stopp för hyresrätter gång på gång. Det blir svårare om man förfasas över de konkreta förslag på hyresrätter som finns för att ge unga möjlighet till en bostad.

Du har inte alls svarat på den fråga som jag ställde. Hur tänker ni majoriteten säkerställa blandade upplåtelseformer på andra sätt än ombildning? Det är det frågan gäller eftersom det är blandade upplåtelseformer som är hela försvaret för ert beslut att försöka ombilda och sälja ut delar av allmännyttan.

Anförande nr 285

M a r t i n H a n s s o n (MP): Fru ordförande! Vi måste hålla debatten på rätt nivå. Jag ska komma med ett citat nu: Att bara vilja ombilda och sälja ut. Vi måste hålla det här på rätt nivå. Vi bygger fler hyresrätter inom allmännyttan nu än vad vi tidigare har gjort. Vi kommer att bygga fler hyresrätter och bostadsrätter, och det kommer att vara väldigt försiktiga ombildningar. I snitt kommer vi att bygga 2 000 nya hyresrätter per år inom allmännyttan genom våra bostadsbolag. Det är inte så som du säger att vi gång på gång stoppar och så vidare. Det är inte sant. Det har varit så när det gäller projektet i Stureby, och det kan säkert vara så att man gör om på olika sätt. Men byggtakten upprätthålls. Vi har egentligen inte sänkt så många mål. Ja, vi har sänkt dem, men vi säger 1 500–2 000 per år. Ni i Socialdemokraterna säger 2 000. Det är lite högre, men den faktiska byggtakten som vi håller enligt prognoserna handlar ju om över 2 000. Det är samma som ni. Vi sänker inte på så sätt.

Anförande nr 286

Å s a O d i n E k m a n (S): Jag förstår att det känns jättejobbigt att vi uppmärksammar frågan och beskriver läget som det är. Utförsäljning är utförsäljning, och ombildning är ombildning. Jag tror att vi kommer att ägna hela den här mandatperioden åt att påminna er om det här och tjata om det här just för att vi vill undvika att ni fullföljer de ambitioner som har framförts från talarstolen. Ska man hålla det här på rätt nivå kan ni inte slå er för bröstet för det bostadsbyggande som är ett resultat av den gamla majoritetens politik. Ni får ju stå för den nya majoritetens politik, och den är en helt annan.

Anförande nr 287

S a r a S t e n u d d (V): Ordförande, ledamöter, åhörare! Jag tänker prata lite om kyrkogårdsnämnden och framför allt om den sänkta begravningsavgiften. Det låter inte så mycket med en sänkning på 1 öre, men det öret riskerar att sätta hela den grönbå budgeten i gungning. Men så kan det bli när man inte tar vissa nämnder på

allvar. Mitt tips till de grönbå är att inte enbart stoppa in folk som sitter i kyrkofullmäktige i kyrkogårdsnämnden.

Det finns bara två kommuner i landet där huvudmannaskapet för begravningsverksamheten ligger på kommunen, och det är Stockholm och Tranås. I alla andra kommuner är det kyrkan som har huvudmannaskapet, och för övriga landet gäller en enhetlig begravningsavgift som trätt i kraft och som ligger på 24,2 öre i dagsläget. Kyrkan har äskat pengar, och från den 1 januari går den upp till 25,4 öre.

Vi här i Stockholm har inte riktigt sluppit undan detta. Vi har ett undantagstillstånd. Hur länge det undantagstillståndet kommer att gälla är det ingen som vet. Övriga landet är, och har varit, irriterade över Stockholms provocerande låga begravningsavgift, och då sänker ni grönbå den. Vi i Vänsterpartiet är djupt oroade för att den nya majoriteten genom sänkningen kommer att vända kyrkans ögon mot Stockholms stad och att man kommer kräva att vi ska ingå i utjämningsystemet.

Min förhoppning är nu att borgarrådet Wedin tar sitt ansvar och ägnar mandatperioden åt att ge sig ut på en Golgatavandring i landet och vädjar till stiftens att låta Stockholm få behålla huvudmannaskapet för begravningsverksamheten, annars kommer det att bli väldigt dyrt för stockholmarna.

Anförande nr 288

M a r g a r e t a S t a v l i n g (S): Ordförande, ledamöter, åhörare! När vi nu pratar om allmännyttan och att man säljer ut den och gör bostadsrätter av den handlar det inte om vilken allmännytta som helst i ytterstaden den här gången. Det handlar om den som har förhållandevis billiga hyror, och alla ni som sitter här vet ju att vi inte klarar av att ha de här hyrorna i de hyresrätter vi bygger i dag. De blir dyrare. Det är skamligt att sälja den förhållandevis billiga allmännytta som vi har kvar. Vi hade behövt dessa 26 000 med rimliga hyror på bostadsmarknaden i dag för folk som skulle ha haft råd med dem. Bygg bostadsrätter om ni vill blanda boendet! Omvandla inga hyresrätter, utan bygg bostadsrätter! Det är så man får ett blandat boende.

Sedan vill jag slå ett slag för att bygga bland villorna. Jag bor själv i villa, och jag måste säga att hade det inte funnits flerbostadshus runt mitt hus hade jag inte haft någon affär heller. Då hade jag fått ta bilen för att handla mat och sådant, och det behöver jag inte i dag. När det kommer till kritan mår många av de här områdena bra av att många människor bor där. I Vårberg skulle man kanske behålla det där huset med jättemycket folk i och försöka få in det. Vårbergs centrum behöver mer folk som bor runt omkring. Sedan har vi det här med villorna. Det byggs ändå. Där jag bor säljer de privata villaägarna sina tomter till byggherrar, och sedan kommer det flerfamiljshus. De är ibland ganska mycket större än villorna, och det rör vi inte på. Det är privat ägande.

Jag har en fråga på slutet. Hur gör vi om det bara är tre personer i ett hus ute i förorten som vill ombilda? Någon snackade om ägarlägenheter, men det kan väl inte vara möjligt.

Anförande nr 289

I s a b e l S m e d b e r g P a l m q v i s t (L): Jag tycker att du pratar om viktiga saker, Margareta. Jag vill bara förtydliga att vi på den här sidan inte har något som helst emot hyresrätter eller att hitta nya former för att bygga nya bostäder i Stockholm. Vi värnar tvärtom verkligen att hitta nya former. Vi bygger fler hyresrätter än vad vi har gjort tidigare. Vi sliter vårt hår för att få det här att fungera. Vi brinner för precis samma saker.

Det jag alltid blir lite extra bekymrad över är den här bilden av att de som bor i villaområden utanför Stockholm eller i närheten av Stockholm på något vis motsätter sig att det ska byggas lägenhetshus i de områdena. Så är det inte alls. Det vi har sagt nej till, som i Sturebyfallet, handlar om hur de här husen är utformade. Jag vill värna Stockholms unika värden både i innerstaden och i ytterstaden. Det är det vi ska vara rädda om, men vi ska inte motsätta oss att det ska finnas en mångfald av bostäder i Stockholm.

Anförande nr 290

M a r g a r e t a S t a v l i n g (S): Jag tog inte upp hur många hyresrätter ni vill bygga. Jag är emot att ni säljer ut dem som finns och som har rimligt låga hyror jämfört med nyproduktionen i dag. Det är det stora problemet. Man tar bort ett helt gäng lägenheter där folk som inte har så mycket pengar har råd att bo. Sedan bygger man nya hyresrätter som ofta blir dyrare hur mycket man än försöker. Det är problemet. Vill man blanda så sälj inte ut dem som alla vi som bor i staden äger gemensamt. Bygg bostadsrätter och bygg villor i de här områdena! Då får du den här blandningen, men sälj inte det vi äger gemensamt.

Jag tror inte att alla som bor i villaområden protesterar. Så är det väl inte? Jag kom bara att tänka på det här med Vårberg där ganska mycket ska bli ganska lite. Vårbergs centrum behöver mer folk.

Jag fick inget svar på frågan om hur det blir om det bara är tre personer i ett hus som vill ombilda.

Anförande nr 291

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): Jag vill bara säga att vi inte kommer att tvinga fram ombildningar. Det är verkligen inte syftet, utan det ska ske försiktigt och på de boendes villkor.

Sedan vill jag prata lite grann om villa- och småhusområdena. Vi kommer att ta fram strategier för stadens småhus- och villaområden för att säkerställa en varsam utveckling där viss förtätning kan förenas med att miljöer med högt kultur- och naturvärde värnas. Trädgårdsstäderna innehåller ju flerbostadshus och service. Det är liksom en helhet. Det är ett paket. Den karaktären ska bibehållas. Men Miljöpartiet och allianspartierna, vår gemensamma allians, tror att det kan ligga en ganska stor bostadspotential i att låta fastighetsägare själva få möjlighet att förtäta sina tomter i områden där så är lämpligt. Det kan faktiskt vara ett bra sätt att tillskapa nya bostäder.

Anförande nr 292

M a r g a r e t a S t a v l i n g (S): Det styr vi inte över. De äger ju sina hus och sin tomt. Vi styr inte över det. Vi försökte i någon vända säga nej till för udda bebyggelse i de här villaområdena, för många som bor där vill ju ändå ha det ungefär som det ser ut, och då fick vi nobben från länsstyrelsen. Vi styr inte detta.

Jag har fortfarande inte fått något svar på vad det är som händer om det bara är tre, fyra stycken i ett hus som vill bilda bostadsrätter. Vad händer då? Eller måste det vara ett helt hus tillsammans?

Anförande nr 293

S i s s e l a N o r d l i n g B l a n c o (FI): Ordförande! Tidigare hörde vi här Kristin Jacobsson från Centerpartiet som verkar tro att trångboddheten i Stockholms förorter handlar om bristande möjligheter att köpa en bostad just där. Jag undrar ärligt talat vilken värld ni lever i. Tror ni att en ensamstående mamma med fyra barn som bor i en tvåa kommer att få bo i en större lägenhet när ni säljer ut allmännyttan? Den främsta orsaken till trångboddheten i Stockholm är social och ekonomisk utsatthet i kombination med en bostadsmarknad där det är på tok för dyrt att bo. Fyra av sex typhushåll har små eller obefintliga möjligheter att hyra eller köpa en bostad i Sveriges storstadsområden. Bara de allra rikaste hushållen klarar ett köp i Storstockholm. Er politik kommer att slå hårdast mot alla med låga inkomster, mot pensionärer, ungdomar, ensamstående föräldrar och deras barn, kvinnor och utrikesfödda, alla som diskrimineras på arbetsmarknaden, som har lägre löner och svårare att få ett jobb. Det kan vi aldrig acceptera.

Bifall till Feministiskt initiativs budgetförslag!

Anförande nr 294

B a n a r S a b e t (C) Ordförande! Blandade boenden fungerar, Sissela. Det är viktigt att inte stirra sig blind på en enda lösning. Vi måste göra det möjligt att bo billigt. Jag håller med om att mammorna är den mest utsatta gruppen, framför allt om de vill lämna destruktiva förhållanden. Där är jag helt överens med dig.

Men det finns någonting som vi måste fundera över, och det är att bygga en stad för nästa generation. Vi har barn och unga som växer upp i Rinkeby som kommer klara skolan, som kommer att ha högsta betyg, som kommer att bli läkare, ingenjörer, ekonomer, sköterskor och allt möjligt och som vill bo nära sina föräldrar för att få ihop livspusslet. Då vill man kunna köpa sig en bostadsrätt precis som alla andra i Stockholm. Rinkebyterrassen har byggts, och där bor det ungdomar från området som vill ge sig in i bostadsgamet och har lyckats. Jag tycker att vi måste tänka lite längre och inte stirra oss blinda på en enda lösning. Kristin Jacobsson har absolut koll på läget.

Anförande nr 295

S i s s e l a N o r d l i n g B l a n c o (FI): Varför bygger ni inte nya bostadsrätter i stället för att sälja ut allmännyttan om ni så gärna vill ha blandade boenden, Banar? Ni vet mycket väl att det går att skapa fler bostadsformer och att det

går att bygga blandat. Varför sälja ut just de lägenheter som finns till för dem som har det allra sämst ställt, som har sämst ekonomiska resurser och som bara har den möjligheten.

Ni pratar väldigt gärna om alternativ och möjligheter, men i själva verket fråntar ni människor möjligheten att få en egen bostad när ni tar bort möjligheten att få en billig hyresrätt. Oavsett om ni säger att det här handlar om att göra det i begränsad form kommer det att skapa färre hyresrätter. Det är samma linje som ni drev när ni styrde den här staden senast. Ni gjorde er av med de hyresrätter som var billigast i den här staden. Ni gör livet svårare för de allra mest ekonomiskt utsatta i den här staden, och det är oftast kvinnor och barn.

Anförande nr 296

Kristin Jacobsson (C): Ordförande! Som jag sade i mitt anförande finns svaret inte i en lösning för bostadspolitiken och bostadsbyggandet. Vi ska bygga fler bostäder för alla plånböcker och olika typer av bostäder i alla områden. Att ha en möjlighet att köpa sin bostad kan vara en lösning för vissa människor, och för vissa människor finns det andra lösningar. Vi måste bygga mer, och vi måste bygga fler billiga hyresrätter också. Det krävs många olika lösningar.

Anförande nr 297

Sissela Nordling Blanco (FI): Det här förundrar mig väldigt mycket. Det grönbå styret pratar hela tiden om att det ska finnas olika lösningar. Det låter som om ni ska erbjuda en härlig variation där man kan välja mycket mer. Men i själva verket fråntar ni människor möjligheten att välja en billig hyresrätt, och för många är det inte ett val. Som jag sade är det inte många som har möjligheten att välja en bostadsrätt. Det är ytterst få. Det är bara de rikaste i den här staden som kan det. Alla andra kommer att stå utan bostad.

Anförande nr 298

Mattias Eriksson (S): Det tog som sagt inte särskilt många dagar efter att den grönbå majoriteten bildats innan man tog fram pärmarna med de möjliga utförsäljningsobjekten som vi satt stopp för de senaste fyra åren som man antagligen hade sparat i sina byråådor. Man sålde ut 26 000 lägenheter under den föregående perioden. Konsekvenserna, förutom att vissa givetvis gjorde sitt livs klipp, var bland annat att hyresrätten utraderades från Stockholms innerstad, och köerna till hyresrätterna ökade drastiskt. Det kanske inte är så konstigt att det blev som det blev. Det ligger säkerligen i linje med borgerlig politik.

Något som är mer konstigt för mig är att Miljöpartiet, som tidigare instämt i vår kritik, i dag kommer att rösta för dessa utförsäljningar. Det gör mig orolig. Jag har länge varit involverad i hbtq-rörelsen, och där vet vi att många hbtq-personer, särskilt ungdomar, i dag råkar väldigt illa ut på en oseriös bostadsmarknad. De behöver ett tryggt förstahandskontrakt, inte färre billiga hyresrätter.

Majoritetens svar i dag har handlat om blandade bostadsformer. Det verkar vara någon form av pseudonym för den nyliberala politiken att äga själv. Vi

socialdemokrater vill i stället göra det motsatta. Det är därför som vi har gått till val på och vill genomföra en bostadsgaranti för unga och samtidigt öka bostadsbeståndet i allmännyttan. Det är så man bedriver en progressiv bostadspolitik för alla.

Bifall till Socialdemokraternas reservationsbudget!

Anförande nr 299

P e t e r B a c k l u n d (L): Det är bra att du kom in på det här med bostadsgarantin för ungdomar. Då kan väl du förklara för mig hur det är tänkt att gå till. Det handlar om 800 bostäder för ungdomar, och det står 27 000 i kö som omfattas av era garantier. Det skulle ta 34 år att beta av den kön egentligen. Då kommer man upp i min ålder ungefär om man är 18–19 år i dag. Det kan väl ändå inte vara meningen? Varför lägger ni fram ett så fjuttigt förslag?

Anförande nr 300

M a t t i a s E r i k s s o n (S): Det är lätt för Alliansen att kalla en bostadsgaranti för unga för ett fjuttigt förslag. Jag vill mena att det här är ett förslag som handlar om prioriteringar. Vi måste se till att fler människor i det här samhället har en möjlighet att få sin första bostad. Då gäller det att vi lägger allt fokus på att se till att det också blir verklighet. Det handlar om att ha en plan som är långsiktig. Det kommer att ta tid, men det är viktigt att sätta fokus på detta.

Anförande nr 301

M a r t i n H a n s s o n (MP): Fru ordförande! Jag har ett citat här: En massa utförsäljningar. Det var otroligt mycket fel i det citatet. Hur kan Miljöpartiet gå med på det? Nej, det gör vi inte. Det är det vi inte gör. Det heter inte utförsäljningar. Du vill indikera att det är rabatterat och att det är hela bestånd som ska säljas. Det handlar inte om det. Det handlar om att vi öppnar för möjligheten till eventuellt försiktiga avyttringar om det skulle visa sig att Stockholms stads ekonomi blir sämre framgent, så att vi fortsatt kan upprätthålla en mycket hög byggtakt av nya allmännyttiga hyresrätter. Det är det vi vill, och det har vi i Miljöpartiet alltid velat.

Anförande nr 302

M a t t i a s E r i k s s o n (S): Miljöpartiet kan väl få kalla detta vad de vill. Konsekvenserna blir tydliga. Det kommer att bli svårare för grupper som har det svårt i samhället att få ett förstahandskontrakt. Det kommer att vara dyrare att få en bostad. Det är verkligheten.

Anförande nr 303

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Det har nämnts att er bostadsgaranti bara var ett enda stort luftslott som ni presenterade för väljarna. Det är 27 000 unga som omfattas av detta utifrån era kriterier, och det var 800 lägenheter som ni gav besked om att det skulle gälla. Det är intressant att det inte är så många socialdemokrater som här nämnt det hittills under debatten, men du gjorde det och då är det viktigt att påpeka den kritiken.

När det kommer till ombildningar skulle jag vilja säga att det här är ett bra sätt att bryta segregationen. Vi ska ha blandade boenden i alla stadsdelar. Det sade Ann-Sofie Hermansson, gruppleadaren för Socialdemokraterna i Göteborg. Men du säger: Vi socialdemokrater motsätter oss ombildningar.

Är det inte bara så att det här är en Stockholmsideologi som ni har hittat på här och bara kopierat Vänsterpartiet i den här frågan. Ni slumpar bort bostäder, säger Karin Wanngård. Det här är unikt för sossarna i Stockholm.

Anförande nr 304

Mattias Eriksson (S): Det är väl lätt att tycka att det här skulle vara någonting som skulle vara en kopia av Vänsterpartiets politik, men sanningen är att socialdemokratin alltid har varit ett parti som ser till att skaffa bostäder till de personer som har det svårast i samhället och ser till att människor också har råd att betala sin hyra. Ni kan kalla det blandade bostadsformer, men det är utförsäljningar av allmännyttan det handlar om.

Anförande nr 305

Elisabet Carlsson (S): Fru ordförande, kommunfullmäktige och åhörare! En grundläggande och viktig välfärdsfråga är att ha en bostad. I en stad med många människor med olika förutsättningar behövs det också blandade boendeformer, det vill säga boenden för alla. Men den borgerliga majoriteten prioriterar villa- och radhusområden och bostadsrätter före allmännyttan och hyreslägenheter som fler kan ha tillgång till.

Alltför många saknar i dag en bostad, och alltför många har svårt att flytta hemifrån eftersom det saknas bostäder. Borgarna vill nu börja sälja ut den allmännytta som finns kvar i förorterna. I områden där köpkraften är begränsad vill man ombilda så att de ekonomiskt allra svagaste ska stressas av frågan om de har råd att bo kvar. I områden där vi behöver satsa på fler hyreslägenheter vill borgarna i stället göra det ännu svårare för folk som redan kämpar. Man vill bryta segregationen genom att ombilda hyreslägenheter, säger man. Vem ska köpa? Borgarna verkar tro att alla som vill skulle kunna köpa. Borgarna har redan sålt ut allmännyttan i både innerstaden och närförorterna, och nu ger man sig på ytterstaden. Ska Stockholm bara vara för dem som har tjock en plånbok och en stark egen privatekonomi?

Man kan ju tro att möjligheternas Stockholm ska vara just det, möjligheter för alla, men borgarnas möjligheternas Stockholm är bara för dem som har råd. Det är i stället en politik som bidrar till ökad segregation, ökade sociala orättvisor och ett utanförskap. Det är en djup besvikelse. Vad säger ni till alla dem, och specifikt till de unga, som faktiskt inte har råd att köpa en bostad?

Bifall till Socialdemokraternas budgetförslag!

Anförande nr 306

Borgarrådet Wedin (M): Det är uppenbart att sossarna i Stockholm alltså inte bara har kopierat Vänsterpartiets politik i den här frågan utan även retoriken. Det var

intressant att höra det här. Det verkar som om allt vi har sagt, alla besked som vi har gett i dag om att vi vill ha en blandad bebyggelse i hela Stockholm, att vi vill bygga fler hyresrätter och att vi vill stärka allmännyttan har du lärt dig att ignorera, och sedan ska ni bara fortsätta att säga att borgarna säljer ut och inte lyssna på de besked som vi i den nya grönbå majoriteten ger.

Jag kan bara konstatera att den radikala retorik du har här inte stämmer in på alla socialdemokrater i landet. Runt om i hela Sverige går ni med på ombildningar. Ni låter människor som själva vill det göra det här valet. Ni kopplar det alltså till just segregationen i Göteborg exempelvis. Varför är ni så radikala i den här frågan just här i Stockholm?

Anförande nr 307

E l i s a b e t C a r l s s o n (S): Jag uppskattar inte att du talar om för mig vad jag lärt mig och inte. Ni lägger över allting på marknaden. Det är där ni lägger ert ansvar i stället för att satsa på det gemensamma. Att lägga ansvaret på marknaden tycker jag är ett enkelt sätt att slippa ta ansvar som politiskt styre och låta folk klara sig själva bäst de kan.

Jag kommer från ett parti där vi faktiskt står upp för det gemensamma och värnar dem som har det svårast. Vi säger inte: Ta din käpp och vandra och strunta i andra! Vi står för det motsatta.

*§ 8 Rotel V Trafikroteln**Trafiknämnden**Stockholms Stads Parkerings AB**KS råd för funktionshinder – tillgänglighetsfrågor*

Anförande nr 308

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande! Det är inte utan en viss stolthet som jag står här i dag och kan presentera den femte budgeten för Stockholms trafiknämnd och Stockholm Parkerings, nu i en grönblå kappa som beskriver hur vi på ett effektivt, smidigt och hållbart sätt ska ta oss in i framtiden med alla de utmaningar som står för dörren.

Hur får vi stockholmarna dit de vill utan att vi föröder klimatet, smutsar ned vår luft och utarmar våra offentliga miljöer? Hur får vi en växande stad att gå i takt med framtiden utan att stirra oss blinda på gamla lösningar och gamla system? Hur får vi den klimatsmarta och yteffektiva transportslagen gång-, cykel- och kollektivtrafiken att få det berättigade utrymmet samtidigt som vi säkerställer leveranstrafikens förutsättningar? Hur får den delen av biltrafiken som ännu ett tag kommer att behövas att integreras i vår vackra stad samtidigt som vi utvecklar den till vacker, levande och utsläppsfri miljö?

Med denna budget tar vi ett viktigt kliv mot genomförandet av en hållbar framtid. Vi ska inte bara införa fler gågator, sommargångator och levande stadsmiljöer, utan vi ska ta nästa steg i utvecklandet av en smidig kollektivtrafik genom att ge de blå bussarna absolut prioritet och ta med de röda in i prioriteringens värld. Vi ska göra det enklare att gå genom breddade övergångsställen, omgjorda gator och sopsaltade trottoarer. Vi ska ta oss in i nästa fas av cykelplanens arbete för en ledande cykelstad. Bevakningen av cykelfälten ska skärpas, Söderledstunneln för cykel ska utredas och fler fullvärdiga cykelbanor byggas.

Vi budgeterar totalt 1,5 miljard kronor för framkomligheten för gående, cyklar och bussar. Framkomlighetsstrategin ligger fast och det finns en fullständig enighet bakom den sedan Ulla Hamilton tog ärendet till denna församling.

Vi ska samtidigt se till att det nya, det som nu bokstavligen nu rullar in i vår stad, får en plats och en funktion. Vi ser allsköns eldrivna små fordon göra intåg samtidigt som nya friflytande elbilsbolag nu etablerar sig. Vi ser elskotrar, elmopeder, elcyklar och allt vad de heter. Det är ett paradigmskifte som står för dörren, och vi som stad ska följa med i denna mobilitetsutveckling och facilitera, som det heter, bana väg för det nya så att vi får den mobilitet som vi behöver. Hela staden ska vara en smidig och klok mobilitetsorganism där stockholmarna reser, lever och utvecklas i samklang med en hållbar, fossilfri stad.

Jag vågar säga att ingenting kommer att vara sig likt, och det är en nödvändig resa. Det ska vi bejaka. Bifall till kommunstyrelsens budget, den grönblå!

Anförande nr 309

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Ordförande, fullmäktige! Stockholm ska vara en stad där det ska vara lätt att transportera sig på ett trafiksäkert och miljövänligt sätt. Vi vill fortsätta vårt framgångsrika arbete med bättre tillgänglighet i Stockholmstrafiken. Vi vill öka investeringar i spår, vägar och även dåligt fungerande korsningar som vi har en hel av, exempelvis Brommaplan. I Socialdemokraternas budget har vi också begränsat uppdragen så att de är möjliga att genomföra utifrån verkliga budgetförutsättningar. Men det kan man inte säga om den här borgerliga budgeten.

Listan är lång i ert budgetförslag med olika uppdrag som inte kommer att gå att genomföra på grund av en bluffartad finansiering av nämndens verksamhet. De borgerliga, vilket vi har pratat om förut, finansierar budgeten med höjda felparkeringsavgifter på 85 miljoner kronor. Därutöver har ni inte räknat in minskade intäkter på säkert över 40 miljoner kronor på grund av byte av parkeringsentreprenörer, vilket alltid – och då menar jag verkligen alltid – blir resultatet när ett skifte sker. Ni har glömt att räkna in de ökade kostnaderna på över 10 miljoner kronor efter upphandling av entreprenörer som ni då underskattat. Ni har också sagt i er budget att ni vill sänka parkeringsavgifterna för mc men ändå inte räknat in de här minskade intäkterna. Det är uppenbart en fejkbudget på trafikområdet.

Vi ser också andra märkliga signaler från den nya borgerliga majoriteten. I budgeten ska cyklisterna andas in dålig luft från Söderledstunneln på en ny cykelbana parallellt med bilarna. Vår uppfattning är att det är bilar som ska under jord och inte cyklister. Tunnelvägen behövs också senare för nyttotrafiken om den även i fortsättningen utgör ungefär 60 procent av fordonen i området.

Vi ser också ett förestående kaos med lånecyklarna nästa sommar. Det finns inga avtal om vanliga cyklar och elsparkcyklar. I stället riskerar tusentals cyklar att bli slängda överallt i ett avtalslöst tillstånd. Ett alternativ är att göra en enklare upphandling, betalning för cyklar mot markupplåtelse utan reklamslag, enbart för att kunna lösa frågan under 2019.

Vi måste fortsätta upprustningen av utemiljön i city och i ytterstaden med ökad renhållning och underhåll. Det måste fram mer pengar till ökad framkomlighet för stombussarna. Vi vill också fortsätta – och det här är viktigt – att utveckla parkeringsplanen som både underlättar för boende att hitta parkering och minskar skillnaderna i kostnad mellan parkering på gatumark och tomtmark. Det saknas helt här. Det skulle också ha miljöeffekter i motsats till den här höjningen av felparkeringsavgifterna.

Staden kan betydligt bättre, och det är vår budgetreservation ett exempel på. Jag yrkar bifall till Socialdemokraternas förslag i kommunstyrelsen.

Anförande nr 310

U l l a H a m i l t o n (M): Det ska bli trevligt att jobba med trafikfrågor igen, och den här gången på rätt sida tillsammans med Daniel Helldén. Det ser jag fram emot.

Vi bor och lever i en av Europas snabbast växande städer. Vi har 960 000 invånare, och det är nästan 2,3 miljoner invånare i regionen. Stadens trafiknämnd har en jätte viktig uppgift i en växande stad. Då är det mycket viktigt att vi fokuserar på framkomligheten och ser till att infrastrukturen utvecklas i takt med stadens tillväxt.

En attraktiv stad, som vi vill att Stockholm ska vara, måste vara tillgänglig och värna grönstrukturen. Ni vet att jag tycker väldigt mycket om träden, och övriga grönska är också viktig. Stockholm är också staden vid vattnet, och det är någonting som är viktigt att ta hänsyn till när vi jobbar med att utveckla den växande staden.

Som vi hörde sjösattes framkomlighetsstrategin av alliansmajoriteten. Den handlar om att i planeringen ta hänsyn till kollektivtrafik, cykling, gående och yrkestrafik. Det finns också en jätte viktig parkeringsplan som tillgodoser behovet av parkeringsplatser. Vi vill se rörlig trafik på våra gator, inte stillastående trafik. Korttidsparkering för näringslivet och stockholmare som har enklare ärenden är också en viktig del i vår budget. Det är naturligtvis också viktigt ur ett framkomlighetsperspektiv.

Nu bygger vi vidare på framkomlighetsstrategin. Det handlar om investeringar på 1,5 miljarder kronor under 2019–2022. Det här kräver att vi har en smart trafikplanering, goda leveransmöjligheter för varutransporter och ett bättre utnyttjande av vår infrastruktur dygnet runt. Det är en viktig förutsättning för att arbetet ska vara framgångsrikt. Där skulle jag återigen vilja hänvisa till den tekniska utvecklingen och de möjligheter som den faktiskt ger i framkomlighetsarbetet. Det handlar om såväl trafikövervakning som prioriteringar av trafiksignaler, trafikmätningar och väldigt mycket mer. Vi kan också lägga in väldigt många miljöaspekter på detta, luftkvalitet och så vidare.

Här ligger tyvärr Stockholm efter trots att vi länge har betraktats som en av världens ledande it-städer. Som jag ser det har trafikkontoret i samverkan med andra förvaltningar och bolag i staden en viktig uppgift att nyttja just den infrastruktur som Stockholm har tack vare Stokab. Här finns stora möjligheter att arbeta med att förbättra framkomligheten. Det finns tekniska lösningar som också kan användas i miljöarbetet, som jag sade.

Stockholm består av mycket mer än stadens förvaltningar, och därför är det också jätte viktigt att vi jobbar tillsammans med näringslivet och stockholmarna. Med det vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 311

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Ordförande, fullmäktige! Vi är föråldrade. Vi är hopplöst efter vår tid. När framtida generationer ser tillbaka på oss och hur vi under några decennier planerade våra städer och vår trafik kommer de att ha svårt att förstå hur vi tänkte. Vi åkte runt en och en i bilar som rymmer fem personer och som drevs framåt av en oerhört kostsam energi som förgiftade luften så att människor dog i förtid och förändrade själva klimatet så att jorden hotades av klimatförändring. I våra städer, där vi hade allra störst möjligheter att göra smarta gemensamma lösningar, drog vi fram enorma vägar av asfalt och betong rakt genom känsliga grönområden och våra städers historiska kärnor. Där fastnade bilarna i oändliga köer som drog ned

hastigheten till ett genomsnitt som inte var så mycket snabbare än att gå. Och när köerna blev plågsamt långsamma blev svaret alltid: Vi bygger fler vägar så att fler bilar kan köa.

Så kan vi inte längre hålla på. Det är helt enkelt inte rationellt. I stället för ett system som gör alla till förlorare måste vi skapa ett transportsystem där beteenden uppmuntras som gynnar både den enskilda och det allmänna. Så vad väntar vi på?

Vi hade ju en kollektivtrafik som nästan utan utsläpp låter människor snabbt och smidigt färdas runt om i staden. Låt oss bygga ut den ytterligare och göra det billigare att använda den. Bilarna hade nästan trängt undan cyklar, gående och nyttotrafik. Låt oss på riktigt vända på den prioriteringsordningen. Vi vill se betydligt fler gator utan biltrafik och vi vill se fortsatta satsningar på cykelvägar som är tydligt separerade från gångvägar. Vi klarar oss inte utan varutransporter, men låt oss organisera dem lika smart som kollektivtrafiken, samordnat och miljövänligt. Vi vill bygga vidare på försöken med samlastning av godstransporter, och snart kommer ellastbilar och elbussar ut brett på marknaden. Låt oss nu sätta ett tydligt mål för när den sista diesellastbilen rullar genom staden. Vi tror att det kan ske 2030.

Under den förra mandatperioden påbörjades en omfördelning av gaturummet från bil till cykel och fotgängare, vilket var bra, men mycket återstår innan Stockholm verkligen är en stad även för cyklister och flanörer. Det gamla tankesättet lever alltför ofta kvar. Så kan vi inte längre hålla på. Så vad väntar ni och vi på?

Bifall till Vänsterpartiet budgetmotion!

Anförande nr 312

P e t e r B a c k l u n d (L): Ordförande, ledamöter och enstaka åhörare! Stockholm står inför en framkomlighetrevolution. Vi fem grönbå partier är överens om att satsa väldigt mycket pengar, 1,5 miljarder kronor på fyra år, för att öka framkomligheten och cyklingen i den stad som vi alla älskar men som lider av trängsel och konflikter om gatuutrymmet.

Bostadsbyggandet och trafiken är helt avgörande för Stockholm. Det finns grupper som tillgängligheten är extra viktig för, exempelvis personer med funktionsnedsättning, där vi politiker verkligen har en läxa att göra. Gående och cyklister måste prioriteras på bilarnas bekostnad, särskilt när de inte används, det vill säga vi måste in med bilarna så mycket som möjligt i garage och ha höga kostnader för parkering på gata och dessutom rejäla böter för felparkerade bilar. Det går inte att tänka bort bilar i Stockholm, men i en framkomlighetsstrategi måste man satsa på kapacitetsstarka fordon och minska bilåkandet, särskilt i innerstaden.

En gångtrafikanter är kanske inte ett fordon, men många får plats på en bred trottoar. En fortsatt bred satsning på gångtrafikanter och minskade hinder för funktionshindrade att ta sig fram är prioriterat för oss grönbå.

En cyklist kräver inte heller något större utrymme jämfört med till exempel en person i en bil. Problemet är förstås att cyklister och bilister behöver samsas om samma utrymme, och det gäller även cyklister och gångtrafikanter. Vår majoritet

satsar pengar på att bygga bort dessa konfliktytor så att de olika trafikslagen separeras tydligt. Det är till gagn för alla. När bilister retar sig på cyklister borde de egentligen vara tacksamma för varje cyklist. Alternativet är kanske annars att de också väljer bilen och därmed minskar framkomligheten.

Jag tillhör dem som åker såväl tunnelbana, cykel och bil som går i Stockholm. Jag är ny i att prata trafikpolitik i den här talarstolen men har åtminstone den erfarenheten med mig. Som cyklist, till exempel cyklande på Götgatan, har jag många gånger råkat ut för att plötsliga vägarbeten med otydlig skyltning dyker upp eller att en bil är parkerad i cykelbanan så att jag plötsligt tvingas in bland bilarna. Jag är väldigt glad över att vår nya majoritet gör en ordentlig satsning på framkomlighetskontroller på de stora cykelstråken och hoppas förstås att det blir bättre där jag cyklar.

Vi för en tuff politik för framkomlighet. Vi ställer hårda miljökrav, exempelvis också på en miljözon på Hornsgatan. Jag är glad att vi nu får chansen att genomföra denna radikala politik.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 313

M a d s L u n d g a r d (SD): Fru ordförande, ledamöter, mamma som kollar på webb-tv från Danmark! Låt mig börja med att gratulera Moderaterna och Kristdemokraterna. Med stöd av Sverigedemokraterna har Sverige nu fått en bra budget. Framtiden är vår.

Trafik är ett politikområde som borgarrådet Helldén har haft ansvaret för i fyra år och nu har Alliansen, med Moderaterna i spetsen, givit honom det förtroendet i ytterligare fyra år. Anledningen till det måste vara att Alliansen är mycket nöjd med vad borgarrådet Helldén har åstadkommit under den senaste mandatperioden, nämligen avstängda gator för lek och bus, samtidigt som omfattande vägarbeten korkat igen staden.

Denna bilfientliga politik har drabbat stockholmarna hårt. Allvarligast har den dock drabbat företagen, de som anställer dem som betalar vår välfärd. Jag har inför dagens debatt fått många mejl och mess från stockholmare, men även från yrkesförare och turistchaufförer som betyder så mycket till inkomsterna för staden och att staden fungerar. De är desperata. De efterfrågar en bättre planering av trafiken, bättre parkeringsmöjligheter och en byggnation av östra länken.

Men vad hittar man då för lösningar i den nya majoritetens budget. Låt mig citera: Vi vill skapa flera gågator, fler sommargågator och sommartorg i både ytterstad och innerstad.

Nej, vi ska inte stänga av fler vägar i Stockholm. Vi behöver öppna gator och östra länken så att de alltmer miljövänliga bilarna, transporterna av varor, invånarna och även turister kan ta sig fram.

På lite längre sikt vill SD hitta budgetutrymme för att avgifterna för boendeparkering återgår till vad de var före den senaste förändringen. Vi behöver även se över

biltullarna och parkeringsvillkoren för bildelningstjänster och biluthyrningsföretag. Tvåhjuliga fordon som tar minimal plats i utrymmet ska inte betala parkering.

Jag yrkar bifall till Sverigedemokraternas budgetförslag.

Anförande nr 314

J o h a n F ä l l d i n (C): Ordförande, ledamöter, åhörare! Med dagens debatt och genom de beslut som vi ska fatta tas nya steg på vägen mot ett hållbart Stockholm. Resan är redan lång. När jag tänker tillbaka på de miljöfrågor som diskuterades när jag var barn minns jag framför allt två. Man skulle inte köpa blekta kaffefilter och det var hål i ozonlagret. Klimatfrågan diskuterades redan då, men den var perifer. I dag tar den nästan hela miljödebatten, och när det brinner i den svenska skogen upptar den nästan hela samhällsdebatten. Under den här budgetdebatten tror jag att vi gång på gång kommer att få uppleva vad som närmast kan beskrivas som en tävling om vilket parti och vilken konstellation som är beredd att göra mest och bäst för klimatet. Bara det visar hur långt vi har kommit, men mycket arbete återstår.

Trafiken, människors behov av att ta sig från punkt A till punkt B, är central om resan mot ett hållbart Stockholm ska fortsätta. Jag är stolt över att, som ledamot av ett parti som var pionjärer i miljödebatten och som en del av en grönbå majoritet som ser det som en huvuduppgift att ta ansvar för miljö och klimat, ha möjlighet att yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till budget.

Ordförande! Jag vill ge några exempel på varför jag känner den stoltheten. I vår budget tar vi konkreta steg mot en bättre luftkvalitet genom förberedelserna för att införa en miljözon på Hornsgatan. Vi slår fast målen om en fossiloberoende fordonsflotta 2030 och att Stockholm ska vara fossilbränslefritt 2040. Vi lägger grunden för en kraftig utbyggnad av laddinfrastrukturen för elbilar. Vi ser till att cyklar och bussar ges bättre framkomlighet. Vi gynnar bildelningstjänster och smart trafikplanering. Vi värnar och utvecklar grönområden, till exempel vid Årstaviken. Vi skapar en mänskligare stadsmiljö som underlättar för den som går eller springer. Vi vidtar mått och steg för att hantera klimatförändringens obönhörliga konsekvenser.

Vi gör allt detta, men vi värnar också framkomligheten för allt och alla som måste fram, för de bilar som behövs, för de transporter som får Stockholms och Sveriges ekonomi att stå stark i en hårdnande konkurrens.

Ordförande! När vi kommer till trafiken är klimatutmaningarna fortfarande mycket stora. Lika stort är människans behov av att ta sig från punkt A till punkt B. Vi behöver kunna ta oss hemifrån och till jobbet, liksom från jobbet och till hemmet. Vi behöver besöka släkt och vänner. Vi behöver av otaliga anledningar se och lära av mer än det som finns hemma runt knuten. Med rätt åtgärder kan vi fortsätta göra det.

Att klara de miljömål som satts är svårt. Ingen här vet nog hur mänskligheten kommer att lyckas, men en sak är säker, Stockholm ska göra sitt yttersta för att nå dem.

Anförande nr 315

M i k a e l V a l i e r (KD): Ordförande, fullmäktige, medier och alla stockholmare! Stockholm är en härlig stad. Jag vaknar varje morgon med en känsla av att jag är på rätt plats och har ett jobb att göra. Inför valet 2014 gjorde jag ett statement med det här vackra klottret på armen. Det föreställer Stockholms stadshus. Det fungerade och ledde mig hit till en ersättarplats i kommunfullmäktige. Det tog jag som ett tydligt tecken. Så jag ville inte vara sämre inför det här valet och gjorde ett statement nu också. Och hör och häpna: Det ledde mig till en ordinarie fullmäktigeplats den här gången. I höstas köpte jag nämligen en lägenhet på Hornsgatan för att med egna ögon få se införandet och utvecklandet av miljözonen där om något år. Jag tror inte på förbud i första hand, och ett heltäckande dieselförbud är inte önskvärt för mig. Mycket har väl sagts om miljözonerna, och min uppfattning är att de kan vara ett av flera nödvändiga verktyg som ger oss en bättre stad.

Jag vill också hellre ha en dubbdäcksavgift än att ta polisens tid i anspråk med att bötfälla och jaga dubbdäcksbilister. Men just nu får jag gilla läget med det dubbdäcksförbud som är. Trafikdirektören har förresten sagt att jag själv inte får kasta ut fotanglar och inte ens bötfälla lagöverträdare på egen hand, och det kanske är lika bra det, men jag kan i alla fall stå på min miljonprogramsloftgång och se bilarna passera.

Jag har under de senaste fyra åren varit en ganska stark kritiker av vissa saker inom trafikområdet. En del av min kritik har jag fått äta upp, som till exempel när jag förutspådde att sommargågatan på Rörstrandsgatan skulle bli en flopp. Jag hade fel. Det blev lyckat.

En annan del av min tidigare kritik är sådant som jag nu kommer att lägga energi på när jag sitter i majoritet för att förändra och förbättra. Ett sådant område är snöröjningen. Under ett par år har vi överraskats av rejäla snöfall och inte förmått få bort snön så snabbt som medborgarna har rätt att kräva, och det gör ingen glad, tvärtom. Men nu ska vi med förnyade krafter se till att göra ett riktigt bra jobb. Vi kommer att sopsalta gångbanor och trottoarer så att de hålls snöfria och halkfria. Överallt där människor rör sig ska det vara halkfritt i görligaste mån. Det må vara mer mänskligt än feministiskt kanske, men bra tänker vi att det ska bli.

Med det vill jag yrka bifall till den grönbå majoritetens budget.

Anförande nr 316

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Ordförande, åhörare, fullmäktige! Feministiskt initiativ i Stockholm har en vision om en innerstad fri från privatbilism där cyklar och gångtrafikanter ges större utrymme och fler färdas gemensamt med kollektivtrafiken. Vi vill arbeta med shared spaces och specifika gångfartsområden där gående sätts först. Vi vill permanenta de så kallade sommargågatorna till att vara bilfria gator året runt och ge stockholmarna fler möjligheter att utnyttja sin stad till annat än bilkörande.

Trafiknämnden har också en viktig uppgift i att se till att staden är tillgänglig för alla invånare. Det handlar om att äldre och personer med funktionsnedsättning ska kunna

ta sig fram, att barnvagnar ska ha samma framkomlighet som bilar även vid snöfall och dåligt väder. Här vill vi att trafiknämnden tillsammans med stadsdelsnämnderna ska göra en genomgripande inventering av framkomligheten på stadens gångtor för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga och sedan successivt åtgärda de brister som hittas.

Att prioritera personer framför privatbilism är viktigt inte bara för att skapa en mer människovänlig stad utan självfallet också för att värna vårt klimat. Därför är jag faktiskt orolig för vad som händer nu när Miljöpartiet har tagit makten tillsammans med Moderaterna. Moderaterna är partiet som i valrörelsen hävdade att bygget av Östlig förbindelse var en klimatsmart lösning. Ja, ni hör ju. Jag har stått i flera debatter med moderater som envist och på alla sätt försvarat bilens plats i staden. Det gör mig uppriktigt orolig att den är den politiken vi ska få se i Stockholm i fyra år framåt. Ja, jag vet. Det blir en miljözon på Hornsgatan, men jag gissar att det satt rätt hårt åt hos partiet som gick till val på att till varje pris stoppa det. Så jag tvivlar på att vi får se några fler, men överbevisa mig gärna där.

I vår budget finns tydliga visioner om en stad som värnar människor och miljön, en stad där alla får plats och en stad där vi tydligt sätter ned foten mot rasism och extremism. De ska inte ha en plats i Stockholm. Här i vår gemensamma stad ska ingen få ta det offentliga rummet på bekostnad av andras trygghet. Alla de stockholmare som hotas och hatas av nazister ska inte behöva se sin stad tas över och få sin frihet begränsad. Därför vill vi att Stockholm ska införa ett förbud mot att upplåta mark till nazistiska organisationer. Det är en viktig markering för mänskliga rättigheter och mot hatet och våldet. Det känns särskilt viktigt i den tid vi lever i just nu.

Därför vill jag yrka bifall till Feministiskt initiativs budgetförslag.

Anförande nr 317

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Ordförande och ledamöter! Jag påstod i mitt inledningsanförande för inte så länge sedan att Vänsterpartiet har en politik som gör Stockholm mer trivsamt och miljövänligt och som innebär förbättrad framkomlighet. Därför törs vi också göra nya målsättningar: Vi vill minska biltrafiken med 30 procent till 2030, men vi vill också minska transportsektorns utsläpp i kommunen med 80 procent till 2030. Vi tror att detta skulle vara möjligt.

Jag ser nu hur ni är spända av förväntan inför att få höra om alla de förslag som gör detta möjligt. Jag ska göra ett litet urval. Att minska biltrafiken hänger nära samman med att bygga ut och tillgängliggöra kollektivtrafiken. Vi bestämmer inte över SL här, men jag vill ändå påpeka att medan de blågröna höjer taxorna vill vi sänka dem. Kollektivtrafiken är inte heller det enda alternativet till att ta bilen. Vi vill se en storskalig satsning på cykel och gång. Det har hänt en del, men mycket återstår innan Stockholm är en riktig cykelstad. Cykelfrämjandet gjorde nyligen en rankning där jag tror att Stockholm hamnade på plats 25 av drygt 50 deltagande kommuner. Det var inte så hedrande. Därför lägger vi fram många förslag och gör stora investeringar på området.

Vi ser ett behov av att minska konflikterna i Stockholmstrafiken. Vi skulle vilja se tydligare information om väjningsregler och tydligare separation mellan trafikslagen, tydligare skyltade övergångsställen och så vidare. Det handlar också om en konkret omfördelning av gaturummet. Därför vill vi se fler kollektivtrafikfiler och fler permanenta gågator både i innerstaden och i ytterstaden. Vi föreslår zonkvarter, till att börja med på Södermalm, där ungefär varannan gata i området skulle kunna stängas av för biltrafik och ge plats för människor, cyklar och verksamheter. Vi tror att det skulle bli väldigt lockande och att andra stadsdelar skulle vilja följa efter.

Vi har alltså massor av förslag på ny och bra politik. Jag avslutar med en trafikmetafor: Känn dig omkörd, Helldén, och frånåkt!

Anförande nr 318

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag tänkte ställa en fråga till dig, Rikard, om miljözoner. Ingenstans nämns detta i er budget. Vill ni inte ha miljözonen klass 2 på Hornsgatan från den 1 januari 2020 samt ytterligare gator om det är så att miljökvalitetsnormen överskrids? Jag kan notera att ni dock inte har tagit bort kostnaden för miljözon och kommunikation i budgeten. Det ligger kvar där, så det kanske ändå är så att ni vill ha miljözonerna men har glömt bort det. Jag vet inte hur det har hanterats.

Rent allmänt kan jag säga att ni inte gör någon skillnad i drift och investeringar när det gäller trafiknämnden. Men era tilläggsförslag är däremot ofinansierade, och det kan bli lite problematiskt. Det kan ibland vara lätt att lova mycket om man inte behöver få budgeten att gå ihop helt.

Hur ska då Vänsterpartiet ge stockholmarna ren luft och hållbara transporter när ni budgeterar luftpengar?

Anförande nr 319

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Mycket av förslagen är inte av budgetkaraktär, utan det handlar om att förändra saker och ting. Jag ska framför allt kommentera detta med miljözoner. Vi har talat om detta i valrörelsen, och nu avvaktar vi alla en utredning där stadsledningskontoret och staden kollar på detta. Men vi fick ett litet förtips på försommaren. Det är oerhört viktigt att vi förbättrar luftkvaliteten på Stockholms gator. Men det är inte säkert att det krävs miljözoner för att stödja detta. Den stora utsläppsboven är lastbilar, och där sker redan en skärpning i de miljözoner som redan är på plats och som gäller lasttrafiken.

Vi får väl helt enkelt avvakta och se, för vi ser inget egenvärde i att det är just låginkomsttagare i gamla bensin- och dieslbilar som ska förbjudas att köra bil på Hornsgatan och i innerstaden om det verkligen inte bidrar till att luftkvaliteten förbättras.

Anförande nr 320

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Trafikpolitik är som bäst när det görs systemändringar som prioriterar kollektivtrafik, gång-, cykel- och nyttotrafik, men

även när den underlättar framkomligheten på ett hållbart sätt för övrig trafik. God tillgänglighet motsvarar miljarder i samhällsnytta under en enda dag i Stockholmstrafiken. Bra systemåtgärder är till exempel när vi underlättar för busstomnätet, vilket vi i vår budget lägger ytterligare 10 miljoner kronor på. Bra åtgärder är när vi bygger cykelbanor som ökar vår kapacitet och trafiksäkerhet och när vi använder ekonomiska styrmedel som trängsel- och parkeringsavgifter eller fordons- och drivmedelsskatter.

Vi är förvånade över att den borgerliga majoriteten inte gör någon egentlig systemutveckling. Man gör inte någonting för att fortsätta att utveckla parkeringsplanen. Det finns inte ett ord om att minska skillnaden i kostnader mellan parkering på gatumark och på gångmark. Det är som sagt en stor systeminsats som denna majoritet avstår ifrån. I stället höjs, som vi tidigare har talat om, bötesbeloppet för lindriga parkeringsförseelser med 64 procent under 24 månader. Det innebär att man går från 550 till 900 kronor. Och vilka miljöeffekter får detta? Just ingenting. Det är en annan sak med dem som ligger högst upp och begår allvarliga förseelser. Men för de lägre blir det orimliga höjningar.

Vi ser också en passivitet när det gäller att återvinna platser som Brommaplan, där vi kan förbättra framkomligheten för samtliga trafikslag. Varutransporter är oerhört viktigt, och det finns en del skrivningar om detta. Men det handlar också om frågan om anslutning till exempelvis hamnen i Nynäshamn, och tvärtrafik till Södertörn saknas.

Slutligen är vi förvånade när det gäller frågan om vad som händer med utredningen om miljözonerna. Enligt beslut i kommunstyrelsen skulle utredningen presenteras för partierna senast i december 2018. För oss är ställningstagandet för miljözonerna helt beroende av vad utredningen har kommit fram till. Det är märkligt att de borgerliga partierna har tagit ställning till detta fast man helt saknar faktaunderlag. Men det kan vi kanske få utrett här i dag.

Anförande nr 321

U l l a H a m i l t o n (M): Fru ordförande! Hej Jan! Du har i många olika sammanhang lyft fram just detta med intäkterna från trafiknämnden, och du tycker att det är en orealistisk budgetering som vi har gjort. När jag tittar på avvikelserna mellan kommunstyrelsens och Socialdemokraternas förslag till budget ser jag att det står noll på avvikelser mellan förslagen på intäkter. Ni har alltså samma intäktsbudgetering som vi har från majoritetens sida. Det vore intressant att höra om detta innebär att du med din egen argumentation också tycker att man ska ha en helt orealistisk intäktsbudgetering. Ni har ju exakt samma intäkter som majoriteten har i sin budget.

Anförande nr 322

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Om Ulla Hamilton hade läst vår budget nogsamt hade det också framgått för henne att vi dels inte har samma antal åtaganden som ni har, dels, och framför allt, har talat om det som vi pratade om alldeles nyss, nämligen parkeringsavgifterna. Det handlar om att fortsätta enligt parkeringsplanens intentioner om att minska skillnaderna mellan kostnaden för parkering på tomtmark

och gatumark. Det har miljöeffekter, och det är någonting som också har positiv effekt när det gäller ambitionen att frigöra platser. Vi har en ambition i parkeringsplanen att det ska finnas 15 procent lediga parkeringsplatser. I dag ligger det på 1 procent.

Det finns skäl att gå den vägen. Detta har inte ni i era planer, utan det blir bara en jakt på felparkerare på ett ganska onödigt sätt som inte heller kommer att fungera.

Anförande nr 323

Peter Backlund (L): Jan Valeskog! Jag tänkte fråga dig om det här med stombusslinjerna, som ni vill prioritera. Det är väldigt oklart i er budget hur det ska gå till. Vilket system ska ni ha? Ska det vara någon form av grönt ljus i trafikkorsningar för stombussarna, eller har ni tänkt er någon annan form av system? Det måste ni vara tydliga med när ni vill genomföra det.

Det andra gäller intäkter för felparkeringar och sådana saker. Vi hörde om en uträkning som jag förstår inte helt förstod, och jag skulle gärna vilja få höra lite mer om hur det ska gå till. Menar du att man inte ska budgetera några pengar över huvud taget? Även om det finns en viss osäkerhet i siffrorna – för det är klart att det gör – måste man väl ändå ha någon form av prognos. Detta är mina frågor.

Anförande nr 324

Borgarrådet Valeskog (S): Peter Backlund säger att det är en viss osäkerhet när det saknas 85 miljoner och ni i bästa fall får in kanske hälften. Det saknas ytterligare 40 miljoner i och med bytet av entreprenör, och det saknas 10 miljoner för att beräkna kostnad för entreprenören. Då har man inte räknat in mc-sänkningarna. Det är ganska stora belopp. Ni säger att vårt sätt är helt fel väg att gå. Det är naturligtvis parkeringsavgifterna man ska använda enligt parkeringsplanen och de mål som finns där. Det är också miljöpolitik, vilket det ni håller på med inte är. Ni vill ha förföljelse och höja priset för de minsta förseelserna med 64 procent på 24 månader. Det är egentligen ganska absurt.

När det gäller busstomnätet är det 10 miljoner vi avsätter för ökad framkomlighet. Det kan göras på olika sätt, och bussprioritet i korsningar är självklart.

Anförande nr 325

Lorentz Tovatt (MP) Ordförande och ledamöter! Jag tycker att det är spännande med Söderledstunneln. Jan Valeskog har kanske inte gjort sig känd som den absolut största cykelvännen av alla i den här kammaren, men detta motstånd är anmärkningsvärt. Frågan rör alltså en utredning; man ska titta på om det här är möjligt. Det känns ganska rimligt att bara titta på detta oavsett hur det blir. Tanken är att utredningen ska ta in luftkvalitetaspekten. Men om det är luftkvalitetaspekten som Jan Valeskog är så otroligt orolig för blir det också konstigt att han samtidigt är skeptisk till miljözoner. Logiken funkar inte alls. I själva verket tror jag att det snarare handlar om att Jan Valeskog inte bryr sig så mycket om cyklisternas framkomlighet i Stockholms stad.

Anförande nr 326

Borgarrådet Valerius (S): Man får gärna utreda detta, men en utredning om en cykeltunnel har gjorts för länge sedan eftersom Miljöpartiet har lagt fram en skrivelse. Men genom att ha detta i en budget ger man det status, och därför frågar jag mig om man tror på detta i verkligheten. Ska cyklister cykla bredvid trafiken i denna dåliga miljö? Det handlar om att vara rädd om cyklisterna, och det är man om man är en riktig cykelvän. Det handlar förresten om hjälmar också – att man är rädd om cyklisterna.

Om man ska vara ärlig sitter både Miljöpartiet och Centern i en speciell situation när det gäller miljözonerna. Ni låste er i frågan i program innan utredningarna kom, och sedan kunde ni inte ändra er trots att den verklighetsbeskrivning ni hade om miljözonerna inte stämde. Därför är det så viktigt att vi får en saklig redogörelse om miljözonerna så att alla får ta del av den. Är det bara en symbolhandling vid Hornsgatan? Många hävdar att det inte ens går att mäta, medan det finns andra åtgärder som har betydligt större effekt. Det handlar om verkliga mätningar och prognoser om hur verkligheten ser ut. Det tycker jag att man verkligen ska ta till sig innan man bestämmer sig. Ni har gått historien i förväg här, för ni vet inte om det har någon effekt.

Anförande nr 327

Mikael Valier (KD): Fru ordförande, fullmäktige, medier och stockholmare! Det är inte så många stockholmare kvar på åhörarläktaren, och jag ser inte heller så många på pressläktaren.

Stockholm har blivit en bra promenad- och cykelstad, men det finns såklart mer kvar att göra för framkomligheten för olika trafikslag. Bilpooler lever ett ganska tufft liv. Vi har tappat Car2go och Drivenow och i stället fått Aimo. Staden måste underlätta för bilpooler och andra delningstjänster. Det är andra som har talat om detta, och jag tror att det är en viktig framgångsfaktor. De minskar privatbilismen och ger ändå stockholmarna rörlighet, och jag tror att vi måste vara lite kreativa där. Apropå delningstjänster blir det kommande säsong utan kommunala hyrcyklar en spännande tid. Vilka aktörer kommer att dyka upp? Kommer de rentav att täcka våra behov? Vilka nya problem kan uppstå? Jag är optimist.

Jag är glad att jag får vara med och planera för fler överdäckningar av trafikleder, till exempel Södertäljevägen. Jag fattar att det är dyrt, och jag fattar att det kommer att ta tid. Men om det gick att fixa Södergatans helvetesgap genom Södermalm – det hemska hål som blev Söderledstunneln – ska vi väl kunna lyckas på fler håll också.

Jag har varit väldigt engagerad i avgifterna för mc-parkering. Det var en reform som varken förstods eller accepterades av medborgarna. Nu ska vi se till att reflektera och förbättra det, för tvåhjuliga fordon är, som flera andra här har sagt, en viktig del av en förbättrad framkomlighet. Jag är glad över att vi i den nya majoriteten ser över systemet för såväl mc- som handikapparkering.

Daniel Helldén och jag har tidigare tvistat om under vems ledning stadens rättor har fötts upp. Nu äger vi dem tillsammans, Daniel, och ska tillsammans stärka upp renhållningen.

Anförande nr 328

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Jag kan inte låta bli att ställa en fråga med tanke på parkeringsplanen. Jag nämnde ambitionen att vi ska ha 15 procent lediga platser för bilister. Det uppfyller vi inte, kan jag berätta, men vi gör det faktiskt när det gäller mc. Då klarar vi femtonprocentsgränsen. Det är positivt att det finns tillgång till mc-platser så att man kan parkera. Men ni vill sänka. I dag betalar man ungefär 5 kronor på malmarna för att parkera en motorcykel. Det är ju ganska lite. Vad ska ni sänka till – 2:50 eller 2:25 per timme? Vilka effekter får det? Ser du inte en risk med att man inte längre får dessa lediga platser om man sänker för mycket? Hur avväger du detta? Tycker du verkligen att 5 kronor är för mycket?

Anförande nr 329

M i k a e l V a l i e r (KD): Jag har höga ambitioner när det gäller att få en riktigt bra parkeringsstrategi för motorcyklar och andra tvåhjuliga fordon, för det har vi inte riktigt i dag. Jag vill öppna upp fler platser att parkera på. Det som har hänt nu är att färre i stället tar motorcykeln. Det är därför det har blivit lediga platser, och det är inte alls bra. Då får man inga intäkter över huvud taget, och så kan vi inte ha det.

Det finns många sätt att göra detta på. Jag är intresserad av att göra ett månadskort för mc-parkering. Lös månadskortet så får du parkera hur mycket du vill i Stockholm, och det kostar x kronor! Jag tror att det får samma effekt som till exempel ett gymkort. Man köper det och tycker att det är jättemysigt, men alla utnyttjar inte sitt gymkort. Alla kommer inte heller att utnyttja parkeringskortet. Vi får en intäkt men inte fulla parkeringar.

Anförande nr 330

J o h a n F ä l l d i n (C): Ordförande, ledamöter och åhörare! Dålig luftkvalitet kortar stockholmarnas livslängd. Dålig luftkvalitet leder till sjukdom och ohälsa. Dålig luftkvalitet är dessvärre ett faktum när det gäller Stockholms innerstad. Både luften här och luften i andra delar av Sverige har föranlett påtryckningar och böter från EU. Vi har brutit mot gemensam och viktig europeisk lagstiftning. Det ska vi inte göra.

Av denna anledning har Sveriges kommuner beretts möjligheten att införa miljözoner. Genom dessa miljözoner får kommunerna möjlighet att peka ut platser där man vill ställa särskilda krav på trafiken för att människors hälsa inte ska riskeras. Man må som centerpartist vara kritisk mot saker som regeringen har genomfört under den gångna mandatperioden, men jag är tacksam att man har möjliggjort en konkret miljöåtgärd som stärker den lokala makten över luftkvaliteten.

Jag tror egentligen inte att Socialdemokraterna här i Stockholms stadshus vill gå emot något som deras egen regering medverkar till. Men jag förundras ändå över att man vill radera målet om miljözon på Hornsgatan ur stadens budget. Förvisso gör man det till förmån för vad man kallar dynamiska miljözoner, men jag undrar faktiskt vad som menas med det. Det är sedan länge känt att det finns en väg i Stockholm som har sämre luftkvalitet än andra, och det är Hornsgatan. Det finns en möjlighet att skapa miljözoner, och vi har nu chansen att göra det med framförhållning så att människor hinner anpassa sig. Men Socialdemokraterna vill

låta ovissheten bestå och förutsättningarna vara oklara. Måhända kan modern teknologi öka dynamiken i frågor som dessa, men alltså kan det skapa en viss förvirring om zonens gränser flyttas veckovis eller dagligen. Frågan är om det helt enkelt är så att Socialdemokraterna inte riktigt vågar införa miljözoner. Jag vill göra det. Den grönbå majoriteten vill det. Och framför allt vill vi göra det i tid så att problemen kan börja lösas så snart som möjligt och i takt med stockholmarnas plånböcker.

Se där ännu en anledning att yrka bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 331

Borgarrådet V a l e s k o g (S): De facto är inte kvävedioxiderna ett problem bara på Hornsgatan; det är ett problem i hela innerstaden. Problemet är inte Euro 4-lastbilarna, utan problemet är den tunga trafiken. Det verkar inte som att du och Centerpartiet har läst den studie som redovisades i juni. Det är tydligt vad den tunga trafiken står för. När Euro 5-lastbilarna förbjuds 2021 försvinner 50 procent av utsläppen i hela staden. Det kallar jag för en hälsoåtgärd.

Därför vill vi gärna veta och se svart på vitt vilken effekt detta har på Hornsgatan. Det är också ganska absurt att bara prata om Hornsgatan, för det här är ett problem i hela staden. Löser vi det med att införa miljözoner på Hornsgatan? Knappast. Vad är det då som krävs? Jo, det handlar om den tunga trafiken. Om vi bara tog bort dem som olovandes kör i dag skulle det ge fem sex gånger större effekt än de enstaka bilar som kör på Hornsgatan. Ni kan inte skilja på storheterna här, och det tycker jag är synd. Det är synd att ni vill fatta beslut utan att ha faktaunderlag.

Anförande nr 332

J o h a n F ä l l d i n (C): Faktum är att Hornsgatan har varit den mest utsatta gatan i Stockholm, och kanske i hela Sverige, under ganska lång tid. Det vet vi. Och framför allt blir det lite märkligt när Socialdemokraternas lösning på det är att se till att nu göra ingenting, inte ens påbörja arbetet för att införa miljözoner i Stockholm. Det är ett bevis för att ni tror att miljöproblemen löses genom att vänta och se. Vi måste påbörja reformer nu för att åtgärda de här problemen.

Det är jättebra om man kan genomföra ytterligare åtgärder, och vi behöver titta på alla delar av Stockholm där luftkvaliteten är dålig. Men att bara säga nej till miljözoner nu och tro att det skulle vara lösningen är för mig väldigt svårt att förstå.

Anförande nr 333

E m i l i e F o r s (L): Fru ordförande! Vad kul att jag fick lite revansch i knapptryckningen så att jag fick komma upp och begå premiär i talarstolen!

Stockholm ska vara en tillgänglig, inkluderande och välkomnande stad där människor vill leva. Det ska vara en stad där luften är ren och där det enkelt och säkert går att ta sig från punkt A till punkt B även när staden växer. Stockholm är en snabbt växande stad. Vi närmar oss 1 miljon invånare, och fler människor kommer

att vilja bo här i framtiden. Det är egentligen inte särskilt konstigt, för Stockholm är Sveriges ekonomiska motor och en helt fantastiskt vacker stad.

En grå och trist decemberdag som denna känns sommaren väldigt avlägsen, men vilken fantastisk sommar vi hade! Stockholm fick verkligen chansen att visa upp sig från sin absolut bästa sida. Inför kommande sommar prioriterar vi i den grönbållsalliansen fler gånggator, fler sommargator, fler sommartorg samt att levandegöra våra vattennära platser. Det är de som gör Stockholm så unikt, och det är detta jag älskar med Stockholm. Det här vill vi göra för att Stockholm ska vara en mer levande stad. För att våra gator och torg ska kunna upplevas och nyttjas allra bäst kommer vi att förstärka efterlevandet av 24-timmarsgarantin. Så kan vi få en renare och bättre stad. Vi kommer att förebygga klotter, skadegörelse och nedskräpning på ett bättre sätt. Vår vackra stad ska få glänsa, och vi stockholmare förtjänar en renare och vackrare stad att leva i.

Jag yrkar bifall till den grönbålls budgeten.

Anförande nr 334

P e t e r B a c k l u n d (L): Fru ordförande! Stockholm ska vara en tillgänglig stad för alla. Frågan är hur långt vi har kommit. För bekymren med funktionsnedsättning har vi alla en hemläxa att göra. Vi har åtskilligt att göra när det gäller att underlätta vardagen för denna grupp. Jämställd snöröjning har ibland förlöjligats, men egentligen handlar det om att göra staden tillgänglig för alla. Att prioritera snöröjning av trottoarer och cykelstråk handlar inte bara om att göra staden tillgänglig på vintern för kvinnor och barn utan även för funktionsnedsatta. Den gruppen är en bortglömd grupp i debatten när det gäller snöröjning. Men det är klart att allra mest positivt påverkar riktigt snöröjda trottoarer dem som kör rullstol eller permobil. Om trottoarerna inte är snöröjda är alternativet för denna grupp i alldeles för stor utsträckning att stanna hemma.

Den grönbålls majoriteten satsar så mycket som 1 ½ miljard för att underlätta framkomligheten och cyklingen. I den politiken ingår förstås att i hög grad underlätta för dem med funktionsnedsättning. Här är det viktigt att involvera funktionsorganisationerna själva. Det är viktigt att de får vara med och påverka vilka förbättringar som behöver göras, vad som ska prioriteras och i vilken ordning. Även om det är mycket pengar kommer de inte att räcka till allt.

Vi i den grönbålls majoriteten har mycket att vara stolta över, men att vi kan underlätta vardagen genom att göra staden tillgänglig för människor som kanske inte alltid gör sin röst hörd är något jag själv känner alldeles särskilt varmt för.

Anförande nr 335

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande! I vår budget finns det många spännande saker som vi borde diskutera. Något som jag inte har nämnt är till exempel de satsningar på laddinfrastruktur som vi nu går vidare med. Vi ska se till att det finns 4 000 publika laddplatser i Stockholm 2022. Detta är en viktig del för att få ordning på klimatfrågan och även luftkvaliteten i Stockholm. Det är också en fråga om hur gemene man i staden ska ha möjlighet att vara med i den omställning som vi

behöver göra. Vi ska också identifiera 10 000 platser för laddinfrastruktur. Detta visar vart vi är på väg.

Jan Valeskog pratar mycket om miljözoner och om symbolhandlingar. Grejen med det är att forskningen entydigt visar att kvävedioxider är skadliga för hälsan även med mycket små nivåer. Vi vet att det är över 1 000 förtida dödsfall per år i Stockholms län. Vi vet att vi inte klarar miljökvalitetsnormerna i Stockholm. Av sex mätpunkter, fasta stationer, som vi har i Stockholm i dag är det fyra stycken som överskrider nivåerna i år. Vi klarar inte gränsvärdena.

Hornsgatan är en gata som är viktig både ur perspektivet att den är den smutsigaste gatan och ur perspektivet att det är en viktig signal att det inte är detta som vi vill ha i Stockholm. Vi vill inte ha en dålig luft i Stockholm. Vi ska få ordning på den, och vi tar det ansvaret.

Om jag läser Socialdemokraternas budget ser jag att det står att de ska arbeta för att nå målet frisk luft. Det är steget under miljökvalitetsnormerna. Om vi ska nå det måste vi vidta de här åtgärderna; då räcker det inte med diskussioner om de lastbilar som Valeskog tycker så mycket om att prata om.

Anförande nr 336

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Men vi ska ju få fakta och veta exakt hur det ligger till! Det vi fick veta i juni var till exempel att om vi bara kunde få stopp på de lastbilar som olagligen kör skulle utsläppen minska med 5 procent. På Hornsgatan kan det handla om några promilles minskade utsläpp. Jag håller med om att vartenda milligram är viktigt – absolut! Men även om vi kommer under miljökvalitetsnormerna, vilket naturligtvis är viktigt, är det totalen det handlar om. Det är det viktigaste när det gäller att minska kvävedioxiderna. Och då är det ett faktum att det handlar om den tunga trafiken. Även om man inför den symbolhandling som det kanske är – det återstår att se – till 2020 försvinner plötsligt ändå 50 procent av utsläppen 2021 enligt de beräkningar vi fick se, om de nu stämmer fortfarande. 50 procent försvinner nämligen när man förbjuder Euro 5-lastbilar i Stockholm med de miljözoner som vi redan har i dag. Det är skillnad. Man ska inte lura folk, och ni har inte ens fakta.

Anförande nr 337

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag tycker att vi har ganska tydliga fakta som visar att luftföroreningar är skadliga. De är skadliga för alla stockholmare och speciellt för små barn, för spädbarn och för dem som har luftvägsproblem. Detta måste vi göra någonting åt. Om det är så att vi kan få bort de utsläpp som finns från de tunga fordonen är det alldeles utmärkt; det är en viktig del. Du vet också att de mellantummen-och-pekfingret-skattningar som vi fick se i somras byggde på en total regelefterlevnad. Då skulle man möjligtvis kunna komma ned under normerna i Stockholm. Men det enda vi vet är att en total regelefterlevnad inte finns.

Vi måste ge oss på alla de utsläppskällor som finns. Där är miljözoner ett viktigt redskap som vår regering tog fram för att vi som kommuner ska ha möjlighet att se

till att det blir ordning på Stockholmsluften och andra städers luft. Då bör vi använda dem. Det är vår skyldighet.

Anförande nr 338

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Fru ordförande! Vi ser i dag, Daniel Helldén, ett problem med långa köer i Söderledstunneln. Nu vill ni i den blågröna majoriteten bygga cykelbanor i tunneln. Frågan är: Betyder det att det kommer att bli ytterligare inskränkningar för biltrafiken även på denna yta?

Anförande nr 339

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Det korta svaret är nej. Vad vi föreslår och tittar på och skulle vilja införa 2020, eller när Slussenprojektet har gått över i ett nytt steg, är att ta det körfält som redan i dag är avstängd och där bussarna går över Slussen och stänga in det. Valeskog brukar prata om att det blir dålig luft, men det är klart att man ska sluta detta utrymme så att det inte blir samma luft för bilarna och för cyklarna. Det betyder att vi har samma flöden på Söderleden som i dag.

Köerna beror inte på att folk inte kan svänga av upp till Södermalm eller svänga ned från Medborgarplatsen. Det skulle bara skapa ännu mer köer när de ska växla in på Söderleden. Köerna i dag beror på de bilar som kommer från Stadsgårdsleden som åker upp och ska växla in. Varje sådan inväxling i systemet gör att det blir trångt. Det enklaste skulle vara om Söderleden gick från Gullmarsplan hela vägen till Centralen. Då skulle det flyta på mycket bättre. Svaret är alltså nej.

Anförande nr 340

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Fru ordförande! Det finns såklart mycket vi känner igen i polemiken. Så mycket har inte hänt. Men det är en sak som stör mig lite grann, och det är det klassiskt innerstadsperspektiv, vilket i Stockholm också alltid är en klassfråga i stor utsträckning. Där finns till exempel miljözonerna, som vi har diskuterat. De riskerar att exkludera framför allt folk med lägre inkomster och äldre bilar. Miljözoner ska såklart användas om det är bra för luftkvaliteten, men det är inte helt självklart. När ska ytterstaden få lika frisk luft? Ni vill utreda en utsläppsfri innerstad till 2030. Varför just betoning på innerstaden i det fallet?

Ni har genomfört ett nu havererat lånecykelsystem som i stort sett inte existerar utanför tullarna. Det är samma sak med sparkcyklarna, som man snubblar på överallt. När får ytterstaden tillgång till lånecyklar, och när ska ni där göra lika stora satsningar på cykelvägar, sommargångar och så vidare? Alla stockholmare bor inte inne i stan.

Anförande nr 341

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag kan säga att vi troligtvis har byggt fler kilometer cykelbanor utanför innerstaden än i innerstaden. Däremot märks det mer där eftersom det blir tätare trafik i större utsträckning. Det är det ena.

Det andra är lånecykelsystemet, som också Rikard vet var någonting som upphandlades och överklagades i två steg och som också därför blev stoppat. Hela systemet var tänkt att finnas i hela Stockholm, ända ut i varenda kapillär, oavsett var man bor någonstans. Jag hoppas att vi kommer att komma till den lösningen.

De satsningar som vi gör handlar om hela Stockholm. En utsläppsfri innerstad är en sak, eftersom det är trånga stadsmiljöer. Det är fler sådana stadsmiljöer som är mer problematiska än vad det finns i ytterstaden. Sedan har vi Essingeleden, som är statens väg och som vi inte kommer åt. Vi har Nynäsvägen, som borde göras om, och ett antal andra platser. Det är någonting som vi också ska titta på, men det är inte lika enkelt.

Anförande nr 342

L a r s S u n d b e r g (S): Fru ordförande och fullmäktigeledamöter! Jag kan säga som många andra har gjort här tidigare i dag: Det är första gången jag håller tal i den här salen.

Stockholm ska vara en stad som man lätt kan transportera sig i på ett miljövänligt sätt. Det ska vara en stad som är innehållsrik och trygg med offentliga rum där stockholmarna vill vara och mötas. Stockholm har under de senaste fyra åren drivit en framgångsrik trafikpolitik. Vi har påbörjat genomförandet av en ny tunnelbana, och genom Sverigeförhandlingarna har beslut om ytterligare en tunnelbanelinje fattats liksom en spårvagn i Söderort. Rekordmånga cykelbanor har byggts om, och upprustning av utemiljön i City har gjorts. Vidare har en parkeringsreform genomförts för ökad framkomlighet. Nya satsningar på framkomlighet för bussar har gett stor effekt.

Detta framgångsrika arbete vill vi fortsätta. Vi ska fortsätta att utveckla stadens parker och torg med fokus på ytterstaden. Vi vill intensifiera arbetet med Citys offentliga miljö, stärka arbetet med trafiksäkerhet och, inte minst, lägga pengar på ökad framkomlighet och bättre städning i ytterstaden. Alla i staden har rätt till en trygg offentlig miljö.

Trafiknämndens budget innehåller som vanligt tusen små besparingar, satsningar och idéer. Vissa är såklart bra, och vissa kan man vara väldigt skeptisk till. Det gäller inte minst en cykelbana i Söderledstunneln. Vi vill i stället se lösningar för hela staden som underlättar framkomlighet för samtliga trafikslag, särskilt för gång-, cykel- och nyttotrafik. Majoritetens budget innebär i stället i praktiken en nedskärning på trafikkontoret. För att finansiera skattesänkningen driver man en orimlig och oansvarig parkeringspolitik som aldrig kommer att generera de intäkter man har tänkt sig. Det kommer att slå hårt mot snöröjning och städning. Vi socialdemokrater vill utveckla staden genom att satsa 9 miljoner på bättre städning i ytterstaden och 10 miljoner på bättre framkomlighet, särskilt för stombussarna.

Anförande nr 343

P a t r i k S i l v e r u d d (L): Fru ordförande! När det gäller trafikpolitiken i den här staden går retoriken – trots att den inte alltid är lysande – i höga vågor mellan olika politiker i den här salen. Men det roliga är att det trots detta finns en ganska

stor samsyn på att vi måste se till att de mest yteffektiva och klimat- och miljömässiga fordons- och transportslagen ska prioriteras.

Det är enkelt att konstatera att mycket av den cykelbaneutbyggnad som skedde 2014–2018 i själva verket började planeras på Ulla Hamiltons tid. Jag kan inte heller påminna mig om att något av allianspartierna röstade nej till någon cykelbana under den föregående mandatperioden. Möjligen hade vi synpunkter på kostnader och sådana saker. Möjligen hade retoriken från Alliansen varit annorlunda under den föregående mandatperioden varit annorlunda när det gäller cykelbaneutbyggnaden. Men vi gillar den och vi står för den, och vi tycker om den nya trafikpolitiken, eller den fortsatta trafikpolitiken, ska man kanske säga. Jag och Liberalerna slåss för en hållbar och fungerande stad, och trafikpolitiken är en väldigt viktig del i detta.

Jag lämnar nu trafiknämnden efter fyra år, och jag är ganska nöjd med hur budgeten ser ut. Vi har satsningen på 1 ½ miljard på framkomligheten och halverad avgift för parkeringstillstånd för personer med rörelsehinder. Det enda som möjligen hade varit ännu bättre rent principiellt är en avskaffad avgift. Men en halvering är bättre än inget. Jag är också glad att vi har fått igenom en sänkning av avgiften för mc-parkering.

Med detta, fru ordförande, yrkar jag bifall till den grönbå budgeten.

Anförande nr 344

L o r e n t z T o v a t t (MP): Fru ordförande! Jag tänkte inledningsvis prata lite om effektivitet. Man kan undra vad det har med trafik att göra, men det finns faktiskt två centrala aspekter i trafikfrågorna som rör just effektivitet. Den första handlar om platseffektivitet, och den andra handlar om energieffektivitet.

Jag tycker att man i tider av överkonsumtion och skenande klimatkris – vi har ju ett klimattoppmöte som pågår precis parallellt med vårt möte här – måste ta sådana här frågor på allvar när man utformar sin politik. Det är så smidigt ordnat att det finns en tydlig rangordning av transportslag som möter de olika typerna av aspekter. Det är helt uppenbart att cykel-, gång- och kollektivtrafik är det som ska prioriteras utifrån både energieffektivitet och platseffektivitet. Cykel är faktiskt det mest energieffektiva sättet att transportera sig av alla. Det är till och med mer energieffektivt än att gå; man får ut mer av den energi man använder totalt sett.

När det gäller platseffektivitet är grunden för bilens ohållbarhet hur otroligt osmidig den är i stadsmiljö. Med detta som bakgrund är jag så himla glad över att vi i den grönbå majoriteten nu tar krafttag för att ställa om trafiken i Stockholm. Vi fortsätter med mycket av det som vi gröna har jobbat med under många år. Vi satsar 1,5 miljard på framkomlighet, framför allt för gång och cykel. Vi inför miljözoner som första stad i Sverige. Det är otroligt, och det är dessutom de kraftfullaste miljözonerna i världen. Vi satsar generellt men också specifikt på stadsmiljön så att den blir trevligare för oss alla. Vi fortsätter att bygga ut cykelparkeringarna. Detta är en budget för energi- och platseffektiva transportslag som skapar en trevlig stadsmiljö och bättre klimat och miljö.

Anförande nr 345

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Jag har hört att du även sitter i riksdagen, och du kanske hade något inflytande över hur miljözonerna utformades. Jag kan tycka att det är lite problematiskt att miljözonerna förutom det som vi har nämnt också tycks bidra till att öka försäljningen av bensinbilar på dieselbilars bekostnad. Jag har en känsla av att det har varit ett stuprörstänkande om att miljözonerna ska åtgärda luftkvalitetproblemet, och man har inte tänkt på att det i värsta fall kommer att leda till att vi får ett större klimatproblem. Detta har vi diskuterat i staden.

Jag skulle egentligen vilja att det gjordes om på något sätt och att man utformar systemet så att det gynnar en övergång till nyförsäljning av fossilfria bilar. Men det har aldrig varit uppe. Frågan kanske ligger lite utanför fullmäktige, men jag vill ändå passa på att ställa den till dig. Detta är ett annat problem som jag ser med miljözoner.

Anförande nr 346

L o r e n t z T o v a t t (MP): Ordförande! Det är en jätteintelligent fråga. Jag var själv med och både skrev fram lagförslaget och röstade om det i riksdagen. Det är komplicerat, inte minst för att det är lite olika frågor. Luftkvalitet och klimat är inte alltid detsamma. Det finns olika syner som styr åt olika håll. Miljözonerna är ändå utformade så att de också ska stänga ute de värsta bensinbilarna, samtidigt som vi vet att bensinbilar ändå är snäppet vassare än diesel vad gäller just luftkvalitetaspekterna.

Jag ser ändå framför mig att de policyverktyg vi har på riksnivå i slutändan ska styra mot nära-noll-utsläpp totalt sett. Bonus-malus måste alltså skruvas upp så att vi i slutändan bara har el och gas. Vi ska få bort både diesel och bensin generellt i fordonsflottan. Det är min ambition.

Anförande nr 347

I n g e l a E d l u n d (S): Ordförande, fullmäktige! Vintern är en prövningens tid i förorterna. I Dalen tog det under förra vintern orimligt lång tid innan snöröjning och städning av våra gångvägar och gator fungerade. Förvisso var det både snö- och isfritt på cykelbanan längs med cykelvägen, men det var en klen tröst för oss som behöver använda andra gångvägar.

Jag vet att det inte alltid går att hinna göra allt på en gång. Man måste prioritera, och det gör även vi socialdemokrater. Vi prioriterar framkomlighet i *hela* staden. Er enda satsning är att lägga 5 miljoner på att utöka experimentet med sopsaltning i innerstaden. Vi vill också satsa 9 miljoner extra på ytterstaden. Vi prioriterar att ha råd med våra satsningar i stället för att sänka skatten.

Det finns några bra förslag i er budget, men problemet är att den i praktiken innebär en minskning av trafiknämndens resurser. Det ska ni kompensera med höjda p-avgifter och fler lappade bilar. Den som är konspiratoriskt lagd kan i och för sig se ett samband: Om snöröjningen fungerar sämre kommer de som har sina bilar parkerade på gatan förr eller senare att ge upp försöken att flytta undan dem under städnätterna, och då ökar intäkterna från felparkerade bilar. Då har vi råd att städa när vintern väl är över! Men så illa tror jag faktiskt inte om er i majoriteten.

Däremot förstår jag inte hur ni ens ska kunna upprätthålla dagens nivå och än mindre förbättra situationen. Jag vill därför ge Daniel Helldén chansen att svara på en fråga: Hur kan du garantera att er skattesänkning inte leder till försämring av snöröjning och städning utanför tullarna? Eller kan du ens det?

Anförande nr 348

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag vill lägga med en speciell pott på tester med sopsaltning av trottoarer. Det kommer att göras ett stort försök i Vasastan under den här vintern. Vi testade det på två ställen i vintras – på Kungsholmen och lite grann i Vasastan. Det var en av de saker som vi gjorde, och nu gör vi en utökning av det för att se om det fungerar. Innerstadsmiljön är lite mer komplicerad än ytterstadsmiljön när det gäller just trottoarerna. Trottoarerna i innerstaden är oftast trängre och det finns mer saker på dem och fler bilar som står mycket närmare dem. I ytterstaden, utanför tullarna, har vi regler som gör att det oftast finns trottoarer som det inte står bilar nära. Därför kommer man åt dem. Detta är skälet till att vi håller på med dessa projekt där.

Vi har en budget på ungefär 2 miljarder i trafiknämnden. Där ligger en stor pott som gäller den ordinarie snöröjningsverksamheten, och den är inte förändrad på något vis. Det kommer att fortsätta precis som nu; det finns inga som helst neddragningar där.

Anförande nr 349

I n g e l a E d l u n d (S): Tack för svaret! Jag hoppas verkligen att du har rätt. Återigen pratar du om innerstaden. Man kanske skulle kunna tänka sig ett litet försök även i ytterstaden. Jag vill gärna kunna komma hem och hälsa mina grannar att vi slipper sätta på oss broddar varje dag vi ska gå ut, för så illa var det förra vintern.

Anförande nr 350

Å s a J a n l ö v (S): Ordförande, fullmäktige! Detta är första gången i talarstolen för mig. Jag vill prata med er om bussframkomlighet. Jag bor i Östberga. Där jag bor har jag förmånen att ha två olika bussar att välja mellan för att ta mig in till staden. Jag har med tiden som jag har bott där insett att den ena tar mycket längre tid än den andra i rusningstrafik. Den ena går förbi Årstaberg och Liljeholmen och på stora, trafiktunga vägar, medan den andra går på lite nättare vägar genom Enskede mot Gullmarsplan, där jag byter till tunnelbanan.

Vi blir fler och fler i Stockholm för varje dag som går, men vi ska få plats på lika stor yta som tidigare. För att möta de dagliga resorna för stockholmare behöver vi särskilt satsa på framkomligheten för de trafikslag som har kapacitet att transportera många människor: gång-, cykel- och kollektivtrafik. Jag tänker särskilt på framkomligheten för bussar, och den kostar pengar. I vårt budgetförslag satsar vi 10 miljoner extra på framkomlighetsåtgärderna särskilt riktade till busstrafiken. Ni har säkert själva något exempel på en buss som brukar ta onödigt lång tid för att den fastnar i trafiken. Lösningssåtgärder kan till exempel vara busskörfält och prioritering för bussar – alltid med tillgänglighet för alla i åtanke.

Majoritetens budget innebär i praktiken en nedskärning på trafikkontorets budget. Jag undrar varför ni i majoriteten prioriterar skattesänkningar framför bättre framkomlighet för bussar.

Anförande nr 351

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Hej Åsa! Det är trevligt att stå här i stället för i trafiknämnden. Vi har under fyra år budgeterat 1 ½ miljard för framkomlighetsåtgärder, och bussframkomlighet är en av dessa potter. Det mesta som det handlar om är fysiska åtgärder, som vi kan vidta med delar av dessa pengar. Det är alltså inte mindre pengar, utan det är mycket mer pengar som är tänkta att använda just för bussframkomlighet.

Jag håller med dig om att det är ett problem med bussarna. De går olika fort, och de fastnar här och var. Så sent som på någon av de senaste nämnderna tog vi fram framkomlighetsåtgärder för stombussar i ytterstaden. Jag tror att de bussar du pratar om inte är stombusslinjer utan vanliga busslinjer, och de har inte ingått i framkomlighetsåtgärder. Men i denna budget säger vi att vi ska vidta åtgärder också för de vanliga bussarna, som jag brukar kalla för de röda bussarna, så att också de blir prioriterade. Då blir det bättre även för dig.

Anförande nr 352

Å s a J a n l ö v (S): Ordförande! Tack för svaret, Daniel! Det vi undrar över är helt enkelt hur ni har tänkt finansiera budgeten med 1,5 miljard. På parkeringsavgifterna räknar ni med 5 miljoner. Vi tror mer på att ni får 40 miljoner mindre än vad ni har räknat på. Vi ser till att budgetera och finansiera trafikkontorets budget. Det är vad vi tror på.

Anförande nr 353

J o h a n S j ö l a n d e r (S): Fru ordförande, åhörare! Också för mig är det första gången i den här talarstolen. Jag tänkte prata lite grann om Brommaplansrondellen – en fråga som ligger mig varmt om hjärtat. Detta infrastrukturella Armageddon är en mardröm vi har och ett elände som många stockholmare i allmänhet, och västerortsbor i synnerhet, har knutit näven i fickan åt många gånger under årtiondena.

Det finns nu tankar på att bygga om och öka framkomligheten där. Jag läser i min lokaltidning i Hässelby en kommentar från majoritetens ansvariga borgarråd Daniel Helldén om hur han ser på detta. Vi verkar vara helt överens om behovet av något annat på denna icke-fungerande plats i dag. Men det finns också en formulering som jag skulle vilja fråga om. Det finns nämligen en invändning och en brasklapp från Helldén där han säger: Men vi måste se till att det inte blir en utökning av biltrafiken, då vi strävar efter att minska biltrafiken i Stockholm.

Fullmäktige! Jag köper resonemanget. Vi måste minska bilismen och bilberoendet i den här staden. Vi måste öka möjligheten att ta sig fram på andra sätt. Men vad innebär det i detta specifika fall? Varför ska det gälla just Brommaplansrondellen? I förlängningen är det klart att alla lösningar som ökar tillgängligheten och minskar

bilköerna riskerar att öka bilismen. Men det blir en mycket märklig hållning om man drar slutsatsen att vi inte kan göra någonting som ökar tillgängligheten för bilar. Jag skulle vilja ha en förklaring: Vad menas egentligen med brasklappen för Brommaplansrondellen? Är alla lösningar som även är bra för bilisterna uteslutna för att de i något slags förlängning ökar bilismen? Är det verkligen majoritetens uppfattning i frågan?

Anförande nr 354

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Brommaplansrondellen är ett problem och har varit det länge för alla typer av trafikslag. Man bör hitta någon bra lösning på det. Men det har förts många diskussioner om tunnlar och annat och om att man ska dra vägen vidare under Bromma flygfält i stora tunnlar som gör att den kommer ut på Essingeleden. Detta är åtgärder som gör att biltrafiken ökar kraftigt. Det är inte så vi ska göra, utan vi ska se till att det finns bra och smarta lösningar så att de olika trafikslagen inte sitter fast i varandra. Samtidigt ska vi hitta åtgärder som gör att den trafik som behövs är där och att annan trafik låter bli att köra där.

Personligen skulle jag egentligen önska att vi på Drottningholmsvägen och Bergslagsvägen hade någon form av trängselskattesystem. Om vi utökar kapaciteten kommer det att bli ännu mer trafik, och sedan sitter man fast lite längre fram i långa köer. Det är vad som kommer att hända.

Anförande nr 355

J o h a n S j ö l a n d e r (S): Jag känner mig möjligtvis lite tryggare. Det är alltså inte så att lösningar som gör det bättre för bilismen per definition är uteslutna för att de gör det bättre för bilister. Det är alltså inte så jag ska tolka ditt citat i tidningen. Det är i så fall skönt, tycker jag, för då kan man komma framåt i frågan.

Anförande nr 356

U l l a H a m i l t o n (M): Fru ordförande! Jag vet inte för vilken gång i ordningen jag står i den här talarstolen, men det är trevligt att diskutera trafikfrågor igen. Jag skulle vilja fortsätta där jag slutade, eftersom jag pratade för länge i mitt förra inlägg.

Det är viktigt att det är många som engagerar sig i Stockholms stadsmiljö. Därför har vi i vår budget lyft fram att man ska jobba mycket mer med fastighetsägare, näringsliv och andra för att vi ska få en tryggare och renare stad. Det handlar om hur parkerna fungerar och att vi ska ha bättre belysning och så vidare runt om i staden för att stockholmarna helt enkelt ska känna sig tryggare. Det är viktigt att vi hela tiden trycker på att vi har ett gemensamt ansvar i den här delen.

Därför tycker jag att en viktig signal, som inte har kommit upp i debatten, är att vi vill trycka ännu mer på 24-timmars städgarantin och att vi verkligen menar allvar med den. Det är viktigt att stockholmarna som engagerar sig i sin stadsmiljö känner att det spelar roll om man gör anmälan eller inte. Därför är detta en viktig sak. Jag är lite förvånad över att Socialdemokraterna plockar bort pengar ur sin budget när det gäller just dessa stödåtgärder som ska supporta så att stockholmarna får större möjligheter

att ha synpunkter på hur stadsmiljön ser ut. Detta är också en viktig fråga för klottret. Det är viktigt att vi tillsammans tar ansvar för hur miljön ser ut, och då ska det vara rent och snyggt och tryggt runtom i staden.

Med detta vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 357

Borgarrådet V a l e s k o g (S): När det gäller renhållningsfrågan lägger vi mer pengar på det, så jag förstår inte riktigt vad Ulla Hamilton syftar på.

Däremot måste jag passa på att ställa en av de frågor jag har om det som har varit uppe nu i dag: Hur ser Ulla Hamilton och Moderaterna på att bygga cykelbana i Söderortstunneln? Det är ju bara en andel av cyklister som kan tänkas cykla där, och man omöjliggör då i framtiden för den ganska omfattande nyttotrafik som finns. Det är typ 60 procent, enligt miljöförvaltningens beräkningar, som behöver använda denna avfart. Hur ser er prioritering ut? Tycker ni att det är en bra idé att i stället göra en cykelbana i röken där?

Anförande nr 358

U l l a H a m i l t o n (M): Fru ordförande! För det första vill jag då konstatera att jag har läst i er budget att ni vill ha 2 miljoner kronor mindre till de åtgärder som jag talade om. Det är en annan sak att ni satsar 10 miljoner på något annat – renhållning. Vi pratar om olika saker.

För det andra konstaterar jag att om du läser vår budget, den gemensamma, ser du att det står att vi ska undersöka möjligheterna. Det är vår ståndpunkt.

Anförande nr 359

A r v i d V i k m a n (S): Ordförande, fullmäktige, stockholmare! Jag har fått ett tips sedan jag talade här senast, nämligen att det finns lampor man kan titta på för att se när talartiden börjar ta slut. Jag får se om jag löser det!

Precis som Jan Valeskog sade i sitt inledningsanförande ska Stockholm vara en stad där det är lätt att transportera sig på ett miljövänligt sätt. Det ska vara en stad med innehållsrika och trygga offentliga rum där stockholmarna vill vara och mötas. Men jag vill också säga att jag tycker att det ska vara en stad med många rättparkerade bilar och en budget som går ihop. Om man tittar på det budgetförslag som majoriteten har lagt fram ser man att det finns många bra tankar, idéer och satsningar. Jag har till exempel själv haft glädjen att inviga en sommargågata ihop med Daniel Helldén – mycket trevligt! Den typen av satsningar tycker jag att vi ska fortsätta med.

Men för att ha möjlighet att fortsätta med den typen av satsningar behöver man också ha en budget som går ihop. Jag måste konstatera att majoritetens budget inte verkar göra det. För att lösa den frågan har man använt en budgetteknisk lösning. Vi har varit inne på det; det handlar om felparkeringsavgifterna som man har höjt. Jag tycker att man skulle kunna diskutera höjningarna i sig, och jag är inte nödvändigtvis

emot dem. Men jag är emot att lägga fram en budget som inte går ihop. Den går inte ihop, och det hela är orealistiskt högt. Det bygger jag på trafikkontorets eget tjänsteutlåtande. Där säger de tydligt att det inte går att hämta in 85 miljoner kronor på det sätt som har föreslagits. Jag tror att vi måste ha tillit till kompetensen på trafikkontoret. En budget som inte går ihop innebär att det blir sänkta ambitioner på detta område under året, och jag tycker att stockholmarna förtjänar bättre.

Därför yrkar jag bifall till Socialdemokraternas budget.

Anförande nr 360

Borgarrådet H e l l d é n (M): Sommargåtor är trevligt, Arvid! Men det är vinter just nu, och trafiknämndens budget är lite av gungor och karuseller på det viset att den går upp och ned. Vi har till exempel nästan ingen snö än så länge i år, och det betyder att vi har små utgifter. Det kommer säkert att vara detsamma nästa år, men vi vet aldrig riktigt exakt var någonstans det landar. Vi brukar ha överskott – det har vi nästan alltid i trafiknämndens budget när vi kommer till årets slut. Vi kan se när det gäller parkeringsintäkterna att det är samma sak där: De ligger oftast mycket högre än vad vi har räknat med när vi kommer till årets slut.

Vi fattade beslut i trafiknämnden i förrgår om att höja felparkeringsböterna därför att vi vill få en högre rättparkeringsgrad. Folk ska sköta sig. Det kan hända oförutsedda saker, men jag tror att detta kommer att lösa sig i slutändan. Det kommer att bli bra.

Anförande nr 361

A r v i d V i k m a n (S): Jag tackar för det svaret. Att beräkningen går ihop var väl visserligen kanske inte riktigt ett svar, men det var ändå någon typ av löfte om lite gungor och karuseller – någonstans ska detta komma i ordning. Men visst behöver vi budgetdisciplin. Man behöver lägga upp en budget efter vilka kostnader man har. Då tror jag också att vi kan styra på ett bra sätt.

Anförande nr 362

M a d s L u n d g a a r d (SD): Fru ordförande, ledamöter och – återigen – mamma i Danmark som ser på webb-tv! Ett bekymmer som Företagarna i Stockholm tog upp när jag i veckan berättade för dem om dagens budgetdebatt gäller Bromma flygplats. Vi har verkligen fått mycket respons. Flygets kapacitet har slagit i taket i huvudstaden. Samtidigt växer Stockholms stads och näringslivets behov av flyg. Behovet hos städerna i vårt stora land av bra flygförbindelser till Stockholm ökar också. Ska hela Sverige leva behövs Bromma flygplats. Majoriteten vill inte arbeta för att förlänga kontraktet för Bromma flygplats. FI, Vänsterpartiet och Socialdemokraterna vill lägga ned Bromma flygplats i förtid. Att utveckla hybridteknik och nya bränslen till flyget kostar. Då behövs flygpassagerare. De behövs i Sverige. Då behövs Bromma flygplats. Finurligt nog är Sverigedemokraterna i dag det enda tillväxtpartiet i Stockholm, det enda som på riktigt tar näringslivets behov på allvar. Bifall till Sverigedemokraternas budget!

Anförande nr 363

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Sverigedemokraterna kanske kunde börja med att läsa Anders Sundströms utredning, som säger att Bromma flygplats inte har någon framtid. Där finns också en fin genomgång av vad man kan göra i stället i syfte att kunna upprätthålla den nödvändiga flygkapaciteten och klara de transportbehov som finns i hela landet. Det är möjligen så att ni i Sverigedemokraterna inte är så intresserade av att titta på sådana analyser. Ni är kanske heller inte så intresserade av klimatfrågeaspekten, bulleraspekten eller den i Stockholm helt centrala bostadsaspekten.

När du ändå är uppe i talarstolen, Mads Lundgaard, kan jag nämna något om sommargågatorna i Stockholm. Jag tror att det var du som tidigare pratade om att ni vill avskaffa dem. Men sommargågor som Skånegatan, Rörstrandsgatan och Swedenborgsgatan hör till de saker i Stockholm under sommarhalvåret som är mest uppskattade, inte bara av stockholmare utan också av tillresta. I er budget, som är ganska luftig, det vill säga inte har så mycket innehåll, är det mest ett vurmande för bilar.

Anförande nr 364

M a d s L u n d g a a r d (SD): Om du läser din egen budget, Helldén, kan du se att det ni har skrivit är att ni vill öppna för *fler* sådana avstängda gator i innerstaden och ytterstaden. Vi ska inte stänga av fler gator i Stockholm. Det är trångt nog som det är.

Anförande nr 365

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Det verkar som sagt inte som att du har läst så mycket av Sundströms utredningar och annat, Mads Lundgaard. Det handlar egentligen inte om nedläggning av Bromma flygplats 2038. Det handlar om att rädda och stärka Arlanda. Arlanda är ett nationellt intresse. Vi behöver ytterligare en landningsbana där.

Nu ska jag inte beskylla dig för din danska bakgrund, men det vore underbart för Kastrup om Bromma flygplats fanns kvar. Det vore dock negativt för Arlanda. Det ligger i svenskt nationellt intresse att vi ska göra allt för att kunna stärka Arlanda. Att slippa ett splittrat inrikesflyg, att få så mycket direktflyg från Arlanda som möjligt och att slippa att man från flygplatser runt om i landet i stället åker till Oslo, Köpenhamn eller för den delen Helsingfors stärker Arlanda. Då har inte Bromma flygplats någon utvecklingspotential eller framtid.

Anförande nr 366

M a d s L u n d g a a r d (SD): Valeskog kan läsa rapporterna från Swedavia, som visar på att kapaciteten på Arlanda har slagit i taket – det tar 10–14 år innan man kommer upp i rätt omfattning med tanke på behoven. Valeskog kan också lyssna på Svenskt Näringsliv och Företagarna i Stockholm. Jag betraktar dem som rätt kloka individer. De säger samma sak: Kapaciteten har slagit i taket, och vi behöver Bromma flygplats.

Anförande nr 367

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Du pratade precis om att hela Sverige ska leva och att vi därför måste ha kvar Bromma flygplats, Mads Lundgaard. För mig är det en motsägelse. Om hela Sverige ska fortsätta att leva länge måste vi avveckla Bromma flygplats – det vet vi. Avveckling av Bromma flygplats handlar ju om att rädda vårt klimat, och utan klimatet kan vi ha hur många flygplatser som helst – vi kommer inte att leva i alla fall.

Den här motsägelsen är i och för sig ganska representativ för er budget, som jag måste säga var en mycket märklig läsning, vilket vi kan prata om i alla möjliga olika nämnder. Men jag förstår inte hur ni över huvud taget har tänkt att ni ska ha ett aktivt klimatarbete och att hela Sverige ska leva om ni ändå vill satsa på fler flygplatser i Stockholm.

Anförande nr 368

M a d s L u n d g a a r d (SD): Jag undrar om fröken Bonnier – eller fru; jag vet inte vad som gäller – lyssnade på mitt inlägg. Vi ska ha nya bränslen. Vi ska ha hybridflyg. Vi ska värna klimatet. Då behövs det passagerare till flyget. Minskar vi antalet flygpassagerare sker den utvecklingen någon annanstans. Det är viktigt med miljön, men detta går att få ihop.

Anförande nr 369

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Fullmäktige och åhörare! Jag tänkte prata om det offentliga rummet, nu när vi pratar om trafik. Då var det himla passande att jag tänkte prata om sexistisk reklam i det offentliga rummet. När man ändå håller på kan man nämligen kanske prata om sexistiska uttalanden i det här rummet också. Jag betackar mig för gissningar om mitt civilstånd i fortsättningen.

För att återgå till saken: Det offentliga rummet är en plats där vi möts, där vi leker med våra barn i parker, där vi tar oss till och från arbete, studier och skolor och där alla ska känna sig inkluderade och ingen ska känna sig utestängd. Därför är det viktigt hur vi bygger vår offentliga miljö, vad vi satsar på, vad vi ser och vad vi gör i det offentliga rummet. Jag är stolt över det arbete som vi gjorde mot sexistisk och rasistisk reklam i det offentliga rummet. Feministiskt initiativ vill fortsätta det arbetet. Vi vill skärpa riktlinjerna mot sexistisk och rasistisk reklam för att alla ska kunna röra sig i vårt offentliga rum och känna sig inkluderade. Jag pratade tidigare om förbudet mot att hyra ut mark till nazistiska organisationer. Det är självklart också en viktig del. Vi kan aldrig ha ett offentligt rum som får tas över av hat och hot; det begränsar friheten och möjligheten att röra sig för andra.

Jag beklagar att det här styret tar bort den offentliga konsten. Det är också någonting som präglar det offentliga rummet och som gör konsten och kulturen mer tillgänglig för alla. Det är så jag tycker att vi ska använda vårt gemensamma rum. Vi ska använda det till att tillgängliggöra så mycket som möjligt för så många som möjligt. Jag yrkar bifall till Feministiskt initiativs förslag till budget.

Anförande nr 370

Stian Raneke (S): Fru ordförande! Detta är mitt första anförande här i talarstolen.

Kollektivtrafiken är nödvändig för en hållbar utveckling i en växande stad. Under förra mandatperioden tog vi nästa steg i utbyggnaden av tunnelbanan. Genom Sverigeförhandlingen tog vi första steget mot en ny tunnelbanelinje här i Stockholm liksom satsningar på Spårväg syd. Det är framtidssatsningar som är nödvändiga för att klara av en växande stad och för att vi ska minska stockholmarnas klimatpåverkan.

Vi vill nu att Stockholm ska ta nästa steg i den här utvecklingen och förskottera pengar till Sverigeförhandlingens kollektivtrafiksatsningar för att påskynda utvecklingen. Det är glädjande att era kompisar i landstinget har avsatt pengar till detta. Därför är det lite förvånande att det inte återfinns i den borgerliga budgeten här. Jag har en stilla undran: Kommer Stockholm nu att bli som borgerliga kommuner som Täby och Lidingö, där man motsätter sig tunnelbana till varje pris?

Anförande nr 371

Borgarrådet Helldén (MP): Fru ordförande! Stian! Som jag förstår det vill ni förskottera medel för tunnelbanelinjen Fridhemsplan–Älvsjö. Den är tänkt att börja byggas 2022 enligt planer och förhandlingar. Att förskottera är tekniskt möjligt för staden. Då får man ändra någonting annat i de planer som finns. Det innebär också att alla andra parter – landstinget och framför allt staten – måste göra förändringar i sina ekonomiska kalkyler. Den här tunnelbanelinjen ska bara gå inom Stockholms stad. Statens största del av finansieringen av tunnelbanelinjen kommer från trängselskatter. De medel som ska användas till detta börjar ticka in först från den 1 januari 2020, när trängselskatterna höjs ganska kraftigt. Då kommer pengar in i systemet. Det innebär att det inte finns några andra medel. Om vi förskotterar betyder det alltså ändå inte att det blir någon tunnelbana.

Anförande nr 372

Stian Raneke (S): Ni kan inte förskottera, Daniel Helldén, eftersom det inte finns några pengar i budgeten. Ni väljer hellre att sänka skatten.

Vi i Socialdemokraterna vill satsa på tunnelbanan. Det är ett miljövänligt alternativ som kan få folk att förflytta sig i staden på ett annat sätt än i dag och röra sig annorlunda. Därför anser jag att det är viktigt att förskottera de här pengarna.

Anförande nr 373

Borgarrådet Helldén (MP): Fru ordförande! Jag tänkte att jag kanske skulle avsluta den här debatten.

Mycket av det vi har pratat om handlar om framkomligheten i staden och hur det ska fungera så att vi kan förflytta oss på ett smidigt sätt, vilket vi vill. Vi vill förflytta oss snabbt, miljövänligt och bekvämt. En viktig faktor för detta i staden vet vi är att förflytta bilar från gatorna, så att de inte är i vägen. Vi har många parkerade bilar i

innerstaden. Vi har över 35 000 parkeringsplatser, och vi kan göra mycket annat av denna yta.

En viktig del i detta är att se till att vi har parkeringsgarage. Vi har vårt parkeringsbolag, Stockholm Parkering, som på ett ypperligt sätt ser till att det här blir gjort. Vi bygger nya garage, driftar dem och ser till att stockholmarna stoppar in sina bilar där, så att vi blir av med dem från gatorna. Detta ska vi fortsätta med. Det är helt enkelt en mycket viktig uppgift.

I årets budget och i de direktiv som finns där har vi lite förändringar. Förra året gjorde vi en sänkning av kostnaden för att ha elbilsplats. Det blev en lite lägre kostnad. Nu ska vi se över om vi kan göra så att bolaget också sänker avgiften för att ställa en eldriven mc i garage. Om ni har sett en eldriven mc har ni säkert inte hört den – helt plötsligt svischar den förbi. Det är något helt annat än de andra motorcyklar som vi ser. Detta är någonting som bolaget ska arbeta med.

Bolaget kommer också att fortsätta med den stora satsningen på laddinfrastruktur. Ingenstans i landet finns det så många laddplatser som i Stockholms stad med dess parkeringsbolag, vilket jag är mycket glad för. Dessutom har bolaget precis släppt in sparkcyklar från Voi i sina garage. Vi har fantastiskt spännande mobilitetslösningar.

Anförande nr 374

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Jag har en kort fråga till Daniel Helldén. Vi är helt överens om vikten och betydelsen av att det blir fler garageplatser och att vi också får ned bilarna dit. Men varför har ni då i hela fridens namn inte några förslag i er budget som minskar skillnaden i kostnad mellan att stå på gatumark och att stå på tomtmark, just för att få fler att ställa bilen i garage? Varför finns det inga sådana förslag?

Anförande nr 375

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Det har att göra med att vi har genomfört en stor parkeringsplan, som du har varit delaktig i, Jan Valeskog. Vi har inte alltid varit överens, men den blev av. Den rullas ut och håller på att utvärderas. Vi ser bland annat på hur de prissättningar som finns på parkeringarna påverkar. Det är möjligt att vi måste göra vissa typer av förändringar, men när det gäller den delen är det bättre att vänta tills det är klart.

Om du hade haft en till replik skulle du nog ha frågat hur det är med felparkeringsavgifterna. Svaret är att vi där redan nu har bättre koll på vad som gäller och vad som behövs.

§ 9 Rotel IX Miljö- och klimatroteln

*Miljö- och hälsoskyddsnämnden
Stockholm Vatten och Avfall AB
Avfallsnämnden
KS råd för mänskliga rättigheter*

Anförande nr 376

Borgarrådet L u h r (MP): Fru ordförande, fullmäktigeledamöter och åhörare! I dag tänker jag på framtiden och på att barn och ungdomar strejkar från skolan för att de tycker att vi vuxna inte gör vad vi ska. Det får mig att skämmas, för jag håller med dem om ganska mycket. Det är inte meningen att barnen ska behöva göra det jobb som vi är utsedda att göra. Det är de som är barn i dag som kommer att drabbas värst om inte vi som kan gör vad vi ska nu.

Stockholm har ett stort ansvar för att hålla en stark och rak riktning mot en bättre framtid. Det behövs en riktning med framtidstro och vetenskapsbaserad politik, en riktning fri från klimatskepticism, faktafientlighet och populism. Den gröna rörelsen har sin grund i solidaritet, och den delas upp i tre delar: solidaritet med djur, natur och det ekologiska systemet, solidaritet med världens alla människor och solidaritet med kommande generationer. Jag är i dag miljö- och klimatborgarråd. Min politiska resa började i en oro för framtiden. Det är väl det som man i dag kallar klimatångest, ett ord som inte fanns då.

Stockholm är just nu en förebild. I budgeten för 2019 tar vi i den grönblå majoriteten nya kliv för att Stockholm ska bli en ännu bättre stad än i dag. Vårt klimatarbete spetsas med nya mål. Vi sätter ett slutdatum för eldandet av olja. Det innebär att staden sparar 236 ton koldioxidutsläpp varje år när oljan är borta. Vi tar fram en koldioxidbudget för staden. Den ska förtydliga för varje enskilt bolag och varje enskild förvaltning vad de måste uppnå och när de måste uppnå det. Alla måste göra sin del. Stockholm ska inte bara vara fossilbränslefritt år 2040, utan även klimatpositivt. Det innebär större satsningar på koldioxidlagring och kolsänkor, nu när till och med FN:s klimatpanel IPCC säger att det här är vad som kommer att behövas för att hantera världens alla klimatutsläpp. Vi tar också fram en strategi för biologisk mångfald. Vi måste ta ett aktivt ansvar för stadens biologiska mångfald, som hänger så tätt ihop med klimatförändringarna.

Allt det här gör vi av solidaritet, för att framtidens stockholmare ska ha det bättre än vad vi har i dag och för att de inte ska drabbas därför att vi inte ville eller orkade göra jobbet även om vi kunde.

Vi grönblå inrättar nu också ett Agenda 2030-råd i staden. Vi ser att staden saknar ett övergripande arbete som säkerställer att vi uppnår FN:s 17 hållbarhetsmål till år 2030. För det här behöver vi ett expertråd. Bland annat syftar målen till att utrota fattigdom, förverkliga de mänskliga rättigheterna för alla, uppnå jämställdhet och säkerställa ett varaktigt skydd för planeten och dess naturresurser.

Stockholm och världen ska vara lite bättre när nästa generation tar över. Det måste till och med vara mycket bättre. Då måste vi agera nu. Det är också precis det vi gör. Därför yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 377

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Ordförande och fullmäktigeledamöter! I somras badade stockholmarna som aldrig förr. Värmen höll ett fast grepp om staden, och de ljumma sommarkvällarna ville aldrig ta slut. Lika underbart som det var att varje kväll ta ett dopp från Vintervikens klippor, lika skrämmande är det att inse att det är nu det händer. En ovanligt varm och torr sommar fick det att sjunka in hos många stockholmare på riktigt: Klimatförändringarna sker här och nu, i Stockholm precis som runt hela jorden, och tiden är knapp.

Jag välkomnar därför de nya målsättningar som finns i kommunstyrelsens förslag till budget. Målet om att Stockholm ska vara en klimatpositiv stad år 2040 är ett viktigt mål. Men det räcker inte med målsättningar. Det behövs konkreta åtgärder här och nu. Därför är jag besviken på hur tunn budgeten är när det gäller verklig handlingskraft. Det är mycket symbolpolitik.

Storskalighet och samlade och tillräckliga resurser är den klimatpolitik som vi socialdemokrater står för. Vi måste ta steget till stora, strukturella åtgärder som ger stor klimatpositiv effekt. Av den anledningen väljer vi att föreslå en tidigareläggning av tunnelbaneutbyggnaden, eftersom trafiken står för nästan en tredjedel av våra utsläpp. Ungefär en tredjedel av våra klimatutsläpp kommer från det vi äter. I vårt förslag till budget tillsätter vi ett tydligt mål om att utsläppen från stadens livsmedelskonsumtion ska minska med 25 procent till 2025. Vi avsätter också medel för att genomföra reella insatser för att nå det målet. Även bygg- och anläggningssektorn står för mycket av vår klimatpåverkan. Vi ska fortsätta att hålla en hög takt i bostadsbyggandet, men det måste ske på ett hållbart sätt. Därmed sätter vi ett nytt mål om att Stockholms byggsektor ska vara klimatneutral redan 2040. Den klimatmiljard som vi inför tillsammans och som används till investeringar och anpassningar till ett förändrat klimat måste fortsätta. Men vi vill ha upp tempot, och därför väljer vi att rikta mer av medlen tydligare till de nämnder som måste genomföra de stora investeringarna för minskade utsläpp.

Jag vill avsluta där jag började: på badstranden. Vi välkomnar tilläggsbladet om att ta fram en handlingsplan för fler officiella strandbad. Men vi tillsätter också extra medel för förbättrad vattenkvalitet. Närheten till vattnet är en del av stadens hjärta. En god vattenstatus är fundamental för vår livskvalitet. Jag yrkar bifall till Socialdemokraternas reservation.

Anförande nr 378

C h r i s t o f f e r J ä r k e b o r n (M): Ordförande, kommunfullmäktige och åhörare! Jag vill först tacka för den här dagen. Jag är otroligt glad över vårt grönbåla styre i Stockholm, inte minst på det här området. Vi har en budget som tar till vara ekonomisk tillväxt, klarar av att sänka skatten och ger tydliga satsningar på välfärden och inte minst tydliga ambitionshöjningar på klimat- och miljöområdet. Jag ska också säga att det är otroligt skönt att inte längre behöva sitta i opposition i

miljönämnden med Katarina Luhr som borgarråd. Det känns väldigt skönt att få tillhöra Katarinas majoritet och få ingå i samma styre i miljönämnden.

Jag är helt säker på att klimat- och miljöfrågan är en av de absolut viktigaste frågorna för oss att hantera framöver. Det är också en fråga där vi ser att städer går i framkant. Här ska Stockholm verkligen vara en internationell förebild. Jag märker också som ordförande i Södermalms stadsdelsnämnd att vi har otroligt engagerade medborgare i stadsdelen i den här frågan, och det tror jag att vi har runt om i Stockholm.

Jag tycker att vi i vår budget kan visa att ekonomisk tillväxt och ansvar för miljö och klimat går att kombinera. Vi ser också hur näringslivet blir alltmer engagerat i miljö- och klimatfrågan, och det är viktigt för att vi ska lösa de här frågorna gemensamt. Jag är helt övertygad om att ett liberalt, urbant och blågrönt mittenstyre är det som är absolut bäst för Stockholms klimat och miljö.

Jag vill lyfta fram några satsningar som jag är extra glad över i vår budget. En av dem är att vi höjer ambitionen och att staden ska gå före och vara en internationell förebild, som jag pratade om tidigare. En annan är att vi ska vara en fossilbränslefri stad 2040 men också tänker utreda hur vi kan bli en klimatpositiv stad 2040. Det är en ambition att vara stolt över. Jag hoppas att det kan gå ännu snabbare. Jag tycker också att det är jättebra att staden ska ta fram en koldioxidbudget i enlighet med Parisavtalet.

Jag ser fram emot allt det som kommer att hända framöver. Jag ser fram emot när vi inte har en enda bil som släpper ut koldioxid på våra gator. Jag hoppas att vi kan gå i framkant och driva på den utvecklingen. Här måste teknikutveckling och tydliga politiska ambitioner gå hand i hand. Jag är så otroligt stolt över den här budgeten, och jag är jättestolt över Katarinas arbete på miljöområdet. Det här samarbetet kommer också att göra Moderaterna till ett ännu bättre miljö- och klimatparti, vilket jag är väldigt glad och stolt över. Det är på tiden. Vi ser fram emot att få bidra till att göra Stockholm till en förebild i de här frågorna.

Anförande nr 379

A r v a n d M i r s a f i a n (V): Ordförande! FN:s senaste klimatrapport visar att världen inte når de satta Parismålen, detta trots att rapporten fastslår att målen inte ens är tillräckliga för att begränsa den globala uppvärmningen till två grader. Detta är djupt oroväckande för vår värld och för vår stad.

Klimatkrisens inverkan är inte begränsad till några länder långt borta. Klimatet är inget vi kan fly från. Dess konsekvenser är i högsta grad lokala, något årets sommar påvisade. Klimatkrisen hotar vår lokala miljö och ekonomi och bör därför tas på stort allvar även i kommunalpolitiska ärenden. Som stad kan vi inte göra allt. Faktum är att vår möjlighet att ha en global påverkan är begränsad. Men det är trots allt vår skyldighet som en av världens rikaste städer att göra det vi kan. Vi har ett ansvar för att driva en politik som går i bräsch för den nödvändiga klimatomställningen. Vi ska vara världsledande som stad och visa att förändring inte bara är möjlig utan är högst nödvändig. Kommuner och länder, stora som små, måste ta sitt ansvar för att säkerställa en värdig och rättvis framtid för kommande generationer.

De förslag som de blågröna lägger fram innehåller inga överraskningar. De är i hög grad en fortsättning på den politik som den förra majoriteten bedrev. Men det är ändå inte tillräckligt. Den gröna omställningen måste stå högst upp på stadens agenda. Därför efterfrågar Vänsterpartiet ambitiösare mål för att säkerställa att vi som kommun gör vad vi kan för att hejda miljöförstörelsen och för att ta nästa stora kliv i klimatomställningen. Vi vill att ett grönt perspektiv ska genomsyra samtliga delar av kommunens verksamhet. Vi vill se att en klimatpanel inrättas, så att vetenskap och politik kan samarbeta och våra beslut bli så effektiva som möjligt.

Klimatkrisen löses inte av sig själv. Den kräver djärva åtgärder. Låt Stockholm bli ett föredöme nationellt och globalt! Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets budgetreservation.

Anförande nr 380

C h r i s t o f f e r J ö n s s o n (L): Fru ordförande, ledamöter och åhörare! Som liberal och storstadsbo ser jag miljö- och klimatarbetet som en avgörande och grundläggande byggsten i arbetet för ett hållbart växande Stockholm. Detta är ett arbete som måste ske i flera led, inte endast på internationell nivå genom FN och EU, utan minst lika mycket i vår stad. Där ser jag ett samhälle där individen i vardagen ges möjligheter att bidra till och ta ansvar för en hållbar samhällsutveckling. I tider då det finns många högljudda klimatförnekare och då forskningen visar att det inte görs tillräckligt mycket ser jag fram emot ett offensivt arbete för ett hållbart Stockholm. Med anledning av det vill jag lyfta fram några områden i vår budget som jag som liberal är extra stolt över.

För att påskynda arbetet med att minska den negativa klimatpåverkan inför vi nu en koldioxidbudget, vilket är ett viktigt steg mot målet att Stockholm 2040 ska bli en klimatpositiv stad. Vi liberaler gick till val på att Stockholm ska kompensera för sina utsläpp. Med hjälp av en koldioxidbudget läggs nu grunden för det. För att bevara den biologiska mångfalden i kombination med en hög tillväxt ska miljö- och hälsoskyddsnämnden under det kommande året arbeta för att inrätta två nya naturreservat: Kyrkhamn i Hässelby samt Hagsätraskogen. Dessutom ska en bevarandeplan för biologisk mångfald tas fram. I takt med att staden växer och förtätas ökar betydelsen av tillgången till våra gröna lungor. En viktig del i detta är att stadsdelsnämnderna ges medel för att genomföra tillgänglighetsförbättringar i det offentliga rummet, där också naturreservaten inkluderas.

Framöver är det viktigt att vi planerar vår stad med hänsyn till en yteffektiv användning samt för att anpassa Stockholm för extremväder. Även om vi för tillfället saknar solen och längtar till varmare årstider är hetta och skyfall fenomen som staden behöver bli bättre rustad för. Därför ska principer för skyfallshantering implementeras för att skador på sikt ska kunna reduceras.

En viktig del av arbetet med att minska vårt klimat- och miljöavtryck är förebyggande. Det handlar om information och upplysning om de insatser som staden gör. Det ger bättre förutsättningar för Stockholms medborgare, för privata aktörer och för vår egen organisation att förstå innebörden av de insatser som görs. Det leder också till ökat ansvarstagande, och det blir lättare att göra rätt.

Ordförande! Jag yrkar bifall till den grönbå majoritetens, tillika kommunstyrelsens, budgetförslag för 2019.

Anförande nr 381

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Fru ordförande! Till att börja med vill jag föra fram en positiv nyhet, nämligen att Moderaterna, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna nu på riksplanet har kommit fram till en budget som kommer att ta Sverige i rätt riktning. Bland annat kommer vi med en slopad flygskatt att kunna se att Stockholmsregionen går i rätt riktning, vilket är väldigt bra för Stockholm.

Det är väldigt viktigt att vi värnar våra parker i Stockholm. Men till exempel under föregående mandatperiod skedde en utveckling där man bebyggde delar av våra parker. Detta är ett problem. Stockholmsarna behöver sina parker, inte minst för rekreation och så vidare. Parkerna är också bra för att förbättra luften i Stockholm.

Jag skulle sedan vilja gå in lite på något vi har varit inne på tidigare, både från Sverigedemokraterna och från andra partier, nämligen vikten av att vi uppmuntrar till bildningsföretag i Stockholm. Vi måste ge stockholmarna valmöjligheter för resor i Stockholm. Om vi kan erbjuda olika transportalternativ är det något som underlättar. Det är också väldigt bra för miljön att man kan välja – ibland behöver man ett större fordon, ibland ett mindre. Vi ska underlätta för bildningsföretagen att verka i Stockholm, och det gör vi till exempel genom att underlätta för dem när det gäller parkering.

Jag skulle vilja ta upp frågan om maten som vi köper in i den kommunala verksamheten. Tyvärr ser vi att fler inrättningar köper in mat från utlandet. Det är problematiskt. Till exempel använder utländska företag antibiotika i större utsträckning än svenska företag. Det är absolut inte bra för stockholmarna att få i sig för mycket sådant. Därför är det bättre att vi gör vad vi kan för att i stället gynna svenska livsmedelsföretag och våra bönder genom att helt enkelt i den mån det är möjligt köpa närproducerad mat.

När vi ändå är inne på mat kan jag också säga att det är viktigt att miljö- och hälsoskyddsnämnden verkar för fler kontroller av de livsmedel som säljs i Stockholms stad. Detta ska man göra genom oberoende kontroller.

Jag yrkar bifall till Sverigedemokraternas budget för 2019.

Anförande nr 382

G u n n a r F a g e r s t r ö m C a p e r i u s (C): Ordförande! Det är roligt att få göra debut i talarstolen i denna sena timme. Och så får jag applåder redan i början!

Världen, Sverige och Stockholm står inför stora utmaningar från ett förändrat klimat och miljöpåverkan. Men Stockholm har redan visat att vi kan vara en vinnare i den globala omställningen, att ekonomisk utveckling och minskad miljöpåverkan går hand i hand och att växande företag och fler jobb skapas i en grön ekonomi. Men vi kan givetvis inte luta oss tillbaka och vara nöjda. Vi måste fortsätta med den här

höga ambitionsnivån. I Stockholm finns många företag som ligger i framkant när det gäller utvecklingen av miljöteknik i den nya cirkulära ekonomin. Genom klimatpakten ska samarbetet mellan staden och företagen öka, så att vi tillsammans ska kraftsamla för att minska klimatpåverkan.

Stadens egen verksamhet ska gå före och leda utvecklingen. Vi ska vara fossilbränsle fria till 2030, och till 2040 ska Stockholm inte bara vara utan utsläpp utan kanske till och med vara klimatpositivt, en unikt hög ambition. Tillsammans föreslår vi en rad nya initiativ för att nå dit, såsom en ny klimatområde och intensifiering av arbetet med att göra Värtaverket fritt från fossila bränslen. Vårt mål är att Värtaverket ska utvecklas till Sveriges första anläggning för minusutsläpp, alltså en anläggning som minskar mängden koldioxid i atmosfären. Det är också viktigt att den gröna staden ska vara tillgänglig för stockholmarna. Därför är det glädjande att vi nu kan presentera att vi kommer att utvidga Årstadaskogens naturreservat och bevara Fredhällsparken. Från Centerpartiet välkomnar vi även att vi nu höjer ambitionen när det gäller miljösmart och närodlat mat. Genom att staden ställer högre krav i linje med dem som vi ställer på svensk matproduktion kan vi bidra till minskad antibiotikaanvändning och sänkta klimatutsläpp.

Stockholms stad, Stockholms företag och stockholmarna kan vara världsledande i miljöarbetet. Men det räcker inte med potential, utan det krävs också en politik som gör att vi blir världsledande. Med den grönbå majoriteten finns nu förutsättningar för ett långsiktigt hållbart miljöarbete med det målet och Agenda 2030 i fokus. Jag yrkar därför bifall till kommunstyrelsens förslag till budget.

Anförande nr 383

N i k e Ö r b r i n k (KD): Jag tror att det är ganska få av oss här inne som egentligen brinner för politik. Vi brinner inte för stadgar och paragrafer. Vi brinner inte för direktiv, utredningar eller ens dessa sena kvällar. Men vi brinner för någonting annat, någonting större, som har gett oss anledning att engagera oss politiskt. Jag brinner till exempel för ett vackert Stockholm. Jag brinner för att se äldre par sitta och hålla om varandra på rena gator och torg och mata duvorna. Jag brinner för doppen i Mälaren sena sommarnätter med mina tjejkompisar efter en lång utekväll. Jag brinner för att ligga barfota på rygg i Humlegården och känna gräset kittla mellan tårna. Det är insikten om att jag lånar allt det här av mina barn som har gett mig anledning att engagera mig politiskt och vilja förvalta det åt dem.

En ofrånkomlig del av ett sådant förvaltande gäller såklart vår miljö och vårt klimat. Torgens öppenhet, Mälarens vatten och parkernas skötsel – vår uppgift som politiker är att sätta ramverket för allt detta, så att även våra barn en vacker dag kan få brinna för det vackra i denna stad. Ramverken gäller dels sådant som syns, sådant som är kul och sådant som medborgarna märker, som ökade satsningar på parkskötsel och fler naturreservat, dels sådant som inte alltid syns nu, men som troligtvis annars kommer att synas sedan. Det är oftast det som kostar en del också.

Därför är den här budgeten så positiv, för den fångar ur ett hållbart perspektiv både det lilla, som syns i dag, och det stora, som kostar men som kanske inte syns just nu. Till det senare hör den klimatområde som nu läggs på fler klimatinvesteringar, de 40

miljoner som föreslås till vattenåtgärder enligt handlingsplanen för god vattenstatus, målet att Stockholm ska vara en fossilfri och klimatpositiv stad till 2040, arbetet med en ny kemikalieplan samt målet att eldning med fossil olja ska upphöra till 2025. Allt det här är sådant som kostar mycket, innebär tuffa prioriteringar och kräver politiskt mod. Resultatet syns kanske inte just i dag. Men annars är det våra barn som aldrig får möjligheten att känna gräset kittla mellan tårna eller ta de där sena somnardoppen i Mälaren en förhoppningsvis inte alltför varm sommandag.

Anförande nr 384

Anna Rantala Bonnier (FI): Vår gemensamma miljö och vårt gemensamma klimat är en av vår tids viktigaste frågor. Om det är vi nog nästan alla överens. Det blir alltmer skrämmande tydligt hur vår ohållbara livsstil hotar vår egen, våra barns och våra barnbarns framtid. Det krävs förändringar på alla nivåer för att kunna uppnå ett samhälle som är hållbart på kort och lång sikt. Vi måste alla inse att vi måste flyga mindre, äta mer vegetariskt och skapa strukturer och mål för att uppnå den förändring som är så nödvändig.

Ingen av oss har missat Greta Thunberg, 15-åringen som blivit allas vårt samvete. Hon har ställt den kompromisslösa frågan varför hon och alla andra barn ska stå ut med att de vuxna som styr Stockholm, Sverige och världen inte tar miljöhotet på allvar. Varför ska hon gå i skolan och skapa en framtid för sig när de styrande inte verkar ta framtiden för henne och andra barn på allvar? Ni kan alla känna stor beundran för Gretas skärpa och mod, som uppmanar oss till handling.

Det finns en hel del i majoritetens budget som vi håller med om när det gäller miljöfrågorna. Vi kan över blockgränserna enas om att alla förbättringar i Stockholms miljö- och klimatpolitik är positiva. Men när ett av det nya styrets inriktningsmål för hela Stockholms budget handlar om ökad tillväxt undrar jag om man verkligen tar klimatet på allvar. Särskilt frågande blir jag naturligtvis till Miljöpartiet, som varit ett av de mer tydligt tillväxtkritiska partierna men som nu i stället sänker skatten, sparar på välfärden och sätter övergripande mål om hög tillväxt.

Så här står det inte i majoritetens budget, men väl i Miljöpartiets partiprogram: ”En ständig jakt på ekonomisk tillväxt utan hänsyn till vad den består av riskerar att leda till långsiktiga miljömässiga och sociala problem, att människor slits ut och att förutsättningarna för en långsiktigt hållbar välfärd raderas. Vi måste därför ställa om våra samhällen och ekonomiska system utifrån nya ekonomiska realiteter där all ekonomisk utveckling måste ske inom de ramar som naturen och människors välbefinnande och livskvalitet sätter.” Jag kunde inte ha sagt det bättre själv. Synd att ni valde att kompromissa bort det här för makten!

I Feministiskt initiativs budgetreservation har vi sett helheten, hur ett hållbart samhälle måste klara sig både ekologiskt och socialt. Därför har vi inte mål om högre tillväxt, utan om ett Stockholm som är helt. Bifall till Feministiskt initiativs förslag till budget!

Anförande nr 385

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Ordförande, fullmäktige, Gunnar! Jag vänder mig direkt till Katarina Luhr och fortsätter egentligen en debatt som fördes strax efter lunch. Du menade att vi i vår budget inte har förslag som matchar vår höga svansföring i klimatfrågan, som du uttryckte det. Jag skulle därför vilja göra en konkret jämförelse av våra budgetar på några punkter.

Du nämnde satsningar på solen. Vi vill bygga ut solen i takt med stadens långsiktiga mål, vilket motsvarar ungefär 3 000 megawattimmar per år i ökad installerad kapacitet. Med er är det omkring 500. Hur ska ni då målen?

Ni pratar om en klimatpositiv stad 2040 – okej! Men vi säger att det är nu som det är dags att börja planlägga för en stor biokolanläggning. Det är nu de avgörande insatserna behöver göras.

Ni vill minska biltrafiken till 2030. Det är bra. Men vi tillför även ett utsläppsmål för transportsektorn: minus 80 procent till 2030.

Ni vill minska klimatpåverkan från maten som serveras i stadens verksamheter. Det är bra. Men vi säger även att det krävs skarpa mål: minst 25 procent till 2025. Kanske skulle till och med en halvering vara möjlig på ytterligare några års sikt.

Ni vill bevara Bromma flygplats, åtminstone till 2038. Vi vill lägga ned den så snart som möjligt. Ni vill väl bygga ut Arlanda. Det vill inte vi.

Ni avsätter 1 miljard till klimatinvesteringar, vilket är bra. Men vi tycker att investeringarna ska ske i den omfattning och takt som krävs för att hålla god fart mot målen. Det krävs minst 1 miljard. Vi avsätter därför 1 ½ miljard för säkerhets skull.

I korthet: Vi ser inte att ni är med och tar nästa stora kliv i klimatomställningen, vi ser inte att ni har de offensiva politiska förslagen och vi ser inte hur ni ska få loss de medel som krävs när ni ska sänka skatten, investera mindre och minska stadens lån. Det här handlar inte om hög svansföring, utan om en genuin oro över klimatförändringarna.

Anförande nr 386

Borgarrådet L u h r (MP): Tack så mycket, Rikard! Som sagt hade vi en liten ordväxling efter lunch. Jag hade hoppats mycket på er skarpa opposition, på att det skulle komma en riktigt skarp budget från er, så att man skulle få ta med sig lite roliga idéer till nästa budgetdebatt om vad vi kan göra för klimatet. Men jag tycker inte att det finns några nya roliga idéer i er budget.

Jag lyfte bland annat fram initiativet om ett solelsbolag; vi vet inte riktigt om det kommer att hjälpa omställningen. Ni har inga skarpare mål för omställning för mer sol. Vi har samma intentioner om att bygga solen; det är lika mycket. Vad gäller planerna för biokol har vi båda uppdrag om utbyggd biokol och koldioxidlagring. Biokol måste vi också undersöka om vi kan göra av till exempel slam, vilket är jätteintressant. När det gäller skarpa mål om mat kommer det en livsmedelsstrategi och ett nytt miljöprogram. Där måste vi sätta de skarpa målen. Så är det bara. Och

om nu alla hade varit så överens angående Bromma flygplats under förra mandatperioden kunde vi i så fall ha lagt ned den då.

Anförande nr 387

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Jag tyckte att jag var ganska tydlig och tog ganska konkreta exempel. Men du är ändå inte nöjd, Katarina Luhr. Det kanske blir så när ni nu har valt att sätta er på andra sidan gången i kommunfullmäktige. Jag ska ändå ge några förslag till.

Jag kan ta ännu några exempel. Vi föreslår att alla lastbilar och bussar i kommunen ska vara fossilfria 2030. Det gör inte ni. Vi är de enda som i budgeten föreslog obligatorisk matavfallsinsamling för både verksamheter och hushåll. Nu är alla överens om det, men vi hade det också i budgeten. Vi menar att våra allmännyttiga bolag ska bli fossilfria till 2030. Det har inte ni föreslagit. Kanske finns det trots allt något här som du kan ta med dig. Jag hinner med något exempel till. Vi vill ha en ny resepolicy för stadens anställda, så att resor med flyg och fossilbil får kompensera för klimatsmarta resor – och så vidare, och så vidare. Jag tror att det räcker, och det borde vara ganska tydligt att vi tar den här frågan på största allvar och faktiskt är den gröna oppositionen här i fullmäktige.

Anförande nr 388

L e n n a r t T o n e l l (MP): Ordförande, fullmäktigeledamöter och eventuella åhörare! Jag tänkte ta upp att en stor utsläppskälla är att vi nu ska bygga kanske 10 000 klimatsmarta byggnader per år. Vi säger att Stockholm ska vara klimatsmart. Det innebär helt enkelt att vi nu i budgeten har gett möjlighet till att göra livscykelanalyser, LCA:er, vid byggandet och att vi ska kräva det. Det är oerhört viktigt att vi gör det, för byggandet, speciellt med betong, innebär enormt stora koldioxidutsläpp. Ni har säkert sett att Cementa ligger högt – trea är det väl – på listan över de fabriker i Sverige som orsakar mest utsläpp av koldioxid. Det är väl bara ett par andra, bland annat Preem, som ligger före Cementa. Att tillverka cement eller betong är enormt krävande ur energisynpunkt och inte minst när det gäller koldioxidutsläpp. Därför har vi tagit med i budgeten att ett stort antal byggnader ska byggas i trä eller åtminstone ha trästommar. Jag skulle önska att vi gjorde väldigt mycket av det, för där vinner vi en hel del om vi nu ska bygga just klimatsmart.

Jag tycker även att vi i större utsträckning bör tillämpa certifieringar, och det ger också budgeten möjlighet till. Det finns en rad olika certifieringar när det gäller byggande. Stockholms stad ingår i det som heter Sweden Green Building Council, och där finns en certifiering som heter Citylab. Vi ska tillämpa den.

Anförande nr 389

L a r s S u n d b e r g (S): Fru ordförande! Fullmäktigeledamöter! Stockholm ska vara en stad som håller samman och är klimatsmart samt ekonomiskt och demokratiskt hållbar. Den klimatomställning som krävs globalt måste kunna genomföras genom lokala initiativ. Stockholm ska vara världsledande och ett framgångsexempel när det gäller klimatsmarta lösningar. Konsekvenserna av

klimatförändringarna måste mötas med en radikal politik för att minska vår miljöbelastning och vårt uttag av jordens resurser.

En politik för ett hållbart klimat måste bäras av oss alla. Det kräver politiskt ledarskap. Vi socialdemokrater tror på att forma strukturer som gör det enkelt för människor att göra klimatsmarta val. Vi tror på samarbeten mellan invånare, civilsamhälle, samhällsaktörer och företag.

För att uppnå målen krävs att Stockholm ska vara en fossilfri stad år 2040. Det är många som har sagt det från den här talarstolen. Vi anser att en fossilbränslefri stad ska finnas redan 2030 och att byggsektorn ska vara klimatneutral till 2040. Bygg- och anläggningssektorn står i dag för en femtedel av Sveriges klimatpåverkan. Minskad klimatpåverkan från stadens inköp av mat, tidigare lagd tunnelbaneutbyggnad och resor med kollektivtrafik är klimatsmart och ökar möjligheten för nyttotrafiken på våra vägar. God vattenkvalitet kan uppnås i staden på alla ställen där vatten förekommer.

När partier med låga eller obefintliga klimatambitioner ska komma överens med mer miljöinriktade partier kommer klimatpolitiken att präglas av stillastående och symboler. Jag yrkar bifall till Socialdemokraternas budgetreservation.

Anförande nr 390

Borgarrådet L u h r (MP): Hej, Lars! Jag tycker att det är intressant att ni tycker att det är en låg ambition. Jag är väldigt stolt över den här budgeten och tycker att den är riktigt bra. Det är inte så stora skillnader mellan oss över huvud taget. Ni tar bort lite papperskorgar ur vatten, men annars är det inte så stora skillnader mellan de satsningar som vi gör.

Men jag har en undran. Jag tyckte att du sade att ni vill att Stockholm ska vara fossilbränslefritt redan år 2030. I så fall går ni ju faktiskt före. Stämmer det att du sade att hela Stockholm ska vara fossilbränslefritt 2030? **Lars Sundberg** nickar. Vad kul!

Anförande nr 391

L a r s S u n d b e r g (S): Det finns en annan sak i er budget som jag vill ta upp, Katarina Luhr, nämligen klimatmiljarden. När vi tittar på vad man sätter in för pengar till den här miljarden får vi bara fram fyra gånger 200 miljoner. Mig veterligen – jag gick naturvetenskaplig linje på gymnasiet en gång i tiden – skulle det bara räcka till 800 miljoner. Då undrar jag om det är ett fel, ett misstag, eller om det är så att ni mörkar de återstående 200 miljonerna?

Anförande nr 392

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): Ordförande, fullmäktige och åhörare! I förrgår stod ekonomipristagaren William Nordhaus här i huset och talade. Det är en ekonom som har förstått detta med att se bortom enbart produktion och även se och räkna med externaliteter: natur, klimat och miljö. Sedan kan modellerna och en del av hans slutsatser kritiseras, men överallt växer medvetenheten om att en omställning

är nödvändig och brådskande. Det är dags att kämpa för klimatet och naturen, och det är upp till oss inom politiken att underlätta för människor att leva och göra rätt. Vi har alla lösningarna. Det vi inte har är tid. Det är dags nu. Annars lämnar vi en öken och en soptipp efter oss.

Antalet hotade arter är svindlande högt. Dagligen dör flera arter ut. Det är inte bara gullegull med grodor, salamandrar och fladdermöss – de är faktiskt indikatorer på fungerande hållbara biotoper och ekosystem. Vi menar allvar med att inrätta nya naturreservat, lämna spridningskorridorer och inte fälla stora träd i onödan. Vi har höga naturvärden i staden, och vi kommer att anstränga oss för att bygga och utveckla staden i samklang och samarbete med naturen. Ekosystemtjänster är gratis nyttigheter som naturen levererar. Dem ska vi vara rädda om. Hållbar och klimatsmart samhällsutveckling är att inte riva, att använda befintliga byggnadsbestånd smart och flexibelt, att inte planspränga, att lämna våtmarker i fred, att bygga i kollektivtrafikhärlägen, att omvandla trafikleder till stadsgator, att använda grönytefaktorn, att bygga med trästommar, att inrätta naturreservat och att säkra en robust grön infrastruktur. Det här driver vi gemensamt. Bifall till den grönbå budgeten!

Anförande nr 393

Borgarrådet Bjuggren (S): Cecilia Obermüller! Du började med att lyfta blicken. Jag tror att vi är överens om att det kanske viktigaste med det här Nobelpriset är att klimatet verkligen hamnar i fokus i diskussionen. Jag tänker mig att en annan av de största utmaningar som vi har med klimatpolitiken just nu är att se till att vi behåller stöd, så att vi kan vidta de livsnödvändiga åtgärder som vi måste vidta. Med en lyft blick ser vi världen. Trump och Bolsonaro är skrämmande exempel på hur människor tvärtom har röstat fram presidenter som går i motsatt riktning, men också i Paris ser vi starka reaktioner mot klimatåtgärder som är nödvändiga och som det kan kännas bisarrt att man protesterar så kraftfullt mot. I dag har en budget som går i helt fel riktning klubbats i riksdagen. Jag undrar lite hur Miljöpartiet tänker kring detta. Kan det bli så att man genom ökad ojämlikhet förlorar stödet för den nödvändiga omställning som måste till även här i Stockholm?

Anförande nr 394

Cecilia Obermüller (MP): Budgeten i riksdagen kan jag tyvärr inte påverka. Den är som den är. Jag hade gärna sett mycket mer av pengar till biologisk mångfald och klimatåtgärder.

Här i staden ser jag att vi i vår budget har fått stort gehör för alla de åtgärder som behövs för att driva staden i en klimatriktig riktning. Budgeten innebär ett starkt skydd för ekologin i staden, vilket vi behöver för att säkra klimatsmartheten, så att vi får en robust stad och en stadsutveckling som verkligen håller för klimatpåfrestningar. Jag ser med tillförsikt på framtiden.

Anförande nr 395

Tobias Johansson (V): Fru ordförande! Jag ska nu tala om Stockholm Vatten och Avfall, vårt anrika företag från 1856. Under det borgerliga styret 2006–

2014 var ett av KF:s beslutade mått på framgång hur mycket man kunde minska antalet anställda med i företaget. Man sålde också dotterbolaget Fordonsgas Stockholm AB, eller förlåt – det avyttrades ”försiktigt” till en privat aktör. Detta skapade problem för skattebetalarna och för taxekollektivet. Vi fick därför köpa tillbaka det man nyligen sålt. Bolaget slutade också med det förebyggande underhållet av ledningsnätet och vidtog i stället enbart akuta åtgärder.

Som styrelseledamot i Stockholm Vatten var jag rädd att Alliansen skulle kunna påverka sin politik. Men det verkar som att Liberalerna inte fått igenom alternativa driftsformer, och Moderaterna verkar inte ha fått igenom en sänkt va-taxa. Jag hoppas att Miljöpartiet även i framtiden står emot taxesänkningar och dumma ”försiktiga” avyttringar.

Vi har högre ambitioner. Vi vill bland annat satsa mer på biokol. Vi är glada att borgerligheten nu till slut kan tänka sig obligatorisk matavfallsinsamling, men vi vill införa det här snabbare än vad majoriteten föreslår.

Det är även så att MR-rådet kommer att läggas ned. Jag tycker att det är väldigt synd. I stället ska man satsa på ett Agenda 2030-råd. Jag undrar: Tror ni verkligen att det kommer att bli mer MR-frågor om man ska arbeta med fattigdomsbekämpning, folkhälsa, utbildning, jämställdhet, vatten och energi samtidigt? Och kommer Moderaterna att vara intresserade av att gå på mötena nu, eller blir det som på MR-rådets tid, att man inte går dit?

Anförande nr 396

Borgarrådet L u h r (MP): Jag börjar med MR-rådet och Agenda 2030, Tobias Johansson. Agenda 2030 har ett bredare perspektiv och knyter ihop frågorna på ett mycket bättre sätt. På det här viset undviker vi de stuprör som gör att man ibland låter frågor gå bredvid och inte finnas inbakade i verksamheten. Vi tror att det är ett bra sätt att jobba med MR-frågor. De frågor som vi fokuserar på nu är till exempel jämställdhet, jämlikhet, inkluderande och fredliga samhällen och så vidare. MR är en viktig bas i Agenda 2030-arbetet.

Sedan är jag lite nyfiken på det här med att ni säger att ni vill gå snabbare fram med obligatorisk matavfallsinsamling. Anledningen till att vi nu väntar är ju att den sorteringsanläggning som vi behöver för att uppnå de mål som satts upp inte kommer att kunna vara färdig förrän år 2021, då vi vill att alla ska börja samla in. Hur tänker ni där?

Anförande nr 397

T o b i a s J o h a n s s o n (V): När det gäller matinsamlingen tror jag helt enkelt att man kan ha selektiva regler. Man kan till exempel införa ett obligatorium i vissa delar av staden. Det är ett sätt att skynda på detta.

Jag tycker att det är väldigt synd att MR-rådet ska läggas ned. Vi kan absolut tänka oss ett Agenda 2030-råd, men inte till priset av ett nedlagt MR-råd. Många har ju kritiserat MR-rådet för att det har varit för luddigt och för mycket av en

diskussionsklubb. Ska man införa ett Agenda 2030-råd som ska jobba med allt och inget finns det en stor risk att det blir ännu otydligare.

När jag och min pojkvän åkte tunnelbana skrek en man efter oss: Sieg heil, faggots! Det är väl ett bevis på att staden behöver öka sina ambitioner på MR-området och inte minska dem.

Anförande nr 398

Stian Raneke (S): Ordförande! Hur ska hbtq-personers rättigheter tillgodoses i Stockholm framöver? Den borgerliga majoriteten väljer att lägga ned rådet för mänskliga rättigheter och i stället inrätta ett råd för Agenda 2030. Men Agenda 2030 Gender Equality handlar främst om jämställdhet mellan könen och om att stärka flickors roll i samhället. Jag är djupt oroad över att hbtq-frågor kommer att glömmas bort. Stockholm är i dag en av de städer i Europa som rankas högt när det gäller rättigheter för hbtq-personer. Vi får bo och leva här som vem som helst. Men det finns problem även här. Könns- och maktstrukturer blir lätt tongivande, och utan ett aktivt arbete i frågan kommer vi att ta ett stort steg tillbaka.

Vi lever i en tid då rättigheter och normbrytande arbete som vi har byggt upp snabbt kan ändras, ofta med en liten tweet. Vissa partiers moralpanik kommer då att få sätta normen, och Stockholms bild av att vara en öppen stad som välkomnar hbtq-plus-personer kommer att vändas till den motsatta. Hbtq-rörelsen har jobbat hårt för att komma dit där vi är i dag. Vi har varit eniga tvärs över partigränserna rörande våra rättigheter. Därför är det väldigt sorgligt att den nya majoriteten väljer att prioritera bort detta.

Vi socialdemokrater vill behålla och utveckla kommunstyrelsens råd för mänskliga rättigheter, så att vi hbtq-plus-personer kan säga att Stockholm är världens bästa stad att leva i för alla.

Anförande nr 399

Borgarrådet Lühr (MP): Hbtq-frågorna är självklart fruktansvärt viktiga, Stian Raneke. I de dagar som vi nu lever i, då det faktiskt är snävare ramar för många, är det inte minst viktigt att jobba vidare med de saker som vi redan gör och utveckla det arbetet. Vi kommer inte att lägga ned något arbete med hbtq. Vi kommer också att fortsätta det arbete som vi har påbörjat med hbtq-certifiering och hbtq-diplomering. Du får gärna utveckla lite vad exakt som du är orolig för att vi kommer att ta bort.

Anförande nr 400

Stian Raneke (S): Jag upplever att Agenda 2030 är något så brett att hbtq-frågorna helt enkelt kommer att glömmas bort i det arbetet. Det är mer fokus på hållbarhet. Vi behöver sätta mer fokus på hbtq-frågorna. Vet borgarrådet hur många hbtq-personer det bor i Stockholm? Vi är ungefär 150 000 hbtq-personer. Vi behöver ett konstruktivt arbete.

Anförande nr 401

Christoffer Järkeborn (M): Jag tror att det är väldigt få – och i alla fall ingen från majoriteten – som tycker att MR-frågor är oviktiga eller att hbtq-frågor är oviktiga. Vi har absolut jätteviktiga frågor att hantera i Sverige. Vi måste stå upp för hbtq-personers rättigheter. Vi måste stå upp för kvinnors rättigheter. Vi måste alltid stå upp för de värderingar som vi är så stolta över här i Sverige, som jag är så stolt över och som jag tror att väldigt många i Stockholm är mycket stolta över.

Vi gjorde en undersökning på Södermalm. Vi frågade: Vad gör dig mest stolt över att bo på Södermalm? Väldigt många sade: Det är att jag får vara den jag är. Det är någonting som jag tror att väldigt många i hela Stockholm är väldigt stolta över.

Men Stian Raneke tar i med ganska höga toner. Om MR-rådet läggs ned och vi inrättar ett annat forum i stället innebär det att majoriteten inte prioriterar MR-frågor, vill han göra gällande. Det skulle vara ett hot mot hbtq-personer, hävdar han. Det är ju ingenting annat än trams.

Anförande nr 402

Stian Raneke (S): Det är absolut inte trams. Du och jag bor i Stockholms innerstad, Christoffer Järkeborn. Det är ganska lätt för oss som cispersoner att ha det bra som hbtq-personer. Men MR-rådet går djupare än så. Det tar även ytterstaden i beaktande. Man arbetar för hela staden på ett sätt som gör att Stockholm verkligen kan säga sig vara en hbtq-stad. Hur ska ni arbeta med hbtq-frågorna om ni tar bort dem från MR-rådet och lägger ned MR-rådet? Det finns ingen tydlig kanal i Agenda 2030.

Anförande nr 403

Linda Agett (S): Ordförande och fullmäktige! Jag har haft förmånen att sitta i miljö- och hälsoskyddsnämnden det senaste året. Det har glatt mig mycket som ny i nämnden att se hur gott samarbetet har varit mellan de grönröda i nämnden. Vi är också väldigt stolta över det som vi åstadkom tillsammans under mandatperioden. Det är glädjande, tycker jag, att se att Miljöpartiet fortsatt har höga ambitioner när det gäller klimat- och miljöpolitiken i staden. Det är givetvis viktigt både för stockholmarna och för övriga medborgare i hela världen.

I det grönbå budgetförslaget framgår att investeringar i kollektivtrafiken ska prioriteras. Även detta är glädjande, för jag tror att det är en viktig nyckel när det gäller det här området. Jag tror att det krävs rejäla krafttag om det ska bli så att kollektivtrafiken på allvar blir ett förstahandsval för stockholmarna. Jag känner dock en oro för att den blå delen av den här nya majoriteten kommer att hålla tillbaka er i era ambitioner att fortsatt se till att Stockholm är en progressiv miljöstad. Det är extra oroande, tycker jag, att den här budgeten saknar konkreta exempel på hur prioriteringarna ska ske i kollektivtrafiken.

Vi föreslår att vi inleder förhandlingar med staten tidigare för att tidigarelägga utbyggnaden av tunnelbanan mellan Älvsjö och Fridhemsplan. Om det behövs för att snabba på processen bör staden även gå in med medel tidigare än planerat.

Klimatutredningar och höga ambitioner i all ära – ska vi mäktas med omställningen måste vi börja agera redan i dag.

Anförande nr 404

Borgarrådet L u h r (MP): Jag tycker också att vi har haft ett fantastiskt bra samarbete inom nämnden, Linda Agetoft. Det har varit roligt att jobba under de här fyra åren. Men vi har faktiskt ett väldigt gott nytt samarbete nu. Hittills har jag inte känt mig tillbakahållen av de blå, som du uttrycker det, utan vi har haft ett ganska gott samarbete och kunnat lägga fram en budget som är ett stort steg framåt jämfört med förra årets miljö- och klimatbudget. Det är väldigt roligt.

Vad gäller förskottering till tunnelbanan, som ni pratar om, är det ju inte bara upp till oss. Vi kan inte förskottera pengar ensam, och det räcker inte heller. Vi måste ha nationella pengar och SL:s pengar, och vi måste då ha en förhandling. Jag tror att alla är för att vi ska kunna bygga ut tunnelbanan så snabbt som möjligt, men det är inte bara upp till oss.

Anförande nr 405

L i n d a A g e t o f t (S): Jag ser fortfarande en utmaning i att det i budgetförslaget saknas konkreta förslag på åtgärder. Jag tror att det kan komma att bli en utmaning som håller tillbaka arbetet mot att nå de här målen, som ni har satt upp för er själva, Katarina Luhr.

Jag yrkar bifall till Socialdemokraternas budgetförslag.

Anförande nr 406

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Ordförande och fullmäktigeledamöter – några åhörare också! Som jag sade i mitt inledningsanförande tror jag att fokus måste ligga på de stora strukturella åtgärderna, där vi har insatser som ger stor positiv klimateffekt. Storskalighet och samlade och tillräckliga resurser – det är den klimatpolitik som vi står för. Det är därför vi fokuserar på stora strukturella åtgärder, som till exempel tidigareläggandet av utbyggnaden av tunnelbanan. Detta har jag sett att Miljöpartiet i landstinget också driver numera, så vi kan kanske få upp även Miljöpartiet här i Stockholms stadshus på banan. Vi avsätter medel för att stockholmarna ska kunna åka tunnelbana mellan Älvsjö och Fridhemsplan flera år tidigare än vad som är planerat.

I Stockholms stad köper vi in och serverar mat för drygt 600 miljoner kronor varje år. Förutom att vi såklart ska arbeta för att måltiden ska vara en trevlig stund både i våra skolor och på våra äldreboenden måste vi bli mycket bättre på att servera klimatsmart mat. Där är växtbaserad kost absolut överlägsen. Det borde kunna vara förstahandsalternativet.

Fossilfritt Sverige har redan tillsammans med byggsektorn tagit fram en färdplan för hur byggsektorn kan bli klimatneutral. Det är klart att en stor stad som Stockholm, som bygger mycket, ska kunna gå före och vara ett exempel i det arbetet. Det är därför vi tycker att staden ska skärpa målet och fastslå att Stockholms stad ska ha en

klimatneutral byggsektor redan 2040. Det är med sådana strukturella insatser som stockholmarnas klimatutsläpp kan sänkas. Jag är övertygad om att just detta – att komplettera de mål vi sätter upp med verktyg, konkreta åtgärder och resurser – är politikens ansvar och uppgift. Jag yrkar fortsatt bifall till Socialdemokraternas reservation.

Anförande nr 407

Borgarrådet L u h r (MP): Tack, Emilia! Spännande! Jag tycker att fossilfritt byggande är jätteviktigt. Vi har redan påbörjat ett arbete med att till exempel titta på livscykelanalyser och se vad vi skulle kunna ställa för klimatkrav på olika byggmaterial. Vi har utökat trähusbyggandet. Vi tittar faktiskt på den plan som Fossilfritt Sverige håller på och jobbar med. De har ju satt målet om klimatneutralt byggande till 2045. Vi kan tycka att det kan vara lite sent, så vi kikar just nu på vad vi kan åstadkomma och hur snabbt man kan gå fram. Oslo har till exempel fossilfria byggarbetsplatser, som de jobbar med. Det är också ett steg i den riktningen.

Du pratar om de här stora projekten. Men det är fortfarande så att de projekt som ni lyfter fram är saker som vi redan gör och har egen styrfart för. Jag tycker inte att er budget är så mycket skarpare som ni försöker lyfta fram att den är.

Anförande nr 408

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Vår ambition är inte att säga att vår budget är så mycket skarpare, Katarina Luhr, utan vår ambition är att visa på att ni har mycket bra mål men behöver komplettera er budget med tydliga medel för att också ge staden en chans att nå dessa mål. Jag gissar, även om du hävdar motsatsen, att det inte är Miljöpartiet som har drivit på för att ni inte ska ha medel för att uppnå dessa mål. Hade ni fått bestämma fritt tror jag att det hade funnits mer resurser för att försöka nå de högt ställda mål som ni har i budgeten. Det är väl också det som är kontrasten – vi prioriterar genomförande och att nå de höga målsättningar vi har framför att sänka skatten i vår stad. Det är där den stora kontrasten finns mellan höger och vänster i den här fullmäktigesalen.

Anförande nr 409

C h r i s t o f f e r J ä r k e b o r n (M): För det första tycker jag att det är otroligt roligt hur Socialdemokraterna, Vänstern och inte minst FI försöker måla upp bilden av att de här stackars miljöpartisterna har fått ge upp så mycket på grund av den elaka borgerligheten. Samtidigt säger Miljöpartiet självt att det här är en höjd ambitionsnivå och att man genomför mer grön politik i det grönbå styret. Det är fakta. Ni har inte mer satsningar än vad vi har.

För det andra tycker jag att det är bra att du tar upp byggsektorn, Emilia Bjuggren. Det händer jättemycket där. Jag jobbar själv i byggsektorn. Här tycker jag att Stockholms stad kan bli ännu bättre när man ställer krav och när det gäller Stockholms stads egna byggnader. Vi märker ofta i byggsektorn att näringslivet går före det offentliga.

Sedan har jag en fråga. Flera av dina samarbetspartner pratar om att ekonomisk tillväxt och hållbarhet inte går att kombinera. Min fråga till dig, Emilia Bjuggren, är: Hur ser du på att kombinera ekonomisk tillväxt och höga ambitioner för en mer hållbar politik?

Anförande nr 410

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Vad härligt att få upp Moderaterna i miljödebatten! Det är faktiskt väldigt förvirrande att höra de här envisa påståendena om att ni inte har haft någon annan ambition. Det betyder alltså att ni underkänner den politik som ni har drivit i alla år fram till nu. Så sent som innevarande år sänkte ni budgeten för miljö och hälsa med 30 miljoner kronor. Men det är glädjande om det är så att ni verkligen genuint har omprövat hela er politik. I så fall har ni mycket att lära era kamrater i riksdagen, som precis har röstat igenom en totalt klimatfientlig budget som sänker ambitionerna på nästan alla klimatområden och som kommer att få enorma konsekvenser även för den här församlingen.

När det gäller att pausa saker är det glädjande att ni har pausat Östlig förbindelse, men än så länge har vi bara hört att det är just en paus och inte att ni faktiskt har omprövat ert ställningstagande. Jag måste säga att Moderaternas klimat- och miljöbudget lämnar väldigt mycket övrigt att önska. Jag ser fram emot att höra dig mer, Christoffer Järkeborn, så att du kan utveckla hur ni ska göra framöver med Östlig förbindelse och andra stora saker som skulle ha stora effekter på klimatet i Stockholm.

Anförande nr 411

G u n n a r F a g e r s t r ö m C a p e r i u s (C): Även jag noterade med intresse ert förslag om en klimatneutral byggsektor, Emilia Bjuggren. Du nämnde själv den åtgärdsplan som branschen tagit fram. Jag tyckte att det var jätteintressant när jag såg att ni hade det här förslaget. Men det är väldigt mycket som inte ligger i den kommunala kompetensen. Det är fråga om statliga krav på energiprestanda hos byggnader, EU-krav gällande fordon och så vidare. Jag tänkte nu att jag skulle få ta del av något nytt. Men när jag tittar i er budget hittar jag inga pengar och inga åtgärder, kanske en handlingsplan. Jag är jättenyfiken. Vad är det egentligen ni tänker er att vi ska göra, och varför står det inte i budgeten?

Anförande nr 412

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Det finns tvärtom pengar avsatta för att vi ska kunna ta fram den konkreta åtgärdsplanen. Det var just det jag försökte säga. Man måste också tillsätta medel, så att det finns resurser till att genomföra det man säger. Det är klart att det kommer att handla mycket om upphandling och om att styra markpolitiken. Vi har ju planmonopolet. Men i vår budget finns också pengarna för att genomföra förslagen i den utredningen. Jag hänvisar dig helt enkelt tillbaka till vår budget, Gunnar Fagerström Caperius. Du får läsa lite noggrannare andra gången, så kommer du att hitta precis de pengar som du uppenbarligen fortfarande saknar.

Anförande nr 413

S u s a n n e W i c k l u n d (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Det är första gången jag står här i talarstolen. Det är premiär för mig även i avfallsnämnden, och jag kommer väl så småningom att göra Tobias Johansson sällskap i styrelsen för Stockholm Vatten och Avfall.

Jag bor i en fastighet här i Stockholm där vi samlar in bioavfall. Det har vi gjort i några år. När vi började med bioinsamlingen var alla i fastigheten väldigt nöjda och tyckte att det var jättekul att göra nytta. Några av de boende har även bilar som drivs med biogas, och de tyckte förstås att det var extra motiverande. Vi är fortfarande nöjda när vi slänger våra bruna påsar, inte bara för att det är fördelaktigt av ekonomiska skäl, utan också på grund av känslan av att göra miljömässigt rätt.

Jag tror att det var Nike Örbrink som sade i sitt anförande att vår budget fångar både det lilla och det stora. Det är något som avspeglas i vår budget. Vi vill att det ska vara enkelt att leva miljömässigt rätt och göra rätta val. Det handlar om att samla in matavfall, oavsett om man bor i en villa eller i ett flerfamiljshus. Det handlar om att enkelt kunna samla in trädgårdsavfall som kan bli till biokol, vilket förmodligen kommer att vara extra aktuellt här i januari när vi samlar in alla julgranar. Det ska också vara enkelt att lämna andra typer av avfall. Därför vill vi utöka tillgängligheten till våra mobila återvinningsstationer, både vad gäller tider och vad gäller geografi, och därmed kunna ge en bättre servicegrad.

Vi vill självklart att insamlingen av matavfall ska öka. Då gäller det inte bara hushåll utan även restauranger, storkök och butiker. Stockholm Vatten och Avfall arbetar redan i dag hårt med att informera och ha samarbete med bostadsrättsföreningar, företag, villaföreningar och så vidare. Detta goda arbete kommer att fortsätta.

Anförande nr 414

L o r e n t z T o v a t t (MP): Ordförande! Nu ska vi debattera det som är Stockholms men naturligtvis också hela Sveriges och världens ödesfråga nummer ett, nämligen klimatet och miljön.

Jag skulle vilja börja i helt motsatt ände om man jämför med hur folk brukar debattera klimatfrågan. Det pågår otroligt mycket fantastiskt runt omkring i världen, i Sverige och i Stockholm. Vi ser nu en explosion på elbilsmarknaden. Efterfrågan på nya elbilar är så stor att leverantörerna inte ens hinner leverera i tillräcklig omfattning. Vi ser solceller ploppa upp överallt i Stockholm och i Sverige. Det här är i mångt och mycket ett resultat av Miljöpartiets ihärdiga arbete i regering. Det finns klimatprojekt över hela Sverige som det nu jobbas med. Det är otroligt positivt.

Samtidigt har vi den andra bilden, som handlar om att utsläppen nu ökar kraftigt. Under två år minskade de eller låg åtminstone kvar på samma nivå, men nu ökar de igen. IPCC släppte så sent som bara för någon månad sedan en rapport som visar att vi nu är väldigt nära att missa de helt avgörande globala målen. Det här får som konsekvenser att till exempel Arktis riskerar att bli helt isfritt nästan vart tionde år. Det får naturligtvis otroliga konsekvenser på ekosystem och på hela planeten.

Nu har jag redan använt mycket av min talartid, men jag vill lyfta fram två snabba saker som jag tycker är väldigt viktiga i den här budgeten och som handlar om att bemöta detta. Den första är att staden på sikt ska vara klimatpositiv. Det är precis det som IPCC menar behövs för att vi ska klara av klimatet på sikt. Den andra är att vi nu när vi tar fram en budget för staden måste tänka på utsläpp i totala mått, inte bara när det ska vara noll – det behöver också vara så att vi minskar snabbare i närtid än senare. Mer hinner jag inte säga.

Anförande nr 415

Sissela Nordling Blanco (FI): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Det känns faktiskt lite märkligt att rådet för mänskliga rättigheter ska diskuteras under miljödebatten. Det märktes redan i borgarrådets inledningsanförande hur pass lite plats det här kommer att få ta under det nya styret.

I måndags den här veckan var det 70 år sedan FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna antogs. De rättigheter som inryms i förklaringen har sedan förts in och vidareutvecklats i ett antal konventioner som är bindande för de anslutna staterna. Det gör de mänskliga rättigheterna till en del av folkrätten och övrig internationell rätt. De reglerar relationen mellan statsmakten och individen och fastställer samtidigt vissa skyldigheter som staten har gentemot individen.

När den grönbå majoriteten avskaffar MR-rådet till förmån för ett Agenda 2030-råd är det därför ett stort steg bakåt för arbetet. Agenda 2030 består av 17 globala mål för hållbarhet. Inget av dem rör specifikt MR. De är väldigt allmänt hållna. De handlar om allt från tillväxt och global handel till hav. En del av dem går i linje med olika MR-konventioner, men Agenda 2030 är inte ett bindande dokument. Det är fina mål och fina rekommendationer, men de är inte en del av internationell rätt, och MR kan inte underordnas ett Agenda 2030-råd. När rådet för mänskliga rättigheter avskaffas och kansliet för mänskliga rättigheter läggs ned drar man undan möjligheten för Stockholm att vara en stad som garanterar att mänskliga rättigheter efterlevs.

Det kanske inte är förvånande att det nya styret vill slopa en sådan insats, när man samtidigt tar bort stora delar av arbetet för mänskliga rättigheter. I den grönbå budgeten kan vi se att majoriteten tar bort såväl satsningar mot rasism i skolan som arbetet för stärkt kunskap om sexuella och reproduktiva rättigheter. Man tar också bort verksamheter för att stärka unga tjejer. I en tid då mänskliga rättigheter är under attack är det med oro jag ser på den politik som väntar Stockholm. Inga rättigheter har någonsin kommit av sig själva. Ni visar också hur snabbt de går att radera. Jag yrkar bifall till FI:s budgetförslag.

Anförande nr 416

Anders Lindell (MP): Det är tur att jag inte kommer att använda ditt retoriska knep, Sissela Nordling Blanco, och jämföra hur mycket plats någonting får ta, eftersom det här är miljödebatten och du inte pratar så mycket om miljö.

Det är viktigt med mänskliga rättigheter, och det är viktigt att det också finns en tydlig koppling mellan Agenda 2030 och mänskliga rättigheter. Du pratade mycket om varför MR är bra men ganska lite om varför Agenda 2030 skulle vara något så

dåligt. Agenda 2030, de globala målen för hållbar utveckling, är den senaste av alla FN-processer. Den är inte i sig bindande, men den innehåller krav på att alla stater ska ha egna indikatorer, vilket gör att Agenda 2030-arbetet alltid är relativt till den nivå vi står på i dag. Ett Agenda 2030-råd tvingar Stockholm, precis som det tvingar Sverige, att hela tiden utgå från den nivå vi är på nu, vilket inte nödvändigtvis är fallet med mänskliga rättigheter och absolut inte är fallet med millenniemålen. Agenda 2030 är en process mycket mer än ett dokument, och detta tvingar oss att öka ambitionerna.

Jag undrar: Varför tror du att en ambitionsökning som är inskriven i själva processen skulle vara sämre än ett dokument som är ganska gammalt och som Sverige dessutom redan är relativt bra på jämfört med resten av världen?

Anförande nr 417

S i s s e l a N o r d l i n g B l a n c o (FI): Det är häpnadsväckande, Anders Lindell, att du inte alls verkar tycka att det är ett bekymmer med den kritik som Sverige hela tiden får från olika FN-kommittéer som bevakar mänskliga rättigheter och efterlevnaden av dem. Människorättsorganisationer riktar kritik mot Sverige. Amnesty riktade för några veckor sedan kritik mot Sveriges hantering av utsatta EU-medborgare. FN:s kommitté mot alla former av rasdiskriminering riktade i våras skarp kritik mot Sveriges arbete gällande hatbrott och den ökade rasismen i våra offentliga rum. Detta verkar ni inte ha några ambitioner kring i er budget. Ni sänker ambitionsnivån för allt arbete med mänskliga rättigheter. Det gäller även arbetet mot rasism och arbetet för jämställdhet. Jag ser inte detta i er budget över huvud taget. Ni tror att ni kan ersätta arbetet för mänskliga rättigheter med ett Agenda 2030-råd. Det går inte.

Anförande nr 418

C h r i s t o f f e r J ä r k e b o r n (M): Låt mig börja med att svara på Stian Ranekes fråga, som jag inte kunde svara på förut men som också handlade om MR-rådet. Jag vet absolut att det finns personer, till exempel hbtq-personer i ytterstaden men också i andra delar av Stockholm, som inte kan leva som den person han, hon eller hen egentligen är. Men ett MR-råd är inte det som de personerna behöver. Det som de behöver är fler poliser och hårdare tag. Vi måste utvisa personer som inte respekterar de värderingar som hör hemma i Sverige. Det är den politiken de personerna behöver, inte ett MR-råd.

Låt mig sedan vara jättetydlig gentemot Feministiskt initiativ. Det finns ingen i majoriteten som inte tycker att MR-frågor är viktiga. Vi har diskussioner om länder där MR-frågor på riktigt är hotade, som Polen och Ungern. Stockholm är en av världens mest liberala städer. Jag har själv valt att flytta hit därför att det är en fantastisk stad. Det är en stad där väldigt många människor kan vara just det han eller hon är. Jag tycker att detta är att svartmåla Stockholm. Vi har problem, men ett MR-råd löser inte dem.

Anförande nr 419

S i s s e l a N o r d l i n g B l a n c o (FI): Det är väldigt intressant hur man kan ha förhållningssättet att det är jätteviktigt med mänskliga rättigheter och samtidigt tycka att vi egentligen inte har några problem här i Stockholm och att ingenting egentligen är hotat. Samtidigt ser vi hur nazister marscherar på våra gator och torg. Vi ser hur hatbrott mot hbtq-personer fortsätter att äga rum och hur få fall som leder till åtal. Vi får ständigt kritik för att inte ha ett tillräckligt förebyggande arbete och inte heller klara upp de brott som sker.

Det här är typiskt. Alliansens partier drar hela tiden till med fina ord och fina formuleringar om att vi ska vara världsledande inom mänskliga rättigheter men har sedan inte en politik för att förverkliga detta.

Anförande nr 420

N i k e Ö r b r i n k (KD): Nej, nu får det vara nog! I dag har jag under tio timmar hört oppositionen anklaga oss för att sälja ut barn, för att göra samtliga i Stockholm bostadslösa och dessutom nu också för att slopa allt arbete för mänskliga rättigheter. Det här stämmer givetvis inte.

Om det här rådet inte finns kommer inte heller något arbete för mänskliga rättigheter att bedrivas i staden, hävdas det. Problemet med detta påstående är att man då underkänner alla andra verksamheter som måste genomsyras alla de här perspektiven. Problemet när man så detaljerat hänskjuter ett så viktigt arbete till ett enskilt råd är att alla andra instanser då frigörs från sitt ansvar.

Jag tycker att vi ska ha en god diskussion. Jag tycker att skolor ska jobba med bättre värdegrundsarbete. Men de här frågorna är någonting som måste genomsyra samtliga områden. Ni kan absolut inte klappa er på axeln för att ni har inrättat ett råd och tycka att ni har dragit det stora lasset. Mer handlar om värderingar och mindre om hur ni detaljstyr.

Anförande nr 421

S i s s e l a N o r d l i n g B l a n c o (FI): Förlåt, Nike Örbrink, men du verkar i så fall inte ha en aning om vad MR-kansliet har gjort under de här åren. Deras arbete har just gått ut på att få in mänskliga rättigheter i varenda verksamhet i Stockholms stad. Det har handlat om att bedriva kunskapshöjande insatser inom skolan, om rasism, om mänskliga rättigheter och om hbtq-personers rättigheter. Det här handlar om att få in MR-perspektivet i alla verksamheter. Det handlar inte om att isolera detta till ett särskilt råd. Det handlar om att se till att det finns ett strategiskt arbete som är stadsövergripande. Man har tagit fram program för barns rättigheter, för jämställdhet och för hbtq-personers rättigheter. I er politik syns inte detta vare sig i ett råd eller i verksamheterna. Ni tar bort de faktiska budgetposter som har funnits för det arbetet.

Anförande nr 422

Borgarrådet Jönsson (L): Ordförande! Vi liberaler var faktiskt lite positiva när idén om ett MR-råd kom. Sedan tyckte vi att detta genomfördes på ett lite konstigt sätt. Sammansättningen blev inte riktigt en sådan som vi önskade.

Jag har suttit i Skärholmens stadsdelsnämnd under den här perioden. Det jag är lite förundrad över är att jag aldrig har sett vad som konkret har kommit från rådet och som har påverkat verksamheterna i Skärholmen. Det har aldrig kommit något ärende över huvud taget där det ens har refererats till MR-rådet. Det är likadant i utbildningsnämnden, som jag också har suttit i. Tyvärr har jag inte kunnat närvara på så många sammanträden, men jag har i alla fall läst alla handlingar. Där har det inte heller refererats till MR-rådet.

Jag har fått något slags känsla av att det där blev ett sätt att placera Feministiskt initiativs engagemang i de här frågorna i ett eget kansli. Ni får vara där, och så kan borgarråden fortsätta att arbeta ostört.

Anförande nr 423

Sissela Nordling Blanco (FI): Det har funnits ett arbete i stadsdelarna. Många av de uppdrag som vi har gett till MR-kansliet har varit samuppdrag till olika nämnder och verksamheter, även till stadsdelsnämnderna. Bland annat har vi i Skärholmen och många andra stadsdelar arbetat med att stärka ungas organisering och ungas kunskap om sina rättigheter, en satsning som ni fullständigt tar bort från er budget. Det har handlat om att tjejer har fått kunskap och möjligheter att träffa varandra. Det har startats stadsövergripande nätverk där tjejer träffas för att stärka sina rättigheter. Vi har avsatt pengar till kvinnors organisering. Pengarna har fördelats ut i stadsdelarna för att stödja kvinnoorganisationer. Det är ett arbete som ni nu tar bort. Detta har bland annat gått till organisationer som samlar unga tjejer och även äldre kvinnor, organisationer som tar emot och ger stöd till kvinnor med erfarenhet av sexuella trakasserier och så vidare.

Anförande nr 424

Christoffer Järkeborn (M): Låt mig börja med att yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till budget för 2019. Jag glömde det i mitt inledningsanförande.

När det gäller Stockholm har vi under många år i huvudsak haft en rätt stor samsyn angående vårt miljö- och klimatarbete. Det tycker jag märks i den här debatten. Vi höjer nu ambitionsnivån ytterligare, vilket jag är väldigt stolt över. Det är väldigt glädjande att vi alla i huvudsak är överens om att vi vill ha en hållbar stad och vill ligga i framkant, något som jag tycker att vi har märkt de senaste fyra åren också i miljönämnden. Sedan har vi lite olika ambitionsnivåer och lite olika påståenden. Men det är ändå i grunden positivt att vi vill att Stockholm ska ligga i framkant när det gäller miljö och klimat.

Jag har otroligt svårt för den retorik som finns från oppositionen, framför allt från Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ, om att det inte skulle gå att kombinera ekonomisk tillväxt och hållbarhet. Jag tror att ekonomisk tillväxt och hållbarhet

verkligen går hand i hand. Det är helt nödvändigt. Därför är jag stolt över att det i vår budget finns med både att det är viktigt med ekonomisk tillväxt och att det är otroligt viktigt med hållbarhet. Vi ser också nu hur näringslivet verkligen är med och driver omställningen inom klimat och miljö. Jag fick inte svar från Emilia Bjuggren om huruvida Socialdemokraterna anser att det går att kombinera ekonomisk tillväxt och en ambitiös klimat- och miljöpolitik.

Jag tror också att det är otroligt viktigt att det blir mindre snack och mer verkstad, både när det gäller klimat och miljö och när det gäller MR-arbete. Det är verkstad som gäller. Det är det som leder till en mer hållbar värld. Det är det som leder till en mer jämställd och inkluderande värld, inte olika typer av mötesforum.

Jag skulle gärna få svar från Emilia Bjuggren. Anser Socialdemokraterna att det går att kombinera ekonomisk tillväxt och en väldigt ambitiös klimat- och miljöpolitik?

Anförande nr 425

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag ska svara på din fråga, Christoffer Järkeborn. Ja, vi är teknikoptimister. Det kommer att krävas krafttag även kring hur vi lever våra liv. Men vi måste också använda tekniken för att ställa om våra samhällen.

Moderaterna ville ta bort 30 miljoner i årets budget. Ni har skällt på oss i fyra år för våra ställningstaganden mot Bromma flygplats och Östlig förbindelse. Jag är helt övertygad, ska jag ärligt säga, om att ni har MP att tacka för att ni inte är helt ”lost” i den här klimatdebatten. Men jag är inte sämre än att jag kan ändra mig. Min fråga är helt enkelt: Är det så att Moderaterna nu tar helt avstånd från de klimat- och miljöbudgetar som man har haft de gångna inte bara fyra utan egentligen tolv åren? Tar ni då också avstånd från den budget som Moderaterna har tvingat igenom i riksdagen i dag?

Anförande nr 426

C h r i s t o f f e r J ä r k e b o r n (M): Jag tycker att det är glädjande att Socialdemokraterna är tydliga med att det går att kombinera ekonomisk tillväxt och en hög ambitionsnivå vad gäller klimat och miljö. Men det är bara att konstatera att du inte har med dina samarbetspartner Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ på detta, Emilia Bjuggren.

Att man behöver gå tillbaka och diskutera tidigare budgetar och vad som hände förut tycker jag visar att vi är rätt överens. Det är den budget som ligger i dag som vi diskuterar. Jag kan instämma helt – vi gör varandra bättre i vår majoritet. Jag hoppas att det här är en majoritet som håller under väldigt många år. Det tror jag stressar er från Socialdemokraterna. Jag tycker att det är bra att Miljöpartiet stressar på i miljöfrågan. Det är nödvändigt. Både Socialdemokraterna och Moderaterna har nog anledning att vara lite kritiska till hur vi har agerat historiskt i de här frågorna. Vi behöver vara mer progressiva. Vi behöver driva på. Vi behöver också vara teknikvänliga. Det är jag helt övertygad om. Dagens budget, som ska gälla nästa år, är ambitiösare än er budget, och det är jag stolt över.

Anförande nr 427

S t i a n R a n e k e (S): Christoffer Järkeborn! Du vill sätta hårt mot hårt och säger att lösningen är fler väktare och att invandrade brottslingar ska straffas hårdare. Hur många väktare ska det då vara vid ett möte på socialtjänsten där man sitter med sin socialsekreterare och blir kränkt? Jag har själv varit i situationer inom sjukvården där jag har upplevt saker som skulle få en heterosexuell människa att bara gapa och inte tro sig höra rätt.

MR-rådet flyttar normer och öppnar ögon. Därför är det så viktigt för hbtq-rättigheter att MR-rådet finns kvar.

Anförande nr 428

C h r i s t o f f e r J ä r k e b o r n (M): Jag tycker att man måste kunna kombinera detta. Man ska ha ett förebyggande arbete. Det ska absolut aldrig vara okej att någon känner sig diskriminerad vare sig av landstinget eller av en socialsekreterare. Det får såklart inte förekomma.

Jag tycker att det är märkligt att man från vissa partier, framför allt i den nuvarande oppositionen, inte ser att vi har stora utmaningar. Vi har områden i Stockholm där människor inte har förmånen att få leva som den han, hon eller hen är. Jag tror att det krävs hårdare tag. Vi behöver jobba med att ingen ska diskrimineras; det får inte förekomma. Men vi måste också våga inse att det behövs poliser och ordningsvakter. Jag tycker att det är fruktansvärt att inte alla som bor i Sverige vågar leva som den man faktiskt är, till exempel om man är homosexuell eller bisexuell.

Jag älskar Stockholm. Jag tycker att en av de stora fördelarna med Stockholm är att det i huvudsak är en liberal stad. Men att dalta med personer som kränker andra människor får inte förekomma.

Anförande nr 429

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Fru ordförande! Jag har inte nämnt begreppet ”ekonomisk tillväxt” under kvällen, såvitt jag kan komma ihåg. Jag är lite förvånad över att Christoffer Järkeborn pådyvlar mig och oss åsikter kring detta. Men jag får väl passa på att säga någonting. Då kan jag säga att jag är emot att sätta ekonomin före vår överlevnad. Det hoppas jag att alla i den här salen är. Därför måste man också vara agnostisk i sin syn på huruvida tillväxt leder till miljöförbättringar eller inte, något jag tycker är ganska irrelevant. Vi måste investera oss ur klimatkrisen. Det här är någonting som Vänsterpartiet lägger väldigt stark betoning på. Ska vi klara klimatkrisen krävs det stora investeringar. Det krävs en stark offentlig sektor. Det här skriver till och med FN:s klimatpanel IPCC om i sina senaste rapporter. Det är där vi tycker att ni inte kliver fram som man borde. Ni gör mycket men inte tillräckligt. Det är nu det gäller.

Anförande nr 430

C h r i s t o f f e r J ä r k e b o r n (M): Det kan nog vara så att det framför allt var FI som pratade om ekonomisk tillväxt. Men jag hörde i er inledning att ni kritiserade att vi sänker skatten, Rikard Warlenius. Det som jag tycker är så bra med

den här budgeten är att vi från den grönbå majoriteten visar att vi klarar av att samtidigt sänka skatten, göra satsningar på välfärden och ha en mycket ambitiös klimat- och miljöpolitik. Det är en ambitiösare klimat- och miljöpolitik med det nya styret än med det tidigare styret.

Jag tycker att det är ett otroligt raljerande när det gäller sänkt skatt. Det är bara privilegierade människor, som inte upplevt hur det är att leva under knapra förhållanden, som kan raljera över femtiolappar eller hundralappar. Femtiolappar och hundralappar var otroligt viktiga för vår familj när jag växte upp. Det är otroligt viktigt att kommunalskatter som drabbar alla i en stad, även dem med allra lägst inkomster, hålls i en rimlig balans. Vi visar i det grönbå styret att vi kan göra både och. Vi kan sänka skatten med 16 öre, satsa på välfärden och samtidigt göra stora satsningar på att höja ambitionsnivån vad gäller klimat och miljö. Det gör mig stolt.

Anförande nr 431

J o a k i m H e d e l i n (SD): Fru ordförande! Christoffer Järkeborn! Jag instämmer i väldigt mycket av det du säger. Det vi diskuterar nu är om det är väldigt viktigt med miljöarbetet eller om det är oerhört viktigt. Vi diskuterar om det är väldigt bråttom eller oerhört bråttom. Men jag tror att skattebetalarna väldigt gärna skulle vilja veta hur bra eller dåliga vi egentligen är i Stockholm i dag. Jag tror att de skulle vilja veta hur lång tid det tar för oss att bli världsbäst, som majoriteten har sagt att vi ska bli. Jag tror även att de skulle vilja veta hur mycket det kostar. Jag har full förståelse om du inte kan svara på det sistnämnda i dag.

Anförande nr 432

C h r i s t o f f e r J ä r k e b o r n (M): Det gläder mig att min kollega från Sverigedemokraterna säger att partiet ändå har en ambitionsnivå. Men när jag läser Sverigedemokraternas budgetförslag får jag inte intrycket att ambitionsnivån är så väldigt hög när det gäller miljö- och klimatarbetet. Det är någonting jag är kritisk till.

Är det mycket viktigt eller väldigt mycket viktigt? Jag tycker att det är väldigt mycket viktigt att vi jobbar på mer med miljö- och klimatpolitiken. Vi får hela tiden rapporter om att det går snabbare och snabbare med de utmaningar vi har. Vi har bara en chans. Jag är helt övertygad om att vi kan klara det. Jag tror inte på skeptikerna som är emot näringslivet och inte tror att vi klarar av den här utmaningen. Men vi måste inse att det är på allvar. Vi måste inse att det är här och nu. Det tycker jag också att Sverigedemokraterna borde inse. Jag hoppas att även ni kan höja er ambitionsnivå när det gäller miljö- och klimatarbetet. Det hoppas jag att vi kanske kan få se i nästa års budget. I år tycker jag inte att man kan se en hög ambitionsnivå.

Anförande nr 433

S i s s e l a N o r d l i n g B l a n c o (FI): Fru ordförande! Ni pratar om att det verkliga arbetet med mänskliga rättigheter ska ske i verksamheterna, Christoffer Järkeborn. Det är just därför vi har lagt vårt fokus på verksamheterna. Det är därför vi har satsat på att höja kompetensen hos personalen. Vad MR-kansliet har gjort under de här åren är att utbilda hundratals chefer och tusentals medarbetare om

diskriminering, om rasism, om jämställdhet, om barns rättigheter och om att skapa ett tillgängligt samhälle. MR-kansliet har sett till att det finns stadsövergripande jämställdhetsnätverk. Det har hållit i det samordnande arbetet med våldsförebyggande arbete i skolan, MVP. Det har utbildat lärare om rasism.

Det här kostar pengar – pengar som jag inte ser i er budget. Om ni tycker att det är viktigt att detta finns i verksamheterna, varför får det då inte kosta?

Anförande nr 434

C h r i s t o f f e r J ä r k e b o r n (M): Jag tycker att det är viktigt att konstatera att det inte finns någon som sänker ambitionsnivån vad gäller mänskliga rättigheter eller att alla ska behandlas lika i Stockholm.

När jag var ordförande i Södermalms stadsdelsnämnd mellan 2010 och 2014 var vi först med att hbt-certifiera en del av våra förskolor. Det hände saker även innan Feministiskt initiativ kom in i fullmäktige, och det hände saker även innan vi bildade MR-rådet.

Det viktiga är att vi gör saker. Det får aldrig förekomma diskriminering. Jag må vara en privilegierad person som bor i Stockholms innerstad, men jag känner inte riktigt igen mig i den svarta bild som finns kring Stockholm. Visst har vi utmaningar. Det finns personer som är diskriminerade, och det måste vi ta tag i. Jag har inte deltagit på de här mötena, men jag tror inte att det handlar om ett MR-råd i sig. Hade det funkat bra hade det kunnat vara kvar. Det viktiga är att vi löser problem, att vi genomför reformer, att vi har politik som fungerar och att vi är väldigt tydliga med att alla i den här staden ska kunna vara precis den han, hon eller hen är.